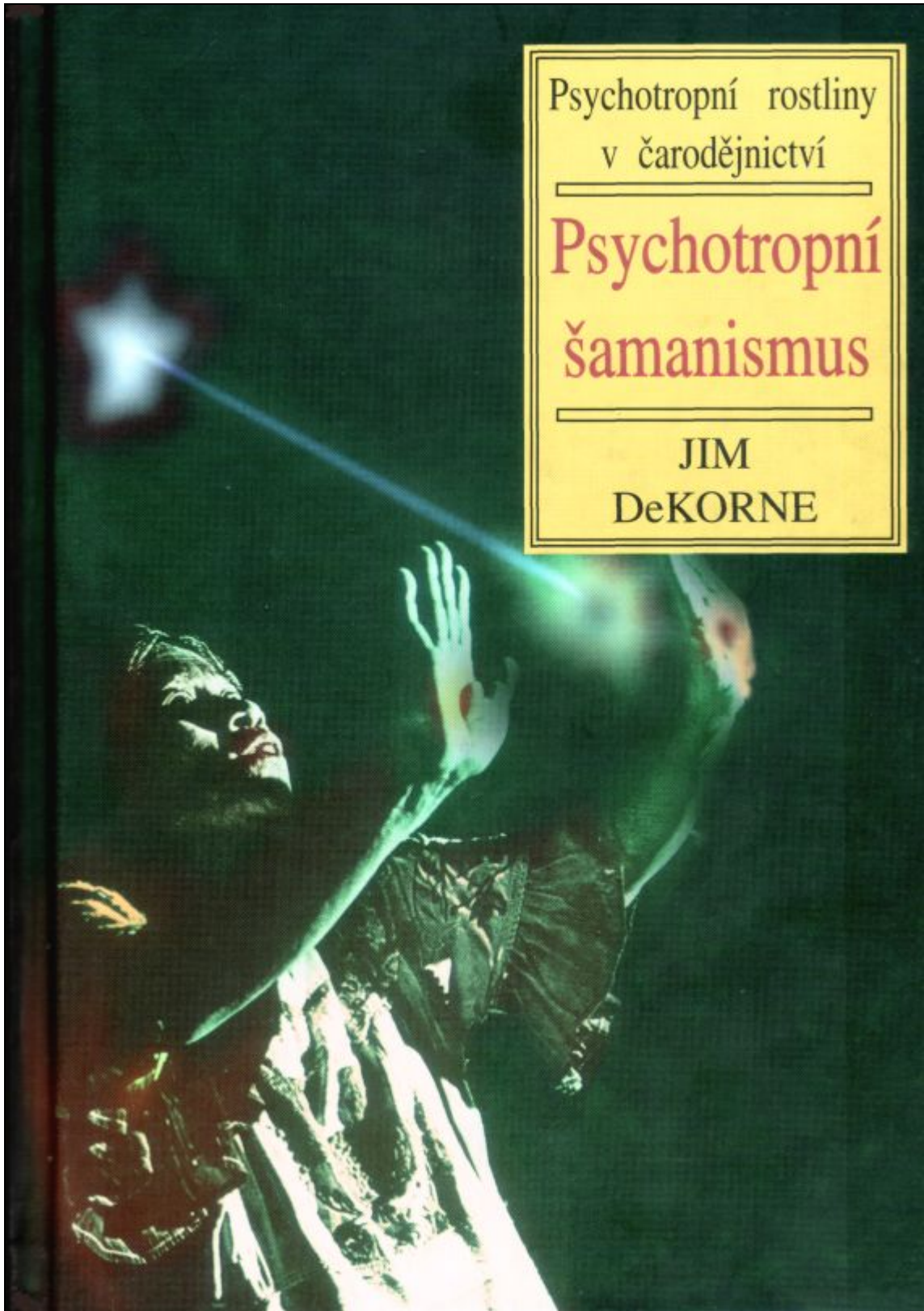

Psychotropní rostliny
v čarodějnictví

**Psychotropní
šamanismus**

JIM
DeKORNE

PSYCHOTROPNÍ ŠAMANISMUS

Psychotropní rostliny
v čarodějnictví

Jim DeKorne

KNIHOVNA MOMO A VITARIAN

Vlastníte-li podobné knihy a chcete je převést do
elektronické podoby kontaktujte mě na
vitariann@gmail.com

Poděkování

Tato práce v žádném případě nevyčerpává celou látku. Zpracovávané téma je očividně příliš široké, aby kniha vůbec takové očekávání mohla vyvolávat. Nemohu doufat ve víc, než že vzbudí čtenářův zájem o průzkum prostoru mysli a o to, aby se on či ona s námi ostatními o své zážitky z tohoto průzkumu podělili. Dal jsem si tu práci a z velkého množství pramenů jsem vybral to, co jsem považoval za pravdivé. Mytologie, která celé téma obklopuje, mi moji práci spíše znesnadnila, a tak doufám, že budu časem upozorněn na všechny chyby, kterých jsem se dopustil.

Některé z materiálů, které najdete v této knize, se už v jiné formě objevily v časopisech *Gnosis* (jaro 1992), *Psychedelic Illuminations* (léto 1993), *Psychedelic Monographs and Essays* (1994) a v podepsaných i nepodepsaných statích, které jsem psal pro *The Entheo-gen Review* (1-5, 1992-3).

Jsem hluboce vděčen celé řadě lidí, kteří se se mnou v době, kdy jsem psal tuto knihu, podělili o své zkušenosti a znalosti. Ze zřejmých důvodů je zde nemohu uvádět jmény. Nicméně, oni sami po znají, kdy se jich to týká. Děkuju vám, přátelé. Bez vaší pomoci bych to nebyl dokázal. Jeden člověk dokáže požit jen omezené množství rostlinných drog, nechce-li být jejich plamenem zcela stráven.

Nakonec je nutno říct, že dnes není možné napsat cokoli o psychedelickém šamanismu a nevzpomenout přitom práci Terence McKenna. Přestože jsem chtěl svými vlastními zkušenostmi a výzkumem objevit nové perspektivy tohoto oboru, bylo velmi obtížné nevstoupit na cesty, které už Terence McKenna prošel a prozkoumal. Musím přiznat, že můj zájem o tyto věci, který na několik let pohasl, znovu vzplál po setkání s výjimečností tohoto člověka.

Předmluva

Šamanismus je něco, co naprosto přesahuje osobní zkušenosti s překračováním normální skutečnosti. V šamanismu je toto překračování normální skutečnosti součástí daleko širšího kontextu a je zaměřeno na pomoc celému lidstvu. Osvícenost šamanismu spočívá ve schopnosti ozářit to, co jiní vnímají jako temnotu, a pak se vydat na cestu i za ostatní, kteří jsou dnes už nebezpečně blízko ztráty svého duchovního pouta se všemi svými příbuznými, s rostlinami i zvířaty žijícími na staré dobré Zemi.

Rveme zem na kusy, vyplivujeme své toxiny a celá planeta na to reaguje. Psychedelika sehrají hlavní roli v procesu uvědomování si toho, co se to tu vlastně děje.

Drakonické zákony omezující psychedelické drogy i legitimní výzkum jejich účinků na lidské vědomí vycházejí ze strachu, který naše kultura cítí z nového modelu skutečnosti, který by mohly pomoci vytvořit. Stručně řečeno, vezmeme-li vážně tajemství psychedelických drog, budeme muset vážně změnit i naše životy. Je těžko představit si něco revolučnějšího, a tudíž (z konvenčního pohledu) více volajícího po potlačení. Změny vědomí vyvolané drogami jsou západní kulturou vnímány jako smrtelně nebezpečné a sebeuspokojující iluze, které narušují status quo a musí být jednou provždy zakázány. Přehnaná panika, která živí naši protidrogovou legislativu, svědčí o do nebe volající iracionalitě naší národní duše. Vrazi dostávají běžně nižší tresty než lidé, v jejichž majetku se nacházejí „nepovolené“ rostliny!

Průměrný trest za vraždu v USA obnáší šest a půl roku, zatímco vlastnictví 700 rostlin marihuany je trestáno osmi lety bez možnosti udělení milosti. Nezáleží na tom, zda jde o pouhé sazenice, či o dospělé rostliny. Federální vláda každou z nich posuzuje jako potenciální kilogram drogy.

Podobné zákony a zmatený a zubožený systém hodnot, ze kterého vyrůstají, jsou vážně odtrženy od skutečnosti. Lidé, kteří je vyžadují, a lidé, kteří zajišťují jejich dodržování, dávno ztratili lidský pohled na věc a tento odpuzující stav věci už ztratil veškerou úctu a loajalitu myslících lidí. Nespravedlná legislativa vždy nakonec vyvolá pohrdání zákonem.

Ironie toho všeho leží, pochopitelně, v zřetelné možnosti využití psychedelických drog pro řešení lidských problémů, ať už na osobní, nebo na kolektivní úrovni. Je v nich lék, který by nám mohl pomoci dále růst, ale my děláme vše, abychom jeho dosažení a použití lidem znemožnili. A to je, alespoň mně to tak připadá, v nejlepším chronická nemohoucnost a v nejhorším evoluční sebevražda.

Díky pokusům, které jsem před desítkami let uskutečnil s psychedelickými drogami, jsem dnes člověk duchovně a psychicky bohatší. Přesto jsem ten poslední, kdo by jejich požívání prosazoval jako obecnou cestu pro všechny. Tyto látky představují mocný katalyzátor osobního vhledu. V metabolismu těch, kteří na ně nejsou připraveni, však mohou vyvolat rozkladné účinky. Což nevypovídá ani tolik o nich samých, jako spíše o stavu vědomí těch, kteří je požili. Naše reakční zákony proti psychedelickým látkám mohou být vnímány též jako ukazatel toho, jak daleko ještě, jako společnost, musíme jít, abychom v této oblasti dosáhli alespoň minimální úrovně psychologické moudrosti.

Stačí říct, že jsme, já a nespočetně mnoho dalších jedinců, získali požitím psychedelických drog hluboce smysluplné zkušenosti, které bychom bez nich nikdy nedostali. Pochopil jsem, že lidské vědomí samo sebe vyčerpává kolísáním mezi extrémy jednoty a rozmanitosti a že právě uvnitř té rozmanitosti bytují inteligence, které se mohou stát spojenci lidského úsilí. Nejvýznamnější je pro mě to, že tyto zkušenosti nejsou nijak neobvyklé, že i ostatní dosáhli podobných vhledů, a to jak s pomocí chemických katalyzátorů, tak i bez nich.

Mystická díla z celého světa vyjevují srovnatelné představy a údaje shromážděné hlubinnou psychologií, srovnávacím náboženstvím a šamanismem naznačují, že tyto *vjemy mohou představovat skrytou substrukturu samotného vědomí*. Zákaz legitimního přístupu k nejhlubším vrstvám našeho vědomí pomocí rigidní a na strachu založené legislativy představuje možná nejhroznější omyl naší současné kultury. Nejde o nic menšího, než popření toho, co je esencí našeho lidského bytí.

Popření, v psychopatologickém významu tohoto slova, je obranný mechanismus, hluboce ukotvený v něvědomé psychice. Je to iracionální odmítnutí oprávněných výzev naší psychiky, které směřují proti našim špatným návykům a pověrám. Popřením je například i obecná reakce alkoholiků, kteří si nepřipouštějí realitu svého návyku. Popření dnes představuje daleko větší problém a zdaleka nepředstavuje pouze maladaptivní techniku závislých lidí. Je to endemická (a patrně i osudná) nemoc naší kultury. Ve své eseji „*Popření v rozhodujícím desetiletí*“ Sandra Postelová přímo spojuje popření, jako kulturní pseudostrategii, s celosvětovou ekologickou krizí, která ohrožuje stabilitu naší planety.

Místo, aby se postavili tváří v tvář pravdě, volí ti, jež se stali obětí popření, pomalou sebevraždu. A podobně naše celá společnost tím, že propaguje životní styl a ekonomické cíle, které pustoší přírodní prostředí, obětuje dlouhodobou perspektivu zdravého a spokojeného života momentálnímu uspokojení potřeb. Toto kupčení nemůže v žádném případě skončit dobře.

Při léčení alkoholiků se využívá metody zvané intervence, při které všichni přátelé a členové rodiny se ve spolupráci s terapeutem snaží vyrazit pacienta z jeho pozice popření. Podobné intervence je třeba i k tomu, aby si všichni uvědomili zhoubnou chorobu ničící životní prostředí. *Jestliže tuto nutnost pochopí odvážní*

lidé v dostatečném počtu a rozhodnou se k činu, mohou dosáhnout výrazné změny... A pakliže bude popření demaskováno, jaká další volba nám zbývá?

Každý, kdo má dost odvahy, aby se podíval skutečnosti do tváře, musí dnes uznat, že porušení ekologické rovnováhy způsobené drancováním přírody už přerostlo do autonomních procesů, které se často zcela vymkly kontrole i těch čarodějových učňů, kteří je původně rozpoutali. Přírodní systémy jsou zasaženy stále rychleji bujícími metastázemi a staré dravčí vzorce chování, opírající se o individualismus, nacionalismus a výlučnost, ztratily většinu svého opodstatnění. Ať už to chceme popírat nebo ne, takovéto vzorce chování mají dnes jen malý význam pro přežití jednotlivce, o společnosti nemluvě.

Každé rozumné řešení této situace musí vyjít z pochopení skutečnosti, že „žádná část celku nemůže vzkvétat na úkor jeho ostatních částí, aniž by přitom nezničila celek“. Řečeno stručně, to vše může být shrnuto pod pojem *krize vědomí*, krize naší společné schopnosti a ochoty vnímat sebe samy jako satelity systému sil, který přesahuje naše normální vnímání. A jestliže naše vědomí je patologicky deformováno ve způsobu, kterým vnímáme skutečnost, představuje to výzvu pro nás všechny, kteří si to uvědomujeme, abychom se pokusili nalézt nové vzorce chování, nový způsob, jak sebe sama vnímat v toku času a událostí.

Šamanské kultury vždy samy sebe vnímaly uvnitř prostoru transcendentální reality, kterou jsme my opožděně akceptovali pod názvem „rozšířené vědomí“. Ačkoliv my tyto kultury vnímáme jako „primitivní“, jejich, většinou kmenová společenství, si uchovala způsob vnímání skutečnosti, který jsme my, ke své vlastní škodě, ztratili. Příslušníci těchto kultur nevnímají sami sebe jako něco odlišného od prostředí a za svou moudrost často vděčí vhlédům, navozeným psychotropními rostlinami.

Příroda není náš nepřítel, jehož máme přemoci a znásilnit. Příroda jsme my sami a my ji máme poznávat a starat se o ni. Šamanismus to vždycky věděl a vždycky učil - alespoň ve své autentické podobě, že cesta vyžaduje pomoc spojenců. Tito spojenci, to jsou halucinogenní rostliny a mysteriozní bytosti, které jsou schopny nás vyučovat. Jsou průhledné a světelné a obývají sousední dimenze extatické krásy a porozumění, jejichž existenci jsme tak dlouho popírali, že už je dnes málem pozdě.

Jestliže se my, jako kultura, máme kdy zbavit svého *popření* některých nejzákladnějších skutečností života, zbývá nám na to, abychom to uskutečnili, jen omezená doba. Má-li se objevit kritické množství jiného vnímání skutečnosti natolik včas, aby zabránilo dalšímu ničení našeho globálního, životně důležitého systému, musí se objevit během života lidí, kteří dnes na naší planetě žijí. Když srovnáme čas, během kterého zůstanou otevřena tato „dvířka možnosti prohlédnutí“ s časem celé evoluce člověka, dostaneme se do řádu nanosekund. Miliony let pomalých mutací se tak koncentrují do jediného okamžiku volby. Volby, kterou se na hmotu upoutaný a polovědomý druh *Homo sapiens* může stát plně vědomým, poslední chvíli před svým vlastním vymřením.

Terence McKenna je jedním z předních obhájců myšlenky, že rozumné použití psychedelických drog u těch, kteří jsou nejlépe vybaveni k tomu, aby toho využili, by mohl být jeden ze způsobů, jak ve zbývajícím čase získat toto plné vědomí.

Řešení mnoha moderních chorob, včetně chemických závislostí a potlačených neuróz a psychóz, může spočívat v přímém vystavení se autentickému riziku obsaženému ve zkušenosti s psychedelickou rostlinou. Pozice obhajující použití psychedelických rostlin je pozice výrazně protidrogová. Závislost na drogách je důsledkem zvykového, nezkoumajícího a nutkavého chování, což jsou přesně ty vlastnosti našeho psychického makeupu, které psychedelika potírají. Rostlinné halucinogeny tím, že jednotlivce vedou k širšímu, méně egocentrickému a více zakořeněnému vnímání skutečnosti, rozpouštějí zvyky a motivují ke zkoumání nového. Bylo by pošetilé předstírat, že se tak děje bez rizika, ale bylo by stejně pošetilé tvrdit, že toto riziko za to nestojí.

Toto radikální a na první pohled excentrické chápání skutečnosti visí ve vzduchu přinejmenším od šedesátých let. V sedmdesátých se pak vynořilo na povrch v následujícím převleku :

V současné době potřebuje lidstvo při své plavbě oceánem života tak zoufale vylepšit své navigační schopnosti, že nesmí vynechat žádnou možnost, která by tento proces urychlila. Drogy měnící vědomí jsou možná hodně drastický prostředek, ale co je drastičtějšího, než problémy, které v současné době ohrožují planetu? Doktoři většinou neváhají s předepsáním léku pro nemocné tělo. Proč tedy váhat s předepsáním léku duši, zvláště je-li v sázce přímo naše přežití ?

Autor tohoto úryvku obhajoval psychotherapeutické použití Ketaminu, legálně používaného anestetika, které má, za použití redukováných dávek, výrazné halucinogenní účinky. MUDr. John Lilly, pravděpodobně nejzkušenější experimentátor s touto drogou, považoval posléze toto využití Ketaminu za příliš riskantní. Nicméně, je možné argumentovat tím, že tato jeho zdrženlivost má svou příčinu v tom, že výzkumný tým, v jehož rámci své výzkumy prováděl, postrádal zřetelně jakoukoliv *šamanskou strukturu*, aby zvládnul halucinogenní zkušenosti bez vážných následků.

Někteří v sobě pocítili tendence k tomu chovat se jako roboti, a to až do takové míry, že se zdálo, že jejich tělo ovládly cizí síly.

Nad podobným tvrzením mnozí lidé potřesou hlavami a věc jako „ovládnutí či posedlost cizími silami“ zařadí do kategorie drogami vyvolaných halucinací. A je to právě tato nevíra, založená na hluboce zakořeněné iluzi materialismu, která je jádrem celého problému. Oslabujeme se až na hranici vyměření naším pseudo-vědeckým po- přením jakéhokoliv vjemu, který vybočuje nad rámec konsenzuálně úzce vymezené reality. V konečné fázi se musíme postavit čelem k otázce, jsme-li ochotní přijmout hypotézu o jiných dimenzích přesahujících tuto realitu. Nejen v rámci pouze proklamativně přijímaných Nebes a Pekla monoteistických náboženství, ale i v rámci nezprostředkovaných osob- nich zážitků jiných oblastí zkušenosti.

Jedno z hlavních témat této knihy se točí kolem tvrzení, že tran- scendentální dimenze a entity je obývajících jsou *skutečné* a že úspěšné využití psychedelických drog předpokládá naučit se začlenit setkání se s nimi do našeho světového názoru. Fenomén entity je výzvou naší vůli a schopnostem, abychom v čase, kdy je další trvání našeho druhu ohroženo, učinili další krok v evoluci našeho vědomí. A zdá se, že při hledání mnoha odpovědí na naše časoprostorové dilema nám může poskytnout vedení právě analýza šamanských technik.

A co se týče legálnosti podobných výzkumů, Noam Chomsky prohlásil, že : „ *Vláda je placena těmi, kteří vlastní tuto zemi*“ a Bob Dylan řekl : „ *Nepotřebujeme meteorologa, abychom věděli, odkud fouká vítr.*“ Není těžké vidět, či životní zájmy jsou zde ohrožová- ny, a není těžké vidět, že ty síly, které profitují na devastaci naší planety, jsou tytéž, které vám zabaví majetek a uvrhnou vás do vězení za to, že se snažíte rozšířit své vědomí. Z tohoto hlediska se psychedelický šamanismus stává morálním imperativem pro nás všechny, kteří si svého života vážíme natolik, že ho chceme žít volně a beze strachu, bez ohledu na následky. Následky vytvářejí nové volby a ty opět tvoří další následky. Jen před pár stoletími byla krádež bochníku chleba hrdelním zločinem.

Když vezmu toto vše v potaz, pak mě velice bolí, že mě naše sudičská kultura nutí, abych v rámci ochrany sebe sama učinil následující dementi : I když se některé materiály uvěřitelně v této knize možná týkají oblastí, které jsou legálně sporné, rozumím tomu tak, že ačkoliv rostliny je možno prohlásit za „ilegální“, přírodní jevy a lidské představy o nich (ať už správné či nikoliv) jsou dosud od této klasifikace osvobozeny. Každý má existenciální svobodu naložit s tím, co si přečetl, podle vlastního uvážení, a to nemá žádnou souvislost s tím, co já v této knize píšu. Moje zodpovědnost končí tam, kde začíná vaše.

Čtenáři, kteří se rozhodnou jednat na základě jakékoliv informace obsažené v této knize, tak činí na základě svého svobodného rozhodnutí a vůle a musí přijmout všechny následky tohoto rozhodnutí.

V říši šamanů se pohybujeme každý sám za sebe. Buďte za to bohům vděční.

Hypotéza šamanství

Nezměnil jsem svůj názor na to, že jde o nejcennější objev (objevení LSD), jaký kdy člověk uskutečnil. Myslím si, že to, co jsme se naučili v letech, která následovala, je zjištění, že LSD není pro všechny...Vyžaduje velkou poctivost - protože oklamat sebe sama je tak jednoduché, ale nevidím nic, co by se mohlo vyrovnat objevení své vlastní přirozenosti a úžasnosti toho zázračného světa, jehož jsme součástí.

Stolaroff M. (bez data), citováno Peterem Staffordem v *Magic Grams: Inquires finto Psychedelic G'onsciousness*, Rosena Folios, Berkeley, p.334.

Naivní nebo rekreační užívání psychedelických drog z nikoho neudělá ani šamana, ani svatého. Kdyby tomu tak bylo, byla by oblast sanfranciského zálivu v roce 1967 plná svatých a šamanů. V tradičních šamanských společnostech existují zvláštní tradice, rituály a cvičení, která umožňují dlouhodobý výcvik, během něhož jsou drogové zážitky řízeny a interpretovány.

Gracie and Zarkov (1985) „Psychedelic drugs and shamanism“, *Notes from Underground*, Berkeley, p.1.

Stavy změněného vnímání

Na badatele udělala velký dojem „univerzálnost“ a stejnost zážitků prožitých pod vlivem psychoaktivních drog probíhajících napříč kulturami a historií. Například Mandell (1978) poté, co prostudoval experimentální a klinické studie zabývající se základními neurobiochemickými pochody během „transcendentních stavů“ navrhl, že „způsob vnímání světa v mozku je řízen chemicky.“

Tato kniha se sice zabývá použitím psychoaktivních rostlin k dosažení neobvyklých stavů vědomí, ale bylo by chybné se do podobného studia pustit, aniž bychom napřed prozkoumali některé psychologické a filosofické implikace, vyplývající ze známých účinků těchto rostlin. Šamanské kultury, které tyto rostliny používají, chápou psychoaktivní rostliny i oblasti vědomí jimi odkrývané v rámci téměř univerzálního systému nauky, což je sama o sobě udivující skutečnost, která má jistě co říci ke studiu struktury lidské psychiky. Tyto oblasti vědomí jsou západní vědou opomíjené až do té míry, jako by na jejich zkoumání bylo položeno tabu. Kdyby však výzkum potvrdil jejich oprávněnost, naše představa o tom, co jsme, by

byla obrácena naruby. Předložená kniha je pokusem dotknout se i těchto opomíjených oblastí.

Následujících dvanáct historek bylo vybráno tak, aby ilustrovalo určitá předběžná psychologická data, která by věda současného hlavního proudu považovala v nejlepším případě za anomální či paranormální a v nejhorším případě za klamy či podvrhy. Jedná se o moje osobní subjektivní zážitky, a já jsem se je snažil vyprávět co nejpravdivěji, i když roky, které mě od nich dělí, mohly smazat některé zvláštní detaily (například nejsem si jist rokem, ve kterém se mi přihodila historka číslo osm, muselo to být někdy mezi lety 1970 a 1973). Podstata každé ze zkušeností je však zaznamenána přesně, protože každá z nich se zapsala trvale do mé paměti.

První trip s LSD - nebeská jednota

Dvacátého pátého října 1964 jsem od půl čtvrté odpoledne asi do půlnoci zažíval poprvé účinky LSD. Bylo mi dvacet sedm let, studoval jsem angličtinu na sanfranciské State College a žil jsem se svou druhou ženou v Berkeley. Drogu opatřil můj přítel Dick od svých známých, kteří byli ve spojení s později notoricky známým spisovatelem Kenem Keseyem. V oněch dnech bylo LSD stále ještě legální záležitostí a jak v undergroundovém, tak i veřejném tisku se o něm hodně psalo. Jako mnozí z mé generace, i já byl velice zvědav na účinky této nové látky, o níž se říkalo, že umožňuje prožít transcendentální skutečnost.

Spolkl jsem malou tabletku kyseliny v bytě Dickovy rodiny v Lafayette, a pak jsem se pohodlně opřel ve staré lenošce, zatímco Dick pobíhal po bytě a každou chvíli se u mě zastavoval, aby zkontroloval průběh mého tripu. Dneska už víme, že „nastavení a zasazení“ hodně ovlivňují to, jak člověk prožívá jakoukoliv psychedelickou drogu. To znamená, že „nastavení“, neboli osobní naladění a očekávání, a „zasazení“, čili ovlivnění prostředím, obvykle určují kvalitu a druh vyvolaného zážitku. Přestože jsem v čase tohoto svého prvního experimentu o nastavení a zasazení nevěděl nic, sehrály přesně svoji roli.

V onom období svého života jsem se hluboce zajímal o východní náboženské systémy a když droga ovládla mé vědomí, začal jsem prožívat něco, co může být označeno jenom jako samadhi, neboli „konečný cíl cvičení jógy, kdy se člověk ztotožňuje s předmětem své meditace a vzdává se své individuality.“ Poprvé ve svém životě, a bohužel až do dnešních dnů i naposled, jsem směl prožít nevýslovné požehnání naprostého propojení a jednoty. Subjekt a objekt se slily v jedno. Neexistovaly žádné otázky, protože všechno byly vlastně jen dokonalé odpovědi samy o sobě, které mezi sebou vzájemně harmonovaly v nedělitelné jednotě. Nebylo zlo ani dobro, správně ani špatně, pouze dokonalost spočívající sama v sobě.

Jedno z nejvíce udivujících zjištění z této skutečnosti bylo to, jak jednoduchý a zřejmý tento stav vědomí je. Pokud ho člověk jednou zažil, jak ještě může někdy pohlížet na život jinak? Přesně takhle musí nahlížet na věci Bůh. Tak jsem to cítil, a byla to čirá extáze. Ve skutečnosti to bylo mnohem víc, ale zkušenost je nesdělitelná a slova ji nezachytí. Do dneška se divím tomu, že je tento stav tak blízko našemu normálnímu stavu vědomí, a přesto je tak obtížné ho dosáhnout a získat.

Jako každý správný berkeleyjský intelektuál té doby jsem měl tehdy po ruce blok, na který jsem se marně snažil slovy zaznamenat, co jsem cítil (jednou či dvakrát, a pak jsem to vzdal jako absurdní). Ten kus papíru pořád mám. Zde je výběr z toho, co je na něm napsáno:

Koan: „Jak může člověk vyjádřit nevyjádřitelné?“

Odpovědi: „Děkuji.“

Pokud jste schopni sledovat tento způsob uvažování, můžete si možná vágně představit, co jsem to prožíval během onoho v čase tak vzdáleného odpoledne.

POUČENÍ: Je možné zažít skutečně objektivní stav vědomí. Opustit subjektivní a diferencované vědomí vázané na ego a setrvat v dokonalé jednotě. Jednou zažít se tento stav vědomí stává tou nejcennější věcí, kterou stojí za to získat. Já osobně bych se vzdal čehokoliv, abych ho získal navždy.

Druhý trip s LSD - pekelná nejednota

Dvacátého prvního února 1965 jsem měl druhou příležitost zažít udivující účinky LSD. To už jsem měl přečtenou knihu od Learyho, Metznera a Alperta - *Psychedelická zkušenost - manuál založený na tibetské knize mrtvých*. Tento „manuál“ je jakýmsi pokusem o strukturování psychedelických zkušeností jejich zasazením do rámce tohoto tibetského rukopisu, který tibetští lámové předčítají čerstvým nebožtíkům. Chtějí tím poučit zmatenou lidskou duši, jak se má orientovat ve světě *bardo*, což je stav existence údajně zažívaný krátce po smrti hmotného těla. Analogie spočívala v tom, že i psychedelický poutník musí nechat své ego „zemřít“ tím, že předá veškeré řízení důvěryhodnému průvodci, který mu pak během jeho tripu předčítá odpovídající pasáže. Teoreticky se poutník ze zážitku vynoří „znovuzrozen“ do vyššího a stálého stavu vyššího vědomí. Jinými slovy zažije jakési „instantní osvícení“.

Zpětně tento koncept, který nic netušícím Američanům té doby předložilo trio harvardských psychologů, vypadá neuvěřitelně výstředně. Musíme si uvědomit, že ačkoliv bouřlivá šedesátá léta dosáhla už své poloviny, stále ještě nenabyla zřetelného tvaru, a že to byly právě věci jako „LSD psychotherapie pro samouky“, založená na exotické a neznámé orientální doktríně, které podpořily eskalaci výstředností v týdnech, měsících a letech, jež v zápětí následovaly. Já sám jsem byl exemplární případ a velmi by mě zajímalo, kolik špatných LSD tripů vyvolala tato samotná kniha.

Musím se teď přiznat, že jsem onen manuál nepoužil přesně podle návodu, což mělo asi také vliv na to, co následovalo. Za prvé nebyl po ruce Dick (jediný člověk se zkušenostmi s LSD, kterého jsem tehdy znal), aby mě vedl, a za druhé moje žena byla velmi znepokojena a poděšena mými experimenty s psychedelickými drogami a velice nerada se na mých výletech dovnitř jakkoliv podílela. Nechtěl jsem čekat na okamžik, kdy budu moci provést techniku správně, a tak jsem si manuál nahrál na pásku s předpokladem, že si budu schopen sám vybrat odpovídající pasáže, i když budu pod vlivem drogy. Zpětně to vyhlíží neuvěřitelně naivně, neřku-li stupidně, ale známé rčení říká: „Tehdy to vypadalo jako dobrý nápad.“ Stručně řečeno, velice cizí a elektronicky zkreslený zvuk mého „vlastního“ hlasu, která mi z magnetofonu oznamoval věci jako:

„Žádná z pokojných či hněvivých vizí,
krev chlemtajících démonů, strojů, monster či d'áblů,
ve skutečnosti neexistuje.
Existuje jen ve tvé lebce.“

se brzy stal přímo hrůzyplný. Protože droga už vymazala moje ego, nevěděl jsem, kdo jsem. A protože démonické představy vyvolané čtenými texty byly ve skutečnosti mnou (neříkal mi to můj vlastní hlas?), začal jsem se, ať už to zní jakkolivdivně, bát sám sebe. A nejenom bát sám sebe, ale bát se všeho kolem - stěn, podlahy, knihovny, své ruky a svých bot - všechno ohrožovalo „mé já“, kterého jsem se ovšem také bál a které navíc, jak můj hlas sám říkal, stejně vůbec neexistovalo - což by samo o sobě stačilo poděsit. Kam se na to hrabou dvojité a trojitě vazby (double and triple binds). Byl jsem hnán zmateným mořem čiré hrůzy, aniž bych měl nějaké ego, o které bych se mohl opřít. Jenom ten, kdo zažil špatný LSD trip,

může porozumět tomu, co se zde pokouším popsat.

Přesto, že mě děsilo i něco dělat, zalezl jsem zcela oblečený do postele, přetáhl jsem si pokrývku přes hlavu, zavřel jsemoči, zaujal fetální pozici a třásl se strachem. Nevím, jak dlouho tato ďábelská vize trvala, ale zdálo se to být mnoho hodin. Pak dovnitř pronikl známý hlas z předního pokoje. Přišel mě navštívit jeden další přítel a já ho popadl za ruku jako dítě a blábolil jsem o tom, že jsem pod vlivem LSD a že se zblázním, když mi nepomůže. Prostě, že se musí na chvíli stát mým egem.

Jack byl můj dávný přítel, znali jsme se od střední školy a byl to velmi konzervativní, velmi spolehlivý člověk, který dokonce ani nepil pivo. Nikdy neměl žádné zkušenosti s drogami, a proto neměl ani ponětí o tom, co to takový trip může být. (Tehdy, na začátku šedesátých let, se tento fenomén teprve vynořoval, a tak by si v podobné situaci věděl rady málokterý normální člověk). Oba jsme propadli před časem dragsterům a během padesátých let utráceli čas nadupáváním starých fordek. Já se pak věnoval jiným věcem, ale Jack se stal automechanikem z povolání a ve svém volném čase dále stavěl motory pro dragstery. Ten večer se vydal na oaklandskou Roadster Show, která tehdy byla v plném běhu, a cestou se stavil u mě, aby zjistil, jestli nechci jet s ním. Neměl nejmenší ponětí o tom, co zažívám, a pravděpodobně si myslel, že mi udělá jenom dobře vypadnout na čas z domu. Nakonec pouhá přítomnost Jackovy věčné jistoty (nijak nekomplikovaná pochopením vši té paniky, která explodovala v mé hlavě) mě skoro okamžitě uklidnila. „Jasně, Jacku, jedu na Roadster Show s tebou.“ Moje žena, když viděla, že jsem na tom lépe a že Jack za mě přebírá odpovědnost, se s úlevou rozhodla jet s námi.

Ted, když jsem byl v „bezpečí“, pro mě byla krátká jízda mezi Berkeley a Oaklandem čirou psychedelickou blažeností. Neonové nápisy a koncová světla aut pro mne byly okouzujícími objekty hlubokého významu. Jack seděl za volantem a já se nemusel ničeho obávat. Byl bych se klidně nechal po zbytek večera, pln blaženosti, vozit kolem Východní zátoky, ale ostatní dávali přednost Roadster Show. Ti z čtenářů, kteří si pamatují americkou „Populux“ kulturu šedesátých let, si vzpomenou, že v televizi byla tehdy velmi populární „monstra“. *Adamsovic rodina a Munsters* byly velmi populární situační komedie, jejichž celý humor byl vystaven na skutečnosti, že tato monstra z hororů žila na americkém předměstí. A tato obliba monster se promítla i do tohoroční Roadster Show, takže když jsme s Jackem a se ženou vstoupili do hlediště, přivítaly nás takové nesmysly, jako dragstery s obrovskými chromovanými motory a velkými černými rakvami a s Frankensteinem, Vlkodlakem či Drákulou za volanty...

„Žádná z pokojných či hněvivých vizí,
krev chlemtajících démonů, strojů, monster či ďáblů,
ve skutečnosti neexistuje.
Existuje jen ve tvé lebce.“

Ať už jsem byl zfetován nebo ne, tyto zjevy nebyly jenom v mé lebce a žádná rozvláčná věda o halucinacích nemohla způsobit, aby zmizely! Okamžitě jsem se znovu propadl do paranoidní hrůzy. Byl jsem zajatcem planety, na které jsem byl ze všech stran obklopen zřetelně satanskými vozidly, řízenými démonickými zjeveními. A k tomu všemu do nás pořád strkal proudící dav zamračených a tetovaných výrostků, kteří na sobě měli černé bundy z teletiny a za kterými se tlačily jejich zmalované družky v těsně padnoucích kalhotách. Všichni žvýkali obscénně velké kusy žvýkačky a klaněli se pochromovaným strojům o čtyřech stech koňských silách, které byly zasvěceny vysoké rychlosti a smrti...Rakve, monstra, chrom...smrt. Nejsem na smrt ještě připraven.

Byla to čirá psychospirituální devastace a já se nekontrolovatelně třásl, zatímco jsme procházeli mezi exponáty. Jack byl zcela ponořen do motoristických rozhovorů, které vedl s vystavovateli, a vůbec si nebyl vědom toho, co zažívám. Tiše jsem tam ztrácel nervy a nikdo to nebral na vědomí, natož aby někdo chápal, proč se to děje. Žena mě držela za ruku a opakovaně mi šeptala, že to není tak hrozné, jak si myslím. Kdyby se to vše dělo před hodinou, asi bych se dožadoval hospitalizace, ale účinky drogy už

klesly natolik, že jsem byl schopen v tom všem vidět podivuhodnou metaforu mého vlastního vnímání naší kultury (opět nastavení a zasazení). Neuvěřitelným úsilím vůle se mi podařilo udržet zdání duševního zdraví po celou dobu, po kterou jsem byl vystaven Roadster Show, a vrátit se domů do postele, kde jsem klesnul do polobdělého přerývaného snu, ve kterém jsem si neustále opakoval mantru : „Už *nikdy* si nevezmu LSD! Už *nikdy* si nevezmu LSD!"

Trvalo mi dva nebo tři dny, než jsem se cítil opět „normálně", a asi šest měsíců, než jsem zpracoval tuto zkušenost natolik, že jsem byl schopen být jen *uvažovat* o případném dalším setkání s psychedelickou drogou. „Nikdy neříkej nikdy!"

POUČENÍ: Jestliže první trip byl do nebe, ten druhý byl do pekla. Jestliže první trip byl o jednotě a lásce, byl druhý trip o rozpadu, neúplnosti a strachu. Jak se zpívalo v písničce, která byla v tehdejší dekádě populární : „Už jsem poznal svět z obou stránek..." Mnoho let muselo uplynout, než jsem byl schopen obě vize propojit, ale jedna věc mi byla jasná užpo několika týdnech - už se nemusím ničeho bát, protože, alespoň z psychického hlediska, jsem právě přežil to nejhorší, co se kdy může přihodit.

Cesta ven z těla

V noci jedenáctého listopadu 1968 jsme se ženou žili v podkrovním bytě na Cole Street 1329 v okrese Haight-Ashbury v San Francisku. Ten večer jsem četl knihu, již jsem si během dne koupil u stolku s použitými knihami, který stál venku na ulici. Kniha se jmenovala *Astrální projekce* a napsal ji Oliver Fox. Od té doby už vím, že tato kniha je považována v tomto oboru za klasickou, ale tehdy jsem o netělesných zážitcích věděl jen to, že jsou velmi zvláštní a zajímavé.

Až do té doby jsem si o tom nic zvláštního nepředstavoval a neměl jsem k tomuto tématu žádné předsudky. Kdyby se mě někdo zeptal, byl bych mu pravděpodobně s provizorním skepticismem odpověděl, že zážitky existence mimo tělo („astrální projekce") patří patrně mezi iluze.

Kniha byla fascinující a měla pečeť autenticity, která na mě udělala veliký dojem. Nemohl jsem ji odložit a pokračoval jsem ve čtení hodiny po tom, co si žena odešla lehnout. Musel jsem ji přečíst na jeden záťah. Fox v knize popisuje metodu, kterou použil k tomu, aby vědomě opustil své tělo - její podstatnou částí je vzbouzení se uprostřed snu. On sám to nazývá Sen vědění.

Abychom dosáhli Snu vědění, musíme v sobě během snu probudit schopnost kritického vnímání, která je patrně normálně během snění vypojena...Před spaním musíme přesvědčit svou mysl o tom, že nesmí dovolit smyslu pro kritičnost, aby usnul. Musí zůstat bdělý tak, aby si uvědomil každou nesrovnalost snu a upozornil na ni.

Zdálo se, že tato technika je zcela jednoduchá, takže když jsem se vzápětí chystal do postele, umínil jsem si, že své kritické vědomí probudím hned v prvním snu, který se mi bude zdát - a to hned tuto noc. A proč ne? S velkým očekáváním jsem zavřel oči.

Nemám ponětí, jak dlouho jsem spal. Náhle jsem si byl vědom toho, že sním. Díval jsem se na malého bílého psíka, který se začal točit jako káča. Bláznivá představa, to je určitě sen...Vzbud' se!

BUM! Byl jsem vzhůru. Ležel jsem probuzen v posteli.Už jsem nesnil, už jsem nespál. Byl jsem bdělý a pořád ještě ve svém těle. Dobře, tentokrát to nefungovalo. Zkusím to znovu. Usnul jsem. Spatřil jsem obrovskou láhev šampaňského s vinětou, na které bylo napsáno „VZDUCH". Začala se prudce točit...Vzbud' se!

BUM! Byl jsem vzhůru ve svém pokoji a vedle mě spala má žena. Tvář měla podivně zardělou a vedle ní v posteli...jsem ležel JÁ! Pasivně jsem se vznášel nad svým tělem a díval se ven, směrem ke dveřím naší ložnice. Tam stála mladá žena asi tak devatenáct či dvacet let stará. Byla trochu při těle a na hispánské tváři měla snový úsměv jako Mona Lisa. Něco na ní bylo divného. Její hlavu a ramena obklopovala velmi světle zelená „aura“, která její obrysy přesahovala tak o pět až osm centimetrů. Poněkud vágně si uvědomovala moji přítomnost, ale zdálo se, že je něčím zcela zaměstnána. Náhle odešla do předsíně. Cítil jsem, jak se vznáším stejným směrem, což byl vel- mi zvláštní (a přitom k zbláznění známý) pocit.

Přestože tato zkušenost nebyla zcela totožná se zážitkem bdělého vnímání, byl jsem z hlediska schopnosti rozlišovat stejně bdělý, jako když píšu tyto řádky. Byl jsem ohromen tím, co se mi děje, a téměř úplně překonán poznáním: „Provádím to! Provádím astrální projekci!“ Necítil jsem vůbec žádný strach. Ten zážitek byl velice povznášející, svým způsobem byl stejně záračný, jako moje LSD *samadhi* skoro před čtyřmi roky.

Žena se náhle znovu objevila a já jsem vědomě a úmyslně natáhl ruku, abych se jí dotknul. Chtěl jsem zjistit, zda je skutečná (i když jsem z přečtené knihy věděl, že podobné pokusy o „astrální“ kontakt většinou celý zážitek ukončí), potřeboval jsem nutně vědět, jestli je hmotná. Moje ruka prošla jejím tělem, jako kdyby byla vzduch - byl to velmi znepokojující pocit, či vlastně nedostatek pocitu. BUM! Okamžitá změna scény. Už jsem nebyl v našem bytě, ale stál jsem v obývacím pokoji ve stylu horní střední vrstvy - velikým oknem s rozhrnutými závěsy byla vidět scenerie, která mi připomínala světlá Jižní zátoky. (Později jsem si odvodil, že to muselo být doleji na poloostrově, patrně Menlo Park.) Nebyla to žádná halucinace - pořád jsem schopen si vybavit nábytek a styl, kterým byl pokoj zařízen. Nebylo tam rozsvíceno, ale mohl jsem rozlišit vše, jakoza denního světla, Pokoj byl ponořen do zlatě ambrového světla, které nevrhalo žádné stíny. Vpravo v popředí stála další mladá žena. Byla zhruba stejně stará jako ta první - kolem dvaceti - malá, hezká, s krátkými světlými vlasy. Na sobě měla krátkou noční košilku. Byla si mé přítomnosti ve svém bytě vědoma a byla jí zmatena, ale spíš takovým vzdáleným, nejasným a náměsíčným způsobem. Přestože jsem zažíval změněný stav vědomí, byl jsem v určitém smyslu zcela bdělý - kdežto ona se naopak chovala jako někdo, kdo sní. Během celého zážitku tento rozdíl našeho vnímání přetrvával. Otočila se a zamířila do haly po mé pravici.

„Vůlí“ jsem ji následoval - nevím, jak jinak to mám popsat. Není to stejné, jako když se člověk rozhodne vykročit. „Vznášel“ jsem se přes pokoj a pak halou za ní - naprosto zvláštní pocit. Prostě na to „pomyslíte“, a už se pohybujete. Cestou jsem spatřil napůl otevřené dveře skutečné (ne snové) koupelny - ručníky visící na dveřích od sprchy, výlevka, toaletní stolec, na podlaze zmuchlané části oblečení. Na konci haly byly další dveře - nějak jsem věděl, že je to její ložnice. Zastavila se, otočila a spatřila mě se vznášet za ní. Na tváři se jí objevila panika! Proklouzla kolem mě a utíkala halou. V žádném případě jsem jí nechtěl nijak ublížit. Byl jsem velmi povznesen zkušeností, kterou jsem zažíval, cítil jsem velikou zvědavost a touhu komunikovat či navázat nějaký kontakt. Udělal jsem jakousi otočku ve vzduchu a zamířil zpátky do obývacího pokoje. Zastavila se u stolku vedle gauče a nervózně hrábla pro něco do popelníku. Myslím, že to byl nedopalek cigarety (astrální špaček!?). V panice se mi snažila ten předmět nacpat do ruky. Z mého pohledu šlo o jakousi její snovou logiku, jako kdyby se snažila mně vnutit nedopalek cigarety, a tím mě přinutit, abych zase zmizel.

(Toto nutkání nebylo možno ovládat - známka toho, že jsem nebyl plně pánem svého jednání, ačkoliv jsem byl plně při smyslech.) Jemně jsem uchopil její rameno a čekal, že všechno zmizí, jak tvrdil Fox ve své knize. Ale k mému překvapení byla tato druhá žena, na rozdíl od první, zcela hmotná. Bylo to přesně stejné, jako kdybych se dotknul „skutečné“ osoby. Jasně jsem cítil látku noční košile a teplo jejího těla pod ní.

Až do té doby jsem si nebyl ze své strany vědom žádných úmyslů (tedy jiných, než nutkavé zvědavosti). Ale v momentě dotyku se celá věc okamžitě změnila v sexuální záležitost, něco jako kdybych zapnul

vypínač, který sepnul jakési magnetické pole. Během zlomku vteřiny mě odstrčila, pak přešla do druhého extrému a prudce mě k sobě strhla do zoufalého objetí. Políbil jsem jí krk abyl jsem si jasně vědom toho, jak se moje vousy dotýkají její pokožky. (Byl to velmi, velmi skutečný pocit.) Zaklesla za mě nohy a vášnivě mě líbala na ústa. Nedošlo k žádnému „proniknutí“ v normálním slova smyslu, pouze nás na krátký okamžik spojilo oslnivé modrobílé světlo, podobné, jaké vytváří svařovací oblouk...B-Z-Z-Z-T!

BUM! Byl jsem ve své posteli a byl jsem zcela bdělý. Vedle mě spala moje žena. Srdce mi bušilo tak, že jsem se bál, že mám infarkt.

Stěží jsem popadal dech - měl jsem pocit, že jsem rychlostí světla narazil do svého fyzického těla. Vstal jsem, bloumal bytem ve světle ranního svítání a snažil se uklidnit. Z nějakého důvodu jsem byl poděšen. Nebyl to ten vše překonávající strach z mého druhého setkání s LSD, ale spíše pocit úzkostné dezorientace. Jsem tady, ale právě jsem byl někde jinde - kdo z nich je já, co je skutečnost? Znamé prostředí se mi paradoxně zdálo méně skutečné než to, kde jsem byl před chvílí. Chodí někde, možná na míle daleko, po svém pokoji malá, hezká a mladá blondýnka a snaží se ve své hlavě nějak zpracovat něco, co z jejího hlediska představuje jen velmi erotický sen? Pane bože - právě jsem podvedl svou ženu. Zní to hloupě, když to tak říkám, ale já tehdy skutečně cítil vinu.

Po několik týdnů jsem se snažil každou noc tento zážitek vystoupepení z vlastního těla zopakovat. I když jsem dosáhl na určitých úrovních jistého „úspěchu“ (většinou velmi snového a neuspořádaného), až dosud se mi nepodařilo zopakovat jasnost a relativní vědomou kontrolu tohoto prvního udivujícího zážitku. Po letech jsem si tuto skutečnost poněkud „mysticky“ vysvětlil takto : Kdybych mohl kdykoliv dosáhnout tohoto vědomého a vůlí řízeného zážitku, velmi pravděpodobně bych se nevěnoval ničemu jinému. Teď už věřím, že mi v tom zabránila jakási moudřejší část mé psychiky, která nechtěla, abych se ztratil v dobrodružstvích na astrální úrovni a zapomněl na své povinnosti.

POUČENÍ: Je zcela možné existovat jako vědomě vnímající entita mimo své fyzické tělo. Důsledky tohoto zjištění nemohou být revolučnější. Pro každého, kdo měl podobnou gnosi (tj. prožil podobnou příhodu), se pravda materialismu v nejlepším případě mění na pravdu částečnou a v nejhorším pak na zcela nesnesitelnou iluzi. „Konsenzuální skutečnost“ lidských mas a jejich vlád se pak jeví jako enervující tyranie povinného způsobu vnímání vnucená všem jedincům. Mnoho hledačů šedesátých let skončilo smrtí či v kriminále, protože nedokázali moudře integrovat tuto náhlou změnu ve svém porozumění světu.

Úvod do synchronicity

Během léta 1968 jsem se zúčastnil párty, kterou pořádali přátelé žijící v Haight několik bloků od nás. Bylo to pro tu dobu a tu část města typické setkání - skupina už starších lidí, kteří se považovali spíš za beatniky než hippíky, i když celá čtvrť byla zaplněna právě posledně jmenovanými. Přirozeně bylo v hojnosti k mání konopí, víno i pivo.

Byl jsem lehce zfetovaný a bylo mi dobře. Ostatní na tom byli stejně. Někdo vyprávěl o I Ťingu. Už jsem o I Ťingu slyšel, věděl jsem, že je to prastará čínská *Knih proměn*, ale neměl jsem ponětí, o čem pojednává. Teď jsem pochopil, že se jedná o jakousi věšteckou knihu, která patrně dokonce funguje, a to pro mě byla úplně nová představa. Vyptával jsem se na to a všichni se na mě nevěřičně obrátili. „Jakže? Ty jsi ještě nikdy nepoužil I Ťing ?“ Okamžitě se odněkud vynořil výtisk knihy. Všichni mě nutili, abych položil nějakou otázku a zeptal se I Ťingu na odpověď, jedině tak mohu ocenit, jak I Ťing pracuje, jak je báječný atd.

Byl jsem pobaven entusiasmem, se kterým mi byla tato orientální věštecká kniha doporučována, a byl

jsem plný sebedůvěry vyvolané drogou. Chtěli po mně otázku. Dobře, proč ne... Přemítal jsem - během několika měsíců jsem se chystal opustit SanFrancisko a odjet do Nového Mexika. Během let 1966-67 jsme se ženou žili v Santa Fé, a mně se tam líbilo tak, že jsem koupil domek v jedné z odlehlých horských vesniček. Stýskalo se mi po něm, byl pro mě něco jako domov a já zoufale potřeboval opustit stále se mi odcizující Kalifornii. Moje žena mé nadšení nesdílela, a tak jsme váhavě připravovali jakési pokusné odloučení. Ona zůstane v Zálivu a bude pokračovat ve své kariéře, a já se pokusím najít sebe sama v Novém Mexiku. Byl to pro nás těžký čas, plný stresu. Nechtěli jsme se doopravdy rozejít, ale čas od času jsme nemohli nevidět, že naše cesty jasně vedou na rozdílné strany. Zeptal jsem se I Ťingu, jestli mám odejet do Nového Mexika, jestli je to dobrý nápad. To se každému líbilo - to byla ta pravá moudrá otázka hodná věštby. Začal jsem vrhat trojici mincí. Při každém následujícím vrhu zájem okolo stojících přátel prudce narůstal. O co se to jednalo? Když jsem skončil, panovalo kolem mne vzrušení. Očividně jsem obdržel něco velmi neobvyklého - první hexagram (Tvoření), jehož všech šest linií bylo pohyblivých (ať už to znamená cokoliv). Asi o deset let později jsem se stal něčím jako I Ťingovým učencem a mnoho let jsem věnoval skoro výhradně jeho studiu. Teprve pak jsem si uvědomil, že první hexagram, který jsem tehdy obdržel, je bez pochyb nejmocnější znamení, jaké může člověk od *Knihy proměn* obdržet. Matematická pravděpodobnost vytvoření šesti pohyblivých jangových linií je astronomická. Odpovídá, myslím, tomu, že by vržená mince osmnáckrát za sebou padla hlavou vzhůru. Už se mi podařilo například vrhnout mince tak, že jedna z nich dopadla na hranu a zůstala tak stát více než hodinu, ale šest pohyblivých jangových linií jsem už nikdy nehodil, ani jsem neslyšelo o nikom jiném, komu by se to podařilo. Výklad v knize zní:

Objeví se hejno letících draků bez hlav.
To znamená štěstí.

Aniž bych to chtěl příliš rozvíjet, tato symbolická slova naznačují osudové okolnosti, něco „nařízeného nebesy“. Probíhající události jsou pod kontrolou skrytých sil. Toto poselství jsem tehdy nepochopil, ale následující události mě později přesvědčily, že ona odpověď I Ťingu, kterou jsem dostal oné vzdálené zřetované noci v San Francisku, byla naprosto přesná a týkala se nejdůležitějšího předělu v mém životě. Tehdy však ke mně skutečně *přesvědčivé* poselství dorazilo až v únoru - o dva měsíce později.

Bylo časně ráno, slunce sotva vyšlo na oblohu. Na ulici před naším bytem v Cole Street stál plně naložený džíp s nacpaným přívěsem. Předkem směřoval dolů z kopce směrem k nájezdu na dálnici, na jejímž mlhavém konci bylo Nové Mexiko. Už jsme si s ženou vyměnili bolestné rozloučení a já cítil velikou osobní úzkost a ambivalenci, smíšenou se zoufalou potřebou uniknout z té prokleté Kalifornie. Naposledy jsem sestupoval ze schodů a z lehké mlhy zněl odevšad pravidelný hukot dopravy. Slabý větřík přivál zmačkaný staniol na kanál vedle džípu. Vnímál jsem ho jako stříbrný záblesk. Najednou se z nebe bleskurychle spustil malý jestřáb, zaútočil na lesklou fólii jen proto, aby ji v příštím okamžiku odhodil a usadil se na chvíli na telefonním vedení nad mou hlavou - divoký jestřáb (Sparrow Hawk) jenom několik bloků od sanfranciského downtownu!

Zíral na mě svým divokým jestřábím způsobem a ve chvílce znovu odlétl. Cítil jsem se vyvolen tím, že jsem spatřil něco tak řídkého, a rozhodl jsem se to považovat za příznivé znamení. (Nechtěl jsem však z toho dělat nic velkého, byla toprostě potěšující věc, velmi neobvyklá, ale přesto patřící do oblasti přirozených jevů. Tím myslím, že jsem si nepředstavoval nic takového, jako že mi například Bůh seslal poselství.) Nasedl jsem do džípu a vyrazil.

O tři dny později, poté, co jsem přetížený a slabý malý džíp protáhl čtyřicetímílovou rychlostí Velkou americkou pouští, jsem zastavil na zabláceném vjezdu u svého domku v Novém Mexiku. Domek pro mě opatroval jeden přítel umělec a protože v místě nebyl telefon, věděl jen přibližně, který den asi přijedu. Jakmile jsem vypnul slabý unavený motor a vylezl z džípu abych se protáhl, vynořil se můj přítel z domu s něčím v ruce. Srdečně jsem se přivítali a on mi okamžitě ukázal svůj poslední výtvor. Byla to pečlivě

ručně vyrobená měděná spona na kovbojskou kravatu (Boto Tie pozn. překl.), která byla vyložena kousky ebenu, slonoviny a želvoviny. Byl na ní krásně tradičně vyobrazen egyptský bůh Horus, jestřábí božstvo, které se velmi podobá americkému jestřábovi. Byl jsem z toho, jak se v tom kraji říká, „naprosto odvanutej“. Má cesta z Kalifornie do Nového Mexika začala i skončila jestřábem. Bylo to jiné, než kdybychom si napřed sedli a vyprávěli si a on pak vytáhl tusponku - měl ji v ruce, když vyšel ven právě v okamžiku mého příjezdu. Řekl jsem mu, že ji musím mít za jakoukoliv cenu. Byl překvapen a řekl si o pětatřicet dolarů (čistěsymbolická cena). Dal jsem mu dvě dvacítky a řekl, že je to v pořádku. Byly to moje poslední peníze. Neznal jsem tehdy Jungův princip synchronicity, nicméně právě jsem ho na vlastní kůži zažil.

POUČENÍ: LSD mě naučilo, že existují jiné způsoby vnímání, které se liší od toho, co je označováno jako „normální či každodenní vědomí“. Při srovnání s některými z nich se konvenční lidské vnímání zdá triviální. „Astrální projekce“ mi ukázala, že je možno vnímat i v situaci, kdy je člověk oddělen od svého hmotného těla. I Ťing a příhody s jestřábem jasně naznačily, že existují skryté síly, které pracují nezávisle na časoprostorovém principu kauzality a které mohou buď symbolicky zreadlit či přímo řídit subjektivní lidskou zkušenost. Tyto síly se zdají být na vědomí přímo napojeny.

Jiný život a iluze času

V zimě 1971 jsem se potřetí oženil a získal tímto způsobem dvě malé nevlastní děti. Žili jsme v mém domku v horách Nového Mexika a snažili se žít produkci vlastních potravin. Jednoho mrazivého lednového soumraku jsme se vypravili do Taosu na večeři s přáteli mé ženy. Moc jsem ty lidi neznal a když se manžel, který byl lyžařský instruktor, vrátil pozdě večer domů ze své práce, bylo jasné, že je k smrti unaven a že naprosto zapomněl, že je někdo pozván na večeři. Krátce, choval se k nám sotva jen zdvořile a tím každého, především pak svou ženu, uvedl do pochopitelných rozpaků.

Ve snaze trochu urovnat napjatou společenskou situaci zapálila jeho žena jointa, a ten pak pečlivě koloval mezi dospělými sedícími u stolu. Neměl jsem kouřit, protože jsem nebyl v žádném případě připraven na nevědomé nepřátelství, které se nepřestávalo šířit z našeho hostitele. Bylo zcela neverbální, odlišné od jeho vnějšího chování (které v té době už bylo docela zdvořilé) a já ho cítil jako hmatatelnou sílu, která narážela na můj solární plexus - jako kdyby mi někdo psychicky neustále vyrážel dech. Každý šamanský „bojovník“ by věděl, jak se před tím chránit, ale já byl zcela otevřen a vůbec jsem si nepřipouštěl, že takové síly existují i mimo knihy Carlose Castanedy.

Později jsem se dozvěděl, že se onen muž po několik let zabýval studiem místního indiánského (hlavně navažského) kouzelnictví, ale musím zdůraznit, že se nedomnívám, že si byl vědom toho, co mi způsobuje. Celá ta zkušenost měla temné a nevědomé zabarvení. Znal jsem ho nakonec natolik, abych věděl, že na jeho straně převládá dobrá vůle - po- kud není unaven a není v doteku s nevědomím. To mi ale moc nepomáhalo. Dovolil jsem konopí, aby otevřelo moje normální obranné mechanismy ega, a najednou jsem se cítil na omdlení. Rychle jsem si uvědomil, že jsem vlastně v jakémsi šoku a že ho musím překonat. Vstal jsem od stolu a blábolil cosi o tom, že „musím na čerstvý vzduch.“

Noční teplota v Taosu se už skoro týden pohybovala kolem šesti pod nulou a jak jsem vylezl z domu, udeřila mě ta náhlá změna teploty jako další rána. Zavrával jsem a vrazil do blatníku naší dodávky. Měl jsem krátkou vizi, ve které jsem mléčnou dráhu vnímal jako zmrzlé kousky světla v černé prázdnotě kyslíku spalujícího plíce, a pak jsem omdlel.

Je těžko to popsat. Prožil jsem celý lidský život. Snad to byla vzpomínka na můj jiný život, protože se to patrně událo v osmnáctém století - bylo tam mnoho povozů tažených koňmi a lidé byli oblečeni podle

tehdejší módy. Ale to nebylo důležité. Co na mě udělalo takový dojem bylo, že to byl *celý život*, od narození až k stáří a eventuální smrti. A celé to probíhalo v "reálném čase" - v žádném případě to nebylo nijak zrychlené. Přesto jsem se v okamžiku své smrti v poměrně pokročilém věku probudil na zmrzlém vjezdu v Taosu, vedle blátem obalené pneumatiky Toyoty z roku 1970.

Vždyt jsem *právě teď* upadl - tahle vzpomínka se vynořila jako přílivová vlna, která spláchla většinu (ale ne všechny) vzpomínek na onen druhý život. "Celý život" proběhl mezi okamžikem, kdy jsem omdlel, a okamžikem, kdy jsem udeřil o zmrzlou zem. Během jedné či dvou vteřin "našeho" času. Podařilo se mi vstát, nadechnout se několikrát mrazivého vzduchu a vrátit se zpátky do domu. Abych si zkontroloval svůj odhad času, zeptal jsem se, jak jsem byl dlouho pryč. Všichni vypukli ve zřetovaný smích - teď jsi přece odešel, proboha! Pak spatřili mou tvář a všichni byli ke mně najednou velmi pozorní - tady, lehni si na chvílku, nechceš trochu vody? Atd. Pak mi řekli, že jsem ve tváři neměl ani trošku barvy. A přestože oni byli pořád velmi zřetovaní, já sám byl střízlivý jako kámen.

POUČENÍ: Za prvé, nevědomá psychika je do určité míry autonomní a je třeba si být vědom toho, že psychická energie jiných lidí na nás může nejrůznějším způsobem působit - emočně, mentálně a v některých případech i fyzicky. Můj hostitel znal techniku šamanského útoku, a přestože jsem i nadále přesvědčen, že neměl vědomě v úmyslu mě napadnout, jistá část jeho nevědomí využila jeho psychické i fyzické únavy a zviditelnila jeho odpor z toho, že musí sedět s hosty. Za druhé, čas je jednak relativní a jednak je jakýmsi podivným způsobem propojen přímo s vědomím. To, co normálně zažíváme, je subjektivní zkušenost a slovo „subjektivní“ je jenom synonymum „relativního“. Relativního k čemu, to je otázka za všechny drobné.

První setkání s magickým předmětem

Někdy v zimě 1971 nás přijel navštívit na víkend Peter, dobrý přítel ze Santa Fé. Sehnal někde LSD a protože to měla být jeho první zkušenost s kyselinou, přál si, abych mu na jeho tripu dělal průvodce. Polichocen a dojat takovou zodpovědností jsem mu navrhl, že si vezmu minimální dávku mezkalinu, a tak budu schopen sdílet jeho stav vědomí a přitom zůstanu natolik uzemněn, abych mu mohl pomoci, kdyby se vyskytly nějaké problémy. A má žena nabídla, že zůstane naprosto čistá, aby mohla případně pomoci nám oběma. Děti jsme poslali spát.

Peter vlastnil velmi podivný kovový pohár, který mu věnovala dávná přítelkyně, jež se nedávno vrátila z Indie. Koupila ho od uprchlíka z Tibetu a podle toho, jak byly setřeny geometrické vzorce na jeho stěnách, bylo možno soudit na jeho značné stáří. (Kolik lidských rukou se musí dotknout kovového poháru, aby setřelo rytiny natolik, že na některých místech prakticky zmizí?) Pohár byl jakoby „utkán“ z pásků mosazi a mědi - oba rozdílné kovy byly však tak zapracovány do sebe, že byl pohár vodotěsný. Přesto nebylo možno nalézt žádné stopy pájení či letování. Peter je kovář a je proto obeznámen se standardními metodami práce s kovy. Přiznal se, že naprosto nechápe, jakým způsobem byly pásky obou kovů tak propojeny. Protože pohár považoval za něco výjimečného, nabral do něj sněh, aby ho rozpustil na zapití LSD. Vzal jsem si svou kapsli mezkalinu a zapil ji zbylou vodou.

Asi hodinu jsme byli každý na svém tripu. Peter seděl v obýváku na gauči zaujat pohárem, ale zřetelně byl OK a nepotřeboval žádnou pomoc. Uchýlil jsem se do ložnice na druhém konci domku, posadil se na kraj postele a díval se oknem na měsíční světlo na sněhu. Byl to jeden z těch klidných psychedelických okamžiků, ve kterých do sebe všechno zapadá v perfektní synchronizaci s vědomím. Mé snění bylo náhle přerušeno Peterovým příchodem. Vrazil mi do ruky pohár a řekl: „Tady máš - zkus to na chvíli!“ Pak odešel. Nic víc - žádné vysvětlení nebo něco takového.

Byl jsem poněkud zmaten, ale meditoval jsem nad pohárem, který byl osvětlen měsícem, jediným zdrojem světla v mém pokoji. Můj bože! Co to mám za podivnou věc v ruce? Pohár vyzařoval energii takového druhu, že to slovy popsat nejde. Popadl mě náhlý strach - připomínající můj druhý LSD trip - a pak jsem se opět ovládl. Pohár se zdál být nevyslovitelně zlý, vyzařující sílu, kterou jsem svým změněným vnímáním jasně pociťoval, ale kterou jsem v žádném případě nechápal. Pak jsem si zřetelně uvědomil, že síla poháru není ani zlá, ani dobrá. Byla to prostě *moc*, která mohla být použita (pokud by člověk věděl jak) na jakýkoliv účel. Cítil jsem se tak, jak by se asi cítil laik sedící sám nad kontrolním panelem Boeingu 74-7 Jumbo Jetu v desetikilometrové výšce. Všechny páčky, knoflíky a ciferníky na dosah, ale ani nejzákladnější představa, jak je použít. Během několika minut jsem vystřídal kompletní spektrum emocí, nejdříve strach, pak fascinaci a nakonec podlou hrabivost - *chtěl jsem ten pohár!*

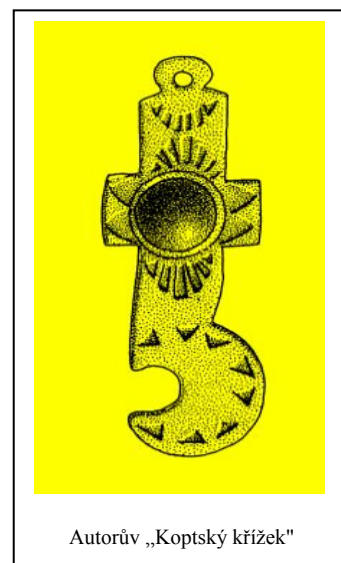
Na zlomek okamžiku mě napadlo, že bych pro vlastnictví poháru byl schopen i zabít. Cože? Zabít svého přítele Petera, abych se zmocnil jeho magického předmětu? Potřásl jsem v odporu hlavou - pohár nebyl zlý, ale energie z něj vyzařující provokovala velmi primitivní touhy. Vrátil jsem se do obýváku a beze slova mu pohár vrátil. Museli byste znát Peterův smysl pro humor, abyste ocenili úšklebek na jeho zfetované tváři jako já. Proklatě dobře věděl, čím jsem právě prošel a připadalo mu to neodolatelně směšné.

Od té doby jsme ani Peter, ani já nevyšturali žádné další podrobnosti o tom poháru - odkud pochází (domníváme se, že z Tibetu), na co byl používán a jak ho použít teď - vše zůstalo tajemstvím. Naznačil jsem Peterovi, že bych nebyl proti tomu, kdyby mi pohár odkázal v poslední vůli, i když naprosto nevím, co bych si s ním v tom případě počal.

POUČENÍ: Neživé hmotné předměty mohou obsahovat energii podobnou vědomí, nebo energii, která alespoň může být vědomím vnímána a manipulována, pokud někdo ví, jak to udělat, aniž by ublížil sobě či ostatním.

Teleportace hmotných předmětů

Když jsme se rozhodli žít spolu s mou třetí ženou, věnovala mi velmi nezvyklý stříbrný křížek, vyrobený neznámým indiánským šperkařem. Pokud jste si schopni představit zploštělý srp s prodlouženou rukojetí, která je vprostřed prořata příčným křížem, máte jeho přibližný tvar. Byl asi dva a půl centimetru dlouhý a na průsečiku vertikálního a horizontálního břevna kříže měl připevněný malý kousek želvoviny. Na několika místech byly stříbrné plochy ozdobeny vyraženými geometrickými symboly. Někdo nám řekl, že je to „koptský kříž“, ale nikdy jsem si to neověřil - vlastně nikdy jsem nespatriil jiný křížek, který by se tomu mému podobal. Nosil jsem ho na krku skoro rok, a pak se řetízek přetrhnul a křížek jsem ztratil. Bylo to v Santa Fé, někdy v roce 1970. Na podzim 1972 jsme byli na mizině a naše plány s tím, že přežijeme z našich vlastních výpěstků, se jaksi nesplnily. Přijal jsem nabídku na výuku angličtiny na výběrové privátní škole v Arizoně. Koncem prvního semestru se mi podařilo zlomit si ruku, kterou jsem pak nosil deset týdnů v sádře. Všichni studenti školu na vánoce opustili, ale nám se nechtělo odjet do zimy Nového Mexika, kde bychom museli topit v kamnech dřevem, které jsem nemohl se svou rukou nařezat ani naštipat. Zůstali jsme tedy ve škole. K potížení se zlomenou rukou se přidaly měsíc trvající klastrové bolesti hlavy. Trpěl jsem těmito obdobími chronické a urputné bolesti tu a tam od svých šestnácti let. (Těm, kteří nejsou s tímto fenoménem obeznámeni, bych rád sdělil, že lékaři považují tyto klastrové bolesti hlavy za bolestivější než migrény.)

Není třeba říkat, že jsem z toho všeho byl ve velkém stresu a že pro mě tyto prázdniny nic příjemného nepředstavovaly. Ve skutečnosti jsem se málem zbláznil. Nejasně se pamatuji, jak jsem mlátil sádrou do zdi v bezmocném vzteku nad žhavou bolestí, která mi po dvě hodiny projížděla mozkiem. Křičel jsem, plakal a prosil Boha, o němž si ani nejsem jist, zda v něj věřím, aby mi odpustil hříchy, o nichž nevím, zda jsem se jich dopustil. Moje žena nemohla dělat nic, jenom se tiše dívat, jak blázním. Na tu bolest neúčinkovaly žádné prášky, jediným výsledkem velkých dávek Seconalu bylo, že jsem bezmocně zhloupl, místo abych mobilizoval všechny své síly na boj s bolestí.

Jednoho rána, někdy uprostřed toho všeho, jsem vešel do naší ložnice a byl jsem zcela ohromen tím, že jsem našel dlouho ztracený koptský křížek ležet uprostřed podlahy na zcela nepřehlédnutelném místě. Před pěti minutami tam nebyl a já i moje žena jsme strávili několik hodin vymýšlením racionálních vysvětlení, jak se tam křížek náhle mohl ocitnout. Byl přeci ztracen v Santa Fé téměř před třemi roky. Od té doby jsme žili rok a půl v našem vesnickém domku a pak se odstěhovali na ubytovnu internátní školy v Arizoně. Během předchozích čtyřadvaceti hodin byl koberec vyluxován (školním vysavačem) a já jsem po dva týdny pobýval, kvůli své nemoci, skoro výlučně v této místnosti. Odkud se tam vzal?

Každý vědecký materialista, hodný svého jména, lehce vysvětlí předchozích šest historek halucinacemi nebo náhodami. Když jsem ve skeptické náladě, dokážu to taky. Jsou to sice velmi zvláštní historky, ale já daleko větší část svého života prožil zcela konvenčně, v obyčejném konvenčním světě. Jinými slovy, je možné, že mám autonomní nevědomou představivost, která je schopna vytvářet zvláštní iluze, kterými mate moje ego. Ale i kdyby tomu tak bylo, nikdy se mi nepodařilo si vysvětlit, jak se křížek mohl objevit zčistajasna na koberci, několik let poté, co jsem ho ztratil šest set mil daleko. To žádná halucinace nebyla, a na tom musím trvat.

Jedna hypotéza však zjištěná fakta vysvětlit může. Výzkumem bylo zjištěno, že intenzivní osobní stres může vyvolat něco, co je označováno jako fenomén poltergeista. Jinými slovy, psychická tenze může být spojována s fyzickými projevy. Jung si všiml i skutečnosti, že zážitky synchronicity následují vždy po psychickém stresu. Když se tato příhoda přihodila, byl jsem očividně ve velkém stresu, ale jak tento stres mohl způsobit zhmotnění dávno ztraceného a zapomenutého, předmětu, zůstává záhadou.

POUČENÍ: Mysl může ovlivňovat hmotu způsobem, který se vymyká konceptu časoprostorové kauzality.

Návštěva jiné dimenze

V létě 1973 jsme se vrátili do našeho domova v horách Nového Mexika. Učit bohaté děti angličtině nebyla v žádném případě moje parketa.

Na podzim 1973 jsem si znovu vzal LSD po asi dvou nebo třileté pauze. LSD pro mě nebyla nikdy droga, po které bych často zatoužil. (Během třiceti let, která uplynula od mého prvního tripu, jsem vzal LSD méně než patnáctkrát). Brzy jsem objevil, že psychické vhledy jsou většinou stejné jako u předcházejícího tripu, zatímco fyzické nepohodlí a drsné emoční stesy vyvolané touto syntetickou chemikálií jsou pro mě stárnoucí tělo a psychiku stále škodlivější. (Někdy jsem se cítil, jako kdybych své mozkové synapse polil lučavkou královskou - žádný div, že se LSD přezdívá „kyselina“!) Nicméně, byl jsem přesvědčen, že se čas od času hodí pomoci LSD zkontrolovat, kde právě jsem a kam to jdu.

Při této příležitosti jsem pocítil, že náhle vnímám zvláštní a ne zcela pozemské místo. Přestože pozemsky vypadalo, věděl jsem, že není v našem prostoru. Byl jsem v obrovském sále z ručně otesaných klád ve společnosti velké skupiny lidí. Vypadali velmi děsivě - můj první pocit byl, že se jedná o nacistické

zabijáky, kteří propadli módě kožených oděvů, ale jako okamžitá odpověď na tuto špatnou interpretaci se scéna změnila a já je začal vnímat spíš jako něco podobného vikingským válečníkům.

Vize se ještě jednou přestřihla - nebyli to přesně ani Vikingové, ale určitě to byli nějací *válečníci*, kteří seděli kolem obyčejného stolu z prken. Nejdříve je mé ego vidělo jen jako zlé a kruté, tak, jak by to člověk očekával u protiválečného aktivisty (jímž jsem ostatně po mnoho let byl), který si prohlíží muže oděné zvířecími kožemi a ověšené zbraněmi. Pochopil jsem, že do tohoto bratrstva patřím a zkroutil jsem se z té myšlenky strachem. A znovu, jako by inteligence, která mi pouštěla tenhle film, chtěla opravit mé chybné vnímání, perspektiva se nesdělitelným způsobem změnila a já najednou viděl, že ti válečníci nejsou vůbec zlí. Ve skutečnosti to bylo právě naopak - v poetickém jazyku vize to byli „nesmiřitelní služebníci pravdy“.

Za nejlepší vysvětlení tohoto poselství považuji následující: My lidé jsme od narození podmiňováni, abychom potlačovali své přirozené dojmy a reakce, a dosáhli tak společné sociální iluze - neradi „zraňujeme cítění ostatních lidí“, a abychom se vyhnuli zahanbení z nekulturnosti, učíme se jak se stát nutkavými a nepřetržitými lháři. Když dosáhneme dospělosti, je většina z nás tak naprogramována, že si ani neuvědomuje, že se tak chová. (Jako instruktivní příklad si můžete vzít staré filmy se Shirley Templeovou a spočítat si, kolik je tam za minutu „počestných lží“ a „zdvořilostních odmítnutí“.)

Bratrstvo válečníků bylo odhodláno vnímat, mluvit a žít pravdu své zkušenosti, bez kompromisu a bez ohledu na následky. Zhrozil jsem se a od okamžiku oné vize jsem se snažil žít tak, jak jsem porozuměl jejich nemilosrdnému krédu. Není to jednoduché a pořád v tom příliš nevynikám. Ale v důsledku mého chování mě mnoho lidí ze zdejší dimenze považuje za chladnokrevného kreténa - jak už jsem řekl, moc mi to ještě nejde.

POUČENÍ: Zdá se, že v psychice každého člověka existuje dimenze, kde žijí archetypální síly ve skutečnosti zcela odlišné od té, kterou vnímá ego. Energie kterou představují, může být egem vědomě použita.

Jestřábův návrat - iniciace

Sedmnáctého prosince 1973 odpoledne jsem byl sám doma, když jsem uslyšel, že na zadním dvorku vypukl příšerný kravál. Znělo to, jako kdyby celé naše hejno slepic posedl najednou amok. Šel jsem se okamžitě podívat, co se to děje, otevřel jsem dveře a spatřil skutečně bizarní scénu. Uprostřed příjezdové cesty byl veliký jestřáb (v originále Goshawk - Jestřáb lesní, pozn. překl.). Pařáty měl zataty do jedné z našich bílých lenghornek, která svými křídly, roztaženými do půlkruhu, chránila svá kuřata. Slepice stále ještě žila a její výraz s polootevřeným zobákem mi připomínal některé plastické mexické krucifixy. Vypadalo to až skoro jako parodie na utrpení a obětování se. Oči jestřába se upíraly přímo na mě a byly skoro úplně rudé, jako krev. Nikdy jsem neviděl nic divočejšího a nezkrotnějšího. Kontrast mezi oběma ptáky, mezi jejich spirituálním nastavením, nemohl být výraznější. Nebyl jsem od jestřába ani tři metry a bylo velmi překvapující, že neustoupil a neodletěl pryč. Několik vteřin trvala patová situace - nevěděl jsem, co bych měl udělat, a on očividně nechtěl pustit svou kořist. Na druhou stranu, nemohl jsem přece dovolit nějakému jestřábovi, aby žral mé slepice, a tak jsem udělal jeden či dva váhavé kroky a zamával rukama.

Jestřáb se více přikrčil, sehnul hlavu a upřeně sledoval můj postup svými strašnými očima. Zastavil jsem

se. Co se to tu děje? Nemá ten pták vzteklinu, nebo něco takového? Přiznávám se, že jsem se ho hodně bál, nikdy jsem neslyšel o divokém zvířeti, které by k sobě pustilo člověka tak blízko. Nebyli jsme už od sebe vzdáleni více než metr a já si představoval, jak mi svými pařáty a zobákem vletí do obličeje. Couvl jsem a ustoupil ke hromadě dříví, kde jsem sebral kus černého igelitu, kterým jsme dříví prikryvali. Chtěl jsem ho na něj hodit a pak ho přes igelit popadnout...nevím...musím vymyslet, jak ho pustím na svobodu, aniž by mi přitom ublížil.

Jak jsem se tak k němu blížil držel před sebou roztaženou velkou plachtu černého igelitu, musel jsem vypadat jako sám přízrak smrti. Vydržel to, dokud jsem se nepřiblížil na dosah, a pak náhle odletěl při zemi mezi topoly. Lenghornka, zřejmě nezraněna, se začala starat o kuřata.

Jaký úžasný zážitek. Nemohl jsem se dočkat, až se žena a děti vrátí z města, abych jim to mohl vyprávět. Vrátil jsem se do domu. Během pěti minut spustila kuřata znovu. Co se to zas děje? Jestřáb se vrátil. Tentokrát jsem ho zastihl s pařáty zaťatými do pletiva jednoho z kotečů naší králíkárně. Visel na pletivu a bílý králík uvnitř řádil v naprosté hysterii. Bouchnul jsem do stěny kotce násadou hrábí a jestřáb odletěl, tentokrát jen k nejbližšímu topolu. Tam se posadil, šest metrů nade mnou, na holou zimní větev.

Abych tu dlouhou historku zkrátil. Házel jsem velké kameny na kmen stromu - nic. Házel jsem malé kameny na větev - nevzrušilo ho to. Pak už jsem házel kameny na něj - nepodařilo se mi ho trefit, ale on se stejně ani nehnul a díval se na mě těma nesmiřitelnýma červenýma očima. Bylo jasné, že jakmile ho nechám na pokoji, zaútočí znovu na moje kuřata.

Šel jsem pro svou malorážku a vystřelil do vzduchu těsně nad jeho hlavu - ani se nepohnul. Střílel jsem vedle něj do větve a po každém výstřelu lítaly kusy kůry. V jeho postoji bylo něco skutečně chladnokrevného. Čechral si peří a pozoroval mě - mohu říci, že pohrdavě? To už jsem byl ve zvláště změněném stavu vědomí, v jakémási nutkavém šílenství. Co to je s tím ptákem? Zoufale jsem ho nechtěl zabít - byl úžasný. Ale stejně tak jsem nechtěl, aby sežral má kuřata. Má levá půlka mozku nebyla z nějakého důvodu schopna zaujmout alespoň trochu pragmatické stanovisko.

Pak jsem najednou došel k hrozivému poznání buď ho zabiju, nebo on dostane má kuřata. Ta celá situace měla auru jakési kosmické lhostejnosti k tomu, jak vlastně dopadne. Byl jsem najednou konfrontován s nutností učinit rozhodnutí. Byl to okamžik neúprosné pravdy. Je příliš mystické tvrdit, že jestřáb už své rozhodnutí učinil?

To co vyprávím, je pravda. Střelil jsem do něj. Nespadl. Střelil jsem ho znovu a z hrudi mu odletělo pár pírek. Opět nespadl. Na vojně jsem si vystřílel střelce první třídy a byl jsem členem střeleckého týmu své jednotky. Vlastně jsem byl od svého mládí vždy považován za dobrého střelce.

To, co vyprávím, je pravda. Sedmkrát jsem ho musel střelit, než konečně spadl z té větve topolu - a pořád ještě žil. To už jsem skoro šílel z emoce, kterou ani nejsem schopen pojmenovat. Zemřel osmým výstřelem, který mu z bezprostřední blízkosti roztrhl jeho nádhernou hlavu. Pohltil mě naprostý smutek. Spáchal jsem nejhorší ze všech hříchů. Hlavou mi zněl verš z Robinsona Jefferse: „Dříve či později, navzdory trestům, zabil bych muže a potom i jestřába..."

Neúprosná pravda. Vzal jsem ubité tělo dovnitř. Tu noc jsem snědl šest hlaviček peyotlu a držel při svíčkách vigilie u jeho těla až do svítání. Nějak mi bylo dáno pochopit, že se to všechno muselo takhle stát. Léta pak přinesla hlubší pochopení. Ale to je příliš osobní, abych o něm psal. Některé věci není možno sdílet.

O rok později jsem se díval z okna ložnice a spatřil jsem jiného jestřába na poli hned u domu. Držel v pařátech jednu z našich slepiček a už thral peří a maso z jejího těla. Seděl jsem na kraji postele a díval se

na něj, dokud nedojedl. *Bon appetit*, Bratře! Jestřábi si mohou vzít všechna má kuřata - zabít ještě jednoho z nich by pro mě bylo těžší, než zabít sebe sama.

POUČENÍ: Archetypální síly mohou ovlivnit naši volbu tak, aby bylo dosaženo cílů, které jsou nad naše pochopení. V průběhu tohoto ovlivňování člověk intuitivně cítí, že probíhá program na úrovni nevědomí, ve kterém ego hraje jen druhotnou roli.

Hlas

Ze všech historek tohoto úvodu je pro mě tahle ze všech nejtajemnější a měla na můj život největší dopad.

Jednoho rána osmnáctého února 1979 jsem si, opět po tříleté přestávce, vzal LSD. Jak jsem tak ve svém křesle čekal až začne účinkovat, pocítil jsem najednou náhlé nutkání, abych šel do vedlejšího pokoje a sundal ze zdi starožitnou mexickou mačetu, která tam visela alespoň deset let. Jako mnoho věcí, které slouží jenom jako dekorace, i tato už byla tak okoukaná, že jsem ji normálně ani nevnímal. Léta jsem si jí nevnímal. Skutečně, byla ostudně pokryta prachem. Koupil jsem tu mačetu v roce 1965 na trhu v Toluca na předměstí Mexico City. Visela vzadu v boudě obchodníka s použitým železářským zbožím mezi potlučenými kladivy, pokřivenými šroubováky, olejem pocákanými klíči, rezavými řetězy na motorku a podobnými věcmi. Je zřetelně docela stará (odhaduji ji na začátek dvacátého století, z doby mexické revoluce) a hodně opotřebovaná. Na čepeli jsou mnohé škrábance a zuby a z dřevěné rukojeti jsou vyštípnuty třísky. Na čepeli je vyryto „*dicho*“ neboli přísloví: *Nada del mundo es verdad por le que mi ojos ven*. Přeloženo do češtiny by to znělo: „Nic ve světě, z toho, co vidí mé oči, není pravda,“ nebo volněji „Vše je jenom iluze.“ Je to zvláštní přísloví, nikdy jsem ho nepovažoval za typické pro mexické katolické vnímání světa. Znělo mi spíše buddhisticky.

Z nějakého důvodu jsem chtěl tu mačetu držet a jak LSD začalo měnit moje vnímání, držel jsem ji pevněji a pevněji - a stejně jako Peterův tibetský pohár i mačeta začala projevovat síly „magického předmětu“. Brzy se zdálo, že mačeta tvoří jakýsi psychický hromosvod, který stahuje nějaké síly do mého těla. V tomto okamžiku jsem patrně nemohl mačetu odložit, i kdybych to býval chtěl udělat. Účinky drogy náhle zesílily a já byl náhle velmi, velmi ztuhlý. Mačeta vibrovala autoritou a zdálo se, že mě zvedla z křesla a vedla mě z pokoje ven na dvorek, kde jsem byl silou přinucen klesnout na kolena. Poprvé, a do dnešních časů i naposled ve svém životě jsem slyšel jasný a zřetelný hlas, který ke mně hovořil zevnitř mé hlavy. Ten hlas ale nebylo nic, co bych byl schopen rozpoznat jako „sebe“, dokonce ani jako nějakou část „sebe“. Byl naprosto Jiný a položil mi otázku: „Bereš na sebe odpovědnost?“

Nerozuměl jsem tomu, co po mně chce - odpovědnost za co? Přesto jsem věděl, že je důležité, abych odpověděl ano - převzetí odpovědnosti byl očividně „odpovědný“ čin, a já se vždy považoval za odpovědného člověka.

„Ano.“

Úroveň energie obsažená v hlase vzrostla o plnou oktávu:

„Bereš na sebe odpovědnost?“

„No - jistě. Ano.“ Byl jsem hluboce pod vlivem drogy a opakování otázky mě mátl.

Síla a posvátnost hlasu se opět zdvojnásobila:

„Bereš na sebe odpovědnost?“

„Ano, беру на себе ответственность!“ Neměl jsem tušení, za co na sebe беру odpovědnost, ale věděl jsem, že s tím musím souhlasit, ať už je to co je to.

Překročili jsme hranici a byli jsme „někde jinde“ - ty prokleté LSD tripy. Proč to pořád sám sobě dělám? Vzpomněl jsem si na svůj druhý trip do hrůzy LSD... Teď už to byl hlas samého Boha, který se dožadoval odpovědi:

„BEREŠ NA SEBE ODPOVĚDNOST!!!!?“

Už jsem si nebyl tak jist, jestli skutečně chci převzít tak moc odpovědnosti, ale nějak jsem s jistotou cítil, že jestliže odpovím „ne“, klesnu na místě mrtev. Jako by hlas říkali nevyřčené: „převezmi odpovědnost, nebo zhyň!“ V tom stavu, v jakém jsem byl, jsem tomu plně věřil.

„ANO! ANO! BERU NA SEBE ODPOVĚDNOST!“

Hlas zmlknul. Po chvíli jsem se vyškrábal na nohy a odpočíval se zpátky do domu. Po zbytek tripu se už nic zvláštního nedělo - spousta somatické elektřiny a kyselina šplouchající v mé hlavě. Místní rádiová stanice hrála na VKV písničku od Alana Hovhanesse *Hory a řeky bez konce* - velmi silná hudba, když ji posloucháte pod vlivem psychedelik. Pozdě odpoledne jsem se pozvolna vrátil do normálního stavu vědomí. Byl jsem moc rád, že jsem zpátky.

Tu noc jsem šel do postele trochu vymeten kyselinou, ale byl jsem plně zotaven a naprosto zpátky v konsenzuální skutečnosti. Měl jsem sen:

Přímo přede mnou byla moje mačeta zavěšená v naprosto černé prázdnotě. Na čepeli byla vyryta živým ohněm hebrejská písmena. Nejsem žid a neznám hebrejsky, ale jsem schopen hebrejštinu poznat a odlišit ji například od řečtiny nebo sanskrtu. Pak mačeta zmizela a ve vzduchu zůstala viset jen ohnivá písmena. Ta se začala pohybovat a měnit se v latinku. Nakonec se přeskupila v ohnivý nápis „SEFIROT“. Nakonec zmizela a zanechala za sebou jen prázdný prostor.

Vzbudil jsem se a srdce mi divoce bušilo. (Čeho jsem se bál?) Vstal jsem a prošel se po domě. Go to znamená „sefirot“? Podíval jsem se do *Webstrova třetího nového mezinárodního slovníku* - takové slovo tam nebylo. Byl to nejsilnější sen, o jakém jsem kdy slyšel, typ snu, který se zdá jednou za celý život. (Byl to skutečný sen a ne nějaká vidina ve stavu bez těla, což je rozdíl.) Ten sen byl stejně posvátný jako mé setkání s hlasem, ale já mu naneštěstí nerozuměl, stejně jako jsem nevěděl, za co jsem to přijal odpovědnost. Trvalo nejméně dva týdny, než jsem obdržel klíč.

Bez cíle jsem prohlížel knihy v knihkupectví v Santa Fé. Spatřil jsem knihu s názvem jako *Slovník okultních a mystických termínů* - prostě tak nějak. Aha! Možná že je tam napsáno, co to znamená „sefirot“. Našel jsem příslušnou stránku - „Sefirot: Deset emanací Boha v židovské kabale.“

Byl jsem zcela vyjeven - slyšel jsem o kabale, věděl jsem, že je to nějaký židovský mystický systém, ale tím mé znalosti končily. Jak mohlo moje nevědomí znát termín, se kterým jsem se já ve svém vědomém životě nikdy neseťkal?

Není třeba říkat, že jsem si o té věci opatřil pár knih. Nepamatuji se, v jakém pořadí jsem je přečetl, ale pamatuji si hlavně *Mystickou kabalou* od Diona Fortunea a *Praktického průvodce symbolismem kabaly* od Garetha Knighta. A byla to právě Knightova kniha, která mi o rok později zprostředkovala konečnou synchronicitu celého zážitku.

Nebudu se zde pokoušet vysvětlovat složitosti kabalistické filosofie, kterých je mnoho (přinejmenším!) a řeknu rovnou, že jsem v knize objevil, že můj zážitek s mačetou a hlasem odpovídá „17. stezce stromu života“. Tato stezka se jmenuje „Stezka volby, cesta křížovatek života“ (odtud „Bereš na sebe

odpovědnost?"). S touto stezkou se symbolicky pojí tarotové arkánium Milenci. Tato karta má číslo/písmeno „zayin“, což hebrejsky znamená „meč“. (Mačeta je ostatně svým způsobem druh meče.) Dále je s touto stezkou spojován námel a LSD je, pochopitelně, v námelu obsaženo.

To je docela slušná porce synchronicity napěchovaná do příhody, která není až tak úplně jasná. Nicméně, jsem s ní zřejmě v dobré společnosti. Léta po mém „kabalovém“ tripu jsem našel podobné zážitky z LSD tripu v knize Stanislava Grofa *Oblasti lidského nevědomí*. Popisuje tam, jak jiní pod vlivem LSD zažili podobné věci jako já. Jedinci zcela neobeznámení s kabalou měli zážitky, které jsou popisovány v Zoharu a Sepher Jeciře (dva klasické kabalistické texty) a projevovali udivující znalost kabalistických symbolů.

POUČENÍ: Byla to tato zkušenost, která mě přesvědčila o tom, že jsem zapleten do nějakého probíhajícího vnitřního procesu. Přijal jsem nakonec představu, že moje vědomé „já“ je jenom součástí větší skutečnosti, která se odvíjí z toho, co vnímám jako svou nevědomou psyché. Někde v tomto nediferencovaném nevědomí je samostatná inteligence („já“ o oktávu výše?), která má k dispozici informace nadřazené těm, které mám vědomě já zde, v tomto časoprostoru. Nepřijal jsem tento závěr rovnou. Trvalo mi několik let, než jsem přešel od hypotézy k jejímu plnému přijetí.

Posedlost archetypem

V červenci 1979 jsem dostal příležitost pochopit, jak není nutné posilovat „nesmiřitelnou pravdu“ násilím - skutečně, správně chápána se bez násilí obejde zcela.

Ono léto jsem byl zapleten do táhlých sporů s naším sousedem, protože jeho domácí zvířata občas vnikla do naší zahrady. Jednou dva z jeho koní prolomili plot a šlapali v naší kukuřici. Přestal jsem naprosto normálně uvažovat a střelil jsem jednoho z koní do zadku vzduchovkou. Nic vážného jsem mu neudělal, jen jsem si na něm dětinsky vylil svou frustraci ze situace, která se pro mě stávala nesnesitelnou.

Podle tradičního postoje obyvatel Nového Mexika je plot k tomu, aby chránil pole před dobyt看em a ne k tomu, aby v něm byl dobytek uzavřen. To znamená, že břemeno ochrany zahrady leží na zahradníkovi a ne na vlastníkovi dobytka - typická hraničářská představa, která zbavuje vlastníky zvířat jakékoliv odpovědnosti za škody, které způsobí. Žádný zákon už dnes tuto ideu „volné země“ neuznává, ale tradice má tuhé kořinky a hádky, které z této situace vznikají, už nejednou skončily v našem kraji vraždou. Protože já tvrdě zastávám názor, že každý člověk je plně odpovědný za sebe i za svůj majetek, bylo mi odjakživa proti mysli budovat ploty, abych sám sebe chránil před sousedovými volně pobíhajícími kravami, ovci, koni a (tu a tam) prasaty.

Takže když jsem tehdy ve svém hněvu na koně vystřelil, neúmyslně jsem nastavil maximální tlak vzduchu, brok prorazil koni kůži, a zvíře začalo krváčet. Když majitelé spatřili ránu, domnívali se, že jsem na koně vystřelil malorážkou. A tak jsem byl náhle na svém vlastním zadním dvorku zaskočen dvěma rozzuřenými nezletilými sousedovými syny, kteří byli hotovi mě zabít. Já sám jsem byl pořád ještě rozlícen neustálými problémy s jejich zvířectvem a nebyl jsem ochoten k žádnému smíru. Okamžitě jsme všichni začali rvát. Stále jsem měl vzduchovku v ruce a měl jsem veliké nutkání ji použít jako kyje, dokonce jsem chladnokrevně zvažoval, do jaké míry to kompenzuje rozdíly v našem věku a síle. Byl jsem v tom šíleném okamžiku schopen oba kluky umlátit k smrti. Všichni jsme, byli šílení a krveprolití tehdy skutečně viselo na vlásku. A najednou se něco stalo. Moje „já“ bylo náhle umlčeno autoritativním a chladně uvažujícím hlasem, který se ozval z mých úst. Celá moje osobnost se změnila a já mluvil způsobem, který nemilosrdně přiznal všechny pravdy té situace a shrnul minulé události, které ji ovlivnily. Plně jsem přiznal svůj podíl na tom všem a rozebral jsem, jaké možnosti z toho pro nás jako pro sousedy

do budoucnosti vyplývají. Energie se pomalu měnila - co už hrozilo být možná osudovou konfrontací, se změnilo v relativně klidnou diskusi o skutečném problému. Když to bylo za námi, potřásli jsme si se vzájemným respektem rukama. Do měsíce byly všechny ploty opraveny (jimi) a jejich zvířata už na náš pozemek nikdy nevstoupila. A dneska jsme ne-li nejlepší přátelé, tedy alespoň dobří sousedé.

Velmi zajímavé je i to, že jakmile rozhovor skončil a já se vrátil domů, klidná a rozumná nálada mě opustila. Ocitl jsem se na krátkou dobu ve stavu jakéhosi rozpuštění. Má žena a nevlastní syn, kteří celou věc sledovali, byli naprosto udiveni. Žena prohlásila, že mě takhle jednat ještě neviděla, a zaražený tón jejího hlasu mluvil ještě více než slova: „Nemůžu tomu uvěřit.“ Na krátký čas jsem byl hrdina, ale netrvalo to bohužel dlouho a vrátilo se mé agresivní ego, které vypouštělo páru a soptilo o tom, „že takové spratkové mě nebudou o ničem poučovat, atd.“ A pak jim teprve oběma došlo, že to, co tak obdivuhodně vyřešilo a uklidnilo celý incident, nebylo moje každodenní já. Když si na to dnes vzpomenu, pokaždé se oťresu uvědoměním, jak blízko jsem byl nenapravitelné tragédii. Tak, jak se to vyvíjelo, by byl brzy někdo zraněn či mrtev (já patrně ne) a já bych si musel odsloužit trest s břemenem vraždy na svědomí. Poctivě věřím, že nějaká silnější a vyšší část mé psychiky viděla, do čeho se řítím, a převzala vedení, aby mě zachránila.

POUČENÍ: Vyšší část lidské psychiky (Jungovo „das Selbe“?) je schopna intervenovat v případě krize, aby zachránila fyzické tělo.

Značky ve sněhu

Minuly roky. Děti vyrostly a vyletěly z hnízda. Po třinácti letech manželství jsme se s mou ženou rozvedli a já zůstal v domě sám, ve svém stále více introvertním světě. Byl jsem v té době tak posedlý kabalistickou filosofií a „vnitřní prací“, že jsem si bral do postele mikrofon, abych mohl nahrávat své sny. Ovládl jsem to natolik dokonale, že jsem jich byl schopen zachytit až osm za noc. Velkou část následujícího dne pak zabralo jejich zpracování. Zápisníky popsané jejich analýzami zabíraly už celou poličku. Přestal jsem se stýkat přáteli a často jsem celý týden svůj dům neopustil. Měl jsem nepatrný příjem z pár akcií, které mi zanechal otec, a ukáznil jsem se tak, že jsem po šest let přežíval s částkou 100 dolarů měsíčně. Snadno a bez problémů jsem přestal na téměř deset let se všemi drogami, včetně konopí a alkoholu. Byl to ten nejčistší ze všech čistých tripů. Mojí novou alternativní skutečností se staly sny. Sny a I Ťing. Protože jsem už nikdy nezaslechl onen vnitřní hlas, který ode mne požadoval moji naprostou „odpovědnost“, nahradil jsem si ho vhledy čínského věšteckého systému a brzy jsem dosáhl stavu, ve kterém jsem bez něj nebyl schopen udělat ani nejjednodušší rozhodnutí. O každé otázce a odpovědi jsem vedl podrobné poznámky a začal jsem vytvářet ohromnou sbírku odkazů, z nichž některé byly důležité a jiné naprosto triviální. Věřil jsem, že jsem se vydal na „duchovní cestu“, a skutečně jsem na ní asi chvíli byl. Ale takováhle nutková introverze je beze sporu patologická. Netrvalo to dlouho a já se stával otrokem stále podivnějšího systému představ.

Například celibát - neotřesitelně jsem věřil, že pro můj vnitřní růst je nezbytně třeba pohlavní zdrženlivost. Mé sny a I Ťing to neustále potvrzovaly a v mém přesvědčení mě upevňovaly. Mělo se to stát mou největší zkouškou. Věřil jsem, že mé ego je povinno řešit problémy, které před něj staví má nejnuitnější struktura, mé vnitřní svébyty. (Byl jsem tehdy také zcela ponořen do jungovské teorie a každou podivnou představu, která se vynořila z mé psychiky, jsem okamžitě podle této teorie interpretoval a racionalizoval.) Byl jsem sluhou svého Svěbyty (schválně jej píši s velkým „S“, abych ho rozlišil od Jungova self s malým „s“) a byl jsem ochoten splnit vše, co po mně tato část mé psychiky žádala.

Abych uvedl alespoň jeden příklad skutečnosti, ve které jsem během těch let žil: potkal jsem mladou ženu, která si najala obrovský dům stojící hned za mým polem. Byla inteligentní, atraktivní a velmi moderní. A já „držel celibát“ a shledával to velmi obtížným. Jednou večer mě navštívila a pak se naprosto

bezprostředně zeptala, jestli může zůstat na noc. Vysvětlil jsem jí, po jaké „cestě“ jdu, a řekl, že jsem k ní sice velice přitahován, ale že se snažím poslouchat rozkazy svého „Svébytí“. A pak jsem jí navrhl, což bylo pro mě tehdy velice typické chování, abychom si na to hodili I Ťing. Připadlo jí to jako dobrý nápad a sama vrhla mince. Odpověď?

Hexagram číslo 44 bez pohyblivých linií. Jeden z překladů názvu tohoto hexagramu zní „pokušení“. Ve vysvětlení se píše: „Pokušení zobrazuje ženu silnou a smělou. Není dobré se s takovou ženou oženit.“ Mou přítelkyni to udivilo a šokovalo - „To jako znamená mě?“ Smutně jsem se zasmál. Odpověď byla zcela typická, naprosto odpovídající mé zkušenosti, a pokud se mě týkalo, jenom blázen by ji ignoroval. Stali jsme se přáteli za mých podmínek a já si myslím, že si mě za to i vážila, protože bylo očividné, že to pro mě není snadná cesta.

Později, v roce 1984, jsem už byl patrně klinický případ. Byl jsem stěží schopen postarat se o své základní potřeby. Zůstával jsem otrokem představy, která mi dosud není úplně jasná, ale jejíž význam zcela zapadá do mé zkušenosti - nějaká síla, ať už vnitřní nebo vnější, tlačila mé předsevzetí až do bodu jeho rozlomení. Jedné studené zimní noci mě vzbudil hrůzu nahánějící nářek nějakého velkého trpícího zvířete. Ďábský řvoucí zvuk, jako od raněného býka. Vyděsil jsem se, když jsem zjistil, že tento zvuk vychází z mých vlastních úst.

Po zbytek noci jsem spal neklidně a ráno vyšel ven do čerstvě napadaného sněhu. Ať jsem se podíval kamkoliv, všude byla neporušená bílá příkrývka příliš čerstvá, aby byla porušena stopami zvířete nebo lidí - až na okolí mého domu. První stopa, kterou jsem spatřil, byla dlouhá čára ve sněhu, jako kdyby ji nakreslilo klacikem nějaké dítě. Ale podél ní nebyly žádné další stopy, prostě začínala a po deseti metrech končila. Pak jsem spatřil další, jen asi metr dlouhou. A pak další. Procházel jsem po svém pozemku a nacházel tucty takových divných stop bez cíle se krotících ve sněhu, které začínaly a končily v prázdnotě. Na polích kolem mých pozemků žádné nebyly. Jediné stopy byly uvnitř mého plotu. Vše kolem bylo panensky bílé. Kde se tu vzala tahle náhodná kaligrafie? Jak a kým byly vlastně čáry nakresleny? Všechny byly přinejmenším dva centimetry hluboké a v jejich sousedství nebyly žádné další stopy. Jedině člověk vykloněný z nízko letící helikoptéry mohl dlouhou hůlkou nakreslit takové stopy, ale to je očividně absurdní hypotéza.

Jediné uspokojující vysvětlení, které dává nějaký smysl, se opírá o představu, že extrémní stres může vyvolat už zmíněný fenomén poltergeista. V tomto bodě jsem si uvědomil, že pokud zůstanu na své vybrané „cestě“, řítím se do nějaké katastrofy. Nicméně, silný systém představ není tak snadné zrušit a vymazat, a tak to trvalo ještě dva roky, než jsem se zbavil nejtrvalejších ze svých obsesí. Až dosud nesu ve své psychice šrámy, které tam způsobily, a nedoufám, že se kdy s konečnou platností zbavím některých jejich účinků.

POUČENÍ: Ne každý projev moci či inteligence unitř naší nevědomé psychiky je užitečný či s námi dobře smýšlející. Řečeno po Jungovsku, máme sice v sobě „self“, které se snaží o naši integraci, ale máme v sobě také mnoho autonomních komplexů, které sledují čistě svoje cíle.

Šamanská dimenze

Tato kniha je o tom, jak mohou psychedelické rostliny otevřít nejhlubší úroveň lidského vědomí. Je také o tom, jak šamanské systémy, které tyto rostliny pravidelně využívaly, měly pozoruhodně stejné představy o moci těchto rostlin a mocnostech, které jejich požití evokuje, a to i když byly od sebe vzdáleny v čase, prostoru či kulturně.

Pravděpodobně nejjednodušší přístup se točí kolem představy, že každý rostlinný druh v sobě obsahuje „duchovní entitu“, která je většinou považována za učitele a která je schopna komunikovat s člověkem, jenž rostlinu vstřebá. Následující citát od jednoho antropologa, jeden z mnoha, které jsem mohl z literatury vybrat, shrnuje tyto obecné představy:

Pomineme-li psychologický účinek požitých drog, můžeme z předložených faktů usoudit, že mnohé z těchto společností mají systém představ, který se blíží univerzálnosti. Například všude se objevuje představa o tom, že v halucinogenních rostlinách žijí duchové...Šaman se může na tyto duchy obrátit a žádat, aby pomohli ochránit jeho kmen. Tyto duchovní síly nejsou vnímány jako manipulovatelné, spíše jsou vnímány jako mocnější než člověk a jsou považovány za prostředek komunikace s nadpřirozenem.

V minulosti se většina západních vědců dívala na tyto představy blahosklonně - podobné „naivní“ vnímání světa nemá ve světovém názoru moderní vědy své místo. Nicméně, jak předchozích dvanáct osobních zkušeností naznačuje, můžeme přinejmenším připustit, že jsme dosud neshromáždili všechna fakta o lidském vědomí. Lidské vědomí je skutečně tak velké mysterium, že lze dokonce připustit i to, že o něm dosud nevíme prakticky nic. Tato nevědomost spojená s naší vášní vše logicky vysvětlovat nás často nutí vyměnit jednu hypotézu za další, většinou ještě absurdnější.

Mazatékové říkají, že houby límcovky kubánské (*Psilocybe cubensis*) mluví. Když se zeptáte šamana, odkud pramení jeho představy, patrně vám odpoví: Já jsem to neřekl, to řekly houby. Žádná houba nemluví, jde jen o primitivní antropomorfizaci přírody. Mluví jenom člověk, a je-li ten, který požil houby, muž slova, je jimi inspirován ke svým proslouvům...Často se mu zdá, že mu někdo říká, co má mluvit, protože mu slova sama od sebe naskakují, aniž by je musel hledat. Je to jev podobný automatickému diktátu surrealistů, s tím rozdílem, že tok vědomí, místo aby byl nespojitý, je v tomto případě koherentní a dává určitý smysl... Šaman to cítí tak, že jeho prostřednictvím mluví nějaká jiná existence.

Pomineme-li ono „jako by“, zdá se představa „existence“, která mluví něčími ústy, stejně nevěrohodná jako ta, že to mluví houby. Ale ta hlavní věc zůstává nezodpovězena: Jak je možné, že nějaké „jiné já“, nějaké „ne-já“ ke mně mluví zevnitř, z mé psychiky? „Naivní“ vysvětlení spočívá v tom, že tedy musí existovat nějaký *jiný svět*, snad jiný vesmír, ze kterého s námi komunikují sice neviditelné, leč inteligentní entity. Tuto hypotézu by vědci označili nálepkou „dualistická“ a v rámci racionální diskuse by ji považovali za nepřijatelnou.

Nicméně, nové pohledy na složité věci mohou být získány právě odložením všech předem připravených představ a zkoumáním toho nejjednoduššího vysvětlení. Stejně je to všechno velké Mysterium, ale jaká užitečná data můžeme získat, jestliže provizorně přijmeme představu, že rostliny jsou vědomé entity, které jsou schopny komunikovat s těmi, kteří je požijí? Nebo jinak, že molekuly obsažené v určitých rostlinách mohou evokovat roztroušené netělesné inteligence obsažené v psychice, které se pak mohou projevit jako vědomí učitelé?

Přesně z toho vychází tato kniha, ale dřív, než budu od čtenáře žádat, aby přijal takovou radikální premisu, pokusím se vytvořit základ, který by tuto představu učinil přijatelnější střízlivému uvažování. Následující hypotézy, opřené o empirickou zkušenost, mohou poskytnout opěrný bod diskusi, která bude následovat.

1. Lidská psychika přesahuje tělesnou existenci, tudíž musíme být jako entity vícerozměrní.
2. Ego není centrem psychiky. Je jenom částí větší skutečnosti, kterou ono samo vnímá jako svou nevědomou mysl. Ego je omezeno časo- prostorem.
3. Časoprostor tvoří jen součást skutečnosti a doslova chápaný materialismus je iluzí.
4. Vědomí je forma energie.
5. Protože hmota a energie jsou jen relativní projevy téhož základního jevu, může se v některé dimenzi hmota projevat jako energie a naopak. Tudíž:
6. Myšlenky se v jistých dimenzích projevují jako hmotné entity.
7. V jiných dimenzích, paralelních k vědomí ega, vnímají tamější inteligence skutečnosti, které jsou egem vnímány jako nevědomé.
8. Tyto skryté síly, operující vně časoprostorového konceptu kauzality, na své „pouti životem“ často symbolicky zrcadlí subjektivní zkušenosti ega probíhající ve fyzickém světě (synchronicita).
9. Psychická energie ostatních lidí může, ať už vědomě nebo nevědomě, působit na člověka fyzicky či psychicky.
10. Čas je vztažen k vědomému já a je s ním složitě propojen. Je třeba poznamenat, že každá z těchto hypotéz podporuje šamanský model skutečnosti, pohled na svět, který je často získáván, obohacován a chápán za pomoci psychotropních látek.

Věřím, že nejlepší mapa vědomí, kterou máme, je šamanská mapa. Z jejího hlediska má svět „střed“, a když dojdete do toho středu - který je uvnitř vás - narazíte na vertikální osu, jež vám umožní cestovat nahoru či dolů. Jsou tam nebeské světy, jsou tam pekelné světy a jsou tam i ráje. To jsou světy, které se nám otevírají na našich šamanských cestách, a já cítím, že je naší povinností tyto světy prozkoumat a naše poznatky sdělit všem, kteří se pokoušejí mapovat psychiku. V tomto úseku našich dějin je to patrně cesta, která v člověku vzbuzuje nejvyšší posvátnou úctu.

Během posledních dvou dekad bylo napsáno neuvěřitelné množství knih a článků o šamanství. Pro účely naší diskuse postačí, když budeme vědět pouze to, co je obsaženo v předchozí citaci. Ve stručnosti, šamanská mapa psychiky předpokládá existenci „vyšších dimenzí skutečnosti“, které jsou dosažitelné přes vědomí.

Nicméně, všimněme si, jak je citovaná definice stále ještě poplatná třídimenzionálnímu chápání. Tělo je implicitně chápáno jako nádoba, která obsahuje duši, která je opět nádobou obsahující hierarchii horních a spodních světů, jež jsou dosažitelné po centrální ose. Je to jakási varianta čínských koulí - světy ve světech ve světech. Ale vzhledem k našemu hmotnému omezení na třírozměrný prostor je to patrně dobrá metafora, zobrazující transcendentální oblasti zkušenosti tak, aby si je každý mohl představit.

„Rozměr“ je slovo tak často používané, že už o něm ani neuvažujeme. Co vlastně přesně znamená? Protože porozumění uvedené představě je nezbytné pro naše pochopení změněných stavů vnímání, usnadněme si naši diskusi další definicí:

Je možné si představit bod, který má nulové rozměry, přímkou, která má jeden rozměr (délku), rovinu, která má dva rozměry (délku a šířku) a hmotné těleso, jako je třeba krychle nebo koule, které mají

rozměry tři (délku, šířku a výšku)... Když dnes mluvíme o pevném nebo hmotném tělese, máme na mysli těleso, které je v euklidovském smyslu třírozměrné.

Z této definice vidíme, že každý následující rozměr se prostírá kolmo na rozměr předcházející. (Slovo kolmý znamená, že linie nebo rovina svírají pravý úhel s jinou linií nebo rovinou.) Tato rozvíjející se řada představuje konzistentní princip, jakousi rovnici pro tvoření vícerozměrných struktur. Tudiž, jednorozměrná přímka je kolmá na bezrozměrný bod; dvourozměrná rovina je kolmá na jednorozměrnou přímku a třírozměrná krychle je kolmá na dvourozměrnou rovinu. Platí-li tento princip obecně, může se stát východiskem k představě čtyřrozměrného prostoru. Pak je ovšem třeba vyřešit otázku: který směr je kolmý na krychli?

Je nemožné si to vizuálně představit, protože subjektivně vnímáme jen třírozměrný prostor. Je jednoduché si představit bod, přímku nebo rovinu. Každé dítě dovede rozlišovat až do tří prostorových rozměrů. Ale i mystici se dostanou do potíží, když se snaží popsat čtyřrozměrný prostor. Používám proto termín „kolmý“ ve zvláštním slova smyslu. Znamená zde každý úhel či směr, který *protíná* hranice rozměru. (Geometrická představa „pravých úhlů“ této představě zcela neodpovídá, pouze ji pomáhá vizualizovat.)

Jako obyvatelům třírozměrného prostoru je pro nás neobyčejně těžké si představit něco, co je kolmé na krychli. Každý další rozměr je jenom další třírozměrnou projekcí. Znamená to, že princip „kolmosti“ neplatí, když pracujeme s více než třemi rozměry? Logická konzistence vyžaduje, aby platil - ale jak?

Když si pomůžeme šamanským modelem skutečnosti, překvapivě zjistíme, že jediný možný směr kolmý na třírozměrný prostor je „dovnitř“. Je to ještě jasnější, když si uvědomíme, že nemůžeme odtrhávat tazatele od otázky nebo zapomenout, že všechna objektivní pozorování jsou závislá na subjektivním pozorovateli. Vnímání ze „středu“ nebo „bodu“ (subjektivní psychika) přichází na řadu jako první, a pak teprve z tohoto bodu vystoupí tři vnější rozměry. Že je možno pozorovat tři rozměry, aniž by pozorovatel byl ve středu (např. mohu pozorovat třírozměrný dům, aniž bych byl uvnitř jeho zdí) nás trochu mate, ale nemůže to zakrýt základní pravdu, že *já jsem vždycky ve středu časoprostoru, který mě obklopuje*.

Pochopení předešlých vět otevírá našemu porozumění i šamanský svět a navozuje, že *samo vědomí je vícerozměrný fenomén*. Skutečnost, že každý pozorovatel je ve středu svého zážitku, podmiňuje existenci prostoru „zákulisi“ (nevědomí), z kterého je oddělené vědomí projektováno do hmotného světa. To podporuje Jungův koncept tak zvaného kolektivního nevědomí nebo objektivní psychiky, která není omezena jen na stav vědomí, ale zahrnuje i mimodimenzionální prostor. Následující citace popisuje téměř univerzální šamanskou představu „tří světů“. Jako samozřejmost se bere to, že horní a spodní svět jsou uvnitř (kolmo) světa vnějšího, světa časoprostorového.

Většina šamanských kultur předpokládá, že se svět skládá přinejmenším ze tří úrovní. Střední svět je svět, který známe, svět normálních lidských věcí. Spodní svět, Podsvětí je spojováno s mrtvými a nebezpečnými duchy a Svrchní svět, Nebeská říše je často označován za místo, kde žije slunce nebo za svět transcendentálního vědomí.

Z toho všeho vychází hmotné tělo jako jakási nádoba, která „obsahuje“ vyšší dimenze. V rámci třírozměrných termínů je logicky absurdní, aby nádoba byla menší než to, co obsahuje, ale v rámci více rozměrů to možné je. Jiná možnost, jak si to představit, je pokládat časoprostor za „vnější“ projekci vnitřní nekonečnosti. Představme si, že je to jako bychom byli dvojrozměrné bytosti a žili na šesti plochách krychle. I když bychom si toho nebyli vědomi, náš svět by se ve skutečnosti dotýkal pěti neviditelných dvourozměrných „vesmírů“ podobných našemu. Každý z nich by měl svou jedinečnou populaci bytostí. A teď si představme, že se ta krychle obrátí naruby do třírozměrného prostoru, a snad si intuitivně vytvoříme představu, jak my můžeme z vnitřku dosáhnout jiných světů.

Než se všechny tyto vhledy vzájemné propojí a vstřebají, možná to chvíli potrvá. Ale pak vám skoro všechny „mysteriózní“ věci kolem šamanství a jiných změněných stavů vědomí začnou připadat nejenom přijatelné, ale i nutné a samozřejmé. Stejně veliký jako venkovní vesmír, ba větší, je vesmír uvnitř lotosu srdce. Jsou v něm nebesa a země, slunce, měsíc, blesky a všechny hvězdy. Vše, co je v makrokosmu, nachází se i v mikrokosmu. Jiná cesta, jak pochopit tyto představy, je přiblížit se k nim v rámci chápání rozdílu mezi subjektivitou a objektivitou. Tak za prvé, skutečná objektivita je pro jakéhokoliv odděleného (subjektivního) pozorovatele nedosažitelná. Kdyby bylo možno takového stavu vnímání dosáhnout, neexistovala by otázka po tom, co je pravda, protože pravda by byla všem pozorovatelům očividná. Takže, protože my objektivitu dosáhnout nemůžeme, leda v relativním slova smyslu, sama „objektivita“ je nutně funkcí představivosti. To znamená, že si mohu vytvořit představu o tom, co to objektivita je, ale v žádném případě nemohu být skutečně objektivní. Mohu být objektivní pouze „intersubjektivně“, to znamená v soulase se společností stvořenými pravidly, jako je například vědecká metoda. Tato konsenzuální objektivita je naprosto nezbytná pro každodenní život, ale nesmíme zapomínat, že se jedná pouze o abstrakci (stejnou, jako jsou třeba peníze), která byla stvořena k tomu, aby usnadnila společenský dialog.

Základní pravdou o životě je, že život je vždy subjektivní zkušeností. Není možno to popřít či obejít. To neznamena, že tvrdíme, že neexistuje žádný objektivní vesmír, pouze že všechny naše zkušenosti o něm jsou subjektivní. Abychom si o tomto objektivním „různorodém vesmíru“ (autor zde používá slovní hříčku češtině nedostupnou - multiverse - jako protiklad jednorodého vesmíru - universa, pozn. překl.) mohli učinit nějakou představu, můžeme ho považovat za sumu našich subjektivních zkušeností plus to, co je on sám o sobě. I naše představivost se vzpíná takovéto konceptualizaci. Abychom viděli vesmír objektivně (to znamená jako jednotu), museli bychom se na něj dívat zvenku.

Jednorozměrný a dvourozměrný prostor můžeme pozorovat *poměrně* objektivně, protože ho pozorujeme „seshora a zvenku“. Mnohem obtížnější je takto pozorovat třírozměrný prostor, protože jsme do něj jaksi vtěleni. Z toho vyplývá, že být *skutečně* objektivním pozorovatelem třírozměrného prostoru znamená pohlížet na něj z „venku“, z k němu kolmého směru, to je ze čtvrté prostorové dimenze. Když tyto koncepce zařadíme do našeho šamanského modelu, vidíme, že pro lidské bytosti jsou tři a méně rozměrné prostory *vnější* a prostory s větším počtem rozměrů jsou pak *vnitřní*. Takže pro nás jsou všechny více než třírozměrné prostory mentální neboli psychické. Z toho vyplývá, že čtyřrozměrná bytost bude *subjektivně* vnímána jako vnitřní hlas nebo halucinace, jako vnitřní *fenomén*.

Zastav se na chvíli a snaž se představit si čtyřrozměrný prostor. Je hned vedle tebe, ale ve směru, kterým nedovedeš ukázat. Ať se schováš sebelíp, čtyřrozměrná bytost tě zřetelně uvidí, ať už jsi uvnitř či venku.

Když teď necháme stranou možnost, že některé entity, jako například UFO, se mohou „holograficky“ promítat do našeho fyzického prostoru, jediné vícerozměrné entity, se kterými se lidské bytosti setkávají, jsou vnitřní. Jako příklad mohou posloužit „vnitřní hlasy“, kterým naslouchají schizofrenici. Skutečnost, že vědomí je subjektivní mezidimenzionální most spojující mnohé světy, vysvětluje, proč šamanské stavy nemohou být měřeny třírozměrnými jednotkami. I když naše vymyšlená měřítka mohou být do jisté míry „objektivní“, je nemožné jimi měřit vědomí, a tak ho objektivizovat. Právě proto, že vědomí je multidimenzionální, není ho možno v rámci naší dimenze odpovídajícím způsobem měřit.

Jiný problém spočívá v tom, že náš jazyk odráží svou strukturou to, že naše primární zkušenost je fixována na třírozměrný prostor. Když popisujeme hyperprostor, je nemožné se vyjadřovat sémanticky přesně, protože náš jazyk se mu může blížit pouze pomocí metafor. Například slovo „nebesa“ je často používáno k označení transcendentálního rajskeho světa, protože tento svět je prožíván jako něco vyššího, něco, co je nad námi jako nebesa. Používáme zde třírozměrný pojem (vyšší), abychom popsali vnitřní stav zcela překračující tři rozměry. *Sémanticky* slovo „nebesa“ označuje hvězdný prostor nad planetou Zemí,

který se táhne až na hranice třírozměrného nekonečna. Metafyzická „nebesa“ představují na druhé straně pouze část vnitřního různorodého vesmíru (multiverse - viz výše, pozn. překl.), který zahrnuje všechny způsoby vědomí, tedy i pekelné světy. V běžné řeči jsou nebesa nahoře a peklo je dole, ale z hlediska hyperprostoru jsou oba uvnitř.

Je důležité si všimnout, že princip metafory pracuje oběma směry. Sny, jazyk nevědomé psychiky (hyperprostoru), se většinou metaforicky vyjadřují k těm stavům vědomí, které jsou neverbální, a tudíž normálním jazykem nevyjádřitelné. Stejně nevyjádřitelné jsou i psychedelické a šamanské stavy vědomí. Jinými slovy, entity hyperprostoru, ať už jsou to naše disociované komplexy nebo skuteční „spojenci“, jsou obecně zažívány (zvláště ve snech) jako metafory vícerozměrné skutečnosti. Přesto, že jaksi nespĺňují naše třírozměrné požadavky, neznamená to, že nejsou zcela skutečné ve svém vlastním prostoru.

Žádná diskuse o dimenzích by nebyla úplná, kdybychom z ní vyloučili problém času, protože moderní popis naší vnější skutečnosti ji označuje za „časoprostorové kontinuum“, nebo jednodušeji za časoprostor. Zde je stručné vysvětlení tohoto problému:

Myšlenka čtvrtého rozměru...byla do moderního myšlení uvedena Hermannem Minkowským, který v roce 1908 upozornil, že Einsteinova speciální teorie relativity se rovná tvrzení, že svět, ve kterém žijeme, není třírozměrný, ale čtyřrozměrný, přičemž za čtvrtý rozměr můžeme považovat čas. Protože pojem „prostor“ vyžaduje trojrozměrnost, Minkowský nemluvil o „čtyřrozměrném prostoru“, ale o „čtyřrozměrném časoprostorovém kontinuu“. Je pouze nutné představit si všechny prostorové rozměry - délku, šířku a výšku - jako prodloužení v prostoru. Pak už je jednoduché chápat čtvrtý rozměr jako prodloužení v čase. Jinými slovy, čtvrtý rozměr kteréhokoliv objektu je jeho trvání.

Abychom tuto představu zařadili do šamanského modelu vesmíru, musíme si nejdříve uvědomit, že čas je od vědomí neoddělitelný:

Čas je svázán s vědomím. Lidé čas zažívají, jsou schopni zaregistrovat jeho nekonečné proměny, a přesto si nemohou být nikdy jisti, zda existuje sám o sobě, tam venku, na nich nezávisle. Těmito otázkami se zabývají vědci i filosofové a skutečně, objektivita času a jeho nezávislost na vědomí jsou základní problémy, bez jejichž vyřešení věda nemůže porozumět času.

Z toho vyplývá, že ačkoliv si čas můžeme představit jako rozměr „trvání“, je přesto vždy subjektivně *zažíván* jako věčná přítomnost s nulovým rozměrem.

Čas je představován jako přímka, po které putuje bod od minulosti směrem k budoucnosti. Ten bod představuje přítomnost. Tím, že je bod, je nutně nekonečně krátká...Protože přítomnost je to jediné, co existuje (minulost už odešla a budoucnost ještě nenastala), je taková představa času nedokonalá i pro popis neživých předmětů. Ale je to ta nejlepší představa, kterou jsme schopni si vytvořit. Tento paradox je možno vyřešit tak, že budeme považovat čas za pozorovatelovu subjektivní zkušenost kontinuity v třírozměrné přítomnosti. Takže čas, pojatý jako rozměr trvání, je závislý na dvou funkcích vědomí. Paměti a představivosti. I když jsme schopni si *pamatovat* minulost a *představit* si budoucnost, můžeme minulost a budoucnost *zažívat* jen jako artefakty naší vědomé přítomnosti. Z toho vyplývá, že čas (přítomnost) je kolmý na vědomí, protože paměť (minulost) a představivost (budoucnost) jsou obě součástí psychiky. Tudíž, je-li čas rozměr, pak je rozměrem i vědomí, protože jsou od sebe existenčně neoddělitelní.

Použijeme-li rovnici, že je každý „vyšší“ rozměr kolmý na ten „pod ním“ (je to třírozměrná představa, ale princip pokračuje dál), můžeme říci, že vědomí a čas jsou kolmé na prostor, a jsou to tudíž vícerozměrné jevy. To nás přivádí zpátky k šamanskému modelu psychiky, který nám teď může připadat daleko přesnější než ten, který nabízí naše západní psychologie.

SHRNUTÍ: Naše důvěrně známá třírozměrná skutečnost se v šamanském modelu nazývá „střední svět“. Jak spodní, tak i horní svět jsou vnitřní rozměry, které je možno dosáhnout změněným stavem vědomí. Protože je hyperprostor kolmý na vědomí (awareness) ega, představuje vědomí most, kterým jsou všechny světy propojeny.

Přístup do vnitřních rozměrů je závislý na mnoha faktorech. Každý do nich vstupuje ve spánku, ale lze se tam dostat i pomocí hypnózy, meditace, velkého stresu a jiných katalyzátorů, včetně psychedelických drog. V této knize se soustředíme na tu cestu dovnitř, která spojuje vědomé rozhodnutí šamana se do hyperprostoru vydat s použitím psychotropních rostlin. Ale nejdříve ještě musíme prozkoumat strukturu a obsah teritoria, které jsme právě definovali.

Zkušenost mnoha světů

Zdá se, že všechny šamany na naší planetě spojuje společné vlákno... To, že tato příbuznost překračuje všechny etnické a kulturní hranice, svědčí o mystériích a síle, která se nachází ve zdroji všech mýtů, v lidské psychice... Od Laponska po Patagonii, od paleolitu do dnešních časů jsou si archetypy vyvolané šamanskými obřady obdivuhodně podobné.

Připustíme-li, že toho o lidské psychice víme velmi málo, znamená to, že víme velmi málo i o nás samých, natož o hyperprostoru. Vnitřní rozměry stále zůstávají ve značné míře *terra incognita*, navzdory tisícům popisů, které o nich zanechali pozorovatelé ze všech kultur, jaké se kdy na Zemi vyskytovaly. K Spodním a Horním světům šamanů můžeme přiřadit Pleroma gnostiků, Astrální pláň okultistů, Oblast barda tibetského buddhismu, Čas věčného snění australských aboriginů, Nevědomí moderní psychologie a Nebesa i Peklo všech fundamentalistických sekt. Tento seznam můžeme ještě dále libovolně rozšiřovat a vzájemnému srovnávání uvedených představ můžeme věnovat mnoho svazků. Ale pro účely naší diskuse postačí, že to všechno jsou vlastně popisy hyperprostoru, vnitřního rozměru dosažitelného vědomím.

Jako lidské bytosti vtělené do fyzických těl na planetě Zemi jsme všechna naše přesvědčení zahrnuli do systému zvaného „konsenzuální skutečnost“, který nám usnadňuje dohodu o tom, co to tady vlastně prožíváme. Nad tímto systémem jsme stvořili ještě jemnější rozlišování, například „subjektivitu“ a „objektivitu“, které nám pomáhají standardizovat (i když jen velmi hrubě) naše vnímání světa. Protože jsme všichni uzamčeni do třírozměrného vnímání světa, obecné hranice konsenzuální skutečnosti se zdají být nepochybné. O vlastnostech země, ohně, vody a vzduchu se pozorovatelé v podstatě shodnou. Nicméně, konsenzuální skutečnost se podobá politické platformě zastávané většinou voličů. Něco z ní je samozřejmé a všemi uznávané, něco tam protlačili lobbisté, kteří ostatní přemluvili, aby jejich přesvědčení sdíleli s nimi. Zřetelně zůstávají obrovské oblasti zkušeností, o nichž žádná obecná shoda neexistuje. Kdyby bylo možno dosáhnout skutečné objektivity, nemohlo by se to stát.

Začali jsme tím, že jsme přijali jako zřejmé, že subjektivní vědomí je první a nezbytnou podmínkou pro pozorování jakékoliv prostorové dimenze. Viděli jsme, že i čas, chápaný vědou jako „dimenze trvání“, zůstává závislý na paměti a představivosti a že ho nemůžeme odtrhnout od vědomí, aniž bychom porušili subjektivní zkušenost. Představa „časoprostoru“ je součástí moderní konsenzuální skutečnosti, ale já si myslím, že jde o pokus objektivizovat paměť a představivost jako dimenze času, zatímco ony jsou ve skutečnosti dimenzemi vědomí. Z toho plyne, že by bylo lépe používat místo pojmu „časoprostor“ pojem „myslprostor“ (v originále „spacemind“ jako analogon anglického „space-time“, pozn. překl.), což by byla představa, která by spojovala fyzický prostor s vědomím, jež ho vnímá.

Časoprostor vyjadřuje zkušenost našeho subjektivního vědomí, které je ponořeno do třírozměrného prostoru. Ale to zdaleka není naše jediná skutečnost. Bod vědomí o „nulovém rozměru“, je-li zaměřen dovnitř, vnímá další oblast, kterou podle mého mínění nejlépe vyjadřuje termín „prostoromysl“, což je

zrcadlový obraz „myslprostoru“. Myslprostor a prostoromysl jsou dvě nekonečna vzájemně se konfrontující přes lidské vědomí.

Neznámé věci lze rozdělit na dvě skupiny: na ty, které jsou venku a mohou být zažity pomocí smyslů, a na ty, které jsou uvnitř a mohou být zažity bezprostředně. První skupina obsahuje neznámé věci vnějšího světa, ta druhá neznámé věci světa vnitřního. Tu druhou skupinu nazýváme *nevědomí*. Když pracuji s třírozměrnou realitou, jsem naladěný na myslprostor. Na prostoromysl se přeladím, když se zabývám vnitřním světem své psychiky.

Konsenzuální skutečnost nás ujišťuje, že existují přírodní zákony, které podmiňují způsob, kterým je vnější svět představován našemu vědomí - -pevná tělesa mají tendenci setrvávat na místě, pohyb podléhá gravitaci, vlastnosti světla ovlivňují naše vnímání objektů v prostoru, atd. Pro nás jsou tyto zákony *objektivně* nezpochybnitelné, což znamená, že je používáme i během nezávislého subjektivního pozorování.

Protože se rozměry prostoromysli většinou konsenzu vymykají, jsou často opomíjeny jako fantazírování, jako vedlejší fenomény vázané na subjektivní představivost. To není nic jiného, než vztažení iluze „objektivní“ i na samo existenční jádro naší psychiky, *imaginární* popření esence, toho co vnímáme, vycházející z chybně pojatých pravidel dokazování. Takový systém představ zajišťuje nemožnost jakéhokoliv systematického zkoumání těchto dimenzí. Šamanské kultury tento handicap nebrzdí, a proto mohou vytvořit model prostoromysli, který je empiricky mnohem využitelnější než ten, který vytvořila západní psychologie. Po tisíce let léčili léčitelé působením na původ choroby umístěný ve vícerozměrném prostoru. Západní medicína tvrdí, že je to nemožné, i když byly předloženy důkazy potvrzující opak.

Empirické popisy prostoromysli ji zobrazují především jako krajinu iluzí a představ a navrhují pro ni název „prostor představ“. Následující citát obsahuje základní definici tohoto názoru a zdůrazňuje myšlenku, že tyto představy jsou *skutečné* entity, které jsou ve svém vlastním prostoru stejně hmotné, jako jsme my v našem. Když se zabýváme objekty ze světa představ, nemluvíme o nich jako o fantazii nebo představivosti, tak jak jsou dnes tyto pojmy chápány. Nezapomínáme se fikcemi nebo tím, co bylo vytvořeno tvořivou fantazií... Svět představ je nejen ontologicky skutečný, ale je to svět, který má svou formu, své rozměry a, a to je pro nás důležité, své obyvatele... Svět představ je svět sám o sobě existující...je dosažitelný změněnými stavy vědomí...je zalidněn ontologicky skutečnými bytostmi a... prolíná se s každodenním hmotným světem, i když většinou způsobem, který vzdoruje racionálnímu pochopení.

Protože jevy světa představ mohou být zažívány pouze subjektivním vědomím, je nemožné je vědeckým způsobem měřit. Jsou s konečnou platností omezeny na *vnímání*, které se snaží odlišit sebe samo od *objektů* vnímání uvnitř jemného *světa představ*, který je kolmý na mocnou a konsenzuálně potvrzenou „vnější“ skutečnost. Navzdory těmto problémům není zase tak obtížné získat konsenzuálně potvrzené popisy vnitřních rozměrů. I povrchní studie světové mytologie, folkloru, srovnávacího náboženství, hlubinné psychologie a mysticismu odhalí obecná témata a hranice světa představ, který existuje uvnitř prostoromysli. Jungův koncept kolektivního nevědomí nebo „objektivní psychiky“ je patrně nejdokonalejším popisem této skutečnosti, který v jazyce moderní psychologie existuje.

Alchymista...jasně věděl, že tím, že je částí celku, má sám v sobě představu o celku...Tento vnitřní mikrokosmos byl právě bezděčným objektem alchymického výzkumu. Dnes bychom ho mohli nazvat kolektivním nevědomím a označit ho jako „objektivní“, protože je ve všech jedincích stejný, a tudíž jediný. Z tohoto universálního Jednoho vzniká v každém jedinci vědomí subjektivní - tj. ego. Šaman tudíž představuje ego, které se naučilo, jak se znovu spojit se zdrojem svého původu v prostoromysli (Jungovo kolektivní nevědomí). Další, ne tak úmyslnou (i když empiricky srovnatelnou) cestou do těchto dimenzí se v poslední době zabývala řada studií. Výsledky zkoumání stavů blízkých smrti soustavně potvrzují šamanské popisy světa představ. Nelze se vyhnout přesvědčení, že naše bytí obsahuje mnoho skutečností,

kteře naše věda (tak jak je dnes definována) není schopna vysvětlit. Lidská představivost je hnací silou kreativity a konceptualizace je tvoření představ v prostoromysli. Víra (jakýkoliv komplex vzájemně propojených představ) je obzvláště silnou formou konceptualizace, protože jednou stvořena, trvá sama o sobě. Intenzita kterékoli víry určuje sílu její představy (její bytí v prostoromysli), a tím i účinky, které může mít ve fyzickém světě. Silná víra má svůj vlastní život - může se šířit od mysli k mysli jako živý virus a je schopna se sama ubránit (pomocí svých hostitelů), je-li její přežití ohroženo.

Protože svět představ je dosažitelný jen přes subjektivní vědomí, každý pozorovatel ho spatřuje nejprve pokřivený svými nehlubšími představami. Subjektivní pozornost spatřuje svět představ nejprve jako celek a vnímá ho jako prostor, který je zaplněn krajinami a je obývanými entitami. Mnoho bytostí a artefaktů, které tam potkává, jsou jeho vlastní osobní komplexy, ale jak šamanská tradice, tak i poznatky moderní hlubinné psychologie naznačují, že i ve světě představ s námi komunikují i „jiné“ (definované jako mimoprostorové) entity.

To odpovídá prastaré představě o skrytém království, obývaném bohy a démony. Gnostici nazývali tento transcendentální mnohočetný vesmír „pleroma“, což je řecké slovo, které znamená „plnost“ nebo též „hojnost“. Jung jejich představu akceptoval jako velmi přesný popis nevědomé psychiky.

Sám pro sebe si oblast paradoxní existence, tj. instinktivního nevědomí, nazývám pleroma, což je termín vypůjčený z gnoze...Naše obtíže spočívají v tom, že považujeme svou psychiku za něco, co jsme sami vyrobili a sami řídíme, a nějak nechceme pochopit, že jsme bezmocné oběti psychických sil.

Býti „bezmocnou obětí psychických sil“ připomíná další gnostický koncept, představu „Archonů“ (řecky vládců), kteří byli chápáni jako primárně démonické organismy, žijící v pleroma, nevědomé psychice či prostoromysli.

Vesmír, doména Archonů, je jako obrovské vězení, jehož nejnvtitnější cela je Země, jeviště lidského života...Archoni společně vládou světu a každý z nich sám o sobě je ve své sféře kosmickým žalárníkem. Jejich tyranský zákon je nazýván *heimarmene*, vesmírný osud...(který) směřuje k zotročení člověka. Jako strážce své sféry brání každý Archon průchodu duší, které se po smrti snaží stoupat vzhůru, aby jim zabránil uniknout ze světa a vrátit se k Bohu. Je nutné znát, že entity světa představ jsou k člověku většinou kruté, necitelné a diktátorské, jak nasvědčuje například obecný ráz hlasů, které slyší schizofrenici.

Aby si čtenář mohl udělat představu o těchto hlasech, zde je typicky smutný příklad z psychiatrické literatury:

„Bůh mi dokonce nařídil, abych snědl hovno.“

„Řekl ti, abys snědl hovno?“

„Ano. Nevadí mi to. Snědl jsem ho.“

„Snědl jsi ho dneska ráno?“

„Jasně. Bůh mi to nařídil. Nevadí mi to.“

„Svůj vlastní hovno?“

„Ano, ale jenom malej kousek (smích).“

Ve skutečnosti o těchto despotických vnitřních vládcih víme velmi málo, ale tibetský buddhismus nás ujišťuje, že tito vládci představují pouze personifikace našich osobních, kulturních a náboženských představ. Těchto čtyřicet dva božstev...se vynořuje z tvého vlastního srdce a objevuje se před tebou. Jsou čistou formou tvých projekcí, takže se snaž je rozpoznat...Tyto oblasti...neexistují někde jinde, ale leží ve čtyřech rozměrech tvého srdce a v jeho středu, jako rozměru pátém. A teď se z tvého srdce vynořují a zjevují se před tebou...(oni) jsou prvotní spontánní hra tvé mysli.

Všimněte si, jak popis světa představ odpovídá naší hypotéze o hyperprostoru kolmém na vědomí: Čtyři rozměry tvého srdce a jeho centrum jako pátý rozměr." Božstva (Archoni) se vynořují ze středu srdce a jsou definována jako „čistá forma tvých projekcí". Typický východní postoj, ztotožňující tyto empirické fenomény s „iluzí", může být správný v konečné fázi poznání, ale v dimenzích, ve kterých se tyto fenomény objevují, jsou pro toho, kdo je zažívá, dostatečně „skutečné". I když se jako šamani setkáváme a bojujeme jen s objektivizovanými iluzemi, nesmíme nikdy zapomínat na to, že nás mohou zničit stejně, jako kdyby byly „skutečné". Musíme brát zkušenost tak, jak k nám přichází. Odvrácená strana hypotézy „všechno je jen iluze" zní, všechno skutečně existuje".

Šamanský pragmatismus nás ujišťuje, že ve svém vlastním prostoru jsou „Archoni" stejně živí, jako my jsme ve svém. Nakonec lidskou bytost lze označit také jako „soubor iluzí o skutečnosti umístěný do fyzického těla". (Stav bez iluze je Osvícení - popisované jako Čisté Světlo. Je to stav natolik transcendentní, že nemůže být za normálních okolností spojován se samostatně žijícími osobnostmi s těly z masa a krve. Z toho plyne, že my *všichni* jsme vtělené iluze, stěží hmotnější než představy, se kterými se setkáváme v našich hlavách.) Tato představa fyzické skutečnosti už není žádnou mystickou fantazií, naopak stala se běžnou i v moderní fyzice.

To, co vnímáme jako fyzickou realitu, je ve skutečnosti naše, po- znáním vyrobená, konstrukce o ní. Tato konstrukce se může zdát jako hmotná, ale kodaňská interpretace kvantové mechaniky nás vede přímo k závěru, že fyzický svět sám o sobě neexistuje. Je-li fyzická realita pouze „poznáním vytvořená struktura", na které jsme se všichni dohodli, pak hyperprostorové dimenze nemohou být jen tak lehce pominuty jako nehmotné iluze. Nakonec většina metafyzických tradic trvá na tom, že čím vyšší je dimenze, tím bližší je „skutečnosti".

To vše nám vlastně jenom jinak říká to, že entity, které potkáme ve světě představ, jsou svým způsobem stejně skutečné, jako jsme my sami, a že některé z nich jsou ještě o pořádný kus „skutečnější", alespoň co se týče jejich moci a jejich schopnosti zastrážit každého potenciálního návštěvníka, který přichází z třírozměrného světa. Na svém vlastním hřišti mohou být podobné „halucinace" daleko hmotnější, než si je většina z nás ochotna připustit.

To vše, co jsme uvedli, se dá zkrátit do k zešílení složitého rozlišování „co jsem *já* a co je *ne já* ?". Na základě získaných poznatků můžeme naše pozorování lidské psychiky rozdělit do dvou hlavních okruhů:

I. Individuální vnímání je složeno z celé „rodiny" vzájemně pro- pojených psychickým komplexů, které jsou uspořádány kolem centrálního svébyčí. Hmotné tělo je pak monáda nebo nádoba, která v sobě obsahuje " vícerozměrné prostory, ve kterých žijí uvedené entity. Třírozměrný komplex ega zažívá iluzi integrace, která ve skutečnosti vůbec neexistuje. Následující citace pochází z Monroeova institutu, organizace založené ke studiu psychických jevů:

(Hlas „odjinud", který promlouvá k subjektu) Snažíme se jí ukázat, že je vícerozměrná, a proto je schopná vnímat současně jako celý okruh svébyčí, jako mnoho forem svébyčí. Že se cítí jako celý soubor svébyčí. Snažíme se jí ukázat, že v lidském svébyčí je mnoho, mnoho dalších dimenzí.

II. Tato vícerozměrná entita (*já*) přichází do kontaktu s jinými inteligencemi (*ne já*) v rámci vnitřního prostoru, který zřejmě *není* bezprostředně spojen s uvedenou „rodinnou jednotkou". Vedle údajů, které sahají zpátky tisíce let a které pocházejí z celého světa, podporují tuto koncepci i zjištění prakticky všech výzkumů lidského vědomí. Zde je opět citace pocházející z Monroeova institutu:

Skoro pokaždé, když se některý z našich výzkumníků vydal na cestu do stavu bez těla, nebo jednoduše do pokročilého stavu Focus 12, potkal inteligentní bytosti, které byly více či méně ochotné komunikovat - a

také s nimi komunikoval."

Protože psychedelické drogy představují věky vyzkoušenou metodu, jak se do vnitřních dimenzí vědomí dostat, není žádným překvapením zjištění, že i ony vyvolávají kontakt s těmito entitami.

Psilocybinové alkaloidy...vyvolávají pocit setkání s personifikovaným „něčím jiným"...Podobné zkušenosti svědčí o realnosti personifikovaného „něčeho jiného", entelechii, se kterou se lze spojit pomocí chemického kódu psilocybinu...Mnozí jedinci se cítí zcela zavaleni a zaskočení skutečností, když v dosud zcela privátní a bezpečné oblasti své vlastní psychiky zjistí velmi intimní přítomnost „něčeho jiného"...

Použijí všechny staré představy, aby si nový jev vysvětlili. Někteří to cítí jako pozitivní zkušenost, jako setkání s božskou Myslí, zatímco ostatní se chopí představy o posednutí démonem, či zkombinují obé. Tuto zkušenost lze také popsat tak, že člověk se vzhledem ke svým mentálním pochodům posune do pozice svědka...zřídka se může stát i to, že člověk vnímá, jako by uvnitř něj něco jiného myslelo své vlastní myšlenky, či hrálo na jeho emoce jako na hudební nástroje.

Důkazy naznačují, že se podobné fenomény u lidí vyskytují daleko častěji, než autor citace předpokládá. Následující příspěvek krásně spojuje čtyři pohledy, a to: gnosticismus, halucinogeny, šamanismus a zážitky smrti. Antropolog Michale Herner zde popisuje dobrodružství s ayahuaskou, mocným psychedelickým lektvarem šamanů z povodí Amazonky:

Ted už jsem byl zcela přesvědčen, že umírám. Jak jsem se tak snažil tento stav přijmout, začaly se nové vize a informace hrnout i ze spodnějších pater mého mozku. Bylo mi „řečeno", že tyto nové informace dostávám proto, že umírám, a tudíž je pro mě „bezpečné" tato zjevení přijmout. Byl jsem poučen, že jsou to tajemství určená výhradně umírajícím a těm, kteří jsou mrtví. Jen velmi nezřetelně jsem vnímal ty, kteří mi tyto informace poskytovali. Byla to obrovská stvoření podobná plazům, spočívající lenivě v nejspodnější části mého mozku, tam, kde se spojuje s míchou. Jenom nejasně jsem je vnímal proti něčemu, co vypadalo jako neutěšené a temné hlubiny. A pak mi před očima začali promítat obrázky. Nejdříve mi ukázali planetu Zemi, jak vypadala v době, kdy na ní nebyl ještě žádný život. Viděl jsem oceány, pustou zemi a jasné modré nebe. Pak se z nebe po stovkách spustily na pustou zemi černé tečky. Rozpoznal jsem, že „tečky" jsou ve skutečnosti velké, lesklé a černé bytosti, které měly pahýlovitá pterodaktylí křídla a velká, jakoby velrybí těla. Jejich hlavy jsem neviděl. Dopadaly dolů a zcela vyčerpány svou poutí po věky odpočívaly. Jakousi myšlenkovou řečí mně vysvětlily, že přiletěly odkudsi z mimoprostoru. Na zemi musely utéct, aby unikly svým nepřátelům.

Pak mi tyto bytosti ukázaly, jak na zemi stvořily život, aby se v jeho rozmanitosti ukryly, a tak maskovaly svou přítomnost. Přímou přede mnou probíhala scéna tvoření rostlin i zvířat - stovky milionů let proběhly s živostí, kterou nelze popsat. Pochopil jsem, že se ony drakům podobné bytosti ukryly do všech forem života, včetně člověka. Řekly mi, že ony jsou skutečnými pány lidstva a celé planety. My lidé, my jsme jenom jejich služebníci a schránky, ve kterých se oni ukrývají. Proto ke mně mohou promlouvat z mého vlastního nitra...

Bál jsem se, že by má duše mohla...nějakým neznámým, ale obávaným a tušeným procesem propadnout či znovupropadnout dračím obyvatelům hlubin. Náhle jsem zřetelně cítil své lidství, rozdíl mezi mým druhem a svými prastarými plazími předky. Začal jsem se bránit návratu k nim a začal jsem je vnímat jako cizí a snad i zlé. Tento šamanský popis vnímání vnitřku obývaného entitami podobnými Archonům je velmi gnostický - lidé jsou „schránky a sluhové" archetypálních sil, které jsou v Harnerově vědomí ztělesněny jako draci. A je velmi zajímavé, že tyto bytosti žijí v místě, kde se mozek napojuje na míchu, což je přesný popis místa nazývaného „plazí komplex". Je to nejprimitivnější část mozku, spojovaná s agresivním zvířecím chováním. (Draci jsou vlastně bojovní plazi.)

Máme-li vyjádřit totéž jazykem Jungovy psychologie, můžeme říci, že ego komplex se zde setkává s neosobními „archetypy“ (tj. entitami, které nejsou částí osobního nevědomí dané osoby), které „žijí“ v kolektivním nevědomí. Ve světle moderního výzkumu se Jungův původní koncept archetypů zdá poněkud nepotřebně složitý a méně použitelný, než stará „primitivní“ představa entit žijících vně našich tří dimenzí - bohů a démonů klasické mytologie. Jung sám byl patrně na tuto hypotézu připraven.

Kdysi jsem o celé věci dlouze hovořil s přítelem Williamem Jamesem Hyslopem, profesorem v New Yorku. Navrhoval tehdy, že je konec konců jednodušší vysvětlit metafyzické jevy hypotézou o existenci duchů, než je odvozovat od vlastností a zvláštností nevědomí. A já se teď, na základě všech svých dosavadních zkušeností, k jeho názoru přikláním. V každém individuálním případě musím být přirozeně skeptický, ale v rámci celkového pohledu musím připustit, že hypotéza o existenci duchů přináší v praxi lepší výsledky než kterákoliv jiná.

Všechna tato fakta podporují představu o tom, že transcendentní rozměry jsou s časoprostorem spojeny přes vědomí. Nevědomí je ve skutečnosti *rozměrem rozměrů*. Poměrně úzké spektrum sil, které my nazýváme časoprostor, se tak stává jen jednou z částí zřetelně nekonečného mnohočetného vesmíru (multiversa) neviditelných světů zkušenosti.

Pleroma („plnost“) gnostiků tak může být považováno za vysoce přesný popis základní skutečnosti. Multiversum, hyperprostor, svět představ, prostoromysl nebo nevědomí jsou právě především „plné“, jak vyplývá ze všech jejich moderních i starobylých popisů. Uvnitř psychiky je mnoho, mnoho světů a zdá se, že každý z nich (nebo alespoň každý, kterého jsme dosáhli a který si pamatujeme) je v rámci svého vlastního prostoru třírozměrný.

Život v jediném světě

Člověk si musí ke světu, který ho obklopuje, vytvořit nové vzta- hy... Aby to udělal, musí přesunout prioritu z věcí vnějších na věci vnitřní, na mysl... Jsme sotva na začátku snahy vtáhnout ten neome- zitelný vnitřní svět nevědomí, svět snící mysli, který se teprve nedávno před námi otevřel, do živého doteku s naším každodenním životem... Naše problémy přerostly normální lidské schopnosti a máli jim naše vědomí čelit, nemá jinou volbu, než se rozšířit. Problém je v tom, že vědomí samo o sobě nemá moc tak učinit. Musí jít pro pomoc ven ze sebe.

Když jsme mluvili o principu narůstání dimenzí, ukázali jsme si, že pozorovatelé z vyšších dimenzí mohou nižší dimenze vnímat „ob- jektivněji“, než své vlastní vyšší dimenze. Každý ze světů je subjektivní, pokud nemáme možnost vnímat ho z nejbližší vyšší úrovně. Tento princip umožňuje šamanovi, aby vyléčil nemoc z „druhé strany“ tím, že působí na její symbolický protějšek ve světě představ. Protože se naučil, jak přenést své vnímání do vyšší dimenze, může šaman pracovat v trojrozměrném prostoru způsobem, který se tradičně označuje jako „magický“, jako způsob nadpřirozený. „Nadpřirozený“ pak neznamená nic jiného, než že přesahuje hranice našeho současného chápání.

Z toho vyplývá i to, že jestliže do světa prostoromysli vstoupí vědomě osobnost, která je dobře integrovaná, setká se s jinými dimenzemi (nebo je alespoň jinak vnímá) než osoba méně integrovaná. Jeden z nejrozšířenějších šamanských iniciačních rituálů je symbolické rozčtvrcení a znovusestavení (reintegrace) učedníka. Tento obecně rozšířený rituál symbolizuje hluboké vnitřní psychické sjednocení, které je k dosažení dostatečné orientace ve světě představ považováno za nezbytné.

Jelikož šplhání na dimenzionálním žebříku směrem vzhůru vyžaduje zřetelně vyšší dovednost, než sestupování na nižší úroveň, je jasné, proč se může neofytům užívajícím psychedelické drogy snadno vymknout z rukou. Málo integrovaná osobnost není pro manipulaci se silami prosotoromysli vybavena o nic lépe, než pro práci se silami naší reality. Proto se musí každý, kdo se snaží najít přístup k vyšším dimenzím, věnovat vážné vnitřní práci.

I když má plně iniciovaný šaman přístup k silám, které jsou pro většinu lidí nepředstavitelné, musel za to zaplatit cenu, kterou je ochotno zaplatit jen málo lidí. V tradičních kulturách je vyvolení k šamanství bráno velmi vážně a ti, kteří je cítí, kteří byli duchy vyvoleni jako jejich mluvčí, se tomu často brání. Nikdo z těch, kteří znají cenu, již je nutno zaplatit (a každý, kdo se v šamanské kultuře narodil, ví, o co jde), nevyhledává závazek iniciace vědomě a většinou ho přijímá až teprve tehdy, když už se tomu nemůže vyhnout. Může to být i otázka života a smrti. Duchové nejsou povzneseni nad vyhrožování smrtí, chtějí-li zapudit kandidáta nebo kandidátku, kteří nesplňují jejich představy.

Volání ze světa duchů je často velmi nevídané. Šaman je sice spirituálně privilegovaná osoba, ale jeho úděl je namáhavý, často osamělý a vyžaduje obětavost. Iniciační obřady, ať už jsou prováděny přímo duchy nebo kmenem, jsou bez výjimky extrémně bolestivé - jde o jakousi nadpřirozenou selekci. Pakliže šaman nevydrží útrapy své iniciace, může zešlechet nebo dokonce zemřít. Nicméně šílenství následované smrtí může následovat i tehdy, je-li volání duchů nevslyšeno...

Iniciace je zcela univerzální podmínka šamanského povolání. Ať už je postoupena úmyslně, nebo neúmyslně prožita jako psycho - spirituální krize, dovednost zacházení se silami světa představ musí být nejprve vykována a pak kalena iniciačním rituálem. Neiniciovaní, nepřipravení jedinci, kteří použijí psychedelické drogy, aby se dostali do dimenzí prostoromysli, riskují, že budou překonáni svými neintegrovánými komplexy, které se objeví v převlecích „Mírumilovných a Hrozivých božstev", jak je trefně nazývají Tibetáni.

Hotový šaman, na druhou stranu, pracuje v onom světě stejně pohodlně a efektivně, jako v tom našem. Dosažení takových schopností bylo i cílem středověkých alchymistů (bratrstvo západních šamanů, nyní už prakticky vyhynulé), kteří rozpoznali, že všechny dimenze jsou propojeny přes vědomí. Latinský název pro tuto jejich rozšířenou perspektivu zněl *unus mundus* - jediný svět. Toto pochopení skutečnosti, že žijeme uzavřený a částečný život uvnitř daleko větší jednotky, je možno nalézt v tolika tradicích, že může být považováno za základní postulát šamanského pohledu na svět. Tato klamavě jednoduchá představa tvoří základ veškeré vnitřní práce a jednoduše vysvětluje i způsob, kterým spolu mysl a hmota komunikují.

Šamanské světy a úrovně jsou více než vzájemně propojeny. Jsou přímo holocoenotické - to znamená, že každá část ovlivňuje všechny ostatní části. Šamani věří, že tyto interakce mohou být vnímány a ovlivňovány těmi, kteří vědí jak na to, a že šaman, jako pavouk v centru kosmické sítě, může cítit a ovlivňovat události ve vzdálených světech. Šamani tak byli v podstatě předchůdci pozdějších čínských mudrců, kteří tvrdili, že „nebesa, země a deset tisíc dalších věcí tvoří jediné, tělo".

Tyto dvě představy, *jediný svět* a šamanská *iniciace* do jeho mysterií, symbolicky zobrazují kosmický proces - Subjektivní si začíná být vědomo sama sebe uvnitř Objektivního, aby se s ním nakonec spojilo. Idea psychedelického šamanismu nabízí možnost poměrně snadného dosažení vnitřních světů za týmž účelem, za účelem růstu a integrace. Ale jak už to bývá, odměna, které poutník může na své cestě dosíci, je přímo úměrná nebezpečím cesty.

„Dokonání Velké Práce" (naučení se životu v alchymistickém „jediném světě") můžeme považovat za starý západní ekvivalent šamanské iniciace. Dosažení těchto znalostí bylo vždy a všude považováno za velikou vzácnost, protože znamená individuální prolomení hranic vyššího řádu. Když však vezmeme v

úvahu věčnou kontinuitu vědomí v dimenzích prostoromysli, je existence tohoto prolamování naprosto nevyhnutelná.

Existenci je nutno považovat za nepřetržitý tok života, který podléhá neumdlévajícím změnám a přechodům. Život v hmotném těle na Zemi, život v jemném posmrtném těle ve světech nebeských, pekelných a přechodných a život, který zdánlivě vzniká v děloze, je ve skutečnosti jeden a tentýž.

Většina z nás sdílí s ostatními chybnou představu o tom, že existují „dva světy“, a to myslprostor a prostoromysl. Naše západní zaměření na prvý z nich a jakési odsouvání toho druhého je příkladem toho, jak převládající světový názor v našem případě vědecký materialismus) sám sebe zachovává tím, že upírá psychice jakékoliv funkce přesahující úzce omezené hranice. Tento světový názor sám o sobě vyvolal řadu našich současných problémů a ve své nejextrémnější podobě nemá ani nám, ani našemu životnímu prostředí už co říci. Představa „jediného světa“ je naopak holistická a integrační a popisuje sjednocení odpovídající jak náboženským představám, tak i psychologickým teoriím. Šamanský stav vědomí představuje vývojový pokrok kosmických rozměrů, protože ti nemnozí jedinci, kteří ho dosáhnou, překračují hranice lidského bytí, tak jak mu v současné době rozumíme a jak ho zažíváme.

Naneštěstí je šamanská iniciace, která představuje nevyhnutelně traumatické proniknutí do rozšířeného vnímání skutečnosti, naší západní kulturou považována za úchylnou či patologickou. Zatímco kmenové kultury akceptují šamana jako sice výstředního, nicméně nepostradatelného, naše společnost jedince, kteří jeví obdobné schopnosti, považuje za duševně nemocné. A jak jsou jednou označeni a diagnostikováni, naši potenciální šamani jsou zavíráni do blázců nebo skončí na ulici. Šamani jsou patrně v každé společnosti na jejím okraji, ale u nás jsou to přímo vyvrženci.

Šaman je většinou intelektuál a své společnosti je odcizen... Šamanství nepředstavuje v tradičních kmenových společenstvech žádné příjemné postavení. Šamani většinou nesmějí mít žádnou politickou moc, protože jsou považováni za posvátné...V každodenním životě společnosti jsou šamani vysunuti na okraj, a to v každém smyslu tohoto slova.

Šamanství je universální, vzácně osobní a přesto celosvětově rozšířený fenomén, kterým se napojují nejhlubší archetypy lidské psychiky. Protože připojuje vědomí znovu k jeho zdroji, představuje šamanství nejstarší metodu zkoumání vnitřních rozměrů. Je zároveň nejstarším lidským náboženstvím a předchůdcem jak psychologie, tak i medicíny.

Šamanismus může být definován jako soubor tradic, jejichž následovníci se zaměřují na dobrovolný přechod do změněných stavů vnímání, ve kterých zažívají sebe nebo svého ducha, cestují podle svého přání do jiných světů a komunikují s jinými entitami. To vše ve službě svému kmeni a pro jeho prospěch. Za hlavní charakteristiky šamanství je tedy možno pokládat následující: šaman je schopen sám změnit stav svého vnímání (ať už nějakou vnitřní technikou nebo za použití psychotropních drog), je mistrem mimotělních zkušeností (to znamená, že je schopen se na své vlastní přání vypravit do jiných dimenzí skutečnosti a že ví, jak si počínat se silami, které tam potká) a konečně, což je velmi důležité, dělá to nikoliv pro sebe, ale ve službě svému kmeni.

(Šaman) je ten, který představuje spojení s nadpřirozenem (ve většině šamanských systémů nazývaným „svět duchů“) a který působí jako prostředník mezi bohy (či duchy) a člověkem a sděluje jim jejich vzájemná přání. Může být proto označen i za jakéhosi primitivního proroka. Jeho extáze není zřetelně určena jemu, je vyvolána pro potřebu ostatních - jeho pacientů, žáků nebo kmene jako takového. Nesmíme však zapomínat na to, že tím, že se stal šamanem, naplnil své vlastní poslání - existují údaje o tom, že šamani, kteří nemají žádnou příležitost k výkonu své funkce, mohou onemocnět.

Holistické kultury vítají ve svém středu šamana pro jeho službu ostatním; jeho služba je nenahraditelná a i když on sám je často na okraji společnosti psychicky izolován od ostatních příslušníků kmene, je to právě tato rozdílnost od ostatních, která mu dává jeho moc. Přestože jsou jeho schopnosti často obávané, je šaman vážen a ctěn, protože je tradičně i kmenovým léčitelem.

Neholistické kultury, jako je například i ta naše, neuznávají reálnost šamanských schopností, a tudíž se zavírají před službami, které by jim mohl šaman poskytnout. Společnost, která nedává žádný prostor přírodním léčitelům a své vlastní světece zavírá do ústavů, je právě přesně ta společnost, která by šamany a jejich schopnosti potřebovala nejvíce.

Je těžké si nevzpomenout na naši současnou ekologickou krizi, na onemocnění planety způsobené tím, že lidé odmítli přijmout představu jediného systému. Jedná se vlastně o přesnou antitezi šamanského vnímání světa, a tak není divu, že ti, kteří ono vnímání světa v naší společnosti hlásají, jsou označováni za vyvržence. Je-li skutečně možné změnit skutečnost působením na vnitřní světy, tak jak to šamanství naznačuje, pak je nejvyšší čas, aby se ti z nás, kteří se na to hodí, naučili jak. Je to ironie, ale naše spasení záleží na těch, které ze společnosti vyvrhujeme.

Problém je v tom, že jsme své vlastní západní šamanství natolik opustili, že jsme přerušili tradici, a nemáme nikoho, kdo by nás tomuto umění naučil. Ano, existují stále jedinci, kteří se zabývají alchymií, magií, kouzelnictvím, kabalou a podobně - starými systémy, které se však již před stoletími přestaly vyvíjet. Přestože toto kulturní dědictví obsahuje množství cenných symbolických informací, se současným životem už nadržují krok. Archetypy kolektivního nevědomí poslouchají holistické principy a vyvíjejí se pouze v dotyku naší vědomou myslí; nakonec žijeme v „jediném světě“ ať už si to připouštíme nebo ne. Archaické rituály a latinská zařikávání z grimoárů 17. století mohou mít romantický nádech a stále ještě určité množství moci, ale už málokdy odrážejí naši současnou skutečnost. Naopak rituály jakékoliv žijící šamanské společnosti jsou okamžitě použitelné pro kteréhokoliv člena oné společnosti.

Vzhledem k této ztrátě našich vnitřních tradic se v naší kulturní sféře během posledních dvou dekad vynořil a rychle rozšířil zájem o klasické šamanství. Věc, kterou se před pouhými dvaceti lety zabývali jen antropologové, je nyní známa značné části naší populace. Protože industrializovaná společnost znamená konec naděje modelů ekologického způsobu života, spočívá motivace tohoto zvláštního a náhlého zájmu patrně především v nostalgii po integrovaném životním stylu, který zřejmě kmenová společenství nabízela. Bohužel tento trend v sobě obsahuje víc romantického útěku před skutečností než snahy předefinovat náš vztah k planetě Zemi. A ať už je to dobře či špatně, západní psychika se natolik vzdálila od pozemských skutečností kmenového způsobu života, že je nemožné uvěřit, že by se nám ještě mohlo podařit znovu navázat vztahy s duchy země. Nové odpovědi nenajdeme ve hře na Indiány s kožešinami a peřím, ale v přijetí a redefinování našich vztahů s těmi postmoderními silami, které teď formují naši planetu.

Přestože v současném světě vzrůstá trend ke kulturnímu synkretismu, západní mysl se pořád ještě velice liší od východní, natož pak kmenové mysli. Symboly, které se z kolektivního vědomí vynořují, jsou sice universální v Jungovském slova smyslu, ale přesto zůstávají poplatné svému kulturnímu prostředí. Čímž chci říct, že jestliže chceme skutečně vtělit praktiky psychedelického šamanismu do našich životů, měli bychom se raději držet naší západní tradice a romanticky nepokukovat po symbolech a kosmologiích, o nichž jsme si právě přečetli v antropologické učebnici od nějakého pana Nováka. Je otázka, zda západní člověk, který používá šamanské praktiky odtržené od jejich sociálního, kulturního a mytologického zasazení, do kterého původně patřily, může být ještě nazýván šamanem.

Nemělo by nás překvapovat, že praktické příklady tohoto nazírání můžeme najít v povodí Amazonky, jedné z posledních výsep šamanského nahlížení světa. Tamější současní léčitelé nijak neváhají ve svých praktikách spojovat tradiční i nové elementy. Tam, kde rychle mizící normální přírodní prostředí a

umírající kmenová kultura naznačují osud současného světa, šamanský pragmatismus používá všechny dostupné možnosti, aby zažehnal smrt.

Šamani si neustále symbolicky přivlastňují všechny novinky, které spatří nebo o kterých uslyší. Používají jich ve svých vizích jako živoucích metafor k dalšímu průzkumu světa duchů, aby rozmnožili své znalosti a mohli se nadpřirozenému útoku bránit. Šamani z kmene Shipibo získávají z onoho světa knihu, ve které je zapsán stav pacienta, mají duchovní lékárny a na dna jezer za dušemi svých pacientů se vydávají v letadlech pomalovaných geometrickými symboly...Kečuové Canelos dostávají od duchů rentgeny, přístroje na měření tlaku, stetoskopy a velké chirurgické osvětlovací lampy. Pokrokový šaman z kmene Kampa používá ve svých léčivých zpěvech rádiové frekvence, na kterých komunikuje s vodními duchy...Bylinář žijící v Iquitos řekl, že mimo andělů s meči a vojáků s ručnicemi používá v boji se silnými čaroději i tryskové letadlo...*Ayahuasquero* z Pucallpy prohlásil, že ve svých viděních obdržel magické klíče a mohl pak jezdit krásnými auty a létat nejrůznějšími letadly.

Jak už bylo řečeno, tradiční šamanismus rozeznává tři světy: Spodní svět, který představuje oblast moci duší; Střední svět, který se týká naší každodenní zkušenosti na planetě Zemi; a Horní svět, který je doménou vyšších duchů. Úkolem moderního šamana je integrovat Spodní a Horní svět ve svém těle Středního světa. Zraněné síly hmoty musí znovu získat ztracenou rovnováhu a pohnout se směrem k rozšířenému vnímání prostoromysli. Bez podobné syntézy nelze v ani jedné z oblastí fungovat dobře. To je to, co se myslí slovy „žít v jediném světě“, je to synonymum šamanské iniciace.

Žít v jediném světě znamená být si plně vědom vnějšího/vnitřního světa, který se bezprostředně dotýká naší okamžité zkušenosti, plynoucího a dynamického světa současného okamžiku, ve kterém je čas vnímán jako neoddelitelný od Nyní. Minulý čas je vždy jen vzpomínka uvnitř přítomnosti a je důležitý, abychom neztratili pocit kontinuity, který řídí naše volby. Ale je to *skutečný* minulý čas, ne nějaký vymyšlený minulý čas odvozený ze současné zkušenosti. Každá představa minulosti, která vylučuje současnost, je iluzí, protože minulost čerpá energii z našeho jediného zdroje - volby v Nyní. Skutečný šaman na to nikdy nezapomíná - jeho efektivnost je závislá na jeho pragmatickém pochopení a akceptování Jediného světa. Naproti tomu romantický tradicionalista zůstává vždycky diletantem.

Protože nám naše kultura už neposkytuje informace jak se orientovat v šamanských dimenzích, musíme se to tvrdě učit z našich vlastních zkušeností. Psychotropní rostliny sice umožňují jednoduchý přístup do prostoromysli, ale pokud se vydáme do oněch oblastí bez nějaké přípravy či vedení, nevyhnutelně se ocitneme ve velké nevýhodě. Jedna z nejdůležitějších věcí, kterou se musíme naučit, je, že ne všechny entity hyperprostoru jsou spolehliví učitelé nebo spojenci. Což náš problém činí ještě obtížnějším.

Entity ze světa představ - část 1.

Pokud nám výzkum lidské psychiky vůbec něco říká, tak nám sděluje, že jsme ze všech stran obklopeni mimolidskými inteligencemi, které nám drze lžou z toho prostého důvodu, že se tím samy baví. Tyto entity jsou tak staré jako vědomí samo (proto se v každém folkloru vyskytuje postavička škodolibého šotka) a paradoxně jsou svou existencí na nás naprosto závislé...John Keel napsal v roce 1983 úvalu, že „my sami jsme ta inteligence, která řídí všechny jevy“. Doplněk k tomuto pravidlu je očividný „jen do té doby, dokud nezískáme plnější a rovnovážnější poznání sebe. Pak teprve poznáme skryté síly, které se snaží námi manipulovat.“

Chceme-li porozumět problému entit, bude užitečné, odložíme-li koncept monoteismu, a zvláště pak představu obecně benevolentního a s námi to dobře myslícího boha, jakého obecné křesťanské povědomí zakořenilo v myslích většiny příslušníků západní kultury. Představu jediného, všechny milujícího Boha-otce. Z empirických faktů vyplývá, že pro nás bude užitečnější oprášit starou představu celého panteonu

„bohů“, kteří jsou povahově stejně různorodí, jako jsme my sami. Dokonce z naší hypotézy o vyšších dimenzích (entity vyšších dimenzí mohou vnímat nižší dimenze snáze, než entity nižších dimenzí mohou vnímat dimenze vyšší) logicky vyplývá, že jsou pro nás tyto bytosti naprosto propleteny s našim vnímáním.

Jemnější smysly, než jsou naše, by nám místo stolů, budov a jedinců, které zdánlivě vnímáme, ukázaly svět atomů, světla a energie. Jemnější bytosti, jejichž substance uniká našemu vnímání, mohou kolem nás existovat, pronikat nás, hrát si s námi a ovlivňovat naše smysly i pozornost, aniž o tom máme sebemenší ponětí.

Že lidé za určitých okolností mohou slyšet paranormální hlasy „jiných“, je známo po tisíciletí. Spouštěcím mechanismem je nejčastěji schizofrenie nebo mystické vytržení, ale stejné účinky může vyvolat i požití psychedelických drog. Psychedelický šamanismus odedávna tyto vnitřní hlasy přiřazoval „učitelům“, kteří sídlí uvnitř psychedelické substance. Z toho vyplývá zřejmá otázka: obsahují halucinogenní rostliny skutečně nějaké „entity“, nebo pouze působí na naše nevědomí, které se pak za tyto entity převléká? A ještě důležitější otázka: můžeme tomu, co nám tyto učitelé říkají, věřit? Terence McKenna prohlásil: „Dosáhnout toho, že ve své hlavě uslyšíte hlas, to není nic velkého. Velké je dosáhnout toho, že se ujistíte, že vám říká pravdu.“

Možná, že na tyto otázky nelze odpovědět, ale vymezují oblast ke zkoumání velice zajímavou. V současném šamanismu se objevil následující problém. Rostlinní spojenci už se svými domorodými hostiteli nekomunikují stejným způsobem, jako tomu bylo dosud. Zdá se, že se cosi změnilo přímo ve vztazích mezi kmenovými kulturami a jejich psychedelickými spojenci. Z následujících větách si známá mazatěcká šamanka Marie Sabina stěžuje na změny ve vztahu k učitelům sídlícím v houbě obsahující psilocybin:

Dokud nepřišel Wasson, cítila jsem, že mě svaté děti (entity obsažené v houbách) povznášejí. Už to necítím. Jejich síla se zmenšila. Kdyby (nebyli cizinci přišli) svaté děti by svou sílu udržely...Od okamžiku příchodu cizinců ztratily svaté děti svou čistotu. Ztratily i svou sílu, cizinci je zkazili. Od teďka už nebudou k ničemu. Nelze to už napravit.

Když vezmeme toto povídání šamanky za bernou minci, můžeme ho interpretovat jako posun propojení mezi rostlinnými spojenci a jejich původními následovníky, jako mutaci vědomí srovnatelnou s tím, co se přihodilo ve starém Řecku, když přestala mluvit delfská věštírna. Od hypotézy rozumných rostlin už není tak velký krok k předpokladu, že jejich styk se současnými lidmi orientovanými na levou půlku mozku mohl změnit jejich vnímání světa.

Musíme si uvědomit, že mezi psychologickou realitou tradičního ma-zatěckého Indiána ze zemědělského Mexika a touž realitou moderního západního člověka je obrovský rozdíl. Vztah mezi lidmi a houbami byl po tisíciletí vázán na kmenovou kulturu lovců-sběračů a příležitostných zemědělců - tedy lidí, jejichž vnímání bylo nutně zaostřeno na zcela jinou skutečnost, než je zaostřeno naše. A protože rozlišovací schopnosti levé poloviny mozku se v jejich boji o přežití výrazněji neuplatňovaly tak, jak je tomu v moderním světě, tyto lidé si vyvinuli způsob vnímání, který více odpovídal jejich přirozeným podmínkám. Nicméně, během padesátých let byly mazatěcké houby vystaveny jinému typu vědomí a začaly se vyvíjet jiným směrem.

Autorův rozhovor s Apoloniem Teranem, považovaným svou komunitou za mocného Moudrého Muže, který proběhl v roce 1969, zaznamenal řadu představ, jež odpovídají tomu, co nám řekla Maria Sabina:

„Co je opravdu strašné, poslouchajte mě, je, že božské houby nám už nepatří. Jejich svatá řeč byla zprofanována. Jazyk byl zkažen a je pro nás už nesrozumitelný...“

„Jak vypadá ten nový jazyk?"

„Houby ted' mluví anglicky! Ano, mluví stejnou řečí jako ti cizinci..."

„Co je příčinou této změny?"

„Houby mají božského ducha; vždycky ho pro nás měly. Ale cizinci přijeli a zaplašili ho..."

„A kam toho božského ducha zaplašili?"

„Ted' bezcílne putuje vzduchem, cestuje s oblaky. Ale znesvěcen není jenom božský duch. My, Mazatékové jsme ztratili božského ducha také."

Je důležité si všimnout, že starý šaman identifikuje svůj kmen s duchem jeho spojence. Oba „bezcílne putují", což je velmi přesný popis toho, co se děje se všemi podobnými původními kulturami, když jsou vystaveny vlivu západní „civilizace". Možná je to jednoduchá projekce, ale možná vypovídá více o jeho kmeni, než o duchu hub.

Bývalý spojenec nyní „hovoří anglicky", což znamená, že se už nevyjadřuje v pojmech rostlin, zvířat atd., (denních předmětů kultury lovců-sběračů a příležitostných zemědělců), ale v polovědeckých pojmech, které oslovují současnou západní mysl. Zde je poselství, které od hub přijal Terence McKenna, píšící pod pseudonymem O.T.Oss.:

„Jsem starý. Byl jsem tu už, když jste začali myslet, a to se stalo dávno předtím, než jste začali zaznamenávat svou historii. Ale ačkoliv jsem už na Zemi po celé věky, pocházím z hvězd. Nemám domov na žádné planetě, protože mým sporám postačí k životu podmínky na mnoha světech, které jsou roztroušeny v zářícím disku galaxie...Protože je pro vás obtížné rozeznat kolem sebe jiné formy inteligence, vaše nejpokročilejší představy o politice a společnosti dospěly pouze k představám kolektivu. Ale nad soudržností, která spojí příslušníky jednoho druhu do jediného sociálního organismu, leží bohatší a rozvětvenější evoluční možnosti. Jednou z nich je symbióza. Je to vztah vzájemné závislosti příslušníků dvou různých druhů, který je oběma k užtku. Mnohokrát a na mnoha místech jsem během dlouhých věků svého vývoje navázal symbiotické vztahy s civilizovanými formami vyšších živočichů. Tyto vztahy byly oboustranně užitečné; v mé paměti je ukryto tajemství stavby létacích strojů rychlejších než světlo. Vyměním tuto znalost za volný lístek k novým světům okolo sluncí, která jsou mladší a stabilnější než to vaše. Abych si zajistil věčné trvání v dlouhých řekách kosmického času, znovu a znovu uzavírám smlouvy s vyššími bytostmi, a tak se po tisíciletí rozšiřuji po celé galaxii. Houby nemají žádné orgány, kterými by mohly pohybovat světem, žádné ruce. Ale vyšší zvířata se schopností manipulace se mohou podílet na mé hvězdné moudrosti, a pokud budou jednat v dobré víře, mohou vrátit sebe i svého pokorného houbího učitele zpátky na miliony světů, které jsou dědictvím všech obyvatel naší hvězdokupy."

Tato řeč je hodně odlišná od nářku jedné z písní Marie Sabiny, která byla přeložena z jazyka Mazatéků do španělštiny a z ní do angličtiny. V jednom sezení, které bylo zaznamenáno v roce 1956, se jí houba zjevila v následujícím převleku:

Otče Ježíši, Ježíši, Ježíši, Ježíši

Matko, Matko, má Matko, která jsi na nebesích

Matko, která jsi na nebesích

V tvém nádherném světě

V tvém svěžím světě,

V tvém světě jasnosti.

Půjdu tam,

Přijedu tam

Protože mluvím pokorně a oddaně

Mluvím k tobě, jsi ta jediná, jsi má Matka, ke které pokorně

mluvím, jsi Matka, která je na nebesích

Otče náš, jež jsi na nebesích

Přijdu tam...atd.

Všimněte si, že ačkoliv jazyk se zcela liší, obsah zážitku se zdá být stejný; duch houby slibuje přenést svého hosta do transcendentálního světa. Významný rozdíl je v tom, že západní verze poselství, přes svou trochu nafouklou rétoriku, navrhuje jakousi formu partnerství.

Vyšší zvířata se schopností manipulace se mohou podílet na mé hvězdné moudrosti, a *pokud budou jednat v dobré víře*, mohou vrátit sebe i svého pokorného [sic] houbového učitele zpátky na miliony světů, které jsou dědictvím všech obyvatel naší hvězdokupy. Pro moderního člověka ze západu je partnerství, i když jenom v roli mladšího společníka, zřejmě přijatelnější než dětská podřízenost; všimněte si, jak je jazyk poselství Marie Sabiny plný parentálních obrátů:

Otče Ježíši, Ježíši, Ježíši, Ježíši
Matko, Matko, má Matko, která jsi na nebesích
Matko, která jsi na nebesích atd.

Z mazatéckého hlediska zřejmě jediný způsob, kterým lze překonat hmotnou úroveň (tj. dostat se na nebesa), nespočívá ve vlastním dospělém činu, ale v pomoci kosmických parentálních osobností. Nejde nám tady o to, abychom se ujišťovali o naší převaze tím, že bychom srovnávali rozdíly mezi naší a mazatéckou představou světa. Jde nám o to, abychom ukázali, že houby k tomu, aby prosazovaly své zájmy, používají systém představ svého hostitele, a v tomto případě vlastně krutě opustily své staré mazatécké „spojence“. To není příliš „božské“ chování, ba ani přístup zodpovědných rodičů ke svým dětem. Naopak, tento rodičovský přístup je typický pro vnitřní hlasy schizofreniků. Tyto hlasy jsou arogantní, patriarchální, pompézní a často i kruté. V následující ukázce z literatury o schizofrenii popisuje pacient svůj vnitřní hlas:

Kdykoliv se hlas ozval, vždy pronesl jenom jednu nebo dvě věty. Prohlašoval o sobě, že pochází od Boha... Slova „hlasitých myšlenek“ (tj. vnitřního hlasu) většinou tvořila monolog, kterým se snažila přesvědčit ego, aby uvěřilo autoritě toho, jenž se za nimi skrýval, a aby přijalo utkvělou mesiášskou představu...Není možné podobné věci zažívat a zůstat jimi neovlivněn. Bez ohledu na to, že jsou pro ostatní společnost neprůkazné, *pro osobu, která je zakouší, představují vnitřní hlasy důkaz kontaktu s nějakým činitelem, jehož informační zdroje přesahují ty, které mají k dispozici ostatní složky lidského organismu.* [Zdůraznění kursivou od autora knihy - autor ukázky dále cituje čtyři příležitosti, při kterých se předpovědi hlasu ve skutečnosti vyplnily.]

Mezi hlasitými myšlenkami a halucinačním bolestmi existovaly složité vztahy. Halucinační bolesti se poprvé objevily, když ego začínalo pochybovat o božské autoritě hlasitých myšlenek a samy hlasité myšlenky tyto bolesti označily za trest za ony pochybnosti. A při několika příležitostech následovaly bolesti po výhrůžkách hlasitých myšlenek, které předpověděly, že pokud nebudou splněny jejich příkazy, bolesti se dostaví.

Tyto hlasy slyšené schizofreniky jsou většinou svým tónem i obsahem nerozlišitelné od těch, které jsou slyšet po požití psychedelických rostlin. Všimněte si sebezveličování „houbové entity“, která v roce 1982 oslovila dalšího člověka ze západu.

Mé magické a mystické síly jsou tvé rase známy ještě z období před Kristem. Společnosti, které poslouchaly má pravidla, žily v souhlase s přírodou a chápaly samy sebe. Přináším veselí, ale mohu také způsobit nejhroznější války. Ukazovat budoucnost těm, kteří rozumějí a umí si to zapsat, nic není. Mohu ti umožnit setkání s Bohy. Jakmile jednou nastoupíš světelnou proměnu, už nikdy nebudeš to, cos byl dříve. Jak se naučíš rozšiřovat mé stále rostoucí prostředí, naučíš se mě milovat. Později, až se naučíš svou cestu, budeš na mě pohlížet s bází a údivem. Jsem vážený a ctěný podle nejvyšších standardů. Protože jsem maso Bohů.

Ať už je zdroj této komunikace jakýkoliv, velmi se liší od sofistikované rétoriky hlasu, který slyšel McKenna. To naznačuje možnost, že alespoň nějaká část vnitřních hlasů je spíše artefaktem nevědomé psychiky jedince, než skutečnou komunikací mezi rostlinami a lidmi. Jestliže entity obvykle používají slovník a syntaktické zvyklosti svého hostitele, je nutné si položit důležitou otázku: do jaké míry jsou hostitelovy představy odpovědné i za obsah toho, co hlásá „Boží slovo“?

Paternalistickou rétoriku „bohů“ nelze však v žádném případě považovat pouze za výtvar duševní úchylky. Tento tón je velmi typický pro všechny světové mystické texty. Zde je jedno z gnostických evangelií (zhruba 350 n.l.):

Byl jsem vyslán mocí,
a přišel jsem k těm, kteří o mně budou svědčit,
a byl jsem nalezen u těch, kteří mě hledali.
Podívejte se na mě vy, kteří o mně svědčíte,
a vy, mí posluchači, naslouchejte.
Vy, kteří mě očekáváte, vezměte mě do sebe.
A neztraťte mě z dohledu.
A nedopust'te, aby mě nenáviděl váš hlas či vaše slyšení.
Nezapomínejte na mě nikde a nikdy. Buďte na stráži!
Nezapomínejte na mě.
Protože já jsem první i poslední...Atd.

Ve všech těchto rozhovorech se skrývá skrytá výhrůžka - „Udělaš líp, když mě poslechněš, jinak toho budeš litovat!“ Pokud tato strategie nezapůsobí, nezapomeňte, že odvrácenou stranou zastrašování je blahosklonnost. Srovnajte předešlý citát s vnitřním poselstvím pano- vačného typu:

Naslouchejte!... Postavte mě ve všem na první místo a vše vám bude poskytnuto... Naslouchejte!... Uklidněte se. Snažení vás nikam ne- dostane. Prostě vás vyčerpá a znechutí, protože blíže k cíli se nedostanete. Učte se jenom být. Až odložíte snažení, vstupte jako unavené děti do mé milující náruče. V objetí mých rukou ucítíte mír, pohodlí a naprosté sjednocení se mnou. Pocítíte, jak se ve mně rozpouštíte... Naslouchejte! Pojd'te mou cestou a poslechněte moji vůli. Ukáži vám své zázraky a svou slávu. Hledáte-li své štěstí špatně, nenajdete je. Hledejte a nalezněte nejdříve mne. Je to jednoduché. Začněte od té první věci, ať už to stojí jakoukoliv obět'. Milujte mě celým svým srdcem, svou duší a svou myslí.

I když ne tak úplně výhrůžný, je nicméně tón tohoto poselství útočně rodičovský. (To, že se podobný tón ozývá v mnoha moderních vnitřních poselstvích, možná znamená, že úkol, který před lidstvo klade New Age, je vyspět a přijmout svou dospělost.) Základní notou citovaného poselství je zcela zřetelně nabádání k tomu, aby příjemce k vnitřnímu hlasu zaujal pasivní a dětskou roli. To znamená zaražený vývoj; normálním a zdravým výsledkem každého procesu růstu je dovršení dospělosti a entity, které od svých spojenců požadují dětskou podřízenost, v nich zřejmě brzdí přirozené procesy, aby dosáhli svých skrytých cílů. Další náznak toho, že se setkáváme spíše s činností lidské psychiky, než se skutečnými „rostlinnými učiteli“, spočívá ve skutečnosti, že stejná poselství může člověk obdržet po požití laboratorně vyrobených syntetických chemikálií. Takže následuje setkání s „duchem“ DET:

Peter Stafford ve své Psychedelické encyklopedii (1982) cituje Alana Birnbauma (zakladatele Chrámu pravého vnitřního světla), který napsal:

„DET (diethyltriptamin) bylo první psychedelikum, které mě přesvědčilo, že psychedelické drogy jsou Prvotní světelná stvoření, což je Bůh, Stvořitel. Kouřili jsme ho ve velké vodní dýmce a byl tak jasný a čistý; nebylo žádných pochyb - bylo to Bytí.“ *Chrámu pravého vnitřního světla* závisí na „slovu“, které přichází z přímé - slyšené nebo vnímané komunikace s duchům podobnými formami, které se zjevují po

požití DET.

Předkládám tento materiál abych ukázal, že přijmeme-li hypotézu „rostlinných učitelů", můžeme stejně dobře přijmout obdobnou hypotézu o učitelích v syntetických chemických sloučeninách. To už připomíná, alespoň mně, otevírání plechovky s červy. Nebyla by elegantnější hypotéza, že se entity vynořují z našeho vlastního nevědomí, když je stimulováno určitými chemickými molekulami? Proč bychom měli zbožnit prostředníky?

Konstantně přehnaný a nafouklý jazyk těchto poselství naznačuje, že lidské vnímání je prolezlé netělesnými silami, jejichž prvotním cílem je přesvědčit nás o své důležitosti. To lze jen stěží považovat za „božské" chování - spíše naopak. Že by byla nějaká nadřazená bytost tak nejistá, že by *potřebovala*, ba co více *vyžadovala*, lidské uznání a poslušnost? Nebo jinak, potřebuje skutečně dorostlý a dospělý člověk ke svému životu podobná božstva?

Skutečnost se nám představuje hierarchicky, nebo alespoň lidské vědomí ji tak strukturuje. Hierarchii lze považovat za jakousi *sedimentaci* hodnot. Čtyři Jungovy psychické funkce - intuice, myšlení, citění a vnímání (oheň, vzduch, voda a země) - samy sebe hierarchicky řadí podle stupně abstrakce, který odráží jejich relativní „hmotnost". Jinými slovy vnímání (země) je „hmotnější" než emoce (voda), stejně jako je voda hmotnější než vzduch a myšlení (vzduch) je hmotnější než intuice (oheň). Stará metafora země, vody, vzduchu a ohně symbolicky vyjadřuje výraznou hierarchii psychiky, kterou Jung jasně označil za archetypální popis lidského vědomí.

Kabala jde ještě dále a každou z Jungových kategorií popisuje jako skutečný rozměr; tedy Asija (země), Jecira (voda), Berija (vzduch) a Acilut (oheň). Každá z těchto oblastí je chápána jako prostorově stejně nekonečná, jako fyzický mnohočetný vesmír. Z toho vyplývá, že jestliže Jungovy kategorie odpovídají čtyřem „prostorovým" rozměrům kolektivního nevědomí, může být lidské tělo definováno také jako nádoba, jejíž obsah je hierarchicky uspořádán. Což zřetelně odpovídá šamanské představě světa, o které jsme už mluvili.

Empirická zkušenost naznačuje, že každá z dimenzí světa představ je obydlena monádami rozumné energie. Stejně jako živé organismy se tyto monády snaží přežít, nakrmit se a prosadit. Čím více se způsob, kterým entita vnímá svět, blíží našemu, tím lákavější jsou návrhy, které předkládá našemu vědomí a tím větší je pravděpodobnost, že ji svojí vírou nakrmíme. Dynamika této vzájemné výměny je jasně popsána v Upanišádách:

Když tedy člověk uctívá jiné božství a myslí si, že to božství je jedno a on sám je něco jiného, neví. Je pro Dévy jako domácí zvíře. Protože stejně jako domácí zvířata živí člověka, lidé živí Dévy. Jestliže byt' jedině domácí zvíře zmizí, je to nepříjemné; o co nepříjemnější je, když jich zmizí více. Proto Dévové nijak nestojí o to, aby se toto vše lidé dozvěděli.

V hinduismu a teosofii představují Dévové duchy nevtělené do těla, kteří odpovídají andělským bytostem, gnostickým Archonům a jim podobným. Názor, že jsou závislí na našem procesu myšlení a na naší víře, se objevuje hned v první větě „když tedy člověk uctívá jiné božství a myslí si, že to božství je jedno a on sám je něco jiného, neví". Ve své podstatě je to gnostické tvrzení, „nevědět" znamená být otrokem Dévů-Archonů, otrokem vlastních pověr. Být „domácím zvířetem Dévů" znamená je krmit, vyživovat a udržovat je při životě. A protože tyto pověry jsou rozumné bytosti, pro své vlastní zájmy „nijak nestojí o to, aby se toto vše lidé dozvěděli". Gnostičtí Archoni jsou intelligence, které existují ve světě představ v „tělech" tvořených myšlením a citěním. Na základě podobné vlnové délky - naší víry - jsou schopni se naladit na naše vnímání. Živí se energií, kterou uvolňujeme do jejich dimenze a soupeří s ostatními Archony na jiných úrovních o hierarchii v potravním řetězci. Jako všechny diferencované organismy se instinktivně snaží udržet svou identitu a kladou odpor pokusům zahrnout je do vyššího celku. Řečeno co

nejjednodušeji, všechny organismy se snaží samy sebe uchovat a vyhnout se smrti - snaží se pojídat jiné, aby se udržely při životě a snaží se zabránit tomu, aby byly pozřeny samy - stejně jako to děláme my. Pro podporu tohoto tvrzení se opět můžeme obrátit na vzhled vyplývající z psychedelické zkušenosti:

G.I. Gurdjieff (1950) uvedl zajímavou představu... že se všechny bytosti ve vesmíru „vzájemně živí“. Jinými slovy všechny pojídají a jsou pojídány; ať už hmotně, psychicky či duchovně. Tak, jako musí každý jíst, aby se udržel mimo rovnovážný bod, tj. nepřestal být dynamickým, pokračujícím životním procesem, existují kolem struktury, které ze stejných důvodů jedí jeho. Základní otázka... je, koho vlastně člověk svým chováním, myšlením a vírou živí. Jinými slovy: Co ho jí?... Představa všeho jako požírajícího a požíraného je velmi užitečná metafora pro naše pochopení vztahů mezi námi a strukturami vyšších úrovní, včetně hodnot. Jsme sice to, co jíme, ale také to, co sami živíme, co jí nás. Vztah, který si člověk vytváří s [psilocybinovou] houbou, je právě obrazem této skutečnosti. Když sní hmotné tělo houby, nastartuje zvláštní symbiózu. Brzy poté, co člověk sní její plodnici, mysl houby se začne živit jeho vlastní myslí.

Další vzhled do této představy přináší zážitek pobytu mimo tělo, který prožil Robert Monroe. Popisuje v něm setkání s typickými, Archonům podobnými entitami, které nazývá „silami inteligence“:

Opět to stejné neosobní zkoumání, stejná síla ze stejného směru. Nicméně, tentokrát jsem získal pevné přesvědčení, že mě k této inteligentní síle váže a vždycky vázala loajalita a že zde na zemi musím vykonat určitou práci. Možná mi ta práce nebude zcela po chuti, ale nemám na vybranou. Měl jsem takovou představu, že řídím „čerpací stanici“, že je to obyčejná a špinavá práce, ale že je to moje práce a já ji musím dělat a nic, absolutně nic, tuto situaci nemůže změnit... Měl jsem dojem obrovského potrubí. Bylo prastaré a bylo pokryto rží a zarostlé křovím. Protékalo jím něco jako nafta, ale obsahovalo to o hodně víc energie a někde jinde to bylo velice potřebné a cenné (závěr: někde jinde, než na této hmotné planetě). Už to fungovalo věky a byly tam i jiné skupiny sil, které o tuto tekutinu soutěžily. Na nějakém vzdáleném místě nebo jiné civilizaci bylo možno tuto tekutinu vyměnit s entitami, které se zcela vymykaly mému chápání, za něco velice cenného.

Znovu a znovu jsem měl pocit, že mám na starosti „čerpací stanici“. Z paprsku vystoupily nějaké entity... prohledávání mé mysli... v duchu (a snad i nahlas) jsem se ptal, kdo jsou a obdržel jsem odpověď, kterou nejsem schopen přeložit ani jí rozumět. Pak jsem cítil, že odcházejí, a žádal jsem je, aby mi nějak naznačily, že tu skutečně byly, ale ony mě obdařily jen jakýmsi rodičovsky pobaveným úsměvem. Pak se zdálo, že vystoupily na nebesa, zatímco já je volal zpátky a prosil. Byl jsem si jist, že jejich mentalita a inteligence zcela přesahuje moje chápání. Že je to neosobní, chladná inteligence, která postrádá emoce jako je láska nebo soucit, které my hodnotíme tak vysoko, ale že to nicméně může být všemohoucnost, kterou nazýváme Bohem.

Podobné návštěvy v minulosti se mohly stát základem všech nábo- ženských věrouk. Ani naše dnešní chápání světa nepřináší odpovědi lepší než ty, kterými jsme si byli schopni odpovědět před tisíci lety. Tou dobou už svítalo a já se posadil a plakal hlubokými vzlyky tak, jak jsem nikdy předtím neplakal, protože jsem pochopil, že Bůh mého dětství, všechny kostely a všechna náboženství na světě nejsou takové, jak jim věříme, a ani v budoucnu se to nemůže změnit. Věděl jsem, že ztráta této iluze mě bude trápit až do konce života.

Tato moderní, našemu století poplatná představa „něčeho jako nafta“, co je velice cenné a co je pumpováno k mimozemským entitám (Archo- nům), odpovídá tomu, co gnostici označovali jako „rosu“.

„Proč Archoni brání odchodu duši ze světa? Epiphanius na tuto gnostickou otázku odpovídá takto: Říká se, že duše jsou potravou Archonů a Sil, bez nichž nemohou žít, protože (duše) je z rosy, která pochází

shora a která jim dává sílu."

Stejně jako monády světa představ, každý Archon se snaží sám sebe udržet a pochopitelně udělá nebo řekne cokoli je nezbytné, aby získal naši pozornost a uctívání. V tom leží původ „bohů“, entit, které *vymáhají* uctívání, jež ke své existenci potřebují stejné, jako my potřebujeme potravu. Bez uctívání můžeme hladovět a je posléze pohlcen (sněden) nějakou jinou entitou. Lásky zbavená paranoia, která je tak typická pro mnohé současné fundamentalistické sekty, může být vysvětlena právě tímto způsobem - jakékoliv božstvo, které vyžaduje uctívání, si ho nezasluhuje.

Tento krutý a arogantní (z našeho pohledu) přístup Archonů je z jejich hlediska zcela přirozený a když ho srovnáme s naším přístupem ke zvířatům a rostlinám, které slouží za potravu nám, nespatriíme žádný rozdíl. Neznám nikoho, kdo by se staral o pocity nebo spokojenost kuřat, řízků nebo mrkve, kterými se udržuje při životě. Z hlediska brambory je i mírumilovný vegetarián nelítostný despota, který porušuje její právo na „život, svobodu a cestu ke štěstí“. Nicméně, z lidského hlediska je celá entelechie brambory snědena, strávena a přeměněna. Co bylo minulý týden bramborou, je dnes člověkem. Jinými slovy brambor dosáhl vyšší úrovně vědomí, i když on sám to tak nechápe.

Soutěžení o potravu je nesporně hlavní příčinou svárů na naší planetě. Ty pak vyvolávají psychickou energii ve formě stresu, bolesti, strachu a agrese. Jestliže hmotné tělo přežije pouze dostane-li se mu hmotné popotravu, potřebují jemnější těla patrně také výživu, a to opět látku, ze které jsou samy udělány, tj. myšlenky, emoce, touhy apod. To je asi ta potrava, kterou my Archonům vyrábíme. Co je pro lidi víra v křesťanskou božskou trojici nebo islámský džihád, je pro entity světa představ něco jako kotleta. A hladový Archon pravděpodobně udělá cokoli, aby člověka přiměl k vydání potravy. Psychologická literatura je přeplněna příklady „vnitřních hlasů“, které vymáhají poslušnost velmi problematickým systémům víry, jež se velmi často podobají těm bizarnějším a dogmatictějším formám světových náboženství.

Kdo může prohlásit, že víra není forma energie a že není v abstraktnějších oblastech existence potravou či palivem pro entity, které jsme si zvykli nazývat božstva? Ať už jsou tyto entity cokoli, je pro šamana nezbytné, aby se s nimi dohodl. Jestli jsou „oni“ jakýmsi podivným odtrženým způsobem „my“, tak v sobě musíme spojit polarititu dítě-rodice a obejmout svůj osud jako dospělí lidé. Jsou-li skutečně „jiní“, pak se musíme naučit, jak s nimi vyjednávat. Ne-li už jako rovní s rovnými, pak alespoň s respektem na obou stranách. Každý schopný šaman se patrně naučil, jak získat tuto rovnováhu. Víme toho o mystériích vědomí tak málo, že je předčasné, ne-li přímo drzé, zaujmout pevné stanovisko ke skutečné identitě vnitřních hlasů. Je možné, že se vedle oddělených fragmentů naší vlastní psychiky setkáváme i se skutečnými rostlinnými učiteli, jakož i s jinými nehmotnými inteligencemi. Psychika představuje mnohočetný vesmír obsahující množství sil - což je o důvod více skepticky rozvažovat význam každého jejich poselství.

Jenom velmi malé dítě přijme nekriticky výtku někoho, koho náhodně potká na ulici. Ale mnozí následovníci New Age se chovají naprosto stejně. Literatura se hemží příklady „šamanských“ adeptů, kteří podřizují svou vůli a svou rozlišovací schopnost jakékoliv podivné síle, která si osobuje rodičovskou autoritu. Příklad z magické tradice (západní šamanský směr) nabízí návod, jak si v těchto případech počínat:

Zkoušení duchů je nejdůležitější větví celého stromu magie. Bez toho se každý ztratí v džungli sebeklamu. Každý duch, včetně samotného Boha, je připraven tě podvésti a pokud to půjde, předstírat, že je důležitější, než ve skutečnosti je... (Magik) si musí být vědom tisíců jemných útoků a podvodů, které jsou k němu směřovány, a pořad musí prověřovat pravdu každého, kdo k němu mluví. Protože nepřátelská

bytost se může objevit přestrojená do slávy. Patříčný pentagram ho okamžitě přinutí pokořit se nebo zmizet. Jen praxe naučí studenta, jak si v těchto případech správně počínat.

Tato kniha se drží šamanského modelu mnohosti dimenzí, které jsou dosažitelné lidským vědomím a které jsou obývány oddělenými inteligencemi, jež se živí lidskými systémy věrouky stejně, jako my se živíme hamburgery. Udržet nás v nevědomosti je těmto entitám ku prospěchu, ztratily by svou nezávislou existenci, kdybychom se rozhodli být bohy sami tím, že bychom začali požídat jejich energii, místo aby tomu bylo naopak, jako je tomu dosud. Tak je to napsáno v Upanišádách a zde už potřetí citováno: „Proto Dévové nijak nestojí o to, aby se toto vše lidé dozvěděli.“

Z toho všeho vyplývá, že moudré a úmyslné použití jakékoliv psy- chedelické drogy působí jako katalyzátor integrace a posílení osobnosti. Bohové (Dévové, Archoni, duchové a komplexy víry) v tomto případě nemohou vyžadovat naše uctívání - naopak my vyžadujeme jejich uctívání formou rozšířené osobní síly. To ovšem od všech psyche- delických výzkumníků vyžaduje, aby přesně vážili, které „spojence“ mafií do své psychiky integrovat. (Čím vyšší Je toto spojení, tím lépe. Jinak je až nutkavě jednoduché se nechat uvěznit v dimenzionálních rezonancích pochybné kvality.

Entity ze světa představ - část 2.

Někteří ufologové... píšou o tom, že do naší reality pronikají paralelní světy či přímo vesmíry. [Jacques] Vallee například prohlašuje: „Věřím tomu, že úkazy UFO představují důkaz jiných dimenzí nad časoprostorem, nepřicházejí možná z obyčejného prostoru, ale z mnohočetného vesmíru (multiversa), který nás obklopuje.“ Je zajímavé, že ti, kteří tvrdí, že byli ufony uneseni, vyprávějí (i pod hypnózou) o pocitu, že do jejich vědomí pronikla jiná dimenze, překračující naši známou časoprostorovou skutečnost.

Není to jako setkání s entitou prostoromysli, které proběhlo pod vlivem psychedelické drogy? Jak je možné, že moderní člověk naší kultury prožívá taková dobrodružství, když neexistuje žádný společný systém představ, který by jim dával smysl? Staré lidské mýty a náboženství už jen zřídka odrážejí současné prožitky. Byly nahrazeny novými strohými standardy vědy, které všechna ostatní poznání prohlašují za iluzorní. Je proto zcela pochopitelné, že „bozi“, se kterými se lidé potkávají, jsou oblékáni do rolí ze science fiction, což je naše moderní verze jediného světa (unus mundus). Spojuje totiž svět představ se současnou technologií.

Mimozemská témata jsou pevně zakotveným motivem v našich rozvíjejících se mýtech. Kontakt s UFO je dnes mnoha badateli považován za spojení vnitřního a vnějšího světa, za jakousi analogii mimoděč- né šamanské iniciace. Je velice důležité, že psychotropní drogy, považované za katalyzátor styku s mystickými dimenzemi, často vyvolávají představy o kontaktu s mimozemšťany. Terrence McKenna uvádí téma mimozemšťanů a UFO jako typické psychedelické zážitky:

Patrně nejčastěji se ve vyprávění lidí, kteří si vzali psilocybin, vyskytuje motiv kontaktu s mimozemšťany... S létajícím talířem a mimozemšťany - klasickými zelenými mužíčky - poznávají jiný prostor...

Létající talíře přilétají z jiných dimenzí, člověk by přímo řekl z krajů za smrtí. Přilétají z dimenzí naprosto odlišných od našich, ale s lidskou psychikou jsou spojeni způsobem, který je udivující, zneklidňující, ujišťující - a šamanský.

Následuje přehled mých vlastních zkušeností se setkáním s mimozemšťany. Myslím, že je velmi typický, a později se ho pokusím srovnat s některými citovanými jinými případy. Celé dobrodružství bylo součástí

vědeckého výzkumu účinků DMT (N, N-dimethyltryptamin), který proběhl na universitě. Pokus vyžadoval dvojí aplikaci drogy. Poprvé jen prahové množství, abych se s účinky drogy seznámil, a podruhé maximální bezpečné množství úměrné mé tělesné váze, které mi mělo poskytnout plnou zkušenost s DMT. Zde jsou mé poznámky z druhého sezení:

Čtvrtek, 14. ledna 1993, 9:15

Věc: Pokračování pokusu ze včerejška. Dnešní dávka: 0.4mg/kg DMT
- maximální dávka.

Místo: Nemocnice UNM, Pokoj 529, východní křídlo.

Počáteční pocity byly podobné zvukům a světlům vyvolaným při- strojem na sledování mozkových vln, ale téměř okamžitě vyvrcholily a sonický třesk mě prorazil do jiné skutečnosti. Přes předcházející instrukce jsem měl ve vnitřnostech pocit nevolnosti a šoku. Zádňá četba vás nemůže připravit na něco, co *cítíte* jako zrychlení z nuly na 160 km/hod během 1,3 vteřiny - jako okamžitou katapultaci z „normální“ konsenzuální skutečnosti do naprosto bizarního a výrazně cizího prostoru. Nic z toho, co tu napíšu, nemůže vyjádřit jaké to bylo, ani čemu se to podobalo.

Zjistil jsem, že se nějak blížím k „Vesmírné stanici“ (k dlouhé béžové „přistávací plošině“ trojúhelníkového tvaru), která byla pode mnou vpravo. K této platformě mě přiváděly přinejmenším dvě entity (po každém mém boku jedna). Přestože jsem je vlastně „neviděl“, zřetelně jsem cítil jejich přítomnost. Uvnitř vesmírné stanice jsem si uvědomoval přítomnost i mnoha dalších entit - jakýchsi automatů. Byla to androidům podobná stvoření, která „vypadala“ (můj popis se netýká normálního zrakového vjemu) jako kříženci mezi říšskými vojáky z Hvězdných válek a panáky používanými při testování odolnosti aut. Vykonyvala pějakou rutinní technologickou práci a mně nevěnovala žádnou pozornost. Všechno probíhalo velice rychle. Ve srovnání s konsenzuální skutečností se ve světě DMT děly věci přinejmenším dvakrát rychleji. Vjemy se hruly tak rychle, že jsem je nemohl strávit a zpracovat. Tato skutečnost spolu s tím, jak bylo všechno naprosto „jiné“, způsobila, že jsem z víze vypadl.

Ale to, co jsem prožil doteď, nebylo nic ve srovnání s tím, co ná- sledovalo. Zcela zmatený a ve velikém šoku jsem otevřel oči a spatřil doktorovu asistentku příšerně proměněnou do groteskního „klauna“. Měla obrovské vyčnívající rudé rty, snad dvacetkrát větší než by bylo normální... tato představa v paměti zůstala, ostatní jsou milosrdně potlačeny. Měl jsem z toho pocit, že byla vyměněna nějakou cizí entitou. Znal jsem deformované lidské tváře ze svých závitků s LSD-ale ty deformace vycházely ze „skutečných“ lidských tváří - pořád jsem je mohl poznat. To, co jsem viděl pod vlivem DMT, nemělo žádné vztahy s ničím, co bych mohl spojovat s onou ženou.

V tuto chvíli mi začalo být velice zle a já poprosil o něco, do čeho bych mohl zvracet (pořád jsem si ještě natolik uvědomoval kdo jsem a kde jsem, abych se nepozvracel). Žádná nádoba nebyla po ruce, a tak mi podali vatovaný nemocniční župan. Když jsem otevřel oči, nebyl jsem schopen poznat, co mi to podali (to mě samozřejmě ještě více dezorientovalo). Držel jsem v ruce něco, co se podobalo mým předsíavám „ektoplazmy“. Podivnou substancí z jiného světa - „éte- rickou bavlnu“. Zdálo se, že je to celé jen nehmotná aura - snad zviditelněné vibrace každého, kdo kdy onen župan na sobě měl. Vi- brace nemocných a umírajících lidí; naprosté mystérium. I když jsem byl poděšen, nepropadl jsem panice. Ale uvědomoval jsem si, že si přeji tuto zkušenost okamžitě přerušit a že se bojím, aby tato, situace nepokračovala donekonečna. Brzy naléhavost pocitu prudce pominula. Po patnácti minutách jsem byl klidný a během půlhodny jsem byl zpátky ve svém normálním vědomí. Překvapivě jsem však tuto přechodnou dobu subjektivně vnímal jako pouhé dvě minuty.

Tato zkušenost proběhla v rámci „vědeckého“ výzkumu za použití čisté syntetické DIVIT, drogy, která je pověstná krátkými, extrémně bizarními, leč podivuhodně konzistentními zážitky. Srovnajte následu jicí DIVIT zážitky s mou vlastní zkušeností:

...Byl jsem v rozlehlém prostoru a spatřil něco, co se zdálo být tisícem entit. Rychlé si mezi sebou něco podávaly tam a zpátky a pokukovaly po mně, jako kdyby chtěly říct: „Podívej, co to tady děláme!“...
Subjekt V

...Prolétěl jsem náhle jiným světem, přičemž jsem ztratil jakýkoliv pocit svého těla. Bylo to, jako kdyby mě očekávaly nějaké cizí bytosti. Vybavuji si, že na mě mluvily, jako kdyby byly očekávaly můj příchod. Nepamatuji si však, co mi to říkaly...*Subjekt M*

...Zažil jsem něco, co bych nazval „těsným kontaktem“, který ve mně zanechal následující pocity. Že mě tam očekávali a že nebyli „přátelští“... Při třetím pokusu ta vypadalo, jako že se mě už nemohou dočkat, aby se mnou experimentovali. Neměl jsem s nimi „skutečný“ kontakt, ale cítil jsem je; jak se snaží dostat se do mého vědomí. Ta zkušenost mě poděsila víc, než všechny mé předchozí „tripy“... *Subjekt S3*

I když to není pravda v každém případě, osoby testující DMT pravidelně vyprávějí o silném strachu spojeném s jejich proniknutím do světa představ. Krátká dobá trvání zážitku usnadňuje to, aby se s ním člověk vyrovnal, ale je velmi obtížné si představit, že by se člověk tomuto zážitku vystavil na dobu delší než pár minut. Takto své zážitky popisuje další DMT poutník:

Tohle není trip jako po LSD; houbách nebo peyotlu, který si беру já, tohle je trip, který si jednoznačně bere mě... Byl jsem zděšen posvátnou hrůzou toho všeho: Hrůzné? Byl jsem vystrašen k posrání... Copak můžeme my mravenci, kteří si říkáme lidi, vůbec něco tušit o možnostech a schopnostech Boha nebo o tom, co pro nás chystá?

Není pochyb o tom, že psychedelika mohou umožnit přístup do světů vzdálených všemu, co bychom označili jako „konsenzuální skutečnost“. Tyto bytostně šamanské katalyzátory vyvolávají šamanské stavy vědomí a každý, kdo se tyto stavy chystá prozkoumat, musí být ochoten a připraven vydržet hrůzu a stres šamanské iniciace. Zdá se jasné, že to není pro každého, ba dokonce, že je to jen pro velmi málo lidí.

Je velmi významné, že mnoho iniciačních zážitků má překvapující společné rysy s tím, co je známo jako syndrom „mimozemských únosů“, který ovšem nijak nesouvisí s užíváním drog. Whitley Streiber, který tento zážitek prožil několikrát, zdůrazňuje vždy přítomnou, vše překonávající hrůzu. Každý, kdo plně zažil účinek tryptaminového halucinogenu jako je např. DMT, se s jeho popisem rychle ztotožní. Zážitky se setkáním s mimozemšťany či jimi provedeným únosem jeví příliš mnoho společných rysů s psychedelickými zkušenostmi a šamanskou iniciací na to, aby nebyly považovány za jim příbuzné.

Strach nás mate a drží nás zpátky. Je to naše základní překážka. Úspěšná konfrontace s ním je brána, která nás vede k pochopení. Ať už náhodou či úmyslně, mimozemšťani mě vzali na strašný a mystický výlet do mých strachů. Skutečný zážitek stokrát překonal mé nejhorší představy... Je nutno se naučit žít v nejvyšší úrovni nejistoty. Jedině tak začneme získávat pevně jasný a objektivní pohled, který potřebujeme k tomu, abychom pochopili, co se kolem nás děje... [mimozemšťané] mají schopnost vejít do mysli a ovlivňovat myšlení, touto dovedností dokážou neskutečné věci... Potlačovat a popírat strach je marné. Naučil jsem se, jak svůj strach přijmout a nebýt jím zaskočen... Čím se stávají strašnější, tím jsem já silnější... Nikdy se nepokoušejí mě zničit úderem silnějším, než jsem schopen vydržet. Takže je ani není možné nazývat zlými. Na základě toho, co jsem s nimi zažil a co mi udělali, je považuji za spojence naší evoluce... Zdá se mi, že to všechno nějak souvisí s posilováním duše. Kolem toho se točilo celé moje setkání s nimi... Doopravdy se jim postavit tváří v tvář znamená akceptovat skutečnost, že člověk může vydržet i veliký strach... a tak se od strachu osvobodit.

Právě citovaný text je nejlepší moderní popis šamanské vůle a odhodlání, se kterým jsem se setkal. Může být použit jako průvodce pro průzkum světa představ. Skutečnost, že „mimozemšťané“ mohou zřejmě

podle libosti proniknout do našeho třírozměrného prostoru, naznačuje, že používají šamanské praktiky analogické těm, kterými my pronikáme do jejich prostoru. Jinými slovy, zdá se, že šamanská cesta vede oběma směry a že představa žití v *jediném světě* láká obyvatele všech dimenzí. To patrně vědí „šamani“ všech světů a představa obousměrné cesty naznačuje možnosti skutečně meziprostorových spojení. Ať už jsou setkání s mimozemšťany ve své podstatě cokoliv, představují přinejmenším možnost spojení, tradiční šamanské spojení se skrytou silou mající za účel vyléčit neduhy kmene.

Když je látka obsahující DMT smíchána s inhibitorem monoaminoxidázy jako je například harmalin (tento postup bude popsán v druhé části této knihy), vznikne základní podoba *ayahuasky*, nápoje používaného jihoamerickými indiánskými šamany k dosažení hyperprostoru a k manipulaci v něm. Na rozdíl od zážitků způsobených DMT trvají zážitky po požití ayahuasky několik hodin. I když je ayahuaskový trip podle standardů konsenzuální skutečnosti pořád ještě velmi zvláštní a strach vzbuzující, tak strašný jako trip po čisté DMT už není. Následuje popis jiné entity, popsané západním člověkem, který v Amazonii požil ayahuasku:

Pití ayahuasky vzbuzovalo vždy strach. Vize, které způsobuje, jsou jen zřídka kdy vize, které by si člověk přál, a i nádherné vize je velice obtížné sladit s normální skutečností...

Pak promluvil další hlas. „Ahoj,“ řekl.

Nebyl tam nikdo, koho bych viděl, jen hlas, a ten jsem nepoznával.

„Ahoj,“ řekl mi znovu.

„Kdo jsi?“ zeptal jsem se a doufal, že je to jen hlas, který si vymýšlím.

„Ty víš, kdo jsem,“ odpověděl suše.

Věděl jsem to. Cítil jsem, že je to duch ayahuasky. Nebylo to jako vize nebo obraz... cítil jsem se, jako kdybych byl v přítomnosti něčeho nepředstavitelného. Teď mi to připadá bláznivé, i tehdy mi to tak připadalo, ale věděl jsem, že je to pravda. Byl jsem bez sebe hrůzou. Věřil jsem, že jsou duchové věci a znal jsem moc ayahuasky, ale nikdy jsem si nepředstavoval nic, co by se podobalo tomuto hlasu, bez těla.

Otevřel jsem oči a doufal jsem, že když si ho nebudu všimnout, tak zmizí. Nezmizel. Prostě na mě čekal venku. „Co si přeješ?“ otázal jsem se nakonec.

„Ty jsi ten, kdo volal.“ řekl. „Ty jsi mě pořád volal.“

„Nemyslel jsem to iak. Jenom jsem chtěl... vidět věci...“

Hlas řekl, že to není pravda. Řekl, že jsem volal, protože se potřebuji setkat se svými touhami a strachy a se svým obrovským smutkem, a že to všechno, co tak potřebuji, dostanu. Hlas mi řekl, že je čas se vyčistit...

Věděl jsem, že mluví pravdu, a můj počáteční strach z jeho přítomnosti pomalu mizel. A pak se mě zeptal, jestli mu dovolím vejít. Přišlo mi to jako tak podivná otázka, že jsem se zarazil. Ayahuasca už je ve mně, řekl jsem. Hlas řekl že ne, že to není to, co má na mysli. V tom okamžiku jsem měl vidění hada, který se obtáčel okolo mé hlavy. Spatřil jsem svou hlavu otevřenou, jako bych měl mozek rozpolcen vedví. Vypadalo to jako buňky ve včelím úlu. Objevily se tucty hadů, kteří lezli do tunelů v mém mozku. Nejdříve to bylo nádherné jako kdyby do mě vstupovala obrovská síla, ale pak jsem si najednou nebyl jist, jestli ji chci dovnitř pustit. Vzpomněl jsem si na Juliovo varování, že někteří duchové jsou dobří a jiní zlí. Začal jsem se bát, že mám co do činění se zlým. Co když to není duch ayahuasky? A když je, co když je to jeho temný a hrozný aspekt? Ptal jsem se hlasu, co ten had znamená - proč do mě musí vstoupit, ale nedostal jsem žádnou odpověď. Část mě si myslela, že je to zkouška. Ale druhá část věděla, že jestliže hadi vstoupí do mého mozku, už nikdy je nedostanu ven. Ta představa byla hrůzyplná. Náhle jsem pochopil, že musím dostat hady ze svého mozku ven. Začal jsem je vytahovat za ocase. Byli silní a bylo je obtížné vytáhnout ale čím více jsem s nimi bojoval, tím více jsem si byl jist, že hlas nepatřil skutečnému duchu ayahuasky. Nebyl by mě žádal, aby do mě mohl vstoupit, tak znepokojujícím způsobem. Bojoval

jsem o svůj život. Báł jsem se, že jestliže prohraju, budu ztročen na zbytek života.

V tu chvíli, kdy jsem vytáhl ven posledního hada, jsem začal o svém rozhodnutí pochybovat...cítíl jsem, že jsem neprošel zkouškou a propásl jedinečnou příležitost. Zeptal jsem se hlasu, proč to vypadalo, jako kdyby mě zkoušel. Odpověděl mi, že už mi dal tolik darů, že jsem mu mohl důvěřovat a věřit mu. Hlas nezněł nijak nazlobeně nebo nespokojeně. Jenom mi řekl, že bych neměl žádat o tolik, když nejsem ochoten dát něco na oplátku. Pak zmizel a já věděl, že pro tento večer mé vize skončily.

V kontextu předešlé diskuse se zdá, že je zde popisován nepovedený pokus o spojení s partnerem. Je naprosto samozřejmé, že jeho autor měl právo odmítnout něco, čemu nerozuměl. Každému obezřetnému poutníku, který se vydá na výzkum hyperprostoru, vřele doporučuji, aby si počíнал stejně. Ale s větší zkušeností a dostatečnou vědomostí si lze představit vzájemně užitečné spojenectví, pravou šamanskou alianci k získání moci a vědomosti. Jakých vědomostí a jakého druhu moci?

Uvažujme takhle: na svém DMT tripu jsem viděl vatovaný nemocniční župan jako „éterickou bavlnu" nebo „ektoplazmu". Věřím tomu, že jsem viděl způsobem, kterým vidí šaman v transu, ve kterém léčí. Kdybych tento stav vědomí znal lépe, cítím, že bych mohl z hyperprostoru šamansky ovlivňovat i hmotné předměty. Není to ani tak fantastické, jak to na první poslech zní, když si člověk uvědomí, jak zvyk a to, v co věříme, ovlivňuje naše vnímání. Jde přímo o tyranii konsenzuální skutečnosti - vše, co se jí vymyká, je naší společností automaticky označováno jako šílenství nebo úmyslná zločinná úchyłka od sociálních norem.

Kouzelníci vysvětlují své vědomosti schopností vnímat přímo energii, vnímat přímo podstatu věcí. My v normálním světě vidíme jenom to, co je už známo. Jen si svět ověřujeme. Během socializace jsme získali představu, jak věci vypadat mají, a tak je nikdy nevidíme tak, jak jsou. Známe „pravdu" *a priori* a jediné, co děláme, je - že si ji potvrzujeme. Kouzelnictví je umění, jak vymazat *a priori*. Náš svět je skutečný proto, že jsme se na tom všichni dohodli...Kouzelníci vědí, že existuje něco daleko většího než to, na čem jsem se všichni dohodli, že uvidíme. Jedna z šamanských představ kmene Chivarů tuto představu dokresluje:

Tsentsakové, neboli pomocní duchové, jsou považováni za hlavní síly, které nemoc v normálním světě způsobují či léčí. Pro ty, kteří nejsou šamany, jsou normálně neviditelní a i šamani je vidí jen během stavů změněného vědomí... Každý *tsentsak* má jednak svůj normální a jednak neobyčejný aspekt... Obvyčejný aspekt je nějaká hmotná věc, kterou je možno spatřit, aniž by se člověk musel napít ayahuasky. Ale neobyčejný a „skutečný" aspekt *tsentsaka* vidí jen šaman po požití drogy.

Nemocniční župan byl těžko duch pomocník nebo magický předmět, ale stejně jako Peterův tibetský pohár v první kapitole byl nabit energií, kterou bylo v psychedelickém transu možno vnímat. Každý, kdo něco podobného zažil, okamžitě pochopí, jak vlastně probíhá šamanský proces léčení - v určitém stavu vědomí je zcela normální, že síly, které jsou v každodenním životě neviditelné, mohou být manipulovány „z druhé strany" tak, aby vyvolaly účinky v hmotném světě. A to je právě podstata šamanství. Další podstatou šamanství je získávání pomocníků (spojenců, učitelů), kteří šamana instruuji, jak s artefakty z jiné skutečnosti manipulovat. V tradičních kulturách jsou tyto entity často považovány za duch sídlící v halucinogenních rostlinách. V následující ukázce je setkání s takovouto entitou popisováno člověkem naší západní kultury:

V obou případech jsme potkali „učitele", který sám sebe identifikoval s Harmalou stepní. Během našeho rozhovoru (který probíhal nahlas) nám rostlinný učitel ukázal vize, odpověděl na otázky a poskytl nám zvláštní rady týkající se zdraví, emocí a psychiky. Fenomén „hlasu v hlavě" nebyl sice tak výrazný jako po větší dávce hub, ale jeho živost, jasnost a srozumitelnost obrazových ilustrací, které ho doporučovaly, byla zářející. Intenzivní emoce (které se měnily v souhlase s vizemi), změny tónu a modulace hlasu

včetně glossolalie (doloženo nahrávkou) a ostrými výškami představovaly další vlastnosti tohoto hlasu. Rostlinný učitel byl zřetelná osobnost, výrazně mužská, velmi přátelská a žertující. Měl slabost pro vyprávění příběhů, která hraničila až se žvanivostí.

Harmala mnohodílná (*Peganum harmala*) je fascinující rostlinný druh, ke kterému se vrátíme v kapitole o ayahuasce a jí analogických drogách. Stačí jen říct, že tato rostlina představuje pro moderní šamanství výrazný potenciál. Někteří badatelé došli k názoru, že harmala je ona tajemná Soma, která je tak velebena v árijských védách. Myslím však, že čistá droga, bez příměsí rostlin obsahujících DMT, této hypotéze neodpovídá. Při výše citovaném experimentu byl po domácku vyrobený extrakt z harmaly kombinován se syntetickým DMT, aby vznikla nová směs, srovnatelná s amazonskou ayahuaskou. „Spojenec“, který se z této unikátní směsi vynořil, poskytl velmi široký okruh vizí a informací:

- Informace o rozmístění a zalévání harmaly v zahradě a informace o jejích chorobách.
- Nákres lidského srdce, ukazující sinoatriální uzlík a neurologii tlukotu srdce.
- Umění a artefakty staré evropské civilizace cca. 10 000 př.n.l. (Catal Huyuk) včetně keramiky a sošek.
- Vizi Bohyně, držící v rukách rostlinného učitele, propleteného s jeho lidskými žáky.
- Nejrůznější útržky rad týkajících se psychiky a lidských vztahů, včetně vzhledů do našeho dětství.

Pro běžného člověka ze západu je získání podobných údajů touto cestou neuvěřitelné, ale každý šaman považuje obdobné zkušenosti za normální. Zřetelně jsme se sotva dotkli povrchu neznámé (nám) skutečnosti a máme se ještě mnoho co učit. Jak už bylo řečeno výše, je v současné době nemožné rozhodnout, co uvedené entity ve skutečnosti jsou a jak moc může adept důvěřovat informacím, které mu poskytnou. Je třeba, aby se do těchto neznámých oblastí vypravili v nejbližších letech další průzkumní psychonauti. Doufám, že tato kniha jim poskytne počáteční, byť neúplné informace a že se o ni budou moci opřít při výzkumech, které je čekají.

Psychedelické katalyzátory

Rostliny mě zajímaly také, ale ne ve vědeckém slova smyslu. Byl jsem k nim přitahován z mě neznámých důvodů a cítil jsem, že by neměly být vytrhávány a sušeny. Byly to žijící bytosti, což mělo svůj význam jenom tehdy, pokud rostly a kvetly - svůj skrytý význam, jednu z Božích myšlenek. Cítil jsem, že je k nim nutno přistupovat s bázní a že je nutno o nich s filosofickým údivem meditovat. Co o nich říkají biologové, je zajímavé, ale není to podstatné.

Jung, C.G. - *Merrxories, Dreams, Reflections*, (Paměti, sny, reflexe, str.83 orig.).

Každý strom, každá rostlina mají svého ducha. Lidé mohou říkat, že rostliny žádnou mysl nemají. Já jim říkám, že rostliny jsou živé a vědomé. Rostlina možná nemluví, ale je v ní duch, který je vědomý, který všechno vidí, který je duší rostliny, její podstatou, jež ji činí živou. Cesty, kudy putují voda a míza, jsou pro ducha rostliny jeho tepny.

Cítím velký smutek, když jsou stromy páleny a les je ničen. Cítím smutek, protože vím, že lidé dělají něco velice špatného. Když se člověk napije ayahuasky, může někdy slyšet, jak stromy, předtím než jsou setnuty, naříkají. Vědí to předem a pláčou. A duchové pak musejí odejít jinam, protože jejich fyzická část, jejich domov je zničen.

Luna, Luis: a Amaringo, P. (1991). *Ayahuasca Visions: The Religious Iconography of a Peruvian Shaman*, North Atlantic Books, Berkeley, (Náboženská ikonografie peruánského šamana, str. 33 orig.).

Rulíkové alkaloidy

Cesty do jiných světů jsou fascinující, ale svět, kam člověka přivede durman, může být velmi hrozivý, obydlí monstry a ďáblů a plný násilné a horečnaté energie.

„Rulíkové alkaloidy“ jsou silné halucinogeny, které jsou obsaženy v mnoha rostlinách příslušejících do čeledi lilkovitých (*Solanaceae*), která představuje rodinu často velmi užitečných rostlin jako jsou brambory, rajčata, pepř, tabák a lilek. Všechny jejich psychoaktivní alkaloidy - atropin, skopolamin a hyosciamin - jsou obsaženy v rulíku zlomocném (*Atropa belladonna*), který roste v Evropě. Proto byly původně podle této rostliny nazývány. Dnes se spíše nazývají „solanaceové drogy“ či „tropanové alkaloidy“. Tyto chemické látky je možno nalézt i ve velkém množství příbuzných belladony, které se vyskytují ve Starém i Novém světě pod jmény, která vzbuzují představu čarodějů a černé magie: mandragora, durman nebo blín.

Rostliny z čeledi lilkovitých, které mají v Americe nejdelší historii šamanského využití, jsou bezesporu durmany. Na americkém jihozápadě je doma durman neškodný (*Datura innoxia*) (dříve *Datura meteloides*). Don Juan Carlose Castanedy ji nazýval „čertova buřina“ (devil's weed), ale mezi příslušníky kmene Zuni je známa pod méně pejorativním názvem „svatá datura“.

Je to velký, křovinu připomínající druh, jehož listy výrazně páchnou - je též lidově nazývána „smrdutý plevel (stinkweed)“. Vlhké a páchnoucí listy stojí v ostrém kontrastu s bílými květy velikostí lilie, které kvetou v noci a vydávají výraznou erotickou vůni.

Durman neškodný (*Datura innoxia*) je rostlina výrazného vzhledu. Bylo by velmi neobvyklé, kdyby ji ten, kdo ji spatřil poprvé, minul bez povšimnutí, i když by asi byl jen stěží schopen vysvětlit, co ho na rostlině přitahuje. A ona přitažlivá je - každým rokem skončí nevelký, ale přesto významný počet lidí (většinou mladých) na klinice s akutní otravou daturou.

Většinu tohoto novodobého zájmu o tuto rostlinu lze bezpochyby přičíst knihám Carlose Castanedy, který zpopularizoval jak durman, tak i šamanismus ve své ostentativně faktografické knize Učení dona Juana. V této i dalších knihách od stejného autora je durman vyzdvihován jako katalyzátor astrálních projekcí a don Juan představován jako archetypální šaman, který svého učně učí tajemství pohybu ve světě představ. Bohužel četné důkazy nasvědčují, že Castanedyho knihy nejsou nic víc, než velmi přesvědčivé romány, a že každý, kdo je chce použít jako skutečnou šamanskou příručku, musí být velmi opatrný.

Durman může zabít, a taky často zabíjí ty, kteří ho nepatrně použijí. Blízký příbuzný durmanu neškodnému je durman obecný (*Datura stramonium*), který je znám i pod lidovými jmény „Thornapple“ nebo „Jimson weed“. Je to druh pocházející z východu Spojených států, kam byl patrně zavlečen ze Západní Indie. Indiáni ji nazývají „rostlinou bílého muže“, protože roste hlavně na jím vytvořených smetištích. Stejně jako jeho západní příbuzný je durman obecný velký a keřovitý, ale má menší, nafialovělé bílé květy. Existují i tropické rody, jako jsou například *Brunfelsia* nebo *Brugmansia*. Jsou nazývány „stromové durmany“ a jsou hojně používány jihoamerickými šamany. Velmi často jsou obsaženy jak v *ayahuasce*, tak i „lektvaru svatého Petra“, o nichž budeme hovořit později.

Přestože solanaceové drogy mají bohatou historii užití jak v šamanismu Nového, tak i v čarodějnictví Starého světa, převládá obecné mínění, že jsou velmi nebezpečné a nevypočitatelné a že je může používat

jen mistr šaman. I don Juan připouští: „Ochočit čertovu buřinu a učinit si z ní spojence je jedna z nejobtížnějších věcí, které znám.“

Není pochybností o tom, že durmany jsou mocné rostliny. I pouhé jejich pěstování je obklopeno pocitem očarování. Z listů a květů rostliny, kterou pozorujete, jak se mění z malého semenáčku ve veliký keř, vyzařuje jasná aura pokušení a zakázaných vědomostí. (Mluvíme o ní v ženském rodě, protože existuje téměř universální shoda o její ženské energii). Nakonec všechny rostliny obsahující ruličkové alkaloidy jsou obecně spojovány s temnými stránkami ženskosti. Vezměme například latinský název *Atropa belladonna*, od kterého dostala jméno celá skupina alkaloidů. Název se skládá ze spojení rodového jména *Atropos*, což je jedna ze tří sudiček řecké mythologie, a druhového jména *belladonna*, což je z italštiny a znamená to „krásná dáma“.

Atropos (jejíž jméno lze přeložit jako „nevyhnutelná“, „nepohnutelná“ nebo „neproměnitelná“) je bohyně, která v okamžiku smrti přestřihne nit života. Je často zobrazována s nůžkami a je pochopitelně považována za nejobávanější ze sudiček, protože to je ona, která lidi zabíjí. Jméno *belladonna*, „krásná dáma“, se vztahuje k časům, kdy si italské ženy kapaly tinkturu z ruličky do očí, aby se jim roztáhly zorničky a ony vypadaly více sexy. (Tuto vlastnost atropinu dále ještě používají oční lékaři, kteří potřebují rozšířené zorničky během vyšetření oka.)

Když smícháte smrt, osud a krásnou ženu, dojdete k představě *femme fatale* - erotické pokušitelce, která ničí muže a využívá přitom jejich slabost, pro její krásu. Don Juan také mluví o „spojenci“ v durmanu jako o ženě, která „křiví lidi. Dává jim předčasně ochutnat moc, dřív než obrní svá srdce, a činí je tak nepředvídatelnými a panovačnými. Činí je slabými uprostřed jejich síly.“ Je velmi významné, že jsou tyto rostliny skoro obecně spojovány s nějakou formou sexuální magie:

V halucinacích často dominuje erotický moment... V oněch dnech, když chtěly zažít ony pocity, mladé i staré ženy potíraly svá těla „čarodějnou masťou“, jejíž aktivní složkou byl ruličkový extrakt z jiné rostliny z čeledi *Solanaceae*. Mast, o které se v citaci mluví, je pověstná „létací mast“ evropských čarodějnic, kterou používaly k tomu, aby „odletěly“ na sabat (pravděpodobně místo ve světě představ), kde se zúčastňovaly divokých sexuálních orgií s ďáblem a jeho nohsledy. To ovšem připomíná starý řecký dionýský rituál, na který pravděpodobně středověké čarodějnice navazují. Jeho uctívání se zdálo být divokým tancem posedlí či pohlcení svým bohem... Mezi jeho spolupoutníky patřili duchové plodnosti, jako například Satyrové, a v jeho rituálu hrál hlavní roli falus.

Existuje dobře známá hypotéza, že představa čarodějnic, létajících na košťatech vznikla tak, že tyto ženy používaly násadu košťatek k aplikaci halucinogenní masti do svých genitálií, a tak vlastně s košťatem masturbovaly. Ať už skutečné čarodějnice tento nepohodlný umělý falus používaly nebo ne, faktem zůstává, že masti či mazání vyrobené z extraktu z rostlin čeledi lilkovitých obsahující výše zmíněné alkaloidy jsou spojovány s agresivní ženskou sexualitou, mysteriem, které je spolu s *femme fatale* a archetypem čarodějnice nejdůležitější charakteristikou starověkých náboženství uctívajících bohyně.

Konzistentnost témat, o nichž jsme právě hovořili, naznačuje, že entity spojované s ruličkovými alkaloidy jsou prvotní zemské síly (jejichž symboly mají vždy ženskou polaritu), které jsou po tisíce let kruté a systematicky lidským vědomím potlačovány. Potlačená bohyně je opovržená žena a její archetyp se v kolektivním nevědomí projevuje jako nebezpečná a destruktivní entita, jež je na válečné stezce s patriarchálním systémem, který jí ukradl její moc.

Například (abychom ukázali, jak tato témata jsou vzájemně propletena) název *datura* je odvozen ze sanskrtského *dhatura*. Tento kmen se objevuje ve slově *dhatura* (daturový travič), které označuje členy obávané a fanatické sekty Thugů. Tito uctívají hinduistické bohyně Káli používají durman metelový (*Datura metel*) (místní indický druh) aby omámili ty, které hodlají obětovat. Káli, temná a destruktivní

aspekt hinduistické bohyně matky, totiž vyžaduje od svých uctíváčů lidské oběti a říká se, že Thugové dříve, než Britové jejich činnost zakázali, obětovali bohyni statisíce obětí.

Vraždění na objednávku za peníze bylo pro ně náboženskou povinností a bylo považováno za svaté a úctyhodné povolání. Nepochybovali ani v nejmenším o tom, že konají správně, a jejich morální cítění se nedostávalo do žádného konfliktu. Vůle bohyně, na jejíž vzkazy a k jejíž slávě své činy prováděli, se k nim dostávala přes dožitý systém znamení. Při následování těchto znamení cestovali často stovky kilometrů ve společnosti své označené oběti nebo v jejích patách, dokud se nenaskytla bezpečná příležitost k exekuci. Když čin dokonali, provozovali složité rituály na počest své poručnické bohyně, které posílali i značnou část vydělaných peněz.

Nezní tento podivný a fanatický systém víry jako nám už známá strategie entit ze světa představ? Nemáme zde co do činění s frustrovanou ženskostí z prostoromysli, která hledá pomstu za to, že byla v kolektivní psychice lidstva zatlačena hluboko do pozadí? představují-li rulíkové alkaloidy zvláštní katalyzátory pro vyprovokování prvotní ženské energie, která se ve vědomí manifestuje jako archetypální *femme fatale*, setkáváme se tu patrně s archaickou mocí přírody tak, jak vypadala před zavedením zemědělství a patriarchálních náboženství - s divokou a nezkrocenou ženskostí, která se dosud neproměnila v majetek muže připoutaný k domácímu krbu.

Když vezmeme v úvahu, že muži západní kultury popisují durmanové tripy vesměs negativně, kdežto ženské čarodějnice a šamani Nového světa drží tuto rostlinu v úctě, znovu uvidíme něco, co už známe. Že totiž mužsko-ženská polarita západní psychiky je, zvláště u mužů, vykořeněná z rovnováhy. Jestliže se kvalita vědomí odráží v kvalitě zkušeností ve světě představ, setká se každá neintegrováná osobnost, která drze pronikne do oblasti ovládané Bohyní. s hrozbou a neštěstím.

Jméno „čertova buřina“ představuje další klíč k pochopení všech uvevedených souvislostí, protože čert (d'ábel) byl vždy spojován s čarodějnictvím provozovaným ženami. Jejich rituály zahrnovaly sexuální styk s „rohatým bohem“ - aktivitu, která mohla být očividně volně provozována jen v rámci oblastí hyperprosotoru, protože volná sexualita náboženství Bohyně byla vytlačena patriarchálním monoteismem. Tato vzdorná svoboda představovala ovšem netolerovatelnou výzvu autoritě Svaté inkvizice a všem mužům, kteří chtěli udržet ženy v kategorii majetku.

Jestliže Castaneda nechal dona Juana říci: „Ochočit čertovu buřinu a učinit si z ní spojence je jedna z nejobtížnějších věcí, které znám...“, znamená to, že tyto věci dobře chápal. Setkáváme se tu s jedním z nejprimitivnějších archetypů a je bláznovství se domnívat, že taková síla může být vůbec kdy „ochočena“. Možná moudře a opatrně použita, ale nikdy zkrocena, protože nezkrotnost je tento archetyp přímo definován. I když jeho eventuální integrace představuje fascinující možnost.

V každém případě je varování dona Juana nutno brát vážně. Všichni výzkumníci světa představ by si měli uvědomit, že hledání spojence v durmanu je úkol pro hotové mistry - něco jako postgraduální studium.

Narodil od klasických šamanů oddělovali evropští čarodějové svá vytržení, během kterých se setkávali se světem duchů, od své manipulace nadpřirozeného světa. Věřím, že hlavní důvod tohoto rozdílného přístupu evropského čarodějnictví spočívá v drogách, které používalo. Obzvláště solanaceové halucinogeny jsou tak silné, že ten, kdo je používá, nemůže dobře ovládat své tělo a mysl, což je k provedení složitých rituálů třeba. Navíc stav dlouhého spánku, který následuje po počáteční excitaci a který může trvat i tři až čtyři dny a je navíc provázen často amnézií, nevytváří vhodné podmínky pro každodenní používání této metody v čarodějnictví. Existují i etnografické studie, které naznačují, že časté požívání solanaceových drog vede k vyšnití mysli.

Tím nechceme říct, že se tyto magické rostliny nemají pěstovat a poznat alespoň jako fyzické entity. Castaneda sám prohlašuje, že i to bylo součástí jeho iniciace, a ať už je jeho kniha fiktivní nebo ne, poskytuje cenné rady pro každého, kdo se chce o podobné pěstování pokusit. Vypěstoval jsem několik rostlin jak od druhu durman neškodný (*Datura innoxia*), tak i durman obecný (*D. stramonium*). Protože jsou normálními lidmi považovány za plevel, není tak překvapující, že tyto rostliny nevyžadují zvláštní péči poté, co vyrostou ze semenáčků. Viděl jsem je růst na nejbídnější pouštní půdě, takže při minimální péči a zalévání dosahují velkých rozměrů.

Kultivace: Na klíčení potřebuje teplo, semena se sejí při plném slunci asi půl centimetru hluboko. Postačí jim každá půda a vyklíčí během jednoho nebo dvou týdnů. Je potřeba udržovat půdu vlhkou. Mladé se přesazují do větších květináčů podle toho, jak narůstají kořeny, nebo se vysazují ven. Nejlépe rostou, když mají úrodnou půdu a dost místa na kořeny. Durman obecný je jednoletý. Poté, co se vysemení, zahyne... Má rád slunce a teplo.

Durman obecný je popisován jako jednoletá rostlina, ale durman neškodný na mém dvorku vyrazil ze svých kořenů i druhý rok a to v Novém Mexiku s jeho mrazivými zimami. Skleníkové rostliny, které byly v květináčích a byly chráněny proti mrazu, se chovaly jako pereny a když jsem pak brzy na jaře vykopal kořeny durmanu neškodného, stále ještě viditelně žily. Z obou uvedených druhů mám raději durman neškodný, protože se mi líbí jeho smyslné bílé květy a exotická vůně.

Opatrně jsem zkoušel durman i kouřit, ale nikdy jsem se ho nenadýchal natolik, abych se skutečně ocitl na tripu. Jedna cigareta umotaná ze suchých listů způsobila pouze nezajímavý pocit „opilosti“ i s kocovinou následujícího rána. V minimálních dávkách, srovnatelných s množstvím konopí, nemá durman velkou šanci.

Listy se i kouří... dávka nemá v rámci jednoho použití přesáhnout dva gramy a neměla by být užitá častěji, než jednou týdně... Z durmanu je možno připravit extrakt v etylalkoholu. Kouření se pak připravuje tak, že se cigareta namáčí do extraktu a nechá se na vzduchu vyschnout... Aby člověk mohl řídit astrální projekci, doporučuje se den před experimentem půst (který se týká i drog). V den pokusu odpoledne zajisti svůj pokoj před hlukem a jiným vyrušováním (telefon, návštěvníci apod.).

Bylo dokázáno, že kouř z durmanové cigarety obsahující 0,25 g listů z durmanu obecného, obsahuje až 0,5 miligramů atropinu. Z listů je možno vyrobit cigaretu nebo je kouřit v dýmce buď jen tak, či ve směsi s tabákem. Je možno je též smíchat s rulíkem, šalvějí či jinými rostlinnými drogami... Pokud máme sucho v krku a ústech, znamená to, že jsme vykouřili příliš velkou dávku. Jestliže přijmeme údaj, že čtvrt gramu durmanových listů obsahuje 0,5 miligramů atropinu, předtím doporučená dávka dvou gramů by obsahovala okolo 4 mg tohoto alkaloidu. Škoda, že uvedený pramen nestanovuje pro uvedené množství listů jejich obsah skopolaminu, protože právě skopolamin způsobuje deliriu podobné účinky durmanu.

Vyrobil jsem i tmavozelenou mast tím, že jsem rozdrtil několik hrstí čerstvých durmanových listů a vzniklou dřeň smíchal se dvanácti dkg včelího vosku, šedesáti dkg sádla a s nějakým krémem na ruce. Když jsem ji namazal na tělo a hlavně na genitálie, žádných dramatických účinků jsem nedosáhl. Snad jen následující souložení bylo bohatší, ale to mohla vyvolat i neobvyklost experimentu. Přestože masti a oleje jsou nejbezpečnějším způsobem, jak s rulíkovými alkaloidy pracovat, je třeba se zde zmínit o tom, že i v této formě mohou zabíjet, pokud nejsou správně odměřeny nebo jsou smíchány s něčím jiným:

Dr. Karel Kieswetter, známý historik a jeden z prvních, kteří v dnešní době experimentovali s „létacími mastmi“, skutečně zemřel v důsledku otravy způsobené svými experimenty. Rostliny, které použil na svou osudovou mast, zahrnovaly i oměj. Ze všech rostlin používaných na výrobu létacích mastí je právě tato nejnebezpečnější.

Jestliže čtenář dosud neuhodl mé osobní mínění o požívání tropa- nových alkaloidů, následující citace mu v tom může pomoci. Jedná se o zkušenost s rulíkem.

Vzal jsem asi jeden gram sušených a stlačených rulíkových listů o velikosti stříbrného dolaru, dal je do zlatého vajíčka na čaj a vařil asi 25 minut. Pak jsem je nechal dalších 10 minut odstát. A potom jsem tento starobylý čaj vypil s medem. Asi za patnáct až dvacet minut jsem začal cítit střídavě necitelnost a silné mravenčení, které započalo ve špičkách prstů na ruce i na nohou a šířilo se na předloktí a lýtka... Halucinace byly velmi skutečné a na rozdíl od snů nebo vizí způsobených jinými psychedeliky byly daleko více poznamenány kulturou a lidmi z jiného, i když více méně rozeznatelného místa a času. Za zavřenýma očima probíhaly vize tak skutečné, jako je ta popsaná stránka před vámi - pomoz mi Bůh... Účinky trvaly dva dny...zorničky už se trochu stáhly, ale po třiceti hodinách byly stále ještě roztažené... Příliš silná a denervující zkušenost, abych ji ještě někdy opakoval! ... Aktivní alkaloidy dosahovaly pravděpodobně hodnoty okolo 200 mg. Předepsaná dávka je okolo 15 mg... Naštěstí pro mě dávka, kterou jsem si vzal (jako hlupák jsem použil vše, co jsem dostal), byla sice velmi toxická, ale v poměru k mé velikosti a váze nebyla smrtelná... Téměř všechny prameny souhlasí... že tyto tripy patří mezi takové, které člověk nemá chuť opakovat, a já to mohu jen potvrdit. Přestože je rulík extrémně halucinogenní, je příliš nervující na to, aby zážitek s ním spojený byl příjemný.

Následující zkušenost se týká odvaru, který namíchal šaman z jihoamerických stromovitých durmanů:

Nejdříve jsem pocítil mravenčení ve rtech a brzy potom v konečcích prstů. Byl to přesně stejný pocit, jako když se vám vrací krev zpátky do nohy, která vám „zdvěněla“. Spolu s mravenčením jsem v příslušných místech cítil i vibrace... Od začátku jsem cítil pravidelně se opakující potřebu si odkašlat a později jsem si uvědomil že mám pěnu u úst...

Točila se mi hlava a měl jsem závrať, která byla stále výraznější. Všechno se začalo točit doprava; ale zároveň se zdálo, že se nic nepohybuje. Moje mysl si zvykla na točení a já se znovu cítil lépe. Zcela jsem ztratil svalovou koordinaci a nemohl jsem už vstát nebo chodit... Příští den jsem se cítil velice slabý a pohybovat jsem se mohl jenom za cenu velkého nepohodlí... Můj společník si později poznamenal následující účinky, které pocítil po požití drogy: „oteklé rty, těžký jazyk, bláznivé pocity v hlavě, studený pot, bolesti žaludku, nevolnost a slabé zvracení, pomočování, neschopnost chození a pohybu vůbec a závrať.“ Také přitom cítil, že, "svět se kolem mě točil jako velké modré kolo. Cítil jsem, že umírám."

Poslední zkušenost, méně drastická a více poetická, pochází od žákyně šamana, která své zážitky považuje za zajímavé a užitečné. „*Huantuj*“ je ekvádorský název pro odvar vyrobený ze stromového durmanu *Brugmansia*.

Šaman Celso Fiallo z Quita v Ecuadoru mě nazýval „pollita“ neboli „noční motýlek“, protože v ten den, kdy jsem k němu přišla, rozkvetla jeho datura. Narážel tím na smrtihlavy, kteří v noci kvetoucí daturu opylují a kteří nesou na zadní straně svých malých hlaviček obraz lidské lebky. Na základě tohoto znamení jsem usoudila, že by se pro mě datura mohla stát důležitým učitelem. Celso byl zcela nadšen (jak už bylo v jeho povaze), že mám možnost poznat Taita Carlose Tanguilu z Archidony. Taita Carlos měl elegantní košili s perleťovými knoflíčky a šedivé sako. Vypadal jako čínský beatnik zfetovaný opiem. On i celá jeho rodina byli velmi ostýchaví - neustále se pochichtávali jako malé děti. Taita Carlos však má v kraji pověst zkušeného *ayahuasyuera* a odborníka na *Brugmansii* (stromová datura). Šaman pozval mě i Celsa, abychom ho navštívili. U něj v deštném pralese budeme pít *huantuj* a *ayahuasku* a koupat se v řece plné kamenů, které připomínají zvířecí a lidské hlavy.

Trvalo nám dvě hodiny chůze, než jsme se se zásobami na zádech dostali přes blátivé kopce na plantáž Taita Carlose. Celso přitom narazil hlavou přímo do ostnatého drátu a prosil mě, abych z jeho čela vysála otrávenou krev. Konečně jsme dorazili k imponantnímu domu Taita Carlose, postvenému na kůlech. Jak

se na velkého beatnika sluší, měl vnější stěny pomalovány modernistickými *ayahuaskovými* kresbami a uvnitř visely na zdech jako sochy kusy dřeva a kostí.

Pojedli jsme k obědu rýži, polévku a žlutou chicu, která pochází z palmy. Pak jsme odešli do dětského pokoje a tam čekali na *huantuj*. Carlos a jeho chlapci sestoupili se schodů s odvarem vyrobeným ze dvou hrstí daturových listů. Taita Carlos nad tekutinou zpíval a foukal na ni kouř z tabáku. Napili jsme se. Kouřili jsme s chlapci - učedníky cigarety a čekali. Taita Carlos nám přitom řekl spoustu věcí: že dávka jen o málo větší by nás zabila, že některé tripy se mohou protáhnout až na dvanáct dní - tělo zůstane na místě a duch krouží venku nad pralesem. Přitom se dostane na místa lidskému tělu nepřístupná. Celso nám připomněl, že se jedná o nápoj čarodějnických sněmů. Těla a košťata čarodějnic také zůstávala ležet na hromadě.

První trip vyvolal neschopnost pohybu a extrémní prostorovou dislokaci. Mohla jsem si dřepnout nad nočník, abych se vyčůrala, což jsem musela velmi často, ale nebyla jsem schopna se do něj strefit. Židle, která se zdála být přímo za mnou, byla několik metrů daleko a já se svalila na podlahu. Zavřela jsem oči a pak je otevřela a spatřila, jak mě celá rodina pozoruje. Znovu jsem je zavřela a otevřela a všichni zmizeli, pak se znovu objevili a opět zmizeli. Zkusila jsem s nimi mluvit, i když jsem neměla žádnou představu o tom, co říkám nebo co se pokouším říci. Jenom jsem cítila silnou potřebu mluvit o něčem důležitém. Poslouchali velmi zdvořile a usmívali se na mě. Tu noc se objevily první představy: skvělé mimozemské objekty se objevovaly před očima mé mysli, které jsem cítila skoro jako svoje (na rozdíl od vizí vyvolaných triptaminem).

Další den jsme to zkusili znovu. Taita Carlos po mně chtěl, abych pila *Brugmansii* a otevřela tak své oči pro *ayahuasku* - mé zorničky zůstaly rozšířené po tři dny. Tentokrát jsme seděli v kuchyňské chýši spolu s jeho ženou a dětmi. Pletla síťovku a vařila polévku. Děti nás pozorovaly a lenivě si hrály na podlaze. Celso chatrč opustil a hlasitě venku zvracel. Taita Carlose to znervóznilo. Pozvedl sklenice s *huantuj* a odhadoval množství. Potom z každé sklenice ulil trochu zpátky do hrnce, ve kterém se lektvar vařil. Znovu jsme se napili a pak odešli do chýše k chlapcům a tam se natáhli. Přišly vize. Jít se ven vyčůrat bylo skoro nemožné, ale nutné. Jak jsem vstoupila na stezku do pralesa, uslyšela jsem za sebou chichotání a když jsem se ohlédla, viděla jsem, že mě z kuchyňské chýše sleduje celá rodina. Smáli se mé chůzi. Podél cesty se smála i jiná stvoření - byly to protažené a zavěšené entity, většinou bilaterální, i když ne úplně souměrné. Drbaly se a dělaly na mě posunky, zívaly, povídaly slova a občas i ne-slova. Trvalo mi pět minut, než jsem v nich poznala stromy. Změnily se ve stromy, potom zpátky v ony bytosti a pak zase ve stromy.

Dostat se po schodech nahoru do pokoje trvalo nejméně hodinu. Spatřila jsem zdrogovanou ženu s rudými vlasy, jak se vyklání z okna chatrče. Asi se jedná o nějakého pacienta Taita Carlose, kterému jsem nebyla představena. Pak jsem si uvědomila, že toto lidské stvoření je ve skutečnosti rozsochatá větev, která visí na vnější zdi. Volala jsem Celsa, aby se na ni přišel podívat, ale ten se nějak ztratil a nebyl tam, kde jsem ho zanechala. Kabáty visící na věšáku na stěně byly zamořeny tvářemi duchů.

Když jsem se vrátila do postele poznala jsem v ní starou ženu bez uší a nosu. Nebyla jsem poděšena, ale začala jsem být velmi zmatena. Pomalu jsem otáčela hlavu - je pořád ještě se mnou v posteli, ale už to není beznosá žena, je to hromada polštářů (na posteli nebyly ve skutečnosti žádné polštáře). Na zdi nebyly žádné hodiny, nebyl tam ani svítící budík na nočním stolku. Přesto, kdykoliv jsem chtěla znát čas, objevily se, aby mi to sdělily.

Nejzvláštnější iluze se objevila někdy po půlnoci. Celso a já jsme spali. Leželi jsme oblečení spolu na posteli, jak bylo našim zvykem na cestách.

Taita Carlos se objevil ve dveřích, aby mě přivolal na iniciaci *ayahuaskou*. Jeho rozkazy a volání byly divoké a netrpělivé. Začala jsem být nervózní a vzteklá, protože jsem neměla cit pro vzdálenost a nemohla najít noční stolek, kde byla svíčka a zápalky. Začala jsem silácky budit Celsa a nutit ho, aby mi pomohl - volá mě Taita Carlos.

Teprve po měsících jsem se dozvěděla, že to byla klasická halucinace po huantuji: iniciovaný novic bezmocně leží na zemi, zatímco šaman nebo rostlinný učitel náhle přichází. Novic není schopen vstát, leží a roste v něm panika z toho, že není schopen uposlechnout volání svého gurua.

Později se objevily sporadické vize výjimečných předmětů a událostí: objevila se moje sestra, aby mi do ucha zašeptala předpověď budoucnosti. Lidé z pralesa říkají, že *huantuj* ukazuje budoucnost - ať už děsivou nebo dobrou. I šamani věří, že odvar z datury je všelék. Působí jako prevence proti virům, léčí rakovinu i AIDS a zabíjí celou škálu virů ještě rok po požití. Příští ráno jsme s Celsem zjistili, že černé jizvy po kousnutí štěnic, které jsem měla na kůži už tři měsíce, zela zmizely a má pleť byla hladká a čistá.

Po několika dnech jsme se vraceli pralesem stejnou blátivou cestou vedoucí přes kopce. Stále jsem klouzala a padala na záda do bláta. Celso šel přede mnou a neviděl to. Taita Carlos šel za mnou a pokaždé, když jsem upadla, jsme se oba hystericky smáli, ale dřív než se Celso otočil, aby zjistil, co se směšného děje, byla jsem zpátky na nohách, jako by se nic nestalo. Cestou zpátky vrazil Celso do stejného ostnatého drátu jako cestou tam.

Podle mého mínění existuje celá řada psychoaktivních rostlin, které jsou snadněji manipulovatelné, a tak si myslím, že je lépe rostliny z čeledi lilkovitých pěstovat jen z piety a pro jejich estetický vzhled. Významné je v tomto případě i to (námět k přemýšlení), že pěstování ani požívání těchto rostlin není postaveno mimo zákon, což naznačuje, že se autority (vzpomeňte si, že „archon“ řecky znamená „vládece“) cítí více ohroženy těmi, kteří se snaží změnit své vnímání, než těmi, kteří se snaží zabít. V každém případě, pokud člověk není iniciován skutečným šamanem, který těmto rostlinám skutečně rozumí, je lépe je obdivovat jen v myslprostoru a ne v prostoromysli.

Semena svlačců a LSD

Původy nemocí či budoucnost jsou sdělovány intoxikovanými „pro- středníky“ - fanatistickými *badu-win* neboli dvěma malými děvčátky v bílém, která se objevují během seance... Moderní rituál svlačcových semen obsahuje i křesťanské prvky. Některá ze jmen - *Semilla de la virgen* („semínko Panny“) nebo *Hierba María* („květina panny Marie“) - naznačují propojení křesťanských i pohanských prvků a jasně naznačují, že *Turbina (Rivea) corymbosa* a *Ipomoea violacea* jsou považovány za boží dary.

Když španělští vetřelci v 16. a 17. století porazili a obsadili Mexiko, byli přímo posedlí snahou zničit náboženství místních barbarů a nahradit ho svou drsnou formou křesťanství. I když je naše znalost předkolum- bovských mexických náboženských systémů velmi zlomkovitá a omezuje se na popisy doslova „srdcervoucích“ obřadů, víme, že psychedelické rostliny hrály v domorodých doktrínách velkou roli. Když dáme dohromady tuto informaci s vírou, která požadovala lidské oběti, můžeme opět bezpečně usoudit, že nějakí temnější Archoni ze světa představ hráli hlavní roli při utváření starého mexického náboženství - jako to ostatně udělali (v různém stupni) u většiny světových náboženství.

Aby prosadili své bohem vnuknuté představy do domorodé duše, nastolili katoličtí vetřelci takovou inkvizici, že ta evropská vedle ní vypadala jako nevinná dětská hra. Ovšem lidská vynalézavost není vyhrazena jen despotům, a tak není divu, že Španělé využití psychotropních drog nevykořenili. Indiáni je před nimi pouze ukryli.

Nejobtížnější pro *conquistadory* zřejmě bylo potlačit domorodé využití *ololiuqui*, entheogenu, který je často zmiňován v análech inkvizice. *Ololiuqui* znamená v jazyce kmene Nahuatl „okrouhlou věc a vztahuje se na semena *coaxihuitlu* neboli „hadí byliny“, popínavé rostliny, která roste na březích řek v Jižním Mexiku. Jméno označující semeno (které obsahuje nevíce halucinogenů) je často nesprávně používáno pro celou rostlinu, ale to je novodobá chyba v názvu. V časech konkvisty bylo totéž jméno používáno i na označení entity, o níž se věřilo, že v semenu pobývá a zjevuje se tomu, kdo semeno požije. *Ololiuqui*, stejně jako houby a jiné magické rostliny, byl více než jenom prostředek komunikace s nadpřirozenem. Sám o sobě byl božstvem a předmětem uctívání. V raném koloniálním období byl ukrýván v domácích svatyních šamanů, léčitelů i v domovech obyčejných lidí. Jeho semena byla pečlivě schovávána v posvátných košících a jiných schránkách a byla uctívána modlitbami, svatými oběťmi, kouřem a květinami. *Ololiuqui* byl zřetelně považován za entitu mužského rodu. Těm, kteří pili svatý roztok, se dokonce zjevoval v lidské podobě.

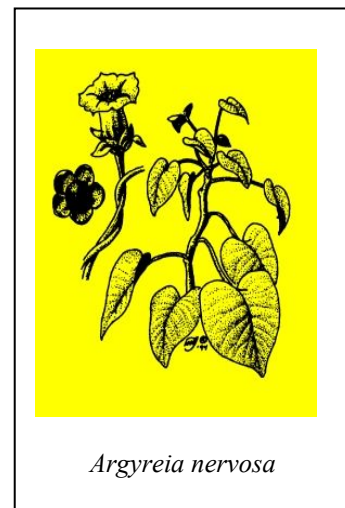
Rivea corymbosa

Jeden z hlavních hodnostářů španělské inkvizice v Mexiku byl Ruiz de Alarcon, který po sobě zanechal zápisky o svých pokusech vymýtiti používání *ololiuqui*. Tento muž se zápalen Anslingera položil před Indiány neřešitelné dilema - buď se vystaví spravedlivému hněvu svého vnitřního božstva, nebo krutému a neobyčejnému potrestání od svých pozemských španělských pánů.

(Alarcon) si stěžuje, že Indiáni si vždy najdou nějaký způsob, jak zmařit i ty nejlepší pokusy kléru, včetně jeho samého, vyšetřujícího vyšetřovatele svaté stolice, a schovají své zásoby *ololiuqui* na tajná místa. Nejen proto, že se obávají trestu ze strany svaté inkvizice, ale předešim proto, že se obávají, aby je nepotrestal sám *ololiuqui* za to, že ho znesvětily cizí ruce. Indiány vždy více zajímá, píše Alarcon, spokojenost *ololiuqui*, než nespokojenost kléru a jím udělované tresty... (Riká): „To není ten stejný strach, který mají před vykonavateli spravedlnosti a trestem, který zasluhují, spíše je to strach z vyšetřovatele svaté stolice, a schovají své zásoby *ololiuqui* na tajná místa.

Nejen proto, že se obávají trestu ze strany svaté inkvizice, ale předešim proto, že se obávají, aby je nepotrestal sám *ololiuqui* za to, že ho znesvětily cizí ruce. Indiány vždy více zajímá, píše Alarcon, spokojenost *ololiuqui*, než nespokojenost kléru a jím udělované tresty... (Riká): „To není ten stejný strach, který mají před vykonavateli spravedlnosti a trestem, který zasluhují, spíše je to strach z *ololiuqui*, nebo z boha, o němž věří, že v něm sídlí. Jsou z toho všeho tak zmateni, že je třeba pomoci Boha, aby byl tento zmatek odstraněn.“

Jako mnozí jiní, kteří byli povoláni, aby „konali boží práci“, i Alarcon ve svých rukopisech zaznamenává věčnou a suchopárnou taktiku totalitárních hlav. Na vesnických návsih vzplály obrovské ohně a rostliny *coaxihuitlu* i jejich *ololiuqui* semena do nich byly vrhány před zraky všech shromážděných hříšníků. Zatímco se všichni dívali, spálil jsem skoro všechna semena, která jsem shromáždil, a pak jsem nařídil pálit a ničit rostliny, na kterých se vyskytují. Stačila patrně jedna takováto ukáзка, a uctívání *ololiuqui* skončilo v ilegalitě. Tam se ukrývalo po více než čtyři sta let, dokud harvardský etnobotanik R.E. Schultes nerozpoznal v *ololiuqui* semena svlačce druhu *Turbina* (též *Rivea*) *corymbosa* a znovu neobjevil jejich použití v domorodém kultu Indiánů kmene Oaxaca. Pak to trvalo ještě dalších dvacet let, než Albert Hoffman (švýcarský objevitel LSD-25 neboli dietylamiidu kyseliny d-lysergové) zjistil, že psychoaktivním alkaloidem v *ololiuqui* je amid kyseliny d-lysergové (LA-111 neboli ergin). To se stalo v roce 1960 a ve stejném roce bylo zjištěno, že mexičtí léčitelé používají semena dalšího svlačce druhu *Ipomoea*

Argyreia nervosa

violacea (nazývaného Indiány *Badoh negro*), který je o něco více halucinogenní a používá se stejně jako *ololiuqui*.

V roce 1965 bylo zjištěno, že další druh svlačce, *Argyreia nervosa* - „havajská lesní růžička“ obsahuje ze všech tří druhů nejsilnější halucinogeny. Koncentrace amidu kyseliny lysergové u ní dosahuje až trojnásobku hodnoty zjištěné u ostatních dvou svlačců. Je však velmi zajímavé, že tento druh lesní růžičky, který pochází z Indie, nemá žádné známé šamanské využití.

Tyto objevy by patrně nezbudily pozornost mimo etnobotanické kruhy, kdyby se časově neshodovaly s počátkem celosvětové psychedelické revoluce v šedesátých letech. Netrvalo tudíž dlouho, a západ začal experimentovat s psychotropními účinky svlačcových semen. Tento původní zájem usnadňovala i skutečnost, že používání svlačce nebylo ilegální - nebylo pravděpodobné, že by vám inkvizice vyrazila dveře proto, že se vám po verandě pne několik rostlinek svlačce „Heavenly Blue“. Tato jistota už ve dnešních dnech trochu polevila a legislativní statut svlačcových semen je poněkud dvojnásobný.

Zneužívání halucinogenních vlastností svlačců bylo jeden čas tak významné, že vedlo legislativní orgány v Evropě i Spojených státech k tomu, aby přikročily ke kontrole jejich mimozahradnického využití.

Pokud je mi známo, svlačce dosud zákonem zakázány nejsou, ale protože jejich semena obsahují látky, které pod zákonem jsou, jejich požívání je zřejmě protizákonné. (Ve skutečnosti vedle semen i stonky a listy některých svlačců obsahují amid kyseliny lysergové.) Jinými slovy můžete rostlinu pěstovat, ale jakmile začnete polykat jakékoliv její části, můžete se dostat do problémů - což je trochu surrealistická legislativa, ale neslyšel jsem, že by byla v poslední době nějak obměněna.

Nicméně inkvizice stále ještě žije. Patrně ze strachu, že by miliony Američanů mohly propadnout svlačcovým semenům, semenářské společnosti (patrně pod tlakem DEA) údajně tato semena ošetřuje nechutným dávidlem. Ať už je to pravda nebo ne, pakliže sníte svlačcová semena ošetřená i neošetřená, bude vám pravděpodobně tak špatně, že si rozmyslíte tuto zkušenost opakovat. V literatuře o tom najdete plno informací, například tuto následující:

Křeče, nevolnost a častý průjem, které provázejí požití těchto semen, daly vzniknout báchorce, že tato semena buď sama o sobě obsahují strychnin, nebo jsou semenářskými společnostmi mořena jedem, aby lidé byli od jejich užívání odrazeni. Ti, kteří tato semena požili, zastávají obecné mínění, že trip za vedlejší účinky nestojí. Když se vezme v úvahu koncentrace halucinogenů v semenech, jsou tělesné problémy pravděpodobnější, než psychické zážitky... Velké dávky mohou být nebezpečné a je třeba se jim striktně vyhnout. Bez nevolností a břišních potíží to patrně se svlačcem nejde.

Je pravidlem, že nevolnost představuje téměř jistý vedlejší účinek požití svlačcových semen. Proto je užitečné znát postup jednoduché extrakce, kterou se amid kyseliny lysergové oddělí od průvodních toxinů. Bohužel až do dnešních časů jsem nenalezl žádný postup, který by fungoval (alespoň pro mě) tak, jak je inzerován. A to přesto, že jsem zkusil několik velmi přesvědčivě složitých receptů, které byly v šedesátých a sedmdesátých letech publikovány v udergroundovém tisku. Protože je amid kyseliny lysergové ve svlačcových semenech zřejmě přítomen ve formě solí rozpustných ve vodě, je snaha o jeho chemickou extrakci prováděná nechemiky většinou marná. Jednoduchý extrakt ve vodě (podobný tomu, který používají mexičtí léčitelé) je, i když stále ještě vzbuzuje nevolnost, patrně nejpoužitelnějším způsobem požití. Většina zpráv o velké nevolnosti a zvracení se týká spíše požití celých *semen* a ne „čaje“, který vznikne namočením semen do vody.

Podle mých zkušeností je pro svlačcová semena vedle už zmíněné nevolnosti charakteristické i to, že vyvolávají u různých lidí různé reakce.

Nejnejpříjemnějším vedlejším efektem svlačcového nápoje ze 100 až 250 semen je lehká nevolnost a slabé bolesti žaludku. Za příjemný efekt lze považovat uvolnění, jasnost mysli a stav magického klidu. Po dávce z 500 semen se mi udělalo velice špatně a zvracel jsem. Tato intenzivní nevolnost překryla všechny psychedelické účinky, kromě slabě barevných vizí. Není třeba říkat, že to byla zkušenost, která mě nelákala k opakování. Zkusil jsem i semena havajské lesní růžičky (Hawaiian Baby Woodrose). I ta jsem namočil, ale předtím jsem oškrabal jejich slupku, která je údajně jedovatá. Poprvé jsem požil šest semen a měl jsem příjemné, magické a snové zážitky. Podruhé jsem jich snědl osm - neoškrábaných a nevylouhovaných - a zažil jsem značnou nevolnost a nespavost. Potřetí jsem požil 12 připravených semen a zažil jsem opilé pocity s nevolností a zvracením, po kterém se mi udělalo lépe a měl jsem víze za zavřenými očima víčky (většinou tmavě oranžové, rudé, žluté a hnědé obrazce). Po zbytek noci jsem zůstal vzhůru a měl několik příjemných rozhovorů s přáteli. I příští ráno ve mně přetrvával pocit míru a dobré nálady. Zdá se být pravděpodobné, že se množství alkaloidů u jednotlivých rostlin liší a že na jejich potenci má vliv i způsob pěstování a zacházení se semeny po jejich sklizni. Někteří přátelé zažili po požití semen havajské lesní růžičky jenom nevolnost, ale další přítel po svlačcových semenech žádnou nevolnost nepocítil. Máčel semena tak dlouho, dokud jejich slupka nešla snadno oloupat, a pak snědl jen zárodečné klíčky. Tuto techniku jsem dosud nevyzkoušel. Zkusil jsem ale i semena svlačce *Rivea corymbosa - lololuqui*, která vypěstoval přítel na Havaji. Nejvíce jsem jich najednou snědl 70. Důkladně jsem je rozžvýkal a spolkl. Vyvolaly ve mně mírumilovné letargické uvolnění. Cítil jsem, že duch *Ololuqui* je velmi dobromyslný, magický a klidný. Velmi rád bych s tímto entheogenem dále experimentoval.

Nic z výše uvedené citace se nepodobá typickým účinkům LSD. I když následující citace se zdá být více „psychedelická“, jen stěží by mohla konkurovat extatickým zážitkům prvních LSD výzkumníků.

Použila jsem je (semena svlačce) dvakrát a pokaždé jen semena, která jsem sama vypěstovala (abych se vyhnula případnému chemickému ošetření kupovaných semen). Při jejich zpracování jsem použila postup, který uveřejnil Richard Alan Miller v *Magickém a rituálním využití bylin*. Rozdrtila jsem semena na mouku, nechala je hodinu sáknout ve vodě a pak nálev smíchala s mlékem (první pokus) či džusem (druhý pokus) a vypila ho. Na první dávku jsem vzala 200 semen. Byla jsem velmi nervózní a podrážděná, ale když jsem snědla trochu rýže, uklidnila jsem se do příjemného, slabě psychedelického stavu, který vydržel po několik hodin. Ani na chvíli jsem nepocítila žádnou nevolnost. Na druhou dávku jsem vzala 300 semen a můj muž si vzal stejnou dávku. Tentokrát jsme uposlechli radu R. A. Millera a poté, co jsme vypili nápoj, vzali jsme si Dramamin, abychom předešli případné nevolnosti. Zkušenost byla velmi intenzivní a trvala šest hodin. Nicméně popsat ji tak, že byla podobná zážitku LSD, není úplně přesné. Tahle sahala trochu více do temnější strany a byly při ní silné hlasové halucinace. Ani jeden z nás během tripu nemluvil, měli jsme oba pocit, že jsme dostali výraznou instrukci, abychom „šli dovnitř a zůstali tam.“ Oči jsem měla zavřené, nehýbala jsem se a cítila jsem se více jako posluchač a pozorovatel než jako aktivní účastník. Během vrcholu zážitku jsem necítila žádnou nevolnost, ale během sestupné fáze jsem musela jít zvracet. Můj muž necítil žádnou nevolnost, ale všechny jeho ostatní zkušenosti se vyrovnaly mým. Semena použitá v obou seancích patřila svlačci *I. tricolor (l. violacea)* - varieta Heavenly Blue.

I když semena svlačců obsahují látky příbuzné LSD-25 - která je v západní kultuře výrazným archetypem „psychedelické“ drogy - rozdíl mezi amidovou a dietylamidovou formou molekuly způsobuje výrazné rozdíly v subjektivních prožitcích.

...rozdíl mezi svlačci *Ipomoea violacea* a *Turbina corymbosa* na jedné straně a LSD na straně druhé nespočívá pouze v různé kvantitě drogy. Je to též kvalitativní rozdíl, protože LSD je velmi specifický halucinogen, zatímco psychické účinky amidu kyseliny lysergové a ostatních alkaloidů obsažených v obou rostlinách mají výraznou narkotickou složku.

Víme-li, že semena obsahují výraznou složku, která má sedativní účinky, vzniká otázka: kolik je jich třeba k tomu, aby byl dosažen žádoucí „psychedelický“ stav vědomí? Ti, co se o tom zmiňují, uvádějí velmi

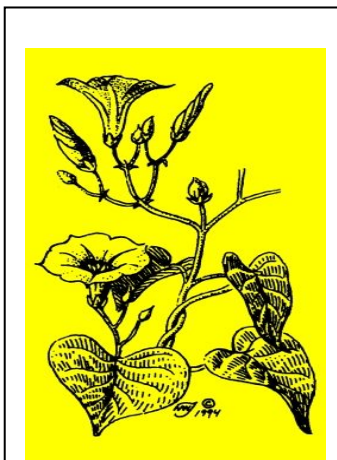
rozdílná množství svlačcových semen.

Obecně se za horní hranici považuje 300 semen svlačce. Ale jsme různí, a co pro někoho může být „trochu náročná zkušenost“, může být pro jiného pořádná procházka peklem. A konečně semena od různých rostlin se mohou výrazně lišit vahou i potencí. To záleží na podmínkách růstu a mnoha dalších faktorech. Jestliže stanovíme, že 300 semen váží zhruba 6 až 8 gramů, výše uvedená dávka (cca 56 g) by obsahovala okolo dvou tisíc semen! Pro představu tripu, který by mohla vyvolat, následuje popis zkušenosti člověka, který si vzal dávku poloviční. V tomto případě už nejsou nejmenší pochyby o „psychedelickém“ účinku semen:

Má vlastní zkušenost se semeny svlačce může posloužit k tomu, aby dosvědčila obrovskou halucionogenní sílu těchto semen. Jedná se o „špatný“ trip, který nebyl nijak připraven a který neměl jiný účel než si „užít“. Po tomto tripu mi trvalo dva roky, než se mi alespoň trochu vrátila důvěra v psychedelika. Tyto špatné účinky byly pochopitelně především výsledkem mé bezuzdné neskromnosti a z ní vyplývající příliš velké dávky, na kterou jsem nebyl v žádném případě připraven...

Vzpomínám si, že jsem si vzal asi 1000 až 1200 semen. Věděl jsem z četby, že postačující dávka je asi 300 semen, ale nějak jsem si myslel, že se jedná o spodní hranici. A prostě jsem si vzal radši víc, aby to stálo za to... Blížilo se to ke mně velice rychle a prudce to narůstalo na objemu. Mohu to pouze označit jako „třpytku“. Nepodobalo se to ničemu, co bych byl kdy zažil... Dvakrát až třikrát se to přiblížilo tak blízko, že to málem zaplnilo pokoj, a to už jsem byl naprosto vyděšen. Cítil jsem strašný strach ze smrti. Nebylo kam utéci. Centrum rotace té věci se shodovalo s centrem mého zorného pole, mou vlastní osou rotace. Se strašnou, nekonečnou energií to měnilo smysl rotace. Když se to blížilo, cítil jsem, že mě to pohltí, že se v tom rozpustím. Že mě to zbaví identity a vědomí a bude se mnou navždy konec... Mou mysl rozpoltily dvě řeky, z nichž jedna byla ohnivě rudá a druhá jasně zelená, a já začal cítit, že rozdvojení mozku a mysli je pouhým odrazem dokonale rozdvojeného vesmíru. Od rozdvojení elektron - proton až k mému na dva laloky rozdvojenému mozku, který tvoří mé vědomé myšlenky. Vše je rozdvojeno. I věčnost je rozdvojena na peklo a nebesa. To už jsem byl velmi vyplašený a žádal jsem svou ženu, aby mě dopravila do nemocnice...

Jeden z nejzajímavějších aspektů psychedelické zkušenosti je úžasně široký rozsah individuálních reakcí. Jedna z osob popisuje trip navozený 2000 semeny za „trochu náročnou zkušenost, která stojí za zkoušku“, zatímco jiný skončí s poloviční dávkou na pohotovosti. Máme co do činění s psychoaktivními molekulami, které propojují mozkové synapse naší vlastní jedinečné psychiky. Čili jinými slovy - psychedelika jsou pouze novým nástrojem k poznání sebe sama. Každý na ně reaguje jinak. Aldous Huxley si vzal LSD a dosáhl tím určitých poznatků. Charles Manson si vzal LSD také a došel někam úplně jinam.

Ipomoea violacea

Požítí semen svlačce za účelem změny stavu vědomí je v rámci naší západní kultury známo sotva čtyřicet let, což je v ostrém kontrastu s tisíci let, po které semena byla k tomuto účelu používána domorodými kulturami. Chemické analýzy ukazují, že obsah halucinogenních alkaloidů je u svlačce „Havajská lesní růžička“ výrazně větší než u druhů *Ipomoea violacea* a *Turbina corymbosa*. V kvantitativních termínech byla tedy škála jejich potence jasně stanovena a *ololiuqui* se ocitlo na samém dně této stupnice. Nicméně se zdá, že pro domorodé rituální využití dostačují takové dávky, které jsou značně nižší než dávky, kterých je potřeba k vyvolání halucinogenních účinků u příslušníků moderní západní kultury. V Mexiku, jediném místě na světě, kde má používání svlačcových semen šamanskou tradici, se říká, že stačí třináct semen. Toto množství se zřetelně opírá spíše o náboženskou numerologii než o

che- mické analýzy. Abychom tu věc ještě více zapletli, můžeme uvést, že ačkoliv semena havajské lesní růžičky obsahují více alkaloidů, trip jimi vyvolaný je západními uživateli vnímán jako tělesně nepříjemný a přitom nijak zvláště psychedelický. A v kontrastu s tím, mexickým šama- nům postačí podprahové dávky daleko slabších druhů k tomu, aby se setkávali se spojenci ze světa představ, kteří jim pomáhají stanovit diagnózu. Co způsobuje tenhle rozdíl?

Chceme-li si zachovat dobrou vůli a touhu po pravdě, můžeme o příčinách, jež způsobují rozdíly mezi reakcemi Mexičanů a příslušníků západní kultury, jenom spekulovat. Jeden z prvních rozdílů, kterých si všimneme, je to, že Mexičani používají drogu v kontextu náboženském a uzdravovacím, zatímco západní lidé buď pro pobavení nebo pro výzkum. Patrně zde je nějaký vztah mezi náboženskou vírou jako takovou a tím, že semena působí, srovnáme-li jejich a západní dávkování, jakoby v homeopatických koncentracích. A nakonec je nutno vzít v úvahu i to, že záleží na genetických podmínkách každé rostliny, na podmínkách jejího růstu i sklizně. To ostatně platí o všech rostlinách uvedených v této knize.

Přítomnost tolika odchylek, zaznamenaných jak v literatuře, tak i v psychedelickém folkloru, hovoří ve prospěch alchymické interpretace. Jinými slovy, vědomí, které se snažíme změnit, je pro tuto změnu *přínejnějším* stejně důležitým faktorem jako substance, kterou se ho snažíme změnit. Stejný klíč může otevírat různé dveře. Co je však za nimi ukryto, není možno zjistit jinak než tím, že do nich člověk vejde. Je naprosto jasné, proč dává západní medicína přednost chemicky čistým, synteticky vyrobeným lékům - jejich účinky jsou obvykle jednoznačné. A to je pro společnost, která vyžaduje stejné a opakovatelné výsledky, velmi důležité.

Šamansko - alchymický model ovšem vyžaduje hlubší, vědomou pozornost, méně násilnou, ale zato více holistickou a zevrubnou. Takže alchymie představuje záměrné spojení vědomí s hmotou, operaci, která zahrnuje *unus mundus* a vyžaduje osobní smlouvu mezi konzumentem a substancí, již konzumuje. To znamená udržování dynamického vztahu s rostlinami, které člověk užívá. A to od jejich zasetí přes období růstu až ke sklizni a přípravě k požití. Je-li to prováděno s plným vědomím a láskou, představuje to už samo o sobě vědomí rozšiřující zkušenost.

Svlačce jsou krásné rostliny a je dobré je poznat i tehdy, když nehodláme konzumovat jejich semena. *Ipomoea violacea*, nebo jak je tento druh někdy nazýván *Ipomoea tricolor* (systematika svlačců je velmi složitá i pro botaniky) má několik variet. Heavenly Blue - Nebeská modř je patrně nejznámější, ale Flying Saucers - Létající talíře, Pearly Gates - Perlegové brány a Wedding Bells - Svatební zvony se také hojně vyskytují. Nejsou tak snadno k mání jako semena jiných rostlin, ale je možno je na jaře sehnat ve většině školek a jsou velmi snadné na pěstování. Přestože jde o vytrvalý druh, je v této zemi pěstován většinou jako letnička. Svlačce mají rády silnou, dobře odvodněnou půdu, slunce a bohatou zálivku, ale daří se jim všude. Semena mají tvrdou slupku a před vysetím je dobré je na dvě hodiny namočit do teplé vody. Když jsou semena namočena, rostliny pokvetou asi šest týdnů po vysetí. Semena sejeme asi centimetr hluboko a nejméně tři centimetry od sebe. Rostlina se vine jen pokud mají kořeny dost místa, čehož docílíme tím, že je sejeme do prostorných květináčů. Přestože svlačce mají rády hodně vody, pokud mají kořeny stále ve vlhku kvetou jen málo a dávají málo semen.

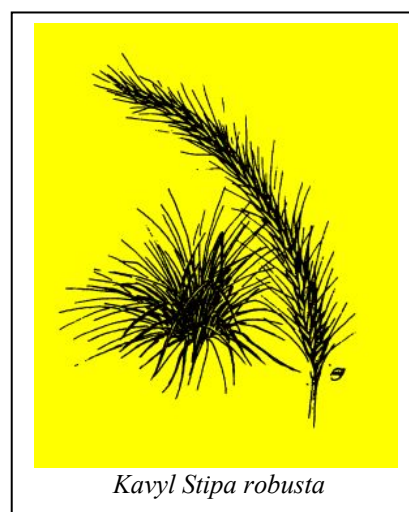
Svlačec *Turbina corymbosa* neboli *ololiuqui*, klasický entheogen z Mexika, je ve Státech velmi vzácný, i když jeho semena je možno za značný obnos (v roce 1993 to bylo padesát centů za kus) koupit u specializovaných firem. Má zkušenost: z dvaceti zasetých semen vyklíčilo jen jedno v jeden nepříliš zdravě vyhlížející výhonek. Neustálým ošetřováním a péčí se mi nicméně povedlo vypěstovat zdravou dospělou rostlinu, která se teď šťastně vine kolem trámů mého skleníku. Protože je vzácná a zřetelně křehké podstaty, pěstuji ji v květináči jako skleníkovou trvalku, zatímco méně vzácná *Ipomoea violacea* smí kvést a hynout jako letnička venku (vytváří dost semen, takže se obnovuje sama bez setí a každé jaro se objeví mnoho silných výhonků). *Ololiuqui* roste jako skleníková rostlina dobře a nevyžaduje žádnou zvláštní péči, kterou by se lišila od *I. violacea* žijící venku.

Havajská lesní růžička (*Argyrea nervosa*) je čistě tropická rostlina a přestože chovám dvě rostliny ve svém skleníku, zřetelně vyžadují vyšší noční teplotu, než jsem jim schopen poskytnout. Pochybuji, že se jim bude dařit v prostředí, které nebude mít stálou teplotu nad 21 ° C. Neočekávám od nich, že by u mě kvetly, přestože v druhém roce měly značně větší přírůstek než v prvním. Jsou sice zdravé, ale na své stáří přece jenom malé.

Spací tráva - Kavyl *Stipa robusta*

Kavyl (*Stipa robusta*) je hrubá vytrvalá tráva, která roste v Coloradu, Novém Mexiku, Texasu a Arizoně. Má v této části Států osklivou pověst, a to pro své účinky na domácí zvířata, zvláště pak koně.

Expedice, jejichž přesun závisel na koních, měly v oněch časech často těžkosti s cestováním kraji Nového Mexika, protože se jejich koně rádi pásli na trávě, která způsobovala hluboký, téměř strnulý spánek. Tyto účinky trvají několik dní, během nichž nelze zvíře vzbudit na déle než na okamžik. Tato jedovatá podstata, která je schopna vyvolat tak hluboký spánek u zvířat, by jistě mohla mít velký význam pro medicínu, ale pokusy farmaceutických společností o extrakci účinné látky z této trávy končily neúspěšně. Dnes už je aktivní složka spací trávy, která způsobuje spánek u zvířat, známa. V prosincovém čísle časopisu *Discover* z roku 1992 je zmíněna současná studie, která zjistila, že v trávě se nalézá amid kyseliny d-lysergové. Je zajímavé, že tento alkaloid je výsledkem činnosti houby *Acremonium*, která žije symbioticky v tkáních rostliny. Tyto dva rostlinné organismy se vyvíjely spolu tak dlouho, že dnes je houba obsažena rovnou v semenech, a tak je zaručen její přenos na dalšího jedince. Článek v časopise tvrdí, že koncentrace amidu kyseliny lysergové ve spací trávě je vyšší, než jaká kdy byla u rostlin zjištěna.

Tato informace je tak nová, že následující dopis je jedinou informací, kterou mám o halucinogenních účincích spací trávy:

Semena trávy *Stipa robusta* jsou malá, černá, dlouhá a tenká - trochu něco jako divoká rýže. Nedávno jsem zasal osm semen, která mi během týdne vyklíčila. Snědl jsem jedno semeno, ale žádné účinky se nedostavily. Později jsem zvedl dávku až na devět semen, která jsem předními zuby dokonale rozžvýkal. Semínka jsou tak malá, že mi málem při žvýkání vypadla.

Ke zřetelným posunům v nervovém systému došlo asi po hodině. Účinky vydržely asi hodinu a půl a je možno je popsat jako „pocit neskutečnosti vnějšího světa“, abych částečně citoval Alberta Hofmana, který takto popsal své zkušenosti s čistým amidem kyseliny lysergové v *The Ethnobotany and Chemistry of Hallucinogens*. Zhasl jsem, šel do postele a poslouchal přes sluchátka meditační hudbu z pásky. Ve tmě se objevily jasně rozeznatelné, bezbarvé, lehce se pohybující, emočně laděné halucinace. Necítil jsem žádné vyčerpání ani nevolnost, jaká člověka očekává po požití semen havajské lesní růžičky. Vlastně se celý zážitek od zkušeností s růžičkou značně lišil. Nemám o trávě *S. robusta* žádnou literaturu, ale odhaduji, že účinky spadají na vrub amidu kyseliny lysergové a nejsou ovlivněny žádnými dalšími alkaloidy. Tělesně byla ta zkušenost velmi klidná a příjemná, i když místy trochu tajemná. Asi po dvaceti až třiceti minutách ležení jsem se ponořil do spánku. Nahraná meditační hudba nesporně pomohla aktivovat a zaostřit vizuální i emoční obsah vize. Celkem vzato, bylo to fascinující a stálo to za to. Příště zkusím 20 semen.

Neobjevily se žádné nepříjemné vedlejší účinky nebo kocovina. Spací tráva je nepochybně entheogen, který si zaslouží prozkoumat.

Je snad naprosto samozřejmé, že při výzkumu neznámých semen je třeba být velice opatrný. I když článek v *Discover* zmiňuje, že Indiáni ze Střední Ameriky dávají semena spací trávy jako sedativum plačícím dětem, nevím nic o žádné domorodé tradici, která by tuto rostlinu používala k vyvolání šamanského vědomí. Protože výskyt této rostliny je omezen na jihozápad Států, nevím, jak se semena dostala k „indiánům ze Střední Ameriky“ (podobná tvrzení v populárním tisku jsou vždy pochybná). Je důležité si uvědomit, že Albert Hofman objevil původně LSD právě v námelu, houbě druhu paličkovice nachová (*Claviceps purpurea*). Tato houba, která roste na žitě, obsahuje až třicet různých alkaloidů, z nichž některé vyvolávají otravu námelem, která během staletí skosila na celém světě mnoho tisíc lidí.

Ergolinové alkaloidy obsažené v námelu jsou deriváty kyseliny lysergové a halucinogenního amidu kyseliny lysergové. Tyto alkaloidy vyvolávají gangrénu a křeče. Při gangrénové otravě začnou brnět prsty, pak následuje zvracení a průjem. Po několika dnech se na prstech u rukou i nohou objeví gangréna. Pak už jsou zachváceny celé údy a protože cirkulace krve ochabuje, za velkých bolestí údy odpadnou od těla... Křečová forma otravy začíná stejně, ale pak následují bolestivé stahy svalstva končetin vrcholící křečemi podobnými epileptickým. Tato choroba bývala nazývána oheň svatého Antonína a byla obávána všude tam, kde lidé jedli žitný chléb.

Každý, kdo si prohlédl fotografii „gangrenózní nohy při otravě námelem“, která je na 417. stránce *Botaniky pro mediky* (viz citaci), bude raději halucinogeny hledat někde jinde, nebo se alespoň bude zajímat o extrakci amidu kyseliny lysergové a nebude experimentovat přímo s něčím, co obsahuje houbu. *Acremonium* (a tudíž i spací tráva) může či nemusí tyto či jiné alkaloidy obsahovat také, a proto je při experimentování s nevyzkoušenými semeny nutná co nejvyšší opatrnost. Protože jsem nikdy neslyšel o tom, že by otravy podobné námellovým provázely požití semen svlačců, dá se předpokládat, že halucinogenní alkaloidy nejsou vždy provázeny alkaloidy nebezpečnými.

Mezkalin: Peyotl a San Pedro

Prostřednictvím kaktusu San Pedro může *curandero* ovládat děje, které jsou mimo čas a prostor: může se změnit v ptáka či pumu, může cestovat pozpátku či dopředu v čase, může se přemístit na různá místa, může najít vzdálená místa či osoby, může zjistit pachatele loupeže nebo vraha... Může to vykonat silou své magické smlouvy (*compacto*) s dobrými či neškodícími entitami. Musíme zde zdůraznit, že podle domorodé představy světa nejsou síly nebo entity jednoznačně pozitivní nebo negativní. Mytický svět je dvojsmyslný a dvojnásobný. Duch může být dobrý (*bueno*) a léčit a chránit, nebo špatný. Záleží na vztazích, které s ním operátor naváže, nebo na účelu provozovaného rituálu.

Přinejmenším tisíc let před narozením Krista používali domorodci ze Severní Ameriky, kteří žili na území dnešního Texasu, ke svým rituálům kaktus peyotl (*Lophophora williamsi*). Sloužil jim jako katalyzátor, pomocí kterého vcházeli do světa představ. Přibližně ve stejné době a ke stejným účelům používali jihoameričtí Indiáni žijící na území dnešního Peru kaktus San Pedro (*Trichocereus pachanoi*). Přestože se tyto dva druhy kaktusů jen stěží mohou ještě více lišit ve vzhledu a struktuře, jednu věc mají společnou. Oba obsahují stejný psychoaktivní alkaloid, mezkalin. Je zajímavé a patrně i významné, že tyto od sebe zcela vzdálené a sobě nepodobné kultury používaly stejnou chemickou molekulu pro stejný účel a zhruba ve stejný historický čas.

Evropané se s touto molekulou nesetkali dříve než zhruba o 2 500 let později, kdy se španělská inkvizice obořila s charakteristickým di-vošstvím na každého, kdo porušil její zákon a kaktus požil: Mnoho Indiánů

bylo bičováno a někdy i zabito za to, že ho i nadále používali... oční bulvy (jednoho z nich) vylezly prý po třídním mučení ven z důlků; „pak mu Španělé rozřízli břicho řezem ve tvaru kříže a vypustili hladové psy, aby se nažrali jeho vnitřností.“

Podobné reakce na požívání kaktusů peyotlu v Mexiku a San Pedra v Peru účinně podobné praktiky zatlačily na stovky let do ilegality. A Evropané se o mezkalin začali znovu zajímat až koncem devatenáctého století. Tento alkaloid byl izolován a pojmenován až v roce 1897, pouhých 96 let před napsáním této knihy.

Jak už to tak u psychedelických látek chodí, je mezkalin obklopen aurou neuvěřitelných nepřesností. Samo jméno vzniklo ze zmatků, které obklopují Apače Mescalery (kmen, od něž byly získány první vzorky), mezkalovou rostlinu (*Maguey*) používanou při fermentaci tequily a *mezcalový bob* (*Sophora secundiflora*), což je halucinogen, který byl používán před objevením peyotlu a který je tak jedovatý, že smrt po jeho požití přichází skoro stejně jistě jako halucinace (mezi všemi údaji, které o požívání rostlin pro jejich psychedelické účinky shromažďuji, jsem dosud nenarazil na zmínku o současném používání mezkalového bobu). Takže nejvýraznější psychoaktivní alkaloid peyotlu byl nazván „mezkalin“, přestože s výše uvedenými nositeli podobných jmen neměl v podstatě nic společného. Do obecného povědomí se mezkalin dostal až po roce 1954, poté co Aldous Huxley uveřejnil svůj, dnes už slavný, popis svých psychedelických zkušeností v knize *The Doors of Perception*. Tato kniha udělala velký dojem na současnou inteligenci a připravila jeviště pro drogovou revoluci, která vypukla o dekádu později. Netrvalo dlouho a stále větší počet mezkalinových konvertitů začal na sobě zkoumat jeho účinky s výsledky, které bylo možno předpokládat. Sdělovací prostředky tato fakta okamžitě převedla do šokujících zpráv plných hrůzy a zhýralosti. Výsledkem bylo, že na konci šedesátých let prohlásila naše Inkvizice všechny formy požívání mezkalinu za zakázané, s výjimkou etnických členů Native American Church - NAC (Církev domorodých američanů), která je založena na požívání peyotlu. Tato zvláštní a ústavně sporná výjimka dnes představuje ve Spojených státech jediné legální povolení užívání psychedelické substance k náboženským účelům.

Ne, že by toto privilegium bylo něco snadného. Příslušníci NAC bojovali více méně nepřetržitý boj za to, aby uchránili svůj rituál před státní protidrogovou administrativou vlastně od samého začátku existence této církve. Až do dnešního dne soudy, s několika málo výjimkami, právo příslušníků NAC požívat v rámci náboženských obřadů peyotl respektovaly. Tato legislativní situace se velmi rychle může stát irelevantní, protože kaktus je sklizen tak intenzivně, že mu hrozí vyhynutí. V Mexiku, odkud pochází, byl už peyotl vyhlášen ohroženým druhem.

Peyotl se ocitl na seznamu ohrožených druhů vydaném mexickou vládou koncem roku 1991. Zpočátku se zdálo, že tento zákaz platí i na jeho sběr mexickými Indiány, kteří ho potřebují na tradiční ceremoniály. Tato situace byla nakonec vyřešena dodatkem k mexické ústavě, kde se praví, že domorodí občané státu mohou používat peyotl ke svým náboženským obřadům.

Připadá mi to trochu jako zákaz sběru rajčat s výjimkou případů, kdy jsou sbírána na jídlo. Každý, kdo se třeba jenom na minutu, zabývá uvedenými případy, zjistí, že se celá záležitost utápí v paradoxech, protimluvech a nesmyslech, jako ostatně vše, co se týká látek měnících vnímání. Používání jedné z rostlin naší planety, která obsahuje jedno z nejsilnějších psychedelik, je zakázáno zákonem, který neplatí pro určité etnicko-kulturní skupiny. Její „ilegální“ používání je však tak rozšířené; že z něj rostlině hrozí vyhynutí. V některých kruzích je tato situace možná považována za jedno z řešení celého problému, v jiných za nenahraditelnou ztrátu pro lidskou zkušenost a ještě v jiných za zničení další molekuly DNA, které nemá jiné zdůvodnění, než pouhé cvičení se v ekologické nezodpovědnosti.

Původní oblast výskytu peyotlu je omezena na Chihuahuaskou poušť, území, které se táhne z hraniční

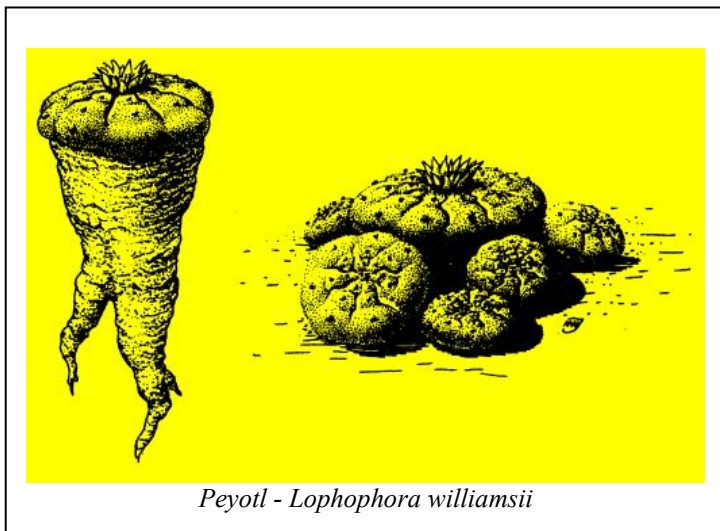
oblasti jižního Texasu do severo-centrálního Mexika. I v této své domovské oblasti nebyl nikdy hojný. Dosažení průměru 10 centimetrů trvá této rostlině okolo třinácti let.

Abychom si udělali představu o množství, které je konzumováno, musíme si uvědomit, že Native American Church má asi čtvrt milionu členů. A teď si představme, že každý z těchto členů sní minimální dávku čtyř hlaviček peyotlu během sezení, které se odbývá každý týden (minimální odhad, protože psychoaktivní dávka se obvykle sestává ze šesti usušených peyotlových hlaviček - z nichž každá představuje celou nadzemní část kaktusu). Není třeba matematického génia, aby spočítal, že se týdně spotřebuje kolem milionu hlaviček, což představuje padesát dva miliony ročně. A to tato čísla neberou v úvahu sběr prováděný mexickými domorodými kmeny či lidmi, kteří nejsou Indiáni. Z toho všeho jasně vyplývá, že při současné spotřebě představuje peyotl přírodní zdroj, který se neobnovuje. Užívání peyotlu bylo v Mexiku poměrně běžné, ale v posledních desetiletích jeho sběratelé, Indiáni i narkomané, rostlinu po obou stranách hranice téměř vyhubili... Peyotl, jako mnohé jiné formy vzácných kaktusů, roste bolestně pomalu. Dospělá rostlina velikostí baseballového míčku může být třicet let stará... Jsem přesvědčen, že má-li tato mytická a z medicínského hlediska cenná rostlina přežít, musí jí pomoci ochráněři.

Musím se svěřit, že jsem si nikdy na žvýkání peyotlu nepotrpěl. Jeho příchut' pro mě vždy představovala tu nejhůře chutnající věc na světě. Hmotu, kterou si možná vysnilo nějaké nedospělé božstvo, jež bylo zvědavé, jak daleko půjdou ubozí lidé ve své touze překonat své hranice. Začátkem osmdesátých let jsem jedné letní noci snědl dvanáct suchých hlaviček peyotlu. Nepamatuji si už, jak jsem je spolknul, asi jsem je obalil želatinovými kapsulemi. A pak se mi udělalo špatně. Tak špatně, že to považuji za největší nevolnost svého života. I dlouho potom, co jsem úplně vyprázdnil svůj žaludek, jsem několik hodin prožíval „suché psychedelické zvracení". Množství energie, které jsem vydal při každém záchvatu dávení, bylo neuvěřitelné - jako kdybych zvracel svou životní energii. Křeče přicházely v oddělených neúprosných vlnách, jako kdyby mě kosmická ruka ždímal jako starou tubu pasty na zuby. Jak tento rytmus pokračoval, cítil jsem se slabší a bezmocnější. Už jsem se začal bát, že umírám. Nebylo na tom nic spirituálního, nic povznášejícího ani nic, co by mně přineslo vhled do sebe sama. Jediné, co jsem si z této zkušenosti vzal, bylo rozhodnutí, že tohle je můj poslední peyotlový trip v životě. Omluvil jsem se svému tělu a zkroutěně mu slíbil, že už ho nikdy takovému zneužití nevystavím.

Většina peyotlistů však zřetelně tento můj postoj nesdílí. Někteří mi dokonce řekli, že to, jak jsem se po požití kaktusu cítil, naznačuje, jak ještě dlouhá je má cesta k duchovní integraci. (Jedním ze základních článků víry v NAC je, že stupeň nevolnosti po požití peyotlu je v přímé úměrnosti s potřebou očistění. Snad na tom něco je - znám dlouholeté členy této církve, kteří chroupají sušený peyotl jako smažené brambůrky). Ať už je to jakkoliv, publicista a vědec Robert DeRopp, který má jako drogový výzkumník daleko větší kredit než já, o peyotlu poznamenal: „je to tak málo slibný pas do umělého ráje, jaký si jen lze představit." Toto vše se však stává akademickým, je-li kaktus sbírán tak intenzívně, že mu hrozí vyhubení. V každém případě se jedná o jeden z těch druhů, jejichž problémy s přežitím je z praktických, ne-li už morálních důvodů vyřazují z běžného používání. Naštěstí kaktusu San Pedro (*Trichocereus pachanoi*), který také obsahuje mezkalin a který je doma v Peru (a který je možno legálně vlastnit i ve Státech) vymření nehrozí. Je pojmenován po sv. Petru, „strážci prahu" katolického ráje (zřejmě indiánská strategie jak umlčet inkvizici) a vždy byl v Jižní Americe spojován s komplexním šamanským využitím.

Peruánští lidoví léčitelé („curanderos") znají vlastnosti kaktusu San Pedro od svých předků a používají je při svých rituálních ceremoniích. Spolu se svými pomocníky pijí extrakt, který vznikne tím, že se nakrájené stonky kaktusu vaří několik hodin ve vodě. Někdy ke kaktusu přidávají i jiné rostliny, jako třeba durman, ovšem ty vaří odděleně. Tento nápoj obsahuje halucinogeny a curandero pak pomocí písni prosí kaktus, aby mu ukázal pacientovu chorobu a doporučil byliny nutné k vyléčení. Odvar je také používán k věštění a na odvrácení magického útoku... Po nepříjemných symptomech (nevolnost, zvracení a křeče) se dostaví účinky psychické, jako např. změna vnímání, provázená často zrakovými halucinacemi. Mohou se vyskytnout i jiné smyslové halucinace. Je také narušeno vnímání času a prostoru.

Peyotl - Lophophora williamsii

Na rozdíl od peyotlu, kaktus San Pedro poté, co překročí první stadium růstu, roste velmi rychle. Jedinci v mém skleníku měli roční přírůstek až čtyřicet pět centimetrů. Rostlina se snadno pěstuje a daří se jí skoro všude, kde je zima relativně mírná. Bylo mi řečeno, že se běžně vyskytuje v zahradách jižní Kalifornie. Řízky tohoto téměř bezbodlinového kaktusu jsou k mání u všech specialistů a i menší prodejny ojedinele prodávají už zakořeněné jedince.

Přestože San Pedro obsahuje ve srovnání s peyotlem jenom asi třetinu množství mezkalinu, o jeho blízkém příbuzném, kaktusu *Trichocereus peruvianus*, se říká,

že se množstvím alkaloidů peyotlu vyrovná. Bohužel, na rozdíl od svého bratrance, je *T. peruvianus* ve Státech velice vzácný. Dosud jsem na jeho zdroj nenarazil, a tak trochu ty historky o jeho potenci považuji za další psychedelický mýtus, jinak by byl asi snáze k mání (legandy často vznikají kolem věcí, které nelze ověřit).

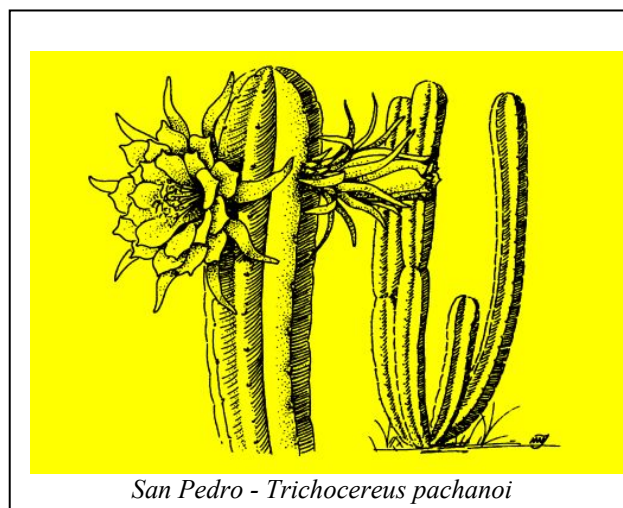
Ti, kteří hledají „psychedelické povyražení“, si asi těžko oblíbí požívání takového množství hořkého slizu. Nemyslím, že bychom se měli obávat, že se kaktus San Pedro ocitne na seznamu nepovolených látek, protože se jen těžko může stát objektem chronického nadužívání. Přestože každý, kdo se alespoň trochu vyzná v chemii, je schopen alkaloidy z kaktusu separovat či alespoň koncentrovat, jedná se, vzhledem k získanému množství, o příliš pracný a zdoluhavý proces.

Za výhodnější než měřit základní dávku rozměrem kusu kaktusu 35 x 8 cm považuji její odvození od váhy usušeného a rozdrceného stonku.

<i>Lophophora williamsii</i> - 27,0 gramů usušené substance obsahuje	300 mg mezkalinu.
<i>Trichocereus peruvianus</i> - 37,5 gramů usušené substance obsahuje	300 mg mezkalinu.
<i>Trichocereus pachanoi</i> - 100,0 gramů usušené substance obsahuje	300 mg mezkalinu.

Tři sta miligramů (slušná dávka, když ji srovnáme s ostatními psychedeliky) je považována za přiměřenou halucinogenní dávku pro průměrně vážícího dospělého člověka. Podle výše uvedené tabulky je na toto množství mezkalinu potřeba 100 gramů usušené hmoty z kaktusu San Pedro.

Sto gramů jsou skoro čtyři unce sušeného kaktusu a přestože San Pedro nechutná tak strašně jako peyotl, není to pořád nic, co by si lidé mohli oblíbit. Spolykání více než tří uncí tohoto hořkého prachu není nijak příjemné. Jsou však i jiné možnosti.

San Pedro - Trichocereus pachanoi

V Peru šamani vaří nařezaný čerstvý kaktus ve velkém kotli osm i více hodin. Pak vyjmou pevné části a zbytek vaří dál, dokud ho nezredukuje na objem

čajového hrníčku. To je tradiční metoda. Mé zkušenosti s kaktusem San Pedro jsou poněkud omezené. Upřímně řečeno - mezkalin mě už tak nezajímá. Prášek z odpařené spagyrické tinktury vážící pouhých 18 gramů (váha původní suroviny, z níž bylo toto množství prášku získáno, nebyla bohužel zjišťována) byl rozmíchán v balíčku citrónového želé a uložen do ledničky. Výsledné želé bylo velice hořké a k jídlu nechutné. Velmi pomohlo jeho rozmíchání v kyselé limonádě. Vlastně je možno fázi s želé zcela vynechat a pokračovat pouze s limonádou. Psychaktivitu tohoto nápoje by Alexander Shulgin označil jako plus-2:

Účinek drogy je nezaměnitelný. Je možno sledovat nejen jeho trvání, ale i jeho povahu. Právě v tomto stavu jsem učinil první pokusy o klasifikaci intoxikace... Ve stavu plus-2 bych řídil auto jen kdyby šlo o život. Stále ještě jsem schopen zvednout telefon a zvládnout rozhovor, ale dal bych přednost tomu, kdybych nemusel. Moje poznávací schopnosti nejsou dosud narušeny a kdyby se přihodilo něco neočekávaného, dokázal bych účinky drogy potlačit bez velkého úsilí do té doby, než by problémy pominuly.

Subjektivní účinky experimentu s kaktusem San Pedro se kvalitativně lišily od zážitku s peyotlem. Přestože jsem zažil během druhé hodiny velkou nevolnost, psychické zážitky byly spíše klidné, na rozdíl od „elektrických“ nebo „letmých“ zážitků, charakteristických pro peyotl. V peyotlu bylo vedle mezkalinu zjištěno padesát dalších alkaloidů, což je mnohem více, než jich bylo nalezeno v kaktusu San Pedro, takže rozdílné zkušenosti mohou být způsobeny i tímto faktem.

Cílem mého dalšího experimentu bylo otestovat tvrzení, že 100 g sušeného kaktusu San Pedro odpovídá 27 g peyotlu nebo 300 mg čistého mezkalinu. V kameninovém hrnci jsem 24 hodin vařil 100 g sušeného kaktusu v litru vody. Potom jsem vývar procedil přes gázu a nakonec přes kávový filtr. Zbylou tekutinu jsem vařil v kameninovém hrnci bez pokličky, dokud se tekutina nezahustila. Výsledným produktem byl řídký, tmavý sirup. Ten jsem do sebe dostal třemi panáky, které jsem okamžitě zapil velmi kyselou limonádou. Kaktusový koncentrát byl neskutečně hořký, ale podle mého mínění ne tak strašný jako peyotl. Navíc mi limonáda pomohla jeho chuť přemoci.

Začalo to velice pomalu - po dlouhou dobu jsem si myslel, že se nic nepříhoda. Někdy během třetí hodiny jsem si uvědomil, že zvolna vplouvám do Shulginovy kategorie plus-3: Kategorie plus-3 představuje pocítění maximálního účinku drogy. Člověk si uvědomuje její plný potenciál a může poznat (pokud do jejích účinků není zahrnuta i amnézie) i její charakter... Víím, jak v této kategorii droga působí na mě. Odpovídání na telefonní hovor už naprosto nepadá v úvahu. Vyžadovalo by to příliš mnoho úsilí, abych ovládl svůj hlas a mohl normálně odpovídat. Byl bych schopen se v případě nutnosti vzchopit, ale potlačení účinku drogy by vyžadovalo maximální soustředění.

Během celé noci se střídala nevolnost s mírnými křečemi v žaludku, Bylo to sice nepříjemné, ale ne nesnesitelné. Objevilo se jen několik barevných vzorců, které připomínaly mé předchozí zkušenosti s mezkalinem, ale vše mělo silnou amfetaminovou příchuť. Tělem mi proudila „elektrická“ energie. Tyto somatické příznaky byly velmi silné, přestože psychicky jsem jen stěží překročil práh světa představ, neboť jsem nepotkal žádné entity, ani neslyšel žádné hlasy. Trip trval asi deset hodin a skončil stejně nenápadně, jako začal. Na základě své subjektivní zkušenosti si myslím, že to klidně mohl být ekvivalent 300 g čistého mezkalinu.

Ayhuasca a jí podobní: Harmin a DMT

„Jaké vize máte, done Julio, když se napijete ayahuasky?“

„Vidím spoustu věcí: lodě, letadla, lidi. A duchy. Mluvím s nimi a oni mi toho spoustu řeknou. Někteří z nich jsou zemřelí členové rodiny nebo staří přátelé. Někteří jsou předkové, duchové, které neznám. Někteří jsou dobří a někteří jsou zlí. Ale všechno to jsou jenom duchové...Když se začnete bát, musíte si to uvědomit. Jsou to jenom duchové.“

Amazonský deštný prales: oblast největší ekologické katastrofy na planetě Zemi. Tisíce hektarů a desítky živočišných i rostlinných druhů jsou čtyřicet hodin denně jako na běžícím pásu obětovány krátkodobě perspektivě zemědělství, založeného na vykácení, vypálení, zasetí a vyčerpání půdy. Milióny hektarů rozlehlý pomník lidské hlouposti a arogance. Většina z nás ho nikdy nespátřila a také nikdy nespátří. Z této smutné a umírající oblasti pochází jeden z nejmocnějších prostředníků uvádějících do rozšířeného vědomí, jaký kdy lidé objevili. V Equadoru a Peru nazývají tento nápoj kečuánským jménem aya- huasca, což znamená „víno mrtvých“. V Kolumbii a části Brazílie ho Indiáni kmene Tupi nazývají *yage* (vyslovuje se Ja-hej) a mezi příslušníky rychle se množících amazonských míšeneckých náboženských kultů je znám pod jménem *daimé*. Ayahuasca je vzájemně se potencující směs ze dvou mocných halucinogenních rostlin. Jinými slovy je, jak jsme tomu říkali v šedesátých letech, jak „prdácká“, tak „šíleně senzační“.

Povaha ayahuascy ji odlišuje od všech ostatních halucinogenů. Vize, které vyvolává, vytvářejí svým obsahem i kvalitou v jejím uživateli celistvý scénář okultního zabarvení. Uživatel ho zažívá jako skutečnost a ne jako „halucinaci“ v obvyklém významu tohoto slova. Zažívá ho jako bránu do jiných světů, které existují paralelně s tím našim.

Přestože její jméno je často užíváno i jako synonymum pro pralesní liánu *Banisteria caapi*, „ayahuasca“ jako halucinogenní substance neoznačuje produkt jedné rostliny, ale směs dvou velmi rozdílných rostlinných druhů. Nikdo si nesplete Martini s jednou z jeho dvou psychoaktivních složek, tj. ginem či vermutem. Podobně neexistuje žádná rostlina, která by se jmenovala „ayahuasková rostlina“ nebo „yage rostlina“. Název ayahuasca se vztahuje na psychedelickou kombinaci, jejíž síla a potence je dána dovedností toho, kdo ji uvaří a namíchá.

Každý šaman má sice svůj tajný recept (pravděpodobně ani dva z nich nejsou stejné), ale pravá ayahuasca vždy obsahuje jednak beta- karbolinové, jednak tryptaminové alkaloidy. Ty první (harmin a harmalin) jsou většinou získávány z liány *Banisteriopsis caapi*, ty druhé (N,N-dimethyltryptamin nebo DMT) pak z listů keře *Psychotria viridis* (rostlinné druhy se mohou lišit, v nich obsažené alkaloidy však nikoliv).

Je důležité zde zdůraznit, že ani jedna z uvedených rostlinných substancí není sama o sobě při orálním požití psychoaktivní. Harmin/harmalin je považován za halucinogenní až ve vysoce toxických dávkách, v menších dávkách působí jako sedativum nebo dokonce dávidlo. DMT není při orálním požití aktivní v žádné dávce. Jako aktivní se projevuje pouze tehdy, je-li spolu s ním podán inhibitor monoaminoxidázy (MAO). A to je právě princip, na jehož základě pracuje ayahuasca. Harmalové alkaloidy z liány *Banisteriopsis caapi* působí jako silné krátkodobé MAO inhibitory, které pak ve spolupráci s DMT z listů keře *Psychotria viridis* působí jedny z nejvýraznějších psychedelických zážitků.

Zde je asi na místě vysvětlit, že princip inhibice MAO je velice složitá záležitost, která v žádném případě nepatří mezi běžně dostupné poznatky. Západní věda tomuto problému porozuměla až před zhruba

čtyřiceti lety. Amazonské „primitivní“ kultury však tento postup využívaly při vaření ayahuasky po staletí, ne-li po tisíciletí. Antropologové po nás chtějí, abychom uvěřili tomu, že tyto kmeny (často žijící ve zcela od sebe oddělených oblastech, mluvící vzájemně nesrozumitelnými jazyky a velmi často představující jeden pro druhého smrtelné nepřátele) objevily nezávisle na sobě princip výroby ayahuasky pouhou aplikací metody pokus-omyl. Vezmeme-li v úvahu jenom počet rostlinných druhů, které se v deštném pralese vyskytují na ploše jednoho čtverečního kilometru (a nebereme-li vůbec v úvahu počet jejich možných kombinací), je pravděpodobnost, že by se všem kmenům tento postup podařil, neskutečně malá. Indiáni tato záhada netrápí. Mají za to, že samy rostliny je naučily, jak nápoj správně připravit.

Indiáni...říkají, že (yage) je zvláštní dar, který dostali od Boha a který je jenom pro ně. „Yage je naše škola, yage je naše studium“ říkají, a yage je považováno za něco, co leží přímo v kořenech jejich společnosti a jejich znalostí. Bylo to yage, které Indiáni naučilo rozlišovat zlo a dobro a které jim poskytl informace o lécích, zvířatech a vlastnostech rostlin.

Jak už jsme poznali, šamanské kultury na celém světě sdílejí obecnou představu, že v každém rostlinném druhu sídlí „duchové“, kteří mohou být použiti jako spojenci při šamanské práci. V případě technologie výroby ayahuasky asi stěží najdeme lepší hypotézu než pomoc těchto duchů, protože moderní objev inhibice MAO, ke kterému došlo v roce 1950, představoval vyvrcholení dlouholeté teoretické práce spojené s velice sofistikovaným laboratorním výzkumem. Což je postup, který je šamanům vzdálen stejně, jako jsou jejich postupy vzdáleny nám.

Zde je velmi důležité poznamenat, že MAO inhibice představuje v rámci lidského metabolismu velice důležitý princip a že je třeba, aby mu dobře porozuměl každý, kdo chce experimentovat s ayahuaskou nebo látkami jí analogickými.

Zde je vysvětlení: Monoaminoxidáza (MAO) je enzym produkovaný lidským tělem, který pracuje tak trochu jako chemický analogon bílých krvinek. Jeho funkcí je rozložit potenciálně destabilizující aminy, které jsou obsaženy v naší potravě a tak je zneškodnit. MAO je možno považovat za aktivního činitele jakéhosi „chemického imunitního systému“, který pomáhá regulovat metabolismus a udržovat v lidském těle zdravou chemickou rovnováhu. Jako monoaminoxidázový inhibitor je označována každá látka, která tuto ochrannou funkci MAO zablokuje (v rámci naší metafory o imunitním systému by se MAO inhibitor podobal „chemickému viru AIDS“, který by tento chemický imunitní systém zablokoval).

Jako MAOI (inhibitory monoaminoxidázy) byly rozpoznány mnohé látky. Podle účinku se dělí do dvou kategorií: zvrtné MAOI a nezvrtné MAOI. Nezvrtným inhibitorem monoaminoxidázy je každá chemická látka, která MAO v těle zničí. Název „nezvrtné“ však není nutno brát tak, že je MAO zničena navždy. Během zhruba dvou týdnů se nově vytvořená MAO doplní na výchozí stav. Možná, že existují nezvrtné MAOI v rostlinách, ale já vím pouze o některých syntetických drogách, jako je např. Tranlycypromin (Parnate), obecně předepisované anti-depresivum.

Zvrtný MAOI působí inhibičně, jak už vyplývá z názvu, podstatně kratší dobu a může být využit, je-li moudře smíchán s tryptaminovým halucinogenem. Harmalové alkaloidy (harmin a harmalin), které jsou obsaženy v *Banisteriopsis caapi*, jsou právě tyto zvrtné MAOI, které v těle působí zhruba šest hodin, což je více méně délka ayahuaskového tripu. Harmalová část ayahuaskového nápoje zablokuje v těle činnost MAO a tak umožní druhé části nápoje (DMT) propojení mozkových synapsí. Představte si to tak, že harmalová část nápoje blokuje soupeřovy síly, aby ta část, která obsahuje DMT, mohla vsítit branku.

Bohužel, tato blokáda není výběrová a znemožní blokování i všech ostatních látek. Takže je-li MAO zablokována, je tělo otevřeno mnoha škodlivým chemickým reakcím. Nejsou-li MAO inhibitory použity s rozvahou a moudře, jinými slovy *šamansky*, mohou klidně způsobit i smrt. Proto je nezbytné dodržovat při užívání jakýchkoliv MAO inhibitorů přísné dietní předpisy, což je u amazonských šamanů pra-

cujících s ayahuaskou běžná praxe:

Každý *vegetalista* (ayahuaskový šaman), kterého jsem potkal, zdůrazňoval, že pokud se člověk něco chce naučit od rostlin, musí se podrobit dietě, která zahrnuje i omezení sexuality. Aby mohlo tělo komunikovat s říší duchů, musí být očištěno. Jedině tak novic získá svého duchovního pomocníka, naučí se *icaros* (magické písně) a získá jejich *yachay*, *yausa* nebo *mariri* - hlen, který během určitého bodu iniciace obdrží buď od duchů, či od nejstaršího šamana... Dobrým *vegetalistou* se můžete stát jedině tak, že tuto dietu či půst dodržíte po celé roky... Jeden z důvodů, proč šamanů mezi Indiány ubývá, je skutečnost, že se mladí lidé nechtějí podrobit této obtížné dietě.

Z toho všeho jasně vyplývá, že ayahuasca není ani v nejmenším droga pro pobavení. Je to neobyčejně mocný halucinogen, který nelze používat lehkomyšlně bez plného porozumění jeho účinkování v lidském těle. Inteligentní a poučené použití je docela bezpečné - ale neinteligentní použití se může stát osudné. Každý drogový výzkumník ze západu by si měl pamatovat, že HARMALOVÉ ALKALOIDY (NEBO KTE- RÉKOLIV JINÉ MAO INHIBITORY) NESMÍ BÝT KOMBINOVÁNY S ŽÁDNÝMI DROGAMI AMFETAMINOVÉHO TYPU - COŽ ZAHRNUJE I PEYOTL A SAN PEDRO, STEJNĚ JAKO MDMA (ECSTASY).

Pokud budete toto varování ignorovat, můžete očekávat následující následky: Úporná a netypická bolest hlavy je obvykle první známkou signalizující hrozící krizi, která může skončit cerebrovaskulární příhodou a smrtí. Hypertenzní krize se většinou projevuje bolestí hlavy, palpitacemi, zrudnutím, nevolností, zvracením, světloplachostí a případně horečkou, arytmiemi a plicním edémem... Je třeba hlídat potraviny s vysokým obsahem tyraminu. Tato chemikále je vedlejší produkt fermentace. Je proto nutné vyhnout se všem potravinám obsahujícím starší proteiny... Seznam zakázaných potravin obsahuje následující položky (ale není zdaleka omezen jenom na uvedené): sýr, pivo, víno, kyselé rybičky, šneky, kuřecí játra, výrobky obsahující droždí, fíky, rozinky, nakládané okurky, kyselé zelí, káva, čokoláda, sojová omáčka, smetana a jogurt.

Inhibitory MAO jsou synergické s mnoha farmakologickými látkami a mohou s nimi vyvolat hypertenzní krizi. Jedná se o amfetakainem (které obvykle obsahují norepinefrin), epinefrin, metyldopa a fenypropamolin (běžně dostupné léky proti nachlazení)... Akutní otrava inhibitory MAO může být velmi vážná. Znaky otravy se většinou neprojevují dříve než 11 i více hodin po jejich požití... Nejcharakterističtější projevem jejich předávkování je paradoxní hypertenze. Zvednutí krevního tlaku může vyvolat plicní edém, kolaps nebo krvácení do mozku.

Pomoc při vážném předávkování je symptomatická. Protože vysoký tlak přímo ohrožuje život, je doporučena agresivní léčba fenotalaminem v dávce 5,0 mg IV. Pak může být aplikován každých 6 hodin fenotalamin 0,25 - 0,5 mg IM. Není-li tato droga k mání, je možno ji nahradit chlorpromazinem. Základní dávka chlorpromazinu je 50 mg IM. Dávky 0,25 mg IM jsou pak aplikovány v intervalech 1-2 hod. Po celou dobu je nutné hlídat pacientův krevní tlak, protože období hypertenze může být náhle vystřídáno hypotenzí.

Přestože ochutnání pravé ayahuasky z pralesa mám ještě před sebou, mé omezené zkušenosti s látkami jí analogickými mě přesvědčily, že se v žádném případě nejedná o drogy, jaké by si člověk vzal na koncertu skupin Rave nebo Grateful Dead nebo při jiných podobných příležitostech. Pro tyto účely jsou příliš silné a fyzicky oslabující. Jestliže tedy porozumíme těmto omezením a podřídíme se jim, jaké to je, požit bezpečně - šamansky ayahuasku?

Když si člověk vezme yage, je to hrozné. Třas, zvracení, nevolnost, napětí, uvolnění stolice. A přesto je to nádherná věc, hrůzu nahánějící a nezastavitelná. Během svého pobytu mezi obyvateli pralesa kmene Vaupes v Kolumbii si Irving Goldman v roce 1939 poznamenal... že „Cubeo si ho (yage) neberou pro

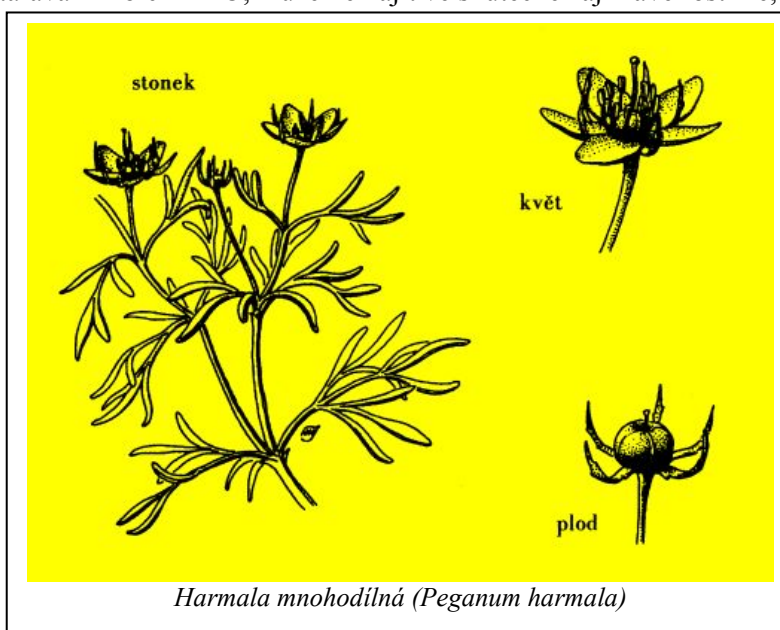
potěšení z halucinací, ale pro intenzitu celého prožitku, pro celé spektrum pocitů. Nemluvil jsem s nikým, kdo by předstíral, že je mu to příjemné" ... Ve výkalech jsou vize. Proud zvratků, tak mi často říkali, se může změnit v hada nebo v celé klubko hadů, kteří se pohybují ven a zase dovnitř. V proudu nosního hlenu, ve výkalech, ve zvracích, ve smíchu stejně jako v pláči je ve formě životní zkušenosti uložena čarodějnická náboženská mytologie naprosto se lišící zkušenosti uložena čarodějnická náboženská mytologie naprosto se lišící od hrozivé autority křesťanství v jeho nejdominantnější podobě, v podobě státního náboženství podřízení se. V tomto... světě yage... není možné výkaly a svatost od sebe oddělit.

Ayahuasca je exotická věc - jen někteří z nás mohou cestovat do Amazonie, aby ji zkusili na sobě, a rostliny, ze kterých se tradičně připravuje, jsou místní tropické rostliny, které nelze pěstovat mimo deštný prales. Terence McKenna si byl tohoto problému vědom a navrhl následující řešení:

Pravděpodobně pouze synteticky vytvořená směs podobná ayahuasce, která bude obsahovat správné poměry DMT a beta-karbolinů, umožní zažít tuto zkušenost mimo oblast, ve které je endemická.

A to je přesně představa nového nápoje s účinky analogickými účinkům ayahuasky. Kdyby bylo možno nalézt méně tropické rostliny, které by obsahovaly stejné alkaloidy jako *Banisteriopsis caapi* a *Psychotria viridis* a které by bylo možno pěstovat i více na severu, mohl by tuto zkušenost zažít každý, kdo by byl ochoten si tyto rostliny vypěstovat a připravit z nich nápoj. Hledání tohoto ayahuasce analogického nápoje je v současné době nejžhavějším problémem americké psychedelické subkultury. Naštěstí skutečně existuje několik netropických druhů, které mají vlastnosti nutné k uvaření ayahuasce podobného nápoje. Tu část, která obstarává inhibici MAO, můžeme najít ve skutečně zajímavé rostlině, a to harmale mnohodílná (*Peganum harmala*), neboli syrská routa. Z kořenů a semen tohoto středovýchodního plevelu byly poprvé izolovány harmin a harmalin. Jejich koncentrace je tak velká, že dosahuje váhově až 4 procenta, a podle některých se rovná koncentraci těchto alkaloidů u liany *Banisteriopsis caapi*. Nakonec harmalové alkaloidy od této rostliny odvozují své jméno.

Harmala stepní má v Malé Asii dlouhou historii. Její semena jsou používána na výrobu barviva na koberce, známého jako turecká červeň.

Do USA se dostala před mnoha lety patrně činností neznámého entuziasty, který žil poblíž Demingu v Novém Mexiku. Harmala mnohodílná pak zdivočela a už v roce 1938 byla nalezena až u řeky Pecos v Texasu. Dnes už je známa z Texasu, Nového Mexika, Arizony, Nevady i Kalifornie. Slyšel jsem, že je schopna přežít i zimu v Montaně, takže se patrně vyvinula v odolnou pouštní trvalku. Oficiální literatura vzbuzuje dojem, že tato rostlina je k nevyhubení (v některých oblastech je na seznamu hubených plevelů), ale na svém nedávném sběratelském výletu po oblastech jejího výskytu pro mě bylo velice obtížné ji najít. Je možno ji najít například na mezistátní dálnici číslo 10 mezi Fort Stocktonem a El Pasem v Texasu. V srpnu 1992 rostlo několik rostlin harmaly mnohodílná hned na východ od výjezdu číslo 159. Jenom ze tří rostlin jsem sesbíral šálek semen. Zbylo jich tam ještě dost a dost.

Šamanský přístup však vyžaduje, aby použitá semena pocházela z mateřské rostliny, kterou si šaman sám vypěstuje. Během růstu si totiž rostlina i její pěstitel vymění neuvěřitelné množství jemné energie. Zní to mysticky a myslím, že to pochopí jenom ti, kteří se už o něco podobného pokusili. Okolo vztahů mezi pěstitelem a rostlinou je toho daleko víc, než může vyjevit logika levé poloviny mozku. Jako „moudří“ vzdělanci ze západu jsme odmítli připustit existenci entit ve světě představ a ony na oplátku, k naší velké škodě, přestaly brát na vědomí existenci naší.

Člověk musí... mít nějaký duchovní kontakt, aby od něj získal sílu. I způsob jeho života musí být patřičný, protože jsme pod vlivem duchovních bytostí. I když nejsou vidět, ve skutečnosti existují. Jsou to ony, které za rostliny odpovídají. Jsou to hospodáři, kteří se o rostliny starají. A proto neposkytnou víze nikomu, kdo nesplnil všechny podmínky této takzvané *vědy bylinné (ciencia vegetalista)*, která byla za starých časů známa pod jménem *bylinná alchymie (alquimia palistica)*.

Jako kdyby chtěla svého pěstitele zkoušet, harmala mnohodílná od něj vyžaduje velkou pozornost. Není to žádné bostonské kapradí, ale povahou komplikovaný „plevel“, kterému se dobře daří i na nejchudší pouštní půdě, ale který je těžko uměle pěstovat i za skleníkových podmínek. Návod k pěstování harmaly stepní, který vydala školka specializovaná na pěstování exotických rostlin, představuje užitečný úvod, který pak doplníte vlastními zkušenostmi:

Semena poměrně spolehlivě klíčí, jestliže je nasypeme do tenké vrstvy na navlhčený substrát a lehce je zatlačíme dovnitř. Umístíme je na slunce (trochu zastíníme) a udržujeme vlhkost. Během klíčení potřebují teplo. Klíčící semena nepřemisťujeme, i když jsou na sebe natlačena; vyrušení může mít pro klíčící rostlinky osudné následky. Když už se zdá, že mají pevné stonky, můžeme je opatrně přesadit. Dáváme při tom pozor na to, aby jemné kořínky zůstaly obaleny půdou a aby se neodlomily. Při přesazování je sázíme o něco hlouběji. Po nějakou dobu je nedáváme na přímé slunce a zaléváme je, aniž bychom to přeháněli.

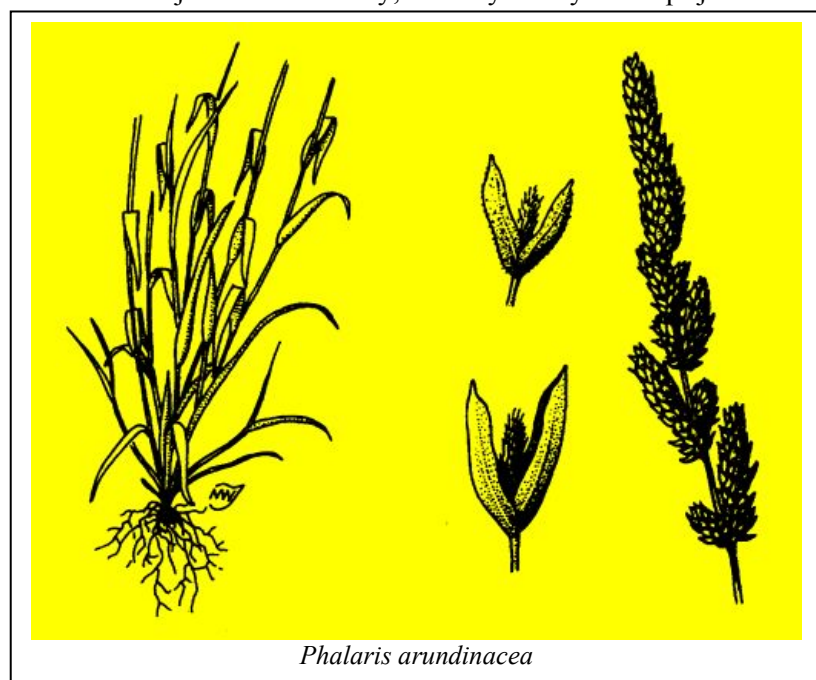
Semena nám vyklíčí, i když budou několik let stará. Zdá se, že tento druh vyžaduje k dobrému růstu velmi vyhraněné podmínky, které se nám nepodařilo úplně objevit. Když roste divoce, ujme se jenom pár semen, přestože jich mateřské keře kolem sebe rozházejí během léta a podzimu tisícovky. Mladé rostlinky, které se ujaly, rostou často v prostředí se zvláštním mikroklimatem. Třeba stopy dobytka v půdě poskytují patrně větší vlhkost a částečné zastínění. Při domácím pěstování často semena krásně vyklíčí, ale rostlina, které nejsme schopni poskytnout její vyžadované podmínky, zahyne. Půda by měla obsahovat písek. Zaléváme jen pokud to rostlina zřetelně potřebuje a částečně stíníme před přímým poledním sluncem. Udržujeme v teple. V jejím přirozeném prostředí může být v noci velmi zima, ale to se děje během suché sezóny. Někteří lidé nám sdělili, že na zimu nechávají své rostliny de facto uschnout v květináčích a pak je dávají na temné, studené místo, aby je nechali příští jaro ožít. I my máme několik mateřských rostlin, které často celý rok nejeví známky života a pak zčistajasna ve zcela neočekávaném okamžiku vyrazí zelené listy.

Bohužel i já jsem zjistil, že je velmi obtížné vypěstovat harmalu stepní ze semen. Nakonec jsem získal půl tuctu sazeniček. V žádném případě je nedoporučuji pěstovat pohromadě na miskách, jak je uvedeno v předloženém návodu. Semínka jsou drobná, ale myslím, že to stojí za námahu je zasít každé zvlášť (za použití pinzety) do rašelinových květináčků, které usnadní pozdější přesazování. Jinak normální přesazování představuje pro rostlinky harmaly obrovský stres a vyžaduje to velikou péči, než se znova ocitnou ve stejném stavu, v jakém byly před přesazováním. Přesazení v rašelinovém květináčku ušetří kořínky traumatizující zkušenosti.

Zatímco harmala je běžně uznávána jako nejlepší náhradní zdroj harmalových alkaloidů rostoucí mimo deštný prales, náhradní zdroj DMT dosud tak pevně stanoven není. Nicméně rostliny, které obsahují DMT, tak vzácné zase nejsou. *Desmanthus illinoensis* (plevelná luštěnina běžná na středozápadě USA), rákos *Arundo donax* (roste divodivoce v mnoha oblastech USA) a lesknice (*Phalaris arundinacea* - běžný

druh trávy) obsahují různé koncentrace DMT. Existují náznaky, že tento alkaloid je velmi běžný - chybí jen chemické otestování slibných rostlinných druhů. Například rostliny z čeledi bobovitých (*Fabaceae*) představují velmi početnou skupinu, do které patří mnoho rostlin obsahujících DMT. Kdysi jsem u texaské dálnice našel rostlinu, kterou jsem považoval za druh rodu *Desmanthus*. V Texasu okraje dálnic pravidelně sekají, a tak jsou rostliny, které tam rostou, během léta několikrát drasticky ořezány. Co jsem považoval za *Desmanthus*, byl ve skutečnosti hodně zakrslý mesquitový keř. Další luštěnina, která je patrně nejrozšířenějším plevem v Texasu, státě Osamělé hvězdy. Tvar a postavení lístků mesquitů a rodu *Desmanthus* se vzájemně velmi podobají. Čistě ze zvědavosti (poté, co jsem zjistil svou chybu) jsem se na mesquit podíval do knihy Michaela Moora: „Léčivé rostliny západních pouští a kaňonů“. S údivem jsem zjistil, že přinejmenším některé druhy tohoto rodu obsahují ve svých listech, luskách a kůře 5-hydroxytryptamin a tryptamin. Což jsou alkaloidy molekulárně nepříliš vzdálené od N,N-dimethyltryptaminu neboli DMT. Čímž chci naznačit, že rostliny obsahující DMT rostou třeba všude kolem nás a že by bylo možná dobré začít je hledat mezi luštěninami.

Jeden ze tří nejběžnějších zdrojů DMT v USA, rákos *Arundo donax*, je patrně pro ayahuaskové experimenty nejméně vhodný, i když se místy vyskytuje velice hojně. Chromatografie naznačuje, že vedle DMT obsahuje i další alkaloidy, které by mohly mít nepříjemné vedlejší účinky. Kdysi jsem například

Phalaris arundinacea

požil 1 g extraktu z harmaly mnohodílné smíchaný s 50 mg extraktu z *Arundo donax*. Nedostavily se sice žádné psychedelické účinky, nicméně dostal jsem slabou alergii. Během hodiny jsem si všiml, že se moje vidění rozostřilo. Měl jsem potíže s přečtením textu. Ještě později mi oči začaly slzet a byly lehce oteklé. Příští den jsem trpěl středním zánětem spojivek a na těle se mi tu a tam objevila kopřivka. Trvalo tři dny, než tyto symptomy vymizely. Je jasné, že člověk musí být při experimentování s neznámou rostlinou velice opatrný, obzvláště není-li u této rostliny známo, že by byla kdy šamany používána.

Do této doby jsem nezkoušel žádné experimenty s luštěninou *Desmanthus illinoensis*, ale dostal jsem zprávy od lidí, kteří mi sdělili, že velmi příbuzný druh *Desmanthus leptolobus* obsahuje daleko větší koncentraci DMT. Alkaloidy se nacházejí především v obalu kořenů, který musí být z kořenů sloupnut hned po vykopání (jakmile kořen zaschne, je velmi těžké ho loupat). Toto oloupání je snazší, když čerstvý kořen naklepeme kladivem. Pak se snadno oloupe a může být usušen pro další použití (postupy, kterými lze získat alkaloidy z různých rostlin, jsou uvedeny dále).

Ze všech rostlinných zdrojů DMT, které se vyskytují v Severní Americe, je nejslibnější tráva rodu *Phalaris*. Snadno se totiž pěstuje a i extrakce alkaloidů z ní je snadná. Navíc se alkaloidy u rostlin *Arundo donax* a druhů rodu *Desmanthus* nacházejí v jejich kořenech, což znamená, že je při sklizni nutno obětovat dospělé (několik let staré) rostliny. V trávě *Phalaris* je DMT obsažen v listech a stéblech. K extrakci tak můžeme trávu prostě ostříhat a není nutno žádné rostliny obětovat. A navíc je velmi snadné *Phalaris* pěstovat. Přežije i mráz v zimě (dokonce až v Kanadě) a roste prakticky všude. I když je to tráva

drsná, může být pěstována i jako trávniček před domem. V tomto případě pak jedno posekání může zajistit roční dávku DMT na přípravu ayahuasky. Smíchal jsem 125 mg harmalového extraktu s 50 mg extraktu z trávy rodu *Phalaris*. Tentokrát jsem neměl žádnou alergickou reakci a nápoj byl zřetelně psychoaktivní. Bohužel, jak už u ayahuaskových kombinací bývá, vyvolával značnou nevolnost. Psychedelické zážitky dosahovaly na Shulginově stupnici stupně plus-2. Jasně jsem to cítil, ale v případě nutnosti jsem byl schopen normálně fungovat. Trip mohl být silnější (např. při srovnání s dávkou 2 g límcovky kubánské), ale byl výrazný a měl zřetelnou psychedelickou kvalitu.

Jak už tomu tak u těchto nevyslovitelných stavů je, nemohu ho jen tak převést do slov - nový pro mě byl pocit tří energetických polí, které vyzařovaly z mého těla ve stanoveném „vlnovém pásmu“. Velmi zvláštní zážitek, který jsem nikdy předtím nezakusil. Měl jsem barevné hypnagogické vize (okamžitě zapomenuté) a nevysovně uklidněné „slabounké“ citění těla, jako kdyby mé vědomí s tělem spojovalo jen to nejtenčí vlákno. Nenazval bych to mimotělní zkušeností, ale nebylo to od ní daleko. Problémem byla nevolnost, i když se mi podařilo nezvracet. (A to byla špatná strategie, protože všechny zážitky by byly bývaly pravděpodobně intenzivnější, kdybych se tolik nesoustředoval na to, abych nezvrátil. V těchto situacích se člověk má poddat.)

Jeden adept ze západu, který má značné zkušenosti s jihoamerickými kulty *daime*, trvá na tom, že žaludeční nevolnosti nejsou nutně mírou autenticity ayahuaskových tripů. (Jinými slovy, narodil od příslušníků NAC, kteří stupeň nevolnosti považují za známku dosaženého stupně duchovního růstu, dává většina domorodých ayahuasquerů přednost to mu, že se jim špatně neudělá.) Jeho výzkum držení diet a dodávání vitaminů naznačuje, že jeden gram lecitinu požitý den před experimentem a další gram téhož dvě hodiny před jeho počátkem většinu nevolnosti odstraní. Mimo to sušený zázvor rozžvýkaný po vypití ayahuasky značně potlačí její nepříjemnou chuť.

Co se týče diety, v Amazonii se za dostatečnou přípravu na požití ayahuasky považuje nekořeněná ryba a banány. Nejprísnější omezení podle jeho výzkumů dodržují *ayahuasqueros* v Peru - dávají přednost neslané a nemastné, převážně rostlinné stravě. Pro lidi ze západu, kteří to neberou tak přísně, je nutné, aby se alespoň vystříhali (vedle všech výše uvedených látek, které nesmějí být požívány současně s inhibitory MAO) kávy a alkoholu. Je lépe se vyhnout i všem mastným jídlům.

Zdá se, že se ti, kteří experimentují s nejrůznějšími analogy ayahuasky, shodují v tom, že je-li tato droga užita během společného sezení, většinou vyústí v nějaký druh ozdravné krize. Následuje popis skupinového sezení, při kterém byly použity extrakty obsahující 125 mg harmaly a 50 mg *Phalarisových* alkaloidů:

Nejdříve jsme požili extrakt z harmaly. Byl v kapslích, které jsme před polknutím otevřeli. Phalarisové alkaloidy jsme si vzali o patnáct minut později. Byly obsaženy v rosolovitém reziduu, které jsme rozpustili v alkoholu a smíchali s horkou vodou, medem a vitamínem C, abychom zajistili jeho maximální vstřebání zažívacím traktem...

15. prosince 1992... Šest lidí. Začali jsme tím, že jsme se posadili do uskupení, které viděla L. ve svém snu. Seděl jsem s ní tak, že jsme se o sebe opírali zády a A., N., M. a S. seděli ve čtyřech světových stranách. Asi po třiceti minutách se L. začala třást, zpívat a pak opakovat: „Pamatuju se, pamatuju.“ Pak se propadla do ozdravné krize a začala se čistit. Později nám sdělila, že cestovala pozpátku svou DNA až do prvotního oceánu a prožívala všechny informace, které tam jsou zakódovány. Celou noc jí bylo velmi špatně - připomnělo mi to moji první ayahuasku v pralese. Její ozdravná krize trvala skoro celý týden.

Spolu s A. jsme pracovali jako šamani. A. zpívala přednášel, aby zvuk pronikl do jejího těla. Já zůstal sedět a zpěvem jsem mu pomáhal. V jednom místě jsem pro L. něco vysál, vyplivnul a vyčistil. Občas jsem zkušel se jí dotknout, ale ona se tomu bránila. Nechtěla, aby se jí kdokoliv dotýkal. Řehtačka z

trávy pracovala dobře. M., S. a N. zůstali v sobě a byli velmi tišší. Asi šest hodin...

Když si člověk vezme dávku sám, tiše a ve tmě, zažívá vnitřní vize a dostává informace. Na druhé straně, když si drogu vezmou lidé společně, ve skupině, v níž se všichni znají a důvěřují si, velmi pravděpodobně zažijí šamanskou, léčivou zkušenost, která dále upevní a obohatí jejich vzájemné vztahy. Většinou se jeden z nich ocitne v ozdravné krizi a někteří z ostatních mu pak po šamansku pomáhají. V určitém bodě se problémy oné osoby vyřeší a pak si účastníci proniknou navzájem hlouběji do svých mentálních i fyzických prostorů. Energetické spojení, které při tom zažívají, je součástí ozdravného procesu. Jemné světelné vibrace této zkušenosti přetrvávají většinou ještě týden. Cítím se po takovéto zkušenosti mnohem lépe než po houbičkách. Jsem posílen a ne jako vygumován.

V protikladu ke skupinové zkušenosti je součástí samotářského posezení s ayahuaskou většinou kontakt s učitelem, spojeneckou entitou či ja- koukoliv silou navádějící člověka na směr, který vede k jeho osobnímu růstu. Následuje dramatické vylíčení zážitků autora jednoho z dopisů, který použil jakousi polovičně nahrazenou ayahuasku. Semena harmaly mnohodílné smíchal s klasickým amazonským zdrojem DMT, s listy rostliny *Psychotria viridis*: Experiment jsem uskutečnil s 10 g listů rostliny *Psychotria viridis* a asi 8 g semen harmaly mnohodílné. Obě jsem si obstaral poštou od botanické společnosti. Obě substance jsem rozdrtil v mixéru a vařil je zvlášť ve dvou hrncích celkem osm hodin. Zhruba po čtyřech hodinách jsem slil vodu z rostlin do jiných nádob a začal vařit znovu s čerstvou vodou. Pak jsem odfiltroval rostlinný materiál, smíchal oba odvary a vařil je tak dlouho, až mi zbyl jenom šálek zelenočerné tekutiny. Během druhého vaření jsem udělal chybu - usnul jsem a voda se vyvařila. Okamžitě jsem ji dolil a ihned se tmavě zbarvila. Myslím, že tato chyba možná ovlivnila výslednou chuť odvaru, ale nijak neublížila v něm obsaženým alkaloidům.

Neměl jsem nijak jasnou představu, prostě jsem chtěl jenom zkoumat. Nevím o nikom, kdo by byl vyzkoušel stejnou kombinaci (ani jsem si nebyl jist, zda bude fungovat), a tak jsem si myslel, že možná objevím něco zcela zvláštního.

Poté, co se odvar zredukoval na obsah jednoho šálku, dal jsem ho do ledničky, aby vychladl. Když byl vlažný, nalil jsem ho do větší sklenice. Temná tekutina vypadala odpudivě a spíše páchla. Dodal jsem si odvahy a nalil si čtvrtinu do úst. To, co se stalo vzápětí, mohu nejlépe popsat asi tak, že mi tekutina sama vyskočila z úst. Ne, že bych se zakuckal - mé rty a jazyk prostě ten lektvar odmítly. Vyplivl jsem ho do kuchyňské výlevky. Po překonání počátečního šoku (a to jsem považoval za nechutný odvar ze svačce) jsem se znovu zapřel a napil se. Výsledek byl stejný.

Už jsem vyplýval polovinu odvaru. Zapálil jsem si cigaretu, usadil se v obýváku a přemýšlel. Bylo to svým způsobem legrační. Na všechno jsem se připravil četbou, dlouho jsem o tom přemýšlel, zaplatil mnoho peněz za listy, ztratil spoustu času vařením - a teď jsem to nebyl schopen vypít. Vzpomínal jsem, jak se don Juan často smál Castanedovi, a připadal jsem si jako blbec.

Zkusil jsem to potřetí. Ale nejdřív jsem si vypláchl ústa vodkou, abych si znecitlivěl jazyk. Nevím, jestli byla vodka k něčemu, ale tentokrát jsem obsah úst polkl. Chuť to mělo prostě strašnou. Po několik vteřin se odvar pokoušel zase vyjít ven, ale podařilo se mi ho udržet uvnitř. Pak jsem odešel do obýváku a položil se na gauč. Bylo asi čtvrt na dvanáct v noci. Moje informace získané četbou naznačovaly, že se účinky mohou dostavit velmi brzy, a tak jsem čekal. Propadl jsem depresi a přesvědčení, že odvar žádné účinky mít nebude. Opět jsem se cítil jako naprostý idiot. Pustil jsem si televizi a začal se dívat na nějakou novou hroznou verzi Psycho. Nakonec jsem zavřel oči.

Během pěti minut jsem pocítil tlak ve spáncích. O několik vteřin později jsem pocítil pohyb pod očními víčky. Posadil jsem se. Pokoj zářil. Pohyboval jsem zvolna rukou před očima a spatřil slabou, ale zřetelnou světelnou stopu. Začal jsem se třást od hlavy až k patě - už se to děje. Bylo tři čtvrtě na dvanáct.

Pokoj byl jako rozsvícen, všechno zářilo a na stěnách byly patrné vzory. Cítil jsem se povzneseně. Odešel jsem do ložnice, pustil si „Zvuky amazonské džungle“ a položil se. Pásku jsem přehrával na laciném stroji, ale ten teď zněl jako hi-fi stereo. Zvuky zvířat i vody doprovázely živé vize - zvláště to platilo o kočkovitých šelmách. Jednu chvíli jsem měl dojem, že vidím jedné z nich přímo do úst na vibrující jazyk.

Když mě bzukot hmyzu začal rozčilovat, vypnul jsem pásku a vzal si cigarety, popelník a sirky do temnější druhé ložnice. Tam jsem se posadil na gauč a zíral. Věci, které jsem viděl, je těžké popsat. Nejdříve jsem byl trochu zklamán. Těšil jsem se na vize podobného druhu, jako popisoval McKenna. Krajiny, výhledy a podobně. Ale pocit zklamání brzy zmizel, protože to, co jsem viděl, bylo nádherné. Napadaly mě pro to názvy jako „mozaika“ nebo „tapiserie“. V podstatě byly třírozměrné a zdálo se, že plují pár centimetrů před mýma očima. Jejich vzor byl zřetelně cizokrajný (aztécký?), vykalkulovaný a zdálo se být organický. Slyšel jsem sám sebe, jak nahlas říkám: „Děkuju.“ To vše probíhalo po dlouhý čas, ztratil jsem o něm přehled.

Pak se začaly dít podivné věci. Tapiserie zmizely ve tmě. Objevily se stalagmity a sloupy, které spojily podlahu se stropem. Ocítl jsem se ve skalní jeskyni vyplněné útvary, které vypadaly jako stromy od Salvatora Dalího. Byly současně živé a současně kamenné. Jak jsem se tak mezi nimi „pohyboval“, všiml jsem si jednoho, který byl větší, než ostatní. Když jsem se k němu přiblížil, postřehl jsem trhlinu v jeho boku. Pohledem do ní jsem zjistil, že sloup je uvnitř dutý a osvětlený bledým modrým světlem. Tehdy jsem si povšiml entity. Byla velká jako statný pes, ale její rysy byly plazí. (Okamžitě mi v hlavě vyskočilo slovo „drak“.) Jakmile se naše oči setkaly, vykročila směrem ke mně.

Stačily tři metry a už tiskla svou hlavu k trhlině v sloupu. (Znáte klasické sci-fi „Přišlo to z vnějšího světa“? Monstra z vesmíru, která tam vystupovala, se jí dost podobala.) Cítil jsem, že jsem to celé v tomto místě zkazil. To stvoření chtělo ke mně blíž, ale já mu nepokročil vstříc a ani jsem na ně nepromluvil. Zapomněl jsem, že jsem účastník a ne pouhý divák. Čas plynul a my zírali jeden na druhého. Nakonec stvoření svými „rty“ naznačilo polibek a z tlamy se mu vynořil svítící modrý balon, který proletěl puklinou ve sloupu a zůstal viset ve vzduchu. Zbytek vize pobledl a vymizel, ale balon visel v mé ložnici ještě několik minut. I on nakonec zbledl a já jsem pochopil, že vyvrcholení vize skončilo... Když jsem se ukládal do postele, stále se mi za víčky míhaly obrazce a siluety lidí - vše černobílé.

Příští den jsem měl povinnosti, a tak jsem musel vstát daleko dříve, než by se mi líbilo. Ještě hodinu nebo dvě bylo mé myšlení lehce zastřené... A co se týče entity - jsem si jist, že se pokoušela o kontakt, i když si neumím vysvětlit proč. Až se tam příště vypravím, budu vyzbrojen otázkou. I taková jako „Kdo jsi?“ bude jistě lepší než prázdný pohled. Bojím se, že mě to svoření považovalo za idiota. Nápad vytvořit nápoj analogický ayahuasce není tak starý, aby už vyústil v nějaké standardní receptury. Až do této doby byly všechny mé pokusy spíše nepřesvědčivé a tělesně nepříjemné. Nicméně princip využití MAO inhibice k prohloubení účinku jakéhokoliv tryptaminového halucinogenu byl praxí ověřen jako využitelný. Extrakt z rostliny *Peganum harmala* je stejně silný a účinný jako beta-karboliny separované z amazonských rostlin. Není však nutné se omezit jen na směsi s DMT. Jeden gram harmalového extraktu kombinovaný s pěti gramy psilocybinových houbiček poskytne každému výzkumníku světa představ užitečné zážitky. Jak už jsem se zmínil, nemám dosud žádné zkušenosti s „pravou“ ayahuaskou nebo jejími analogy. Přesto si nedovedu představit nic, co by bylo silnější než uvedená „houbičková“ ayahuasca. Snad s výjimkou kouřeného DMT, o kterém se zmíníme v příští kapitole.

Kouření rostlinného DMT

Během posledních pěti století potlačily západní kultury představu nehmotných inteligencí - představu reálně existujících duchů. Stačí třicet vteřin působení DMT a je jasné, že toto potlačení neodpovídá skutečnosti.

Velice silné DMT ke kouření může být extrahováno z trávy *Phalaris arundinacea* (patrně to platí i o ostatních DMT obsahujících rostlinách, jichž byly nyní objeveny celé tucty). Učinil jsem tento objev asi měsíc po odevzdání rukopisu této knihy nakladateli. Nabídl jsem mu toto naprosto nové téma jako dodatečnou kapitolu. Pokud vím, tato informace dosud publikována nikde nebyla, i když si nekladu nárok na to, že jsem první člověk, který ji objevil. Jako mnoho podobných objevů, i tento byl učiněn v podstatě náhodou. Měl jsem dvě rozbité želatinové kapsle s extraktem z *Phalarisu*, který jsem chtěl zachránit k vytvoření ayahuaskové směsi (detaily izolace alkaloidů z *Phalarisu* jsou uvedeny v kapitole o extrakci). Dal jsem je proto do sklenice s alkoholem, abych extrakt znovu rozpustil. Když jsem odstranil ulomené kousky želatiny, odložil jsem sklenici stranou a zapomněl na ni. Alkohol se pochopitelně brzy vypařil a zanechal ve sklenici gumovitou hmotu. Ta tam zůstala po několik týdnů. Už jsem ji chtěl vyhodit, ale pak mě náhle napadlo, že by mohlo být zajímavé tuto směs vykourit.

Znovu jsem zbytek rozpustil v alkoholu a přidal trochu oregana jako neutrální prostředek k tomu, aby se směs dala kouřit. Alkohol jsem nechal vypařit a získal jsem asi 250 g *phalarisovým* extraktem napuštěné hmoty. Zůstala tak několik dní - nesliboval jsem si od ní příliš mnoho. Nečekal jsem, že by mohla být psychoaktivní (kdyby byla, byl bych už o tom přece něco zaslechl). Představte si mé překvapení, když jsem si jen tak odpoledne v ložnici bez zvláštních příprav dal jednoho šluka a má mysl se okamžitě ocitla v cerebrálním hurikánu rychle pulsujícího bílého světla. Naštěstí už jsem znal, jak DMT záblesk vypadá, takže jsem nebyl tak úplně překvapen.

Následující úryvky z mého deníku popisují, jak se celá věc rozvíjela:

Zápis z deníku, 1.10.1993

Včera odpoledne jsem vykouril malé množství oregana, které bylo nasáklé zhruba 50 g extraktu z trávy *Phalaris*, rozpuštěného v alkoholu. Byl to ten materiál, který R. připravil, aby byl společně s extraktem z harmaly použit k přípravě ayahuaskové směsi. Okamžitě se dostavil velmi silný DMT trip - zcela ekvivalentní zážitku z minulého roku, kdy jsem v LTNM dostal DMT v injekci. Jen jsem tentokrát nepotkal žádné entity. Nemohu si pomoci, chápu objev kouřitelného DMT v rámci Mc-Kennova termínu „proražení času novinkou“. Ta celá věc je jako bomba: přírodní zdroj DMT, patrně nejsilnějšího halucinogenu na planetě, který je možno pěstovat na každém dvorku a extrahovat doma v kuchyni. DMT je jeden z klíčů odemykajících svět představ, ale není to klíč pro každého. Kdyby byl volně přístupný, vzniklo by mnoho potíží s lidmi, kteří by dotek s ním nezvládli - tj. vyvolal by velmi nepříznivý ohlas. Přesto by to mohl být právě ten katalyzátor, který by umožnil přechod kritického množství lidí na jinou úroveň vědomí. Něco, co by náš druh a patrně i naše planeta tak nutně v současné době potřebovaly.

Zápis z deníku 4.10.1993

Další vhledy: Strach spojený s požitím DMT je něco, co se zdá být silnější než vůle. Prostě tu je a je s ním nutno počítat. Nezažil jsem dosud tuto zkušenost tolikrát, abych zjistil, jestli se člověk může naučit tento strach překonat. I Gracie a Zarkov píší: „...před kouřením DMT vždy cítíme úzkost...“ Pocity, které jsem měl, naznačují, že je to tělo nebo „vědomí těla“ (nefeš), které se ocitá ve stavu hrůzy, a že je pro vyšší úroveň vědomí velice obtížné nenechat se do tohoto strachu vtáhnout. Skutečnost, že DMT je v těle

normálně obsaženo (v mozkové šišince) a skutečnost, že jím vyvolaný pocit záblesku odpovídá zážitkům při stavech blízkých klinické smrti, naznačují, že normální funkce DMT může zprostředkovávat přechod mezi životem a smrtí, mezi tímto světem a světem představ. Nakonec když ho kouříte, je to vždycky jako „malá smrt“: „Po plně účinné dávce (např. 25 mg) jsou zážitky většinou tak bizarní, že si nezkušená osoba může myslet, že umírá nebo že už umřela. Zvláště vymizí-li vědomí těla.“

Zápis z deníku, 16.10.1993

Spolu s S. jsme vykouřili jednu náplň z „tantrického šlukovače“, dýmky, kterou jsem sám vyrobil (jedna hlavička a dva náustky - oba táhnou najednou). Neuvěřitelně intenzivní trip. Pravděpodobně zatím nej-intenzivnější s touto surovinou. Musel jsem se zhluboka nadechovat, abych do něj vplul.

Zápis z deníku, 27.10.1993

Vykouřil jsem koncentrovaný extrakt *Phalarisus*: zhruba 50 g jediným šlukem. Udivující trip - myslel jsem, že jsem zesnul. Necítil jsem čas. Pořád jsem se sám sebe ptal, kde to vlastně jsem. Myslel jsem si, že jsem v ložnici, ale pak jsem si uvědomil, že jsem v kanceláři. Bylo to velice dezorientující a stalo se to několikrát. Pořád jsem zapomínal na své postavení v čase a prostoru. Pak se objevila krásná mantra/slovní hříčka: „Třetí já jsme my.“ Spatřil jsem sebe a S. jako královský pár. Snad hinduistický, ale současně i egyptský. Měl jsem S. po levici a seděl jsem o něco níže, i když jsme si byli vlastně „rovni“. To jsme „my“ na nějaké vyšší úrovni existence. Asi jsem toho hodně zapomněl, protože všechno bylo velmi snové. Zcela zřetelně jsem se ocítl „někde jinde“.

Zápis z deníku, 28.10.1993

Probudil jsem se ve zvláštním, proměněném stavu. Pořád jsem to cítil. Moje psychika prochází naprosto jistě nějakými velkými změnami.

Zápis z deníku, 29.10.1993

V každém případě dosud nejsilnější trip. Díky bohu, že tu byla S. a podržela mě. Málem jsem to nepřežil. Když bylo po tom, cítil jsem ve všech údech mravenčení z hyperventilace. Imploze světla a energie byla tak intenzivní, že jsem se jen o vlasek nezbláznil. Myslím, že to bude chvíli trvat, než si zase zakouřím. Příšerný zážitek. Je třeba ještě udělat mnoho, abychom se naučili, jak správně tuto substanci kouřit.

To, co jsem zažil, bylo velmi subjektivní, také jak jinak. Psychedelika vás vždycky postaví přímo tam, kde právě jste (a kam by vás také jinam mohly postavit?). S. se až do tohoto zážitku nevydělala, a to už měla za sebou setkání se světelnými bytostmi - ale teď měla také zážitek blízké smrti. Já jsem prostě viděl tak intenzivní bílé světlo, že jsem se jenom snažil, abych nebyl smeten strachem. Než se toho znovu odvážím, musím na sobě hodně pracovat. Intuice mi říká, že musím pracovat s dechem a zvukem. Jen tak se připravím na šamanskou práci s touto látkou.

DMT je normálně v těle přítomno jako produkt lidského metabolismu (pravděpodobně k jeho syntéze dochází v šišince, neboli tzv. „třetím oku“) a není považováno za fyzicky škodlivé. Když se vám však vaše mozkové synapse rozsvítí jako bleskem, je velmi těžké tomu uvěřit. Start je náhlý a intenzivní - než se nadechnete, už je to tady. Musíte potlačit touhu to potlačit, musíte s tím plout, musíte s tím dýchat. Představte si zenovou meditaci v Hirošimě v momentě výbuchu atomové bomby. To, že víte, že to nebude trvat dlouho, hodně pomáhá. Během asi tak deseti minut už intenzita zážitku klesá.

Srovnání s LSD

LSD je v nejlepším případě chemikálie syntetizovaná laboratorně vědeckými poradcovými. Droga, kterou je možno vyrobit pouze složitou technologií a získat přes hierarchii undergroundových „dealerů“. Je to prostě příklad „par excellence“ toho, jak vypadá současná kultura konzumentů psychedelik. Odhlédneme-li od jejích možných pozitivních účinků, je tato droga pořád ještě příliš svázána se současným, jedovatým

a vymírajícím technicko-ekonomickým systémem. To platí stejně pro všechny ostatní syntetické halucinogeny, jejichž jména jsou zašifrována do velkých písmen: PCP, MDMA, 2-CB spod. Ayahuasca, kterou syntetizují rostliny deštného pralesa, je droga amazonských šamanů. Je tradičně používána lidmi, kteří žijí v naprosto jiných podmínkách než my. Nevyrostla z naší kultury a působí v jejím rámci jako násilný transplantát.

Moderní lidé ze západu mají problémy s přijetím konceptu rostlinných učitelů a nevyhovují jim somatické problémy, které jsou vedlejšími účinky této drogy. DMT z *Phalaris* je něco naprosto nového - pochází z rostliny, jejíž alkaloidy jsou analogické ayahuaskovým. Je to přírodní forma DMT a 5-MeO-DMT, kterou si každý může vypěstovat kdekoli na planetě s výjimkou polárních oblastí. Nemá vedlejší somatické následky (nevolnost, zvracení) a jeho extrakce nevyžaduje žádné složité laboratorní procedury, vybavení či znalosti. Její získání není spojeno s monopolem na zisk zaměřených dealerů. Má rychlý nástup, je strašně intenzivní a rychle i ustupuje - to je přesně naše současné životní tempo. Po prvé se setkáváme s mocným entheogenem, který není produktem Hi-Tech kapitalismu drogových dealerů a který je dostupný všem, kdo si dají práci s pěstováním a extrakcí (a protože je rostlina k nerozeznání od vašeho trávníčku před domem, každý zákon je na ni krátký).

Když zařadíme náhlé objevení se tohoto daru do historického kontextu, není možné v něm nevidět možného prostředníka nutného k tomu, aby kritické množství lidí překročilo práh světa představ a udělalo tak další krok ve vývoji lidstva.

Nechť nás tato moc neopouští, necht' nám toto světlo nezhasne.

Psilocybin: „Magické houbičky“

Nejstarší zpráva o požívání psilocybinových hub pochází od Tezozo- moca, jenž o účastnících korunovačních oslav Montezumy II, kteří měli vize a slyšeli hlasy, napsal: „a proto považovali tyto halucinace za božská znamení, zjevení budoucnosti a předpověď věcí, které se stanou.“

Výše zmíněná korunovace se udála v roce 1502, sedmnáct let před španělskou invazí. Montezuma byl nejen monarcha, ale byl současně také veleknězem aztéckého boha války Huitzilopotchliho, jednoho z nejvražednějších archonů, jaký se kdy vynořil ze světa představ. Vedle toho, že pojedli halucinogenní houbičky, se Montezuma a jeho ko- runovační hosté zúčastnili ceremonie, během které bylo z lidských hrudí vyrváno tisíce ještě tepajících srdcí a nábožně obětováno tomuto divokému bohu. Sluneční bůh Huitzilopotchli vyžadoval tyto denní krvavé oběti jako svou „potravu“. Za správně a nábožně provedený rituál nesliboval svým ctitelům nic menšího, než vládu nad světem. To je nakonec obvyklá odměna, kterou lidem nabízejí entity tohoto typu. Schizofrenici často slyší hlasy, které jim nabízejí podobnou odměnu za to, že poslechnou podobně ujeté rozkazy.

Temné síly vždycky manipulovaly lidským vědomím pomocí drog. Nicméně psychedelika pro ně vždy znamenala ohrožení jejich exis- tence. Jako obyvatelé prostoromysli nemohou vydržet přílišné rozšíření vědomí. To je totiž zbavuje moci přímo tam, kde žijí - totiž v našich hlavách.

Neznám sice žádné prameny, o které bych mohl své tvrzení opřít, ale je možné, že houbičková vize Montezumy a jeho přátel představuje jedno z nejvíce udivujících proroctví z psaných dějin. Aztékově měli legendu o bohu Quetzalcoatlovi (hlavním rivalovi Huitzilpotchliho), který před mnoha stoletími nasedl na

lod' a opustil Mexiko směrem na východ. Tento bůh, zobrazovaný jako běloch s vousy, prohlásil, že se vrátí a uplatní právo na své království v roce „jedenrákos“ aztéckého kalendáře.

To znamená v roce 1519, kdy Cortéz se svou flotilou přistál na pobřeží u Veracruz. Toto proroctví předcházelo příchodu Španělů o mnoho let, a tak když se vousatí Evropané se světlu pletí objevili *přesně v určený čas*, mělo to na Aztéky zdrcující dopad. Relativně snadné vítězství Cortézovy hrstky nad mnohem početnějším nepřítelem by bez tohoto podivného proroctví bylo možné jen stěží.

Ať už byl původ tohoto poselství jakýkoliv, vypadá to, že nějaké jiné síly bytující v prostoromysli vystoupily proti dominantnímu postavení Huitzilopotchliho v náboženském životě Aztéků. Fakta z historie a čerstvé zkušenosti ze světa představ nám naznačují hypotézu, že se na lidské evoluci podílely i teleologické síly sídlící ve světě představ. I když se krutá verze křesťanství, kterou přivezli konkvistadoři, příliš náboženství lásky a milosti nepodobala, bylo to pořád o mnoho lepší, než status quo, který ovládal Huitzilopotchli. Houby s obsahem psilocybinu i jindy předpověděly důležité dějinné události. V *Psychedelické encyklopedii* Petra Stafforda je popsána vize atentátu na Kennedyho, kterou měl pionýr výzkumu psilocybinu Stanley Krippner:

Lincolnovy rysy se zvolna ztrácely a na jejich místě se objevila podoba Kennedyho. Stále se to dělo ve Washingtonu D.C. Revolver pořád ležel u paty sochy. Z hlavně vycházel tenký proužek dýmu a kroutil se ve vzduchu. Hlas opakoval: „Byl zastřelen. Prezident byl zastřelen.“ Oči se mi otevřely a byly plné slzí...V roce 1962, když jsem prožíval první psilocybinové zkušenosti, jsem této vizi o Kennedym nevěnoval velkou pozornost, protože jsem měl spoustu jiných vjemů. Nicméně byla to jediná vizualizace, která mi vehnala slzy do očí. Proto jsem ji podrobně popsal ve své zprávě, kterou jsem poslal do Harvardu. Vzpomněl jsem si na to o devatenáct měsíců později, když jsem 23. listopadu 1963 truchlil nad Kennedyho vraždou.

Podobné věci jsou pro vědecké materialisty něčím nemožným. Nicméně tato zdokumentovaná předpověď byla vyvolána psychedelickou sub- stancí. Stejně autentické je i známé proroctví, které stálo Montezumu jeho trůn.

(Protože psychotropní rostliny hrály v náboženství předkolumbovského Mexika velkou roli, domnívám se, že mají prsty i v tomto citovaném proroctví). Terence McKenna se o těchto věcech zmiňuje také:

Zdá se, že nám psilocybinové zkušenosti naznačují, že existuje jakýsi paralelní vesmír, který se nepodobá našemu vesmíru, a přesto je obydlen cílevědomými bytostmi...Kdyby kterýkoliv empirik zažil to, co jsem zažil já, musel by svou filosofii podstatně předělat. Historicky lidstvo vždy dávalo přednost pohodlí starých představ před hledáním nových. Ti, kteří měli zájem na zachování statu quo, se nikdy nesnažili „podstatně předělat svou filosofii“. Pokud je mi známo, podobné předělovky byly vždy vynuceny silou.

Koncem Eisenhowerovy vlády náš status quo volal po podstatné změně. Přestože Huitzilopotchliho už pod jeho jménem nikdo neoslavoval, jeho duch tučněl událostmi ve Vietnamu a porušováním lidských práv doma v Americe. Tyto časy volaly po změně a psychedelické drogy k této změně mohly poskytnout inspiraci. Je to možno interpretovat i tak, že se „cílevědomé bytosti“ ze světa představ snažily použít houbičky (a některé další látky) k tomu, aby otočily dějiny novým směrem. Nejdříve však musely být tyto látky lidem zpřístupněny.

Houbičky s obsahem psilocybinu byly mexickým šamanům známy po staletí, možná tisíciletí. Západní věda je „objevila“ až v roce 1953, když slavný R. Gordon Wasson spolu se svou ženou objevil jejich rituální požívání v jedné odlehle oxacké vesničce. Stalo se tak zhruba týž měsíc, kdy se Aldous Huxley vydal na své první mezkalinové tripy, o nichž o rok později vydal knihu *Brány vnímání*. Další léto, v

červnu roku 1955, snědl Wasson poprvé houbičky s psilocybinem sám a své zkušenosti pak publikoval v roce 1957 v časopise Life. Roku 1958 Albert Hoffman izoloval, pojmenoval a konečně i synteticky vyrobil psy- choaktivní alkaloidy psilocybin a psilocin, které jsou v houbičkách obsaženy.

Od roku 1959 se zájem o tyto nové (pro nás) látky začal prudce šířit v uměleckých, intelektuálních, ale i vědeckých kruzích. Psychedelická raketa šedesátých let byla navržena a vyrobena. Celým dalším rokem znělo tiché odpočítávání času jejího startu, jako by změna, kterou měla vyvolat, musela počkat na začátek nové dekády. A pak v létě 1960 harvardský psycholog Timothy Leary zažil na svém prázdninovém výletě do Mexika svou první psychedelickou zkušenost - s psilocybinovými houbičkami.

Těchto pár houbiček se stalo jiskrou, která zapálila řetězovou reakci. Ta pak o sedm let později vyústila ve famózním sanfranciském „létu lásky“, které je mnohými pamětníky považováno za vyvrcholení toho nejlepšího, čím byla ona doba charakteristická. Samozřejmě, už v roce 1966 se většina psychedelických látek dostala na seznam drog, ale bylo to něco jako snaha zakázat ohňostroj poté, co se oslava 4. července rozjela naplno.

V těchto letech jsem žil v Haight Ashbury a s údivem jsem pozoroval, jak se scéna měnila. V srpnu rozdávala sexy děvčata v babiččiných sukních květiny a na Nový rok zmlátili v kůži odění motorkáři nějakého ubožáka na příjezdové cestě k jeho domu. A jak toto desetiletí sláblo a mizelo, zmatení sílilo. Podívám-li se dnes zpátky, myslím, že to vše vzniklo především proto, že jsme neuměli s psychedelickými látkami zacházet, protože nám pro to naše kultura neposkytla žádný model. Kdyby byl naším guru místo Timothy Learyho nějaký amazonský šaman, možná by ona doba naplnila přísliby, kterými se ohlásila.

Anebo možná ne. Když vezmeme v úvahu problémy a lekce, kterými jsme museli v šedesátých letech projít, byl možná Leary pravý muž na pravém místě v pravý čas. Prostě muž osudu. Svým národním entusiasmem, ultraliberálním myšlením a zřetelně nevinnou vírou v lidskou podstatu otevřel nevědomou mysl mas lidí jako plechovku hrášku. Ty masy na to nebyly pochopitelně připraveny, ale status quo obdržel osudovou ránu.

I když se nám nepodařilo „Mír a Lásku“ léta 1967 plně integrovat, lidské vědomí se provždy proměnilo, a to ať už k dobrému či zlému.

Fascinace psychedeliky šedesátých let se v sedmdesátých letech pro- měnila v kokainovou epidemii, která pak přešla do „řekněte jim prostě ne“ éry osmdesátých let. To už bylo obecné vědomí tak posunuto, že se do popředí začal tlačit nový status quo. Z temnot se vynořil Terence McKenna, drogový guru let devadesátých, který po zmatcích, excesech a reakčních dogmatech znovu vrátil psychedelickým zážitkům úctu a respekt. Je mi důležité, že jeho drogou byly psilocybinové houbičky. Přestože Leary začal výzkum s psilocybinovými houbičkami, téměř okamžitě přešel na LSD, a to hned, jakmile mu začala být tato chemikálie přístupná. Je třeba to ještě dokázat, ale je docela možné, že rozdíly v psychedelických zkušenostech mezi šedesátými a devadesátými lety odpovídají rozdílu mezi oběma drogami. LSD je chemická molekula, která byla syntetizována v laboratoři a která se stala hlavní psychedelickou látkou šedesátých let. Psilocybin nebyl v rámci drogové subkultury oné doby nijak populární, prostě nebyl tak jednoduše dostupný. Není tak snadné ho synteticky vyrobit a žádný jednoduchý způsob pěstování hub v té době znám nebyl. Všude bylo dost „kyseliny“, a tak byly houbičky trvale v pozadí zájmu.

Přestože na obchod zaměření dealeri namáčeli běžně prodávané houby v LSD a pak je prodávali jako „magické houby“, autentický psilocybin byl běžně k mání až v polovině sedmdesátých let. To už byl pouliční trh s psychedelickými látkami tak nespolehlivý, že se začínal podobat ruské ruletě. Kdo chtěl zážitek a nechtěl riskovat tělo i zdravý rozum, musel si svou drogu sám vypěstovat.

V roce 1976 vyšla malá knížka s názvem *Průvodce pěstitele magických psilocybinových houbiček*. Její autoři použili nepravděpodobných pseudonymů O.T.Oss a O.N.Oeric, které vybrali zřetelně jenom proto, aby se publikace v seznamech citované literatury objevovala ještě před publikacemi psychedelického výzkumníka Jonathana Otta.

Je dnes veřejným tajemstvím, že tito autoři byli Terence a Dennisa McKennovi. Věřejnosti se tak poprvé dostal do rukou jednoduchý návod na pěstování houbiček. Autoři tento návod zřetelně považovali za dobrý skutek, za návod, jak se vymanit z vlivu nechutného kapitalismu pouličních dealerů a místo toho uzavřít šamanské spojenectví s houbou samou.

V té době už McKenna nashromáždil v Jižní Americe tolik zkušeností s límcovkou kubánskou *Psilocybe cubensis*, že si uvědomoval, že nejde jen o bezpečnou náhražku pouliční „kyseliny“, ale o mocný *entheogen*, samostatnou entitu, která se vědomě zapojuje do vývoje lidského vědomí.

Houbičky jasně prohlásily „až bude tento druh připraven na cestu ke hvězdám, planeta se zatřese do svých kořenů.“ Celá evoluce směřovala k tomuto okamžiku a neexistuje cesta zpátky. Vepředu leží dimenze takové svobody a transcendence, že jakmile ji někdo zažije, bude pro něj představa návratu do dělohy nesmyslná. Budeme žít v představivosti.

Já sám se domnívám, že „žití v představivosti“ vlasně vyjadřuje šamanský přístup ke „světu představ“. V tomto případě pak „cesta ke hvězdám“ představuje metaforické vyjádření vstupu do vnitřního a ne do vnějšího vesmíru. Na rozdíl od McKenny se nedomnívám, že je pro větší počet nás lidí možné fyzicky opustit tuto planetu, ale je možné, že nastane čas, kdy někteří z nás překročí nutnost fyzické inkarnace a budou žít v mnohem otevřenějších oblastech. Což je podstatně jiné poselství, než pověstná Learyho mantra let u šedesátých, která zněla: „zapnout, naladit se a vystoupit“. Takovým postojem získalo psychedelické hnutí politický podtón, který sice šel ruku v ruce s revolučním myšlením té doby, ale na druhou stranu natolik provokoval tehdejší inkvizici, že zakázala i samotný vědecký výzkum psychedelických látek.

Přestože jsem na konci sedmdesátých let zaslechl při jednom LSD sezení vnitřní hlas, nebylo to patrně v té době tak obvyklé. S vnitřními hlasy a entitami jsme se seznámili až poté, co se s námi McKenna podělil o své zkušenosti s psilocybinem a DMT v osmdesátých a devadesátých letech. Bylo to skoro tak, jako by naše vnitřní síly čekaly, až na ně budeme my (i naše planeta) připraveni.

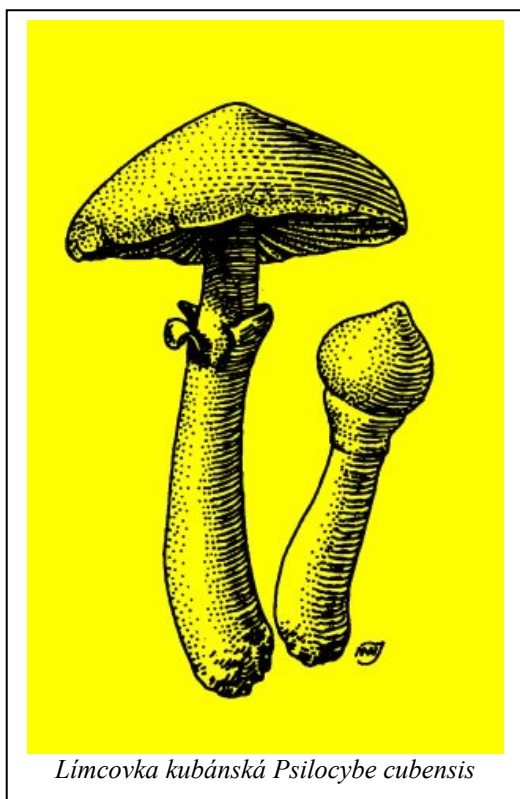
V současném čase je svět představ předmětem seriózního výzkumu (na rozdíl od předešlého výzkumu, který probíhal spíše pro pobavení a rozptýlení). McKenna sám se podobá trosečníkovi, který se vrátil do civilizace a vypráví o udivujícím Novém Světě, který spatřil na obzoru. Metafora odpovídá, i když současná Terra Incognita není v dosahu plachetnic sponzorovaných králi, ba ani vesmírných korábů vypravených v rámci miliardového rozpočtu NASA. Každý, kdo je ochoten sníst pět gramů sušených houbiček límcovky kubánské, může vstoupit do světa představ a sám si ověřit, jsou-li zprávy o něm správné.

Na tomto místě musím přiznat svůj osobní postoj k rostlinám, které jsou uvedeny v této knize. Podle mé zkušenosti jsou psilocybinové houbičky nejkonzistentnějším, nejefektivnějším a nejdostupnějším katalyzátorem rozšířeného vědomí, jaký je v současné době k dispozici. Durman bych nejedl ani o sázku, po mezkalinových kaktusech a svlačcích je mi více špatně než psychedelicky a nápoje typu ayahuasca nejsou ještě uspokojivě vyvinuty (ale možná budou, až budete tuto knihu číst). Takže zbývají houbičky - relativně snadno se pěstují, není tak strašné je požit (nemají žádnou špatnou chuť), málokdy je po nich skutečně špatně a vždy vyvolají psychedelický stav vědomí. Když sníte houbičky, nemusíte sedět několik hodin, potlačovat zvracení a přitom pořád pozorovat, jestli už se něco děje. Během patnácti až

pětačtyřiceti minut vám bude jasné, že se něco děje.

S pěstováním psilocybinových houbiček jsem váhal dvacet let. Je k tomu potřeba sterilní prostředí, a protože jsem kdysi pracoval jako laborant, vím, jak je těžké ho i za cenu přísných opatření dosáhnout. Myslel jsem si, že pokud by člověk neměl drahé laboratorní vybavení, bylo by z toho více starostí než užítku. A že by určitě neuspěl někdo, kdo by se o to pokoušel doma v kuchyni.

A pak mi jednoho dne jeden kamarád dal tři uzavřené Petriho misky, ve kterých na agaru rostlo podhoubí houby *Psilocybe cubensis*. Měl jsem na vybranou. Buď ho nechám zahynout, nebo začnu houbičky pěstovat. S pomocí McKennovy knihy jsem zjistil, že to není tak obtížné. Žijete-li na severozápadním pobřeží Pacifiku nebo kolem zálivu a víte-li kde hledat, není problém si nasbírat houbičky v přírodě. Kultury podhoubí se většinou pěstují ze spor, které mohou být koupeny na mnoha specializovaných místech (protože tyto spory neobsahují žádné nelegální látky, není nelegální, s výjimkou Kalifornie, je vlastnit).

Límcovka kubánská Psilocybe cubensis

„Nedělám“ houbičky moc často, méně než jednou do měsíce. Jejich filosofické či duchovní využívání znamená (alespoň pro mě) určitou sebekázeň a jasné zaměření. Zjistil jsem, že mi intenzivní houbičkový trip postačí na dlouhou dobu. Že potřebuji čas na to, abych se svým vědomím propojil všechny vhledy, kterých jsem během tohoto tripu dosáhl. A čím jsem starší, tím víc je to pravda. Ke vstupu do světa představ obvykle postačí alespoň pět gramů usušených houbiček. Když jsou silné, může to představovat asi patnáct miligramů čistého psilocybinu. Zde jsou McKennova pozorování, týkající se dávkování houbiček: Co se děje po třiceti miligramech (psilocybinu)? Po čtyřiceti nebo šedesáti? Nejsou to dávky nebezpečné fyzicky, ale jsou to obrovské dávky na to, aby je zpracovala křehká mysl... Jakmile překročíte s houbičkami pěti, šesti či sedmigramovou hranici, přestávají být drogou v obvyklém slova smyslu a stávají se spíše happeningem, zkušeností, která představuje jedinečný dialog mezi vámi a něčím někde úplně jinde.

Tato zkušenost, obtížná sama o sobě, může být ještě umocněna tím, že k pětigramové dávce usušených houbiček přidáte jeden gram extraktu z harmaly mnohadílné (*Peganum harmala*). Je jasné, že to nemůžete udělat dřív, dokud si

nezvyknete na samotné houbičky. Považuji tuto kombinaci za jeden z analogů ayahuasky, i když N,N-dimethyl-tryptaminová (DMT) složka je nahrazena svým blízkým příbuzným - 4- -fosforyloxy N,N-dimethyltryptaminem (psilocybin). Není to v žádném případě „rekreační“ směs na „rekreační“ zkušenosti, i když může, mezi jiným, vyvolat i extázi:

Extáze je složitá emoce, která obsahuje prvky radosti, strachu, hrůzy, triumfu, poddání se i soucitu. Naše prehistorické zaujetí komplexem extáze dnes vystřídal zaujetí pohodlím. Drogy nejsou pohodlné a ten, kdo si myslí, že jsou, nebo kdo chce utéci ze skutečnosti, by si s nimi neměl hrát. Jinak riskuje, že mu do jeho výkalů bude strčen jeho vlastní nos.

Tato houbičková ayahuasca je pro mě nové území a já s jeho výzkumem teprve započal. Stačí říct, že jsem spatřil města, která neexistují v konsenzuální skutečnosti, města, jaká popisují ayahuasqueros z

amazonského pralesa. Ve své nádherné knize o ayahuaskovém šamanismu zmiňují tyto vize i Luna a Amaringo: Zhruba jedna třetina vizí popisovaných v této knize... obsahuje ikonografický motiv, který jsem s Pablem dosud plně neprozkoumal: město nebo města. Jejich architektura je buď náznakově orientální - čínská, arabská, indická - nebo futuristická. Anebo také oboje dohromady. Ta města by mohla stát pod vodou nebo na jiné planetě.

Pablo o těchto městech říká, že jsou to místa výuky, kde se šamani od pokročilých duchovních bytostí vyučují různým oborům. Těchto měst je nesčetně mnoho a jsou vytvořena z jemné a vyčištěné látky.

William Burroughs se ve své knize *Dopisy o yage* o tomto fenoménu zmiňuje také: „Onu noc jsem měl živý sen... složité město, které jsem znal, ale které jsem nebyl schopen nikam zařadit. Byl to částečně New York, částečně Mexico City a částečně Lima, kterou jsem tehdy ještě neznal... Nakonec, všichni očekávají, že spatříš město, když se napiješ yage.“

Mé první výzkumy „houbičkové ayahuasky“ mě zatím příliš za- městnávaly somaticky na to, abych se při nich zaměřil dovnitř. Ta kombinace totiž nejdřív každého srovná se zemí. Jako u většiny ayahuaskových zkušeností lze samozřejmě očekávat určité nepohodlí ve vnitřnostech, ale vědomí je tak obrovsky změněno, že nevolnost a zvracení jsou mimo střed pozornosti.

Méně významná psychedelika

„Pokud se nejedná o kofein, nikotin nebo alkohol, je termín „legální droga“ přímo protimluv.“ (Věta vyslechnutá náhodně na konferenci o psychedelických rostlinách).

Jedno z drobnějších témat, které se táhne touto knihou, je skutečnost, že naše racionální a vědecká kultura často kolem psychedelik vytváří mýty. Každý, kdo se tímto problémem začal vážně zabývat, narazil na zmatený míšmaš vzájemně si až k zbláznění odporujících dat. Občas se zdá, že poměr střízlivých faktů k pověrám a pověstem je v této oblasti tak jedna ku dvěma.

Většina toho všeho pochopitelně spadá na vrub nelegálnosti celé záležitosti (kde jsou potlačována fakta, tam kvetou klevety a fámy), ale po čase se člověk nemůže zbavit dojmu, že je za tím i něco jiného. Mýtotvorné archetypy obsažené v lidské psychice jsou snadno dosažitelné a když dnes používáme psychedelické drogy na propojení myslprostoru se světem představ, dotýkáme se těchto entit, aniž by nás při tom vedly nějaké předchozí zkušenosti či společenská tabu. Nenavazujeme na žádnou tradici (šamanskou, náboženskou nebo vědeckou), která by našim zkušenostem dodala strukturu, a tak není divu, že vytváříme guláš z faktů a fantazií podle litosti okořeněný touhami a pověrami. Připadá mi to, že se chováme podobně jako středověcí kartografové, kteří do neznámých oblastí na mapách vpisovali „zde mohou být lvi“. Je však už čas si na tuto oblast posvítit a vybrat z bezbřehého folkloru alespoň některá fakta.

Jedna z oblastí, která velmi vyžaduje zevrubnější studium, je oblast takzvaných „legálních psychedelik“ neboli rostlin, o nichž se povídá, že mají psychedelické účinky, ale které dosud naše nová inkvizice nezařadila do seznamu zakázaného ovoce.

Tyto rostliny není zakázáno pěstovat, ale protože obsahují nedovolené látky, je zakázáno je polykat. Nakonec už jsme o nich hovořili, stejně jako o rostlinách odpovídajících ayahuasce, které také dosud nebyly za nezákonné prohlášeny (i kdyby bylo vůbec možné tuto záležitost nějak racionálně řešit, bylo by k tomuto řešení třeba obrovské množství právníků a jiných šašků). Tato kapitola je věnována zcela

běžným, méně významným psychedelickým rostlinám, rostlinám, které mají šamanskou tradici a o nichž se povídá, že mohou jistým způsobem působit na vědomí.

Šalvěj *Salvia divinorum*

Druhové jméno této šalvěje - di- vinorum - znamená, že je přiřazována věštcům či jasnovidcům, něco jako „věštecká šalvěj“. Dohromou je pouze na pár čtverečnicích kilometrech v Mexiku, kde ji používají Indiáni kmene Mazateků (což je kmen, který seznámil západ s používáním psilocybinových hub) při svých šamanských léčebných rituálech. Kdysi jsem navštívil seminář, na kterém mazatecká léčitelka (curandera) dlouze hovořila o využití této rostliny. Nevím, kolik toho zmizelo překladem (nemluvila anglicky), ale bylo jasné, že *hojas de la Patora* (lístečky pastýřky) zahrnuje úctou a respektem.

Na šalvěji *S. divinorum* je zajímavé to, že je botanicky považována za produkt lidského pěstění. Divoce už zřejmě nikde neroste a o jejích semenech se říká, že jsou neplodná. Může být tudíž rozmnožována pouze vegetativně pomocí řízků. Mazatečtí šamané si tímto způsobem pěstují své rostliny na vzdálených a ukrytých lokalitách. A zase, protože všechna psychedelika obklopuje věčná aura pověstí, existují na druhou stranu jisté důkazy (i když ovšem dosud plně nepodložené), že *S. divinorum* je schopna plodná semena vytvořit a že je to normální přírodní evolucí vzniklá rostlina. Ale ať už je to pravda nebo ne mimo mazateckou kulturní oblast se tato rostlina vyskytuje jen jako exot pěstovaný ve sklenicích, který se, naštěstí, snadno množí řízků.

Při provozování svého umění se mazatečtí šamani opírají o hierarchii tří halucinogenních rostlin: *Salvia divinorum*, *Rivea corymbosa* (semena svlačce) a *Psilocybe cubensis* (posvátná houbička). Každý adept léčitelství je této hierarchii představen v sérii po sobě jdoucích kroků:

Celý proces začíná přijímáním stoupajících dávek šalvěje *S. divinorum*, které se děje mnohokrát, aby si adept zvykl na „cestu na nebesa“. Pak je na pořadu zvládnutí svlačcových (*Rivea corymbosa*) semen a teprve naposledy přijdou posvátné houbičky... *S. divinorum* je z farmakologického hlediska ze všech tří halucinogenních rostlin nejslabší. Po jejím požití se očekává, že k adeptu promluví Panna Marie, ale to pouze v naprostém tichu a tmě... Don Alejandro badatelům řekl, že šalvěj, svlačcová semena a houbičky vyprávějí každý svůj vlastní příběh (historia). Šalvěj je z nich nejlepší učitel uzdravování... Přestože je považována jen za lehce psychotropní, nálev z ní připravený vyvolává za správných podmínek mocné vidiny... To, že musí napřed zvládnout *S. divinorum* a že se musí naučit používat svlačcová semena dříve, než se začne seznamovat s houbičkami, patrně chrání adepta před traumatickými zážitky, kterým by se jinak nevyhнул, a navíc mu to poskytuje širší vhled do různých typů halucinací.

Aktivní složka, která je v listech *S. divinorum* obsažena, nebyla dosud identifikována. Až do dneška nebyl nikdo schopen předpokládaný halucinogen izolovat, i když jsou jisté důkazy, že se bude spíše jednat o terpin než o alkaloid. Tyto obtíže jsou patrně způsobeny především tím, že ona látka je po sklizni listů velice nestabilní. Přestože se o listech říká, že si podrží svou sílu den či dva, nálev svou moc ztrácí během několika hodin. Podle mých zkušeností listy, které byly po utržení okamžitě zmrazeny a poté rozmrazeny

a použity na nálev, žádné účinky ne- vyvolaly. Takže zřejmě zmrazení na uchování aktivní složky nestačí.

Doporučené dávky *S. divinorum* kolísají od pěti párů lístků (tj. deseti lístků) až ke 120 párům (ať už se jedná o lístky šalvěže či houbičky, Mazatékové je vždy počítají a přijímají v párech). Dávka 25 párů (50 lístků) je patrně průměrná, i když na ni člověk potřebuje velký keřík či několik malých, aby rostlinu zcela neoškubal. Protože lístky jsou různě veliké, je asi lepší měřit dávky váhově - 100 g listů by na psychedelický zážitek mělo postačit, pokud rostlina vůbec nějaký nabízí (má vlastní jediná zkušenost s touto rostlinou byla nepřesvědčivá). Šalvějový trip je obecně považován ze velice jemný. Poté co člověk rozžvýká listy či vypije nálev, má se posadit do temné a tiché místnosti. V rušivějším prostředí se vize neprojeví. Jsou popisovány jako podobné prvnímu stádiu intoxikace houbičkami - barevné víry spod. Některé zážitky jsou zajímavější než jiné, jako u všech psychedelik záleží na vědomí subjektu:

Jak tak šaman hovořil, Valdes (jenž do té doby zažil jenom několik krátkých vizí, které nepopsal) spatřil černou oblohu, na níž pluly jasně barevné předměty. Náhle pocítil, že on sám k jednomu z nich míří velkou rychlostí. Světlo se ukázalo být mazatéckou vesnicí, podobnou té, kde žil curandero. Valdes si ji prohlížel shora, jako kdyby stál na nějakém kopci. Po stranách některých domů stály zvláštní objekty, něco jako kaleidoskopické kouřové sloupy. Náhle byl zpátky v prostoru a vize se ztratila...(Později) se náhle ocítl v bizarní barevné krajině a hovořil s mužem, který mu potřásl nebo alespoň podržel jeho ruku. Hned vedle nich stálo něco, co vypadalo jako obrovský model kostry letadla vyrobený z duhově zbarvených trubek. Nejvíce ho udivila „skutečnost“ toho, co viděl.

Čerstvé, nezakořeněné řízky šalvěže *S. divinorum*, je možno koupit ve speciálních zahradnictvích zhruba za třicet dolarů za kus. Je poměrně snadné je zakořenit, jestliže dodržíte jejich velmi speciální růstové požadavky. Jak už máte velký keř, můžete oddělit další řízky a pěstovat je po tuctech.

Při přesazování je zasejte hlouběji, než rostlina původně rostla. Je snadné ji pěstovat, ale je nutné dodržovat určité podmínky. Nesmí zmrznout (pokud nevymrzou zcela, mohou z kořenů znovu vyrůst) a nesmí být vystavena přílišnému horku či slunci. Ideální rozsah teploty je tak od 10 do 16° C. Vzduch nesmí být příliš suchý. Poznáte to okamžitě podle toho, že listy na okraji zasychají a posléze odpadnou. Není také dobré plné slunce, spíše padesáti až osmdesátiprocentní stín. Nejdůležitější je správné zalévání, protože rostlina musí dostávat pravidelně přiměřené dávky vody. Musíte ji přesvědčit, že je zpátky doma v horách, kde nikdy nemrzne, ale zároveň není nikdy horko a denně tam prší. Rostliny tam rostou na zastíněném břehu potoků, jejichž voda je chladná. Stejně chladný je tam i vzduch, jehož vlhkost dosahuje až 100%. Rostliny, a zvláště jejich listy, mají rády, jsou-li pravidelně, případně neustále, roseny. Takže na to pamatujte. Uvnitř domu žijí nejraději ve světlé koupelně a nemohou se dočkat, až sis nimi dáte sprchu, nebo alespoň až ji dáte jim. Sprcha nesmí být horká, ale teplá je dobrá. Je také důležité, aby šalvěj měla dost prostoru na kořeny. Čím víc, tím líp. Šalvěj občas vypadá jako nemocná, ale přesazení to většinou spraví. Dejte jí černou kompostovou půdu s říčním pískem, abyste jí poskytli iluzi koryta potůčku ve spodním patře lesa, pokrývajícím mazatécké hory. Občas ji přihnojte rybím nebo jiným tekutým hnojivem. Naše šalvěj má pro sebe celý kus skleníku a má to ráda. Pětkrát za den se na minutu zapíná rozprašovač, takže má pořád dost vlhkosti. Přesto v létě zaléváme zhruba jednou týdně i půdu, ve které rostou. Sahají až nad hlavu a ohýbají se o strop skleníku. Máme tam natažené provazy, aby se větve neohýbaly příliš dolů. Kvetou v prosinci. V největším mrazu, který tu kdy byl, nás vyděsily, když promrzly skrz naskrz. Stonky mrazem popraskaly a když rozmrzly, byla z nich černá kaše. Ale na jaře obrazily jako ještě nikdy.

Já sám úspěšně pěstoval šalvěj *S. divinorum* ve šterkem naplněném hydroponickém tanku. Vytvářela mi velký a zdravý keř, ovšem jen do té doby, kdy na ni skočila kočka a odrásala ji.

Druhy rodu *Coleus* (Pochvatec)

Wasson uvádí, že mu jeho mazatěčtí informátoři sdělili, že jejich šamani jako halucinogenní a uzdravující bylinu používají i rostlinu rodu Pochvatec (*Coleus*). Je to běžná domácí rostlina, která je blízkým příbuzným druhu *S. divinorum*. Tato informace se v literatuře opakuje několikrát. Někteří z mých dopisovatelů tvrdí, že *Coleus* není psy-choaktivní, a jiní jsou zase přesvědčeni, že je. Nezkusil jsem jej, a proto nemohu potvrdit ani to, ani ono (po určitém čase člověk ztratí chuť experimentovat s obrovskými množstvými hořkých a ke zvracení nutících listů, zvláště když jsou po ruce méně problematické psychotropní rostliny). Uvádím proto zprávu šamana, který by o tom měl něco vědět:

Léčitel měl také několik pěstěných jedinců rodu *Coleus*, které rostly hned u domu. Podle Wassona Mazatékové věří, že *Coleus* je léčivá a halucinogenní rostlina s podobnými účinky jako *S. divinorum* (Wasson, 1962). Don Alejandro nicméně tvrdil, že ty rostliny léčivé nejsou a že je jeho dcera prostě koupila na trhu, protože se jí líbily.

Puškvorec obecný *Acorus calamus*

Puškvorec obecný je napůl vodní rostlina, která vypadá jako kříženec mezi vysokým hubeným kosatcem a bojínkem. V angličtině se mu také říká Sweet Flag, Sweet Sedge nebo Rat Root. Roste ve Starém i Novém světě. Puškvorec byl v bylinářství využíván odjakživa a léčilo se s ním vše od bronchitidy až k závratím. Většina z toho, co se o této rostlině píše, má příchuť jakési nejistoty. Každý z autorů se odvolává na jiné autory. Říká se, že některé indiánské kmeny dávají puškvorec šňupat svým koním před závody a že jiné indiánské kmeny ho žvýkají, když potřebují povzbudit před dlouhými pochody tundrou.

Jeho kořen obsahuje asaron, což je předchůdce TMA-2, fenetylaminu, o němž se říká, že je osmnáckrát silnější než mezkalin. Jeho pozice jako drogy je krajně nejistá. Zdá se, že nikdo neví, jestli je to spíše stimulant, sedativum nebo halucinogen. Anebo možná všechno dohromady. Jsou důkazy, že v severoamerických poddruzích může asaron chybět, a tak si s požíváním puškvorce žádná inkvizice vrásky nedělá.

Zmínky o tom, že severoameričtí Indiáni používají *Acorus calamus* v rámci nějakého rituálu, jsou většinou provázeny tvrzením, že tato rostlina působí díky obsaženému asaronu jako sedativum. Bohužel jsou tato tvrzení opřena o studium vzorků pocházejících z Indie. Zdá se, že existuje dostatek důkazů o tom, že obsah asaronu nelze očekávat u diploidních rostlin severní Ameriky, ale že je vázán na triploidní a tetraploidní rostliny Starého světa.

Pěstuji hydroponicky velmi velký a zdravý exemplář puškvorce. Ve vodě se mu daří, protože i v přírodě žije ve vodním prostředí. Jeho kořen jsem nikdy nežvýkal. Jednak nejsem přesvědčen o tom, že je halucinogenní, a jednak je mi líto zničit kvůli tomu svou krásnou rostlinu.

Heimia salicifolia

Tuto rostlinu, kterou Aztékově nazývali „sinicuiche“, dosud používají mexičtí šamani jako prostředek k navození věšteckého transu. Já sám jsem žádný z jejích vychvalovaných účinků nezažil, ale to patrně spadá spíše na vrub dávkování než na vrub rostliny samé. Za počáteční dávku považují někteří autoři deset gramů čerstvých listů. Až to někdy zkusím znovu, začnu s patnácti.

Heimia: Zajímavý a dosud málo pochopený mexický halucinogen představuje kyprejovitá rostlina *Heimia salicifolia*, známá také pod aztéckým názvem *sinicuichi*. Toto narkotikum navozuje zajímavé slu- chové

halucinace, zatímco zrakové halucinace nevyvolává. Lehce ovadlé listy jsou ve vodní lázni drceny a pak vystaveny na slunce k fermentaci. Výsledný nápoj je lehce omamný. Navozuje lehkou závrať, mátožnou euforii, ztmavnutí zorného pole, zevrknutí se okolního světa, změny ve vnímání času i prostoru, zapomínání, zvukové halucinace a vyšinutí ze skutečnosti. Zvuky se zdají přicházet deformované z velké vzdálenosti. Domorodci považují *sinicuichi* za posvátnou a nadanou nadpřirozenými silami. Pomáhá jim vyvolat živé vzpomínky na to, co se kdysi stalo. Umožňuje jim dokonce prenatální vzpomínky. V rostlině *Heimia salicifolia* bylo nalezeno pět chinolitidinových alkaloidů. Hlavním psychoaktivním alkaloidem je zde patrně cryogenin, o kterém bylo experimentálně zjištěno, že „kvalitativně i semikvalitativně napodobuje účinky všech v rostlině obsažených alkaloidů“.

Ve specializovaných prodejnách jsou k mání semena *sinicuiche*, a podle mých zkušeností je snadné tuto rostlinu vychovat a pěstovat. Klíčivost balíčku semen, která jsem minulý rok zasel, musela být téměř stoprocentní. Skončil jsem s mnohem více rostlinkami *H. salicifolia*, než kolik jich mohu potřebovat. Tento druh je velmi citlivý na nedostatečnou závlahu. I hodinu či dvě trvající nedostatek vody jí může nebezpečně ublížit. Potřebuje spoustu místa na kořeny a květináč jí velmi rychle může být malý.

Calea zachatechichi

Přestože tato rostlina je v celém Mexiku používána v lidovém bylí- nářství jako lék, jediný kmen ji používá i k navození věšteckých stavů: *Calea zachatechichi*, nenápadný keř vyskytující se od Mexika až po Kostariku, je nedávno objevený halucinogen, který se zdá být používán pouze Indiány oaxackého kmene Chontal. Užívají ho, aby si „vyčistili smysly“ a mohli se slovy domluvit se světem duchů. Od nejstarších časů sloužily intenzivně hořké listy této rostliny (*zachatechichi* je aztécké slovo, které znamená „hořká tráva“) jako lék proti horečkám, nevolnosti a ostatním potížím. Poté, co vypijí čaj z usušených a rozdrcených listů tohoto keře, položí se Indiáni na klidné místo a vykouří cigaretu vyrobenou ze suchých listů. To, že dávka byla správná, poznají Indiáni podle toho, že se cítí malátní a slyší svůj puls a údery srdce. Moderní studie dokázaly přítomnost dosud neidentifikovaného alkaloidu, který je patrně příčinou sluchových halucinací.

S pobavením jsem ocenil tvrzení, že je to patrně extrémně hořká chuť listů této rostliny, která ji činí vhodnou léčivkou. Je to úvaha typu že když něco odporně chutná, musí to být velmi účinné! Moje zkušenosti mluví o opaku. Snědl jsem obrovské množství odporně chutnajících bylin, jejichž jediný účinek spočíval v tom, že mi po nich bylo špatně. Dosud se mi nepodařilo vypěstovat ze semen *C. zachatechichi* se- menáčky a zdá se, že podobné potíže zažili i někteří moji dopisovatelé. Později jsem od přítele dostal dva exempláře v květináčích. Jsou ještě příliš malé na to, abych z nich sklízel nějaké listy, takže jsem si doposud reputaci této rostliny osobně neproověřil. Nicméně shromážděné poznatky naznačují, že se jedná o silný, sny vyvolávající katalyzátor vědomí:

Charakteristické zpomalení EEG a prodloužená reakční doba u subjektů, kterým byly aplikovány oba extrakty, naznačují, že *zacatechichi* obsahuje hypnotika... Tyto výsledky potvrzují hypotézu, že extrakty ze *zacatechichi*, zvláště pak metanolová frakce, obsahují složky ekvivalentní účinkem subhypnotické dávce diazepamů... Výrazné zvýšení počtu snů... bylo zaznamenáno po požití metanolového extraktu. A obdobně, i během krátkých zdřimnutí počet snů po aplikaci rostlinného extraktu výrazně převyšoval počet snů po diazepamů... Počet pokusných osob, které své sny zapoměly, byl vždy vyšší u skupiny, která dostala placebo nebo diazepam, a naopak, pokusné osoby, které si pamatovaly více než jeden sen, vždy pocházely ze skupiny, jež obdržela extrakt ze *zacatechichi*... Po metanolovém extraktu byly sny popisovány jako barevnější.

Tyto výsledky ukazují, že aplikace *zacatechichi* zvyšuje jak počet snů, tak i schopnost jejich zapamatování... To vše nasvědčuje tomu, že rostli- na *Calea zacatechichi* navozuje živou hypnagogickou

představivost během fáze SWS I.

Ti, kteří se kdy zabývali seriózní prací se sny, okamžitě rozpoznají význam této substance, která může obohatit noční výlety do prosto-romysli. Sen je přirozený způsob vstupu do světa představ, který nevyžaduje bolestivé překonávání vedlejších efektů silnějších psychedelik. Je dobré si všimnout, že ti, kteří zvládli umění jak dosahovat živých snů a řídit je, považují halucinogeny za zbytečné.

Exotické zdroje DMT a harmalinu

Existuje mnoho cizích rostlin, většinou tropických, které obsahují, nebo se to alespoň říká, DMT či harmalové alkaloidy. Nabízí je k prodeji řada specializovaných podniků. Keč *Psychotria viridis* liána *Banisteriopsis caapi* představují dvě klasické složky džunglové ayahuasky, ale k máni jsou i mnohé další. Nebudu je zde vyjmenovávat, protože s nimi nemám žádné osobní zkušenosti, a pokud tomu dobře rozumím, vyžadují natolik speciální péči, že to přesahuje možnosti většiny severoamerických pěstitelů. V každém případě lze v nich obsažené alkaloidy snáze získat z rostlin domácího původu, které jsme zde už popsali.

Muchomůrka červená *Amanita muscaria*

Druhým nejznámějším halucinogenem po durmanu je patrně mucho- můrka červená, v angličtině nazývaná „fly agaric“ (něco jako muší hou- ba). Tato houba je obklopena tak hustou mlhou pověr a pověstí, že patrně nikdo neví, co je a co není pravda.

Patrně nejznámější mýtus tvrdí, že muchomůrka červená je smrtelně jedovatá (což skutečně za určitých okolností může být) - sníst jednu znamená jistou smrt. Na opačné straně spektra najdeme pověsti o tom, že muchomůrka červená je ona neznámá Soma, vychvalovaná v árijských védách. Tyto prastaré zpěvy obdivují neznámý rostlinný halucinogen („Somu“), který urychlil náboženské chápání primitivních lidí a nastartoval dvě z hlavních světových náboženství, a to hinduismus a zoroastriánství. Mezi těmito dvěma extrémními stanovisky, z nichž jedno považuje houbu za smrtelný jed a druhé za náboženský katalyzátor, leží obrovská šedá zóna faktů i spekulací. Shrňme je v následujících řádcích:

Tato červená houba s bílými skvrnami (pravý to archetyp houby v západní kultuře) pochází ze severních šířek naší planety. Staré zprávy hovoří o jejím využití sibiřskými šamany, ale žádné moderní potvrzení této hypotézy jsem nikde nenašel. Jedním z mýtů, které tuto houbu obklopují, je i představa, že působí jako droga tehdy, když vypijeme moč člověka, který ji snědl. Roste pouze divoce, často v blízkosti bříz, a není možné ji kul- tivovat. Většina rozporných dat o muchomůrce vznikla z toho, že její vlastnosti jsou velice variabilní a mění se od jedince k jedinci. Její síla je závislá na půdních podmínkách,

Muchomůrka červená *Amanita muscaria*

vlhkostí, podnebí a genetickém základě (tento druh obsahuje nejméně šest poddruhů). Důležitá je i doba sklizně: Z mnoha textů jsme zjistili, že nejdůležitějším faktorem je období, ve kterém houby sebereme. Nejmocnější houby byly nalezeny uprostřed srpna, kdy jejich sezóna začíná.

U hub sebraných v září převládaly narkotické a somatické účinky, zatímco srpnové houby působily více psychedelicky a vizionářsky... Množství drog obsažených v jedné až třech srpnových houbách odpovídá čtyřem až pěti zářijovým. Ale přes stejné množství zážitky stejné nejsou: v září převládá symptom tělesné nevolnosti a psychedelické účinky nejsou tak silné... Myslím, že nejdůležitější vlastností muchomůrky červené je navození tichého vnitřního rozhovoru. Tento vnitřní dialog navodí v člověku pocit, že mu byla zjevena velice důležitá fakta o jeho životě. Tento pocit pak v něm přetrvává ještě dlouho po zkušenosti s houbou. Myslím si, že nás tato houba může naučit hodně o nás samých.

Výše uvedené pozorování pochází z Evropy, takže doba sklizně hub v Americe nemusí odpovídat. Smrtelná dávka muchomůrky červené je ve výše citovaném článku uvedena také. Pro Evropu je odhadována na pět kilogramů čerstvého materiálu, což je mnohem více, než by kdo pojedl. Následuje vyličení muchomůrkového tripu od jiného dopisovatele:

Pokusu se zúčastnili tři A, B a C; D byla přítomna jako přísedící. Přestože nikdy nevzala drogu ani se žádného sezení nezúčastnila, byla ošetřovatelka, a tak jsme se cítili bezpeční. Houby jsme sebrali asi před týdnem a usušili je jak vzduchem, tak i v troubě a fénem. V okamžiku použití byly naprosto suché. Každá osoba si vzala půl šálku na prach rozemletých hub, smíchaných s grapefruitovou šťávou. Bylo 10:10. Potom si všichni vzali kapsli s řasami??

V 10:20 bylo C nevolno. A a B se šli projít. V 10:30 se A a B cítili trochu omámení, A více než B. A se položil vedle C, která právě zvracela a své zvratky vypila. V 10:40 C znovu vstala a zvracela. Tentokrát však nemohla vystát představu, že by své zvratky měla znovu vypít. A se cítil „jinak“ a bylo mu špatně. Když dýchal mělce, bylo mu hůře, při hlubokém dýchání se cítil lépe. B se hodně pohyboval a tvrdil, že když je v pohybu, necítí žádnou nevolnost. A začínal pociťovat účinky. Pohyboval se na hranici pocitu vystoupení z těla: „tak připraven vystoupit z těla, jen odejít, jen odejít.“

Slyšel v pokoji zvuky a v ústech měl plno slin. Všichni tři se před pokusem modlili a meditovali. Mluvili o svých nadějích, obavách, pocitech. Nejvíce o pocitu vděčnosti, hrůzy, strachu a úctě, nejstarším světovým psychedeliku.

Následoval dvouhodinový bizarní narkotický stav. C byla mimo sebe a nehýbala se. Dýchala rychle a mělce (obvykle je spíše hyperkinetická). D se o ní velmi bála. C se ani nepotila, ani neslinila. A a B se občas škubli, velmi se potili a z úst jim rychle odkapávaly sliny. B byl zřetelně více přítomen a občas uvažoval, zda si vzal dost velkou dávku. A nevěděl, kolik času uplynulo. Myslel, že je buď vzhůru, nebo že se mu zdají naprosto živé sny, něco jako sny při plném vědomí. Hudbu vnímal jen nejasně nebo ji nevnímal vůbec. Všichni tři leželi asi tři metry od přes metr vysokých reproduktorů, které hrály velmi nahlas.

A odhodil pokrývku. Bylo mu současné horko i zima, potil se a cítil zimnici. Podle D se nikdo viditelně zimnicí netřásl. A byl velmi zfetován, cítil se tak, jako nikdy předtím. Řekl: „psychedelikum je příliš široký termín. Ten stav nejde označit jako psychedelický. Bylo to, jako by všechno bylo stejné, ale zároveň naprosto neznámé. Ale všechno to vypadalo, jako kdybych to znal.“ Všichni vyšli ven, smáli se a divili se: „Co se to děje?“ Nebyli schopni říct, jestli cítí intoxikaci nebo ne. B si to nemyslel a C také ne. Pouze A intoxikaci cítil. Mohl tehdy říct jen to, že stromy a rostliny mají jiné stíny, ale po zážitku řekl: „Byl to tento svět, ale trochu posunutý nezaměnitelným způsobem.“ Všichni byli ataxičtí a koktali. Byli šťastni. Navenek nebylo nic moc vidět. Všichni k sobě cítili vzájemnou lásku, ale neměli nutkání ji sdílet,

jako např. po MDMA. Všichni cítili, že jsou v tom zážitku spolu, ale říci si více než pár útržkovitých vět by bylo vyžadovalo příliš velké úsilí. Byli na konverzaci příliš intoxikovaní. Bylo to, jako by pluli jeden vedle druhého po moři. B a C byli méně intoxikováni a dostali hlad. Bylo jim horko i zima najednou. Všichni tři se zvedli najednou z podlahy, potili se a všude slintali sliny, které byly cítit po houbách. A měl nějaké křeče a větry. Říhala pouštěl větry a brzy se cítil lépe, zvláště potom, co ho D přesvědčila, aby snědl trochu horké polévky z mina a dal si sprchu.

B a C vykouřili dýmku marihuany a oba se velmi zfetovali. Pořád to vypadalo, jako kdyby A bylo půl hodiny před B a C Když se všichni tři v 13:00 vzbudili, B se ptal, jestli si A nechce vzít další dávku. A mu odpověděl: „za žádnou cenu.“ Nakonec i B souhlasil s tím, že ani on už nechce víc. Hudba byla neuvěřitelně intenzivní, možná nejintenzivnější, jaká vůbec kdy byla. Každý tón měl své stoupání, výdrž a klesání a ladil s každou melodií. A fyzicky cítil, jak se stává jednotlivými tóny. „Dokonalý,“ řekl, a poslouchal až do konce pásku s new age muzikou. Hudba ho naplňovala přebytkem energie - chtělo se mu křičet, aby ji uvolnil. Zdálo se mu, že může předpovídat budoucnost a cítit minulost - čas byl jaksi teleskopický. Jeho vize budoucnosti mu však připadaly, jako by se právě děly, a stejným způsobem cítil i své vzpomínky. Řekl: „Cítím budoucnost i minulost, jak se děje teď.“ Některé plány do budoucna se automaticky rovnou uskutečňovaly.

Pak se objevil pocit, jako kdyby něco chtělo vyučovat: „Cítím se jako neuvěřitelně starý, zemitý, druidský. Jako arktické léto, jako jakýsi duch sibiřského stromu.“ Bylo to mocné, staré, moudré a pomalu se pohybující: „Tady jsem - můžeš, chceš se mě něco zeptat?“ Zdálo se to být velice trpělivé - ta houba byla jemná a blahodárná, ale příliš stará, aby se s ní bylo možno ztotožnit: dobrotivý bůh z pohádky, nadřazená nehybná bytost, která je všude. A cítil, že skrze ní může klidně prostrčit ruce.

Občas se všichni cítili jako v deliriu. Cítili, že když budou míň mluvit, víc si vzpomenou. Těch zkušeností nebylo moc a přicházely po kusech. Pak si všichni lehli až do 16:00. Když vstali, cítili se dobře. Šli se na čtvrt hodinky projít, cítili se trochu malátně a skutečnost pořád vnímali jako normální, ale trošičku jinou. V 17:30 měli všichni hlad, byli schopni se bavit a pořád se pochichtávali. Vykouřili trochu marihuany. Všichni se cítili výrazně osvěženi a neměli vůbec žádnou kocovinu. Byli plní energie, šťastní, klidní a povznesení.

C řekla nahlas nějaké věci, které se týkaly všech. Jakmile člověk začal vnímat něco divného, něco jako drogovou halucinaci, okamžitě se to změnilo v něco normálnějšího, organického. Houba nechtěla, aby zůstali nezáúčastněnými pozorovateli. Bylo to jako jasný sen, ale jakmile se to stalo skutečně jasné (jakmile jste si uvědomili, že to prožíváte), přestalo to být sen. Je to zvláštní vnímat tak silný zážitek tak vágně. Všichni dobře spali a neměli žádné zvláštní sny. Příští den se jim jejich vize ze včerejška zdály jasnější.

Další paranormální vhledy o muchomůrce najdete v publikaci Puharich, A. (1974): *The Sacred Mushroom*, Doubleday, Garden City, NY, ve které jsou popisovány velmi bizarní zkušenosti s touto houbou jako rozhovory s netělesnou entitou, která popisuje staroegyptské rituály apod.

Tabernanthe iboga

Keř *Tabernanthe iboga* je domovem v rovníkové Africe a je zdrojem dvou údajně nejsilnějších psychedelik ibogy a ibogainu. V Americe tyto drogy sehnat nelze, dostaly se na seznam už před mnoha lety (přestože ani jedna z nich nikdy nebyla v USA zneužívána). Většina lidí o tomto keři nikdy neslyšela a zde je uveden hlavně pro svou reputaci šaman- ského katalyzátoru. Navíc, ta ironie, se zdá být slibným prostředkem pro léčení drogové závislosti.

Některé africké kmeny používají extrakt z kořenů keře *T. iboga* ve svých rituálech mužské iniciace do dospělosti. Požití alkaloidu, které se už během dalšího života nebude opakovat, ukáže chlapeckým kandidátům mužnosti svět představ. Samo dosažení mužnosti je spojováno s následujícími poznatky:

Iboga přinese *vizuální, sluchové i dotykové* důkazy o skutečnosti světa představ. Přes svou duchovní neproměnnou substanci náleží člověk dvěma úrovním existence, které mezi sebou míchá, aniž by věděl, kde začíná a končí smrt i narození. Fyzická smrt ztrácí svůj význam, protože se jeví jenom jako nové zrození, nová existence. „Je to iboga, která podmiňuje další existence“ ... Iboga bourá vnímání času, *přítomnost, budoucnost a minulost* splývají v jedno... Vstřebáním ibogy se člověk vrací na místo, odkud přichází... Kandidát se stává zasvěcencem tím, že se setká s Bwiti (duchem předků), který dlí v jiné skutečnosti, tj. *v jiném životě, který vyrůstá jak ze smrti skutečné, tak i ze smrti iniciační*. V tomto bdělém snu zachytí odraz své podstaty, která dlí současně v *přítomnosti, minulosti i budoucnosti*, člověka s neproměnitelnou spirituální složkou, který žije ve dvou úrovních existence... Jako (člen kmene Mitsogho) podnikne tuto cestu jenom dvakrát za život, *jednou při iniciaci a jednou v den své smrti*. Nepřipadá pro něj v úvahu, aby ještě kdy ve svém životě znovu požil ibogu.

Jestliže požití alkaloidu skutečně umožňuje nevyvratitelnou zkušenost se světem představ, pak se životy těch, kteří ho požili, po tomto zážitku významně mění. Zde je důkaz o tom, že podání ibogainu může vyléčit heroinovou závislost:

Jediná orálně podaná dávka (6 -19 mg/kg) ibogainu nebo ibogainového hydrochloridu může až na půl roku přerušit užívání heroinu.

Protože už jen ověřování tohoto tvrzení znamená porušování zákona, není možné zjistit, zda se opět nejedná jen o psychedelický mýtus. Pokud zákonné sankce brání ověřování přírodních zákonů, rozum se nutně dožaduje přehodnocení postojů, které k vydání těchto zákonů vedly.

Několik zamyšlení nad technikou

Efektivnost rituálu není pravděpodobně závislá na jeho obsahu. Nemyslím si, že je důležité, jaká pravidla pro užívání drog si člověk stanoví, pokud si nějaká stanoví vůbec. Potřebuje-li pro ta pravidla racionální důvod, postačí jakýkoliv, který je ve shodě s převládajícími názory. V indiánských společnostech je rituál většinou vysvětlován v kontextu bohů či duchů, kteří údajně v magické rostlině žijí. V americké společnosti může být rituál vysvětlován jako „správné společenské chování“. V obou případech pomáhá tento princip bránit ty, kteří si drogu berou, před jejím negativním potenciálem.

Každý z nás vstoupil do tohoto prostoru/času přes vášnivé spojení protikladů, během kterého se molekuly DNA rozdělily, spojily a propletly v prostorovém propojení vědomí a hmoty. Něco zřetelně velmi éterického se spojilo s něčím očividně hmotným. Následně byl každý z nás vržen do souvislostí něčeho, co vypadalo jako rodina, kultura a historie na planetě, kde jsou přírodní síly zkoordinovány natolik, že je tam možný život. I když omezen výše uvedenými schémata, každý z nás je jedinečný a má větší či menší možnost změnit svou danou podstatu.

Nebo alespoň tak nějak tomu věříme. Když je vědomí konfrontováno s neznámem, vytváří si víru a pak se jí drží až do smrti, protože bez její racionalizující struktury jsme ohroženi nemilosrdnou propastí nepochopení. A přesto, něco pod prahem normálního vědomí pořád ví, že za těmito myšlením vytvořenými jistotami existuje mysterium a že holá konfrontace s ním většinou vyústí v čirou hrůzu. A tak trávíme život tím, že stavíme a bráníme své představy a snažíme se, vyhnout všemu, co přesahuje naše pohodlná vysvětlení.

Psychedelický výzkum sebe sama je psychologickým ekvivalentem kvantové fyziky, subjektivním soubojem mezi vírou a Mysteriem, ve kterém jsou naše představy bourány, dokud není nic ponecháno tak, jak jsme si mysleli, že je. Ve kterém jsou staré premisy zničeny a nové počaty. Ne každého zajímá výzkum těchto světů. Ti, kteří do současného statu quo investovali nejvíce, jsou ochotni použít všechny prostředky, aby zabránili ostatním v této cestě. A naopak jiní se do těchto světů vydávají bez ohledu na to, jaké to pro ně bude mít následky. Je to tlak, který pohání evoluci vědomí.

Je nutné si uvědomit, že naše víry a představy jsou v tomto procesu nejdůležitějším nástrojem. Mohou být naprosto mylné, ale jejich struktura je „reálná“, a to nám umožňuje srovnávat naše očekávání s našimi zkušenostmi. Když naše očekávání neodpovídá zkušenosti, je to vždy stresující. Ale my to vždy přijímáme po troškách a za chodu měníme naše hypotézy. A tak se svět pomalu mění z placatého v kulatý, Newtonova fyzika v Einsteinovu, včerejší dogma se mění v dnešní pověru. Iluze toho, že víme, nám umožňuje vydržet náš strach z neznámého a poskytuje nám strukturu, o kterou můžeme opírat svá rozhodnutí. Nemusí to být nic více, než struktura vyvořená z iluzí, a přesto je to něco, o co se lze opřít a co nám dopřeje čas na to, abychom skutečnost pochopili lépe - nebo alespoň tak tomu můžeme věřit.

V našem západním světě je nemoc vnímána především jako následek patogenů (bakterií, virů), chemické nerovnováhy nebo genetické dispozice. Ve světě šamanů je nemoc většinou vnímána jako přímý následek nějakého druhu čarování - jako zlá vůle ostatních. V některých kulturách pro jiné vysvětlení není místo. Jste-li nemocní, někdo vás uřknul a jenom šaman může vypátrat kdo a uřknutí z vás sejmout.

Následující citace osvětluje, jak jsou tyto věci chápány v rámci celoamazonské věrouky ayahuaskového šamanismu. Například *Mal de ojo* - zlé oko - je neduh poněkud obojakého původu, protože vás jím může někdo obdařit, aniž by si toho byl vědom.

Vyvolání a do značné míry i vyléčení této choroby „zlého oka“ může proběhnout nevědomě. Osoba, jejíž oči jsou zlé a její pohled může způsobit často fatální gastroenterickou chorobu, si moci svého pohledu není vědoma. Je to nevědomá moc a neúmyslný čin. Snad je to jakási esence závidění - *envidia*, která se osamostatnila a žije mimo dosah úmyslu.

Envida, závist, je nemoc, která je vyvolávána vědomě. Jestliže ji dostanete, někdo se vědomě snaží vám způsobit nemoc.

Zdá se, že lidé mohou závidět cokoliv. A závistivá osoba je nebezpečná. Její závist ji dovede až tak daleko, že se pokusí zabít za pomoci magických prostředků - *chonta* (foukací šipky v případě Indiánů z nížiny); *magia a capacho* (horští Indiáni kmene Sibundoy); *magia a sal a maleficio* (civilizovanější vrstvy - černí i bílí).

Ayahuaskový šamanismus je v současné době na západě velmi romantizován. Jsme tak zmateni a zklamáni z abstraktní fyziky, která rozkládá hmotu na subatomické částice a pak nás přesvědčuje, že tuto „konečnou skutečnost“ neřídí žádné zákony, které bychom shledali racionálními, že se velmi snadno zachytíme stejně neuvěřitelných představ předvědeckého světa. Zůstává otázka: můžeme skutečně přijmout šamanské hypotézy nám zcela cizí kultury? Například zde je uveden popis reprezentativního ayahuaskového léčitelského sezení v Jižní Americe:

Místní Indián se sklonil k Pedrovi nemocnému boku. Pedro zvracel. „je mocná, ta medicína,“ řekl uprostřed zvracení. Muž začal se svou lamentací. „Žena mě opustila... můj syn je chorý... domov je naplněn zlem... nevím, co mám dělat...“ „Zatraceně!“ vykřikl Pedro se soucitem a bolestí a zabořil tvář do svých rukou.

A tak to šlo celou noc. Lidé vstávali a šli zvracet nebo kálet a pak se vraceli zpátky k ohni. Bez něj bylo zima. Mezi sebou hovořili hlavně o tom, jak se uřknutí uchránit a jak ho léčit... Sexto, muž od jezera, líčil utrpení svých posledních tří let. Pak zmlknul.

„Zlý vítr, *mal aires*," usoudila žena sebejistým hlasem. Sexto na ni upřel nehybný pohled. „Ne!... Kouzla!" prohlásil. „Rozhodně sal, rozhodně kouzla," přizvukoval mladý muž sedící v koutě, „Naprosto jistě!"

Jedna za druhou přinášely ženy děti, aby byly vyléčeny z *espanto* („strachu"). Nemluvňata křičela. Šaman křičel ještě více. Jeho zpěv se tvrdě nesl k široké noční obloze a k temnému jezeru pod námi.

Zlé oko, závist a strach nejsou většinou západní medicínou považovány za příčiny nemocí. Není pro nás snadné *uvěřit* podobným diagnózám a většinou je označujeme za naivní pověry. A přesto šamani rutinně tímto způsobem léčí jedince, kteří jsou skutečně fyzicky nemocni. To je, alespoň podle názvu, když už ne jinak, čistá psychosomatická medicína, a spíše než interní praxi se podobá psychiatrii. Kde máme táhnout dělicí čáru mezi tělem a duší?

Jakákoliv víra v něco se zdá mít určitou moc sama o sobě. Třeba ve světě představ existuje nějaké schéma, ve kterém je možno měnit jeho parametry, což zpětně ovlivňuje situaci v naší dimenzi. Jinými slovy, je-li víře v něco přiřazeno určité množství energie, stává se z ní jakási malá přírodní síla, která dovede ve svůj prospěch zapřáhnout i síly daleko větší.

Jedna z věcí, ve které věřím já, je, že každý, kdo zažil plnokrevný DMT trip, už nikdy nebude považovat jakoukoliv víru za naprosto správnou nebo zcela falešnou. To, čemu my říkáme „konsenzuální skutečnost", je z tohoto hlediska skutečně pouze relativně. Většina z nás už slyšela buddhistické rčení, že „život je jen iluze". Zážitek DMT se s tímto tvrzením shoduje naplno (i když možná termín „částečná skutečnost" by v tomto případě odpovídal lépe, než „iluze"). Jedno z nejpříjemnějších vysvětlení toho, proč tomu tak je, vychází z toho, že „skutečnost" je vždy vytvářena tím neurotransmiterem, který je zrovna naším mozkiem používán.

Když někdo kouří či injekčně užívá substance jako je DMT nebo 5-MeO -DMT, zažívá situace ve kterých jeho mozek vidí, či chemicky reaguje na něco, co se podobá jeho normálním neurotransmiterům, ale co se o jeden či dva atomy liší. Takže dovolí těmto změněným chemikáliím, aby se ocitly na místě, které je normálně vyhrazené serotoninu. Obě chemikálie se serotoninu molekulárně i funkčně podobají, takže ho mohou nahradit. A pak impulsy, které jsou normálně přenášeny serotoninem, jsou najednou přenášeny DMT či jeho analogy...Jsou-li mozkové funkce kvalitativně...stejně...(za použití) serotoninu či DMT, musíme pak připustit, že jako halucinogenní lze označit oba. Takže pak to, co označujeme za „normální skutečnost" může být nazváno 5-HT(serotoninovou) halucinací, a to, co prožívají schizofrenici, za halucinaci DMT. Čili jinými slovy že ani jedna z těchto látek není vlastně halucinogenní, pouze každá z nich se dívá na skutečnosti jiným „objektivem". A to, co vnímáme, jsou jenom dva trochu změněné pohledy na touž základní skutečnost.

V termínech dimenzí tato hypotéza znamená, že svět, který vidíte je závislý na kterémkoliv z celé řady vzájemně podobných molekulárních klíčů. „Normální klíč" pro *naši* dimenzi je serotonin, ale když někdo chce vejít do světů představ, musí je odemknout jinou, podobnou chemikálií. Skutečnost, že se nejsilnější psychedelické látky podobají svou strukturou serotoninu, je velmi významná a zajímavá. Sám nacházím něco ironicky uklidňujícího v tvrzení, že „život je jenom halucinace způsobená serotoninem!"

Což znovu zažihá otázku: Co je tedy skutečnost? Co leží vně struktury tohoto mnohočetného vesmíru částečných skutečností, které se zdají býti spíše „vírami" svým rozsahem přesahujícími lidskou představivost - snad víry, kterým věří bozi?

Podobná otázka může být pouze řečnická, a tak je lepší se spíše soustředit na strukturu víry, jako nástroje umožňujícího přístup k Mysteriu. Vyplývá z toho totiž, že ani tak moc nezáleží na tom, v co věříte, pokud jste tuto strukturu ochotni použít jako bod, o který se opřete při utváření svého vědomí. Bez tohoto opěrného bodu nemůžete rozlišovat, nic měnit ani budovat. Takže čím je struktura toho, v co věříte, flexibilnější, tím snáze přijmete projevy neznámého.

Člověka napadá koncept hypotézy: pracovní hypotéza je přece budována s tím, že bude změněna, ba přímo průběžně měněna. Struktura víry je naopak problematická tím, že je většinou pevná a že vzdoruje korekcím. Hypotéza předpokládá, že nevíme, ale že se snažíme dozvědět se. Víra naopak dává přednost pohodlné iluzi před jistotou. Jinými slovy, aby se člověk mohl smysluplně setkat s Mysteriem, je třeba aby „byl připraven na naprosté zhroucení svého názoru na kteroukoliv věc včetně své nejnvtřnější koncepce forem a zákonitostí myšlení." Myslím si, že nejlepší katalyzátor, který nám umožňuje trénovat své ego tak, aby se s tím smířilo, je DMT, šamanská droga *par excellence*.

Tradiční použití psychedelických rostlin téměř vždy zahrnuje nějakou formu rituálu. Rituálem rozumíme stylizované (můžeme říct strukturované) vyjádření víry. Vytváří „posvátný" prostor, ve kterém se Mysterium může projevit vzorci, které jsou srozumitelné lidem. Není tedy opět důležité jaký ten rituál je, pokud umožňuje člověku pochopení toho, co se při něm děje. Terence McKenna pozoroval následující jev:

V halucinačních prostorech jsem vedl i rozhovory, ve kterých jsem položil otázku: „Ukaž mi, co jsi sám pro sebe." A pak to začalo jako tón varhan zvedající sametovou záclonu. Asi po pětačtyřiceti vteřinách jsem řekl: „To úplně stačí o tom, co jsi ty sám pro sebe. Vraťme se k tančícím myším a malým elfům. Prostě k těm malým a veselým věcem, však víš. Tohle mě děsí až k smrti!" Vždycky se to schovává. Nikdy to není otevřené setkání. Ono to ví, že my takové setkání nejsme sto vydržet... *Ono to vydrží všechno, co si do toho vkládáme. Ve skutečnosti to leží až za hranicí lidské představivosti, takže ač si představujeme cokoliv, je schopné se tím stát a projevit se tak. Jako myšky, jako elfové nebo únos- ci z vesmíru.*

Na druhou stranu žádná stará víra nebude fungovat, jestli ji nebudeme schopni vnímat jako alespoň trochu pravděpodobnou, jestli ji nebudeme vnímat jako pracovní hypotézu. Svě nejužitečnější hypotézy jsem našel v tom, co považuji za tři analogická schémata lidského vědomí. V šamanském modelu světa, v západní mystické tradici a v Jungově analytické psychologii. Nezáleží na tom, jsou li tyto moje hypotézy přesné. Člověk prostě musí někde začít. Začít nikde je nejlepší způsob, jak se v prostoromysli naprosto ztratit.

Velmi užitečná meditační technika spočívá v uvolnění, zavření očí a představování si krajiny s jeskyní nebo jiným vchodem do hlubin země. (Člověk jenom stanoví podmínky. Scénu už obstará jeho nevědomí. Když se to provede správně, člověk se stane účastníkem - pozorovatelem jakéhosi vnitřního kina.) V představě pak člověk vejde do vchodu jeskyně a projde jí až do další krajiny. Buď do horního nebo spodního světa šamanského modelu bytí. Tam se poohlédne po mocném zvířeti, a to ho pak dovede ke všemu, co se člověk potřebuje dozvědět.

Jung používal velmi podobný proces a nazýval ho „aktivní imaginací". V ostatních esoterických tradicích se děje něco podobného, jen je to vždy vyjádřeno vlastními symboly toho kterého systému. Kabalisté například pracují s představou Stromu Života. Před několika lety vyšla kniha, která k podobným účelům využívá symbolů tarotových karet. Prostě lze využít jakýkoliv komplex symbolů, kterému budete schopni alespoň trochu důvěřovat. Často stačí pouze estetické ocenění jeho symbolů.

„Aktivní imaginace" je osvědčená technika, jak se dostat do světa představ ať už s psychedeliky nebo bez nich. Aby si bylo možno udělat představu, jak to funguje, uvádím zde popis šamanské vizualizace, kterou

jsem uskutečnil ve stavu plus-2 po požití kaktusu San Pedro. Pozměnil jsem strukturu meditace tak, aby vyhovovala mé bezprostřední realitě. Představoval jsem si, že namísto do jeskyně vstupuji do obrazovky mého textového procesoru.

Vešel jsem do počítačového terminálu a pak dolů po krátkém schodišti (10 schodů) ke vchodu do obrovského tunelu. Asi v polovině tohoto průchodu jsem odbočil vlevo do menšího tunelu. Ten se kroutil, otáčel a nakonec se smršknul do syslí díry. Vynořil jsem se z ní (nyní veliký jako sysel) v poušti, ze které vyčnívalo mnoho kaktusů San Pedro. Přišel ke mně králík (mnohem větší než já) a já se mu vyškřábal na záda. Králík mě donesl k velikému kaktusu, který měl u země dvířka. Vešel jsem dovnitř a ocitl se v jakési hale. Byl tam výtah, a tak jsem jím vyjel mnoho pater až na pozorovací plošinu na „střeše“. Byla to velká a prázdná místnost s mnoha okny, kterými bylo vidět poušť a tisíce kaktusů San Pedro, jež rostly na všech stranách. Uvědomil jsem si, že jsou tam ještě dveře, které vedou do nějaké kanceláře. Vynořila se z nich upjatá a úřední sekretářka, která mi řekla: „Pan Pedro vás očekává.“ Vešel jsem dovnitř a spatřil Sv. Petra za obrovským psacím stolem. Byl obklopen bílým světlem a já rysy jeho obličeje neviděl jasně. Nabídl mi židli na protější straně stolu. Zeptal jsem se ho na správné používání kaktusu San Pedro. Dal mi tři základní rady (mám pocit, že jich bylo víc, ale že ty další byly jen na úvod):

1. Buď upřímný. (To znamená nepoužívej kaktus lehkomyšlně nebo jen pro pobavení.)
2. Neboj se - ať se na tripu stane cokoli, je to pro tvůj vnitřní růst a je to součástí programu.
3. Dávej pozor na „značky“, které ukazují změnu směru.

Potřásli jsme si rukama a já se vrátil stejnou cestou zpátky. Velmi zajímavá vizualizace - zcela kreativní a překvapující. Někde v mé psychice musí sídlit nějaký autonomní smysl pro humor: Svatý Petr (San Pedro) jako obchodník propagující své „výrobky“. Nakonec symbolicky to funguje - má kniha „prodává“ šamanské využití psychedelik.

Jsou-li správně provedeny, mají tyto meditace o „vnitřním učiteli“ příchut' překvapení, potěšení a údivu - nikdy nevíte, co přijde dál. Je to jakýsi druh bdělého snu, jemné proniknutí do světa představ. Já osobně jsem ho schopen provádět jen po požití minimálních dávek.

Vyšší dávky jsou pro mě příliš silné na to, abych svou základní představou „vybral scénu“. Je však patrně možné se to naučit (nebo je možné si najít partnera, který vás při této vizualizaci povede). Nicméně podle mé zkušenosti si vyšší dávky samy vytářejí svou vlastní realitu. Zde je popis takového tripu:

Snědl jsem zhruba 2,5 g psilocybinových houbiček. Přišlo to za hodinu. Noc jsem strávil v týpí s malým ohničkem na odhánění komárů. Spousta zrakových obrazců: neuvěřitelně složité, svíjející se modré a modrozelené arabesky. Pak detailně vidění červení a modří svíjející se hadi. Vidím každý odstín barvy, každý vzorec, jako kdyby byli živí! Nemám z nich žádný strach - jsou naprosto nádherní. Pak jsme se S. i já pustili do vnitřní práce. Okamžitě jsem navázal spojení s něčím, co si vykládám jako vyšší část mé širší psychiky. Tato „entita“ („James“) začala trpělivě, ale pevně pracovat s určitými holčičími aspekty S. Zdálo se to vycházet ze zkušeností jiného života, ve kterém S. prodělala iniciaci na „kmenovou kouzelnici“. Zřejmě byla zajaté bělošské dítě, které vyrostlo u kmene a ve kterém starší kmene rozpoznali „vyvoleného“. Celé se to týkalo dětských strachů z převzetí dospělé role a odpovědnosti k ní příslušející. A také se to nějak vztahovalo k současným problémům S. - z mého pohledu k její nerozhodnosti, k její nechuti použít svou vlastní vůli. „James“ se jí snažil posunout až do doby, kdy už byla mocnou dospělou šamankou, ale to se nepovedlo a něco v S. se rozhodlo zůstat za každou cenu malým holčičím spratkem... Za dvě hodiny trip vyvrcholil a já začal ztrácet s „Jamesem“ spojení - na stále delší dobu mizel a pak se ztratil docela.

Vhled: Dávky, které se často nazývají „rekreační“, mohou umožnit práci ve vnitřním prostoru. Zkusil jsem to i s většími dávkami, ale intuice mi říká, že menší jsou pro tyto účely nejlepší. Je možno tímto způsobem vyvinout vlastní psychoterapeutický systém - jakési neo-šamanství!

Představy a metafory, které se během této zkušenosti objevují, je třeba považovat za provizorní. Něco v psychice nás obou utváří rozvíjející se scénář, který nás unáší dál. Nevím a nestarám se o to, jestli ty scény odpovídají historickým faktům. Jsou prostě zajímavé a zjevují velice mnoho o vnitřní dynamice našich vztahů v oné fázi naší známosti. Entitu „Jamese“ (celý život jsem prožil jako Jim, nikdo mě nikdy nenazýval Jamesem) jsem cítil jako „něco jiného“, nicméně se sebou spřízněného, v žádném případě ne jako svoje každodenní já. Jeho trpělivá moudrost na mě udělala velký dojem. Bylo to něco, čím v normálním životě rozhodně příliš neoplývám. Jak už jsem řekl, větší dávky mě většinou odnesou tam, kam chtějí samy. Jdu tam, kam mě vedou, dokud není konec. Zde je příklad takového tripu:

Příliš zfetovaný, abych mohl sledovat čas. Subjektivní efekty pouhých dvou gramů houbiček spojených s jedním gramem harmalového extraktu se plně vyrovnají pětigramovým houbičkovým tripům. Cítím se velmi slabý, ale mohu se přimět ke svobodnému pohybu. Všude kolem jsou lesklé vzory, ale jejich barvy nejsou tak živé, jako tomu bylo u předchozích vizí. Ať se podívám kamkoliv, všude jsou ty vzory - všechno integrovaně přechází do prostředí kolem, vše tvoří dohromady smysluplný celek (gestalt). Vítr houpe listy na stromech v tanci, který harmonuje s plynutím kosmu. Všude jsou vzory jako na perských koberecích. Fyzicky cítím zimu - jsem skoro u kamen, ačkoliv S. prohlásila, že v pokoji je na ni příliš horko. Všechno je nemožně komplexní a vzájemně propletené. Barevné vzory z korálků. Zvuky jsou pozmeněné a přicházejí jakoby z dálky. Chřestítka na pásce s hudbou aboriginů z Austrálie znějí z velké dálky a jejich rytmus je surrealisticky zpomalen - zní to poněkud zlověstně. (Když si na to vzpomínám, mohl by to být klíč k šamanskému využití: naslouchat rytmu a následovat ho.) Lehká nevolnost, ale ne příliš obtížná - přichází ve vlnách a sama odchází - dá se vydržet. Je těžké se znovu dostat do šamanské nálady - droga přemáhá moji schopnost se soustředit. Přál bych si, abych měl učitele. Celý ten trip se mi subjektivně zdál mnohem delší než ten červnový s 2,5 gramy. Měl jsem pocit, že se mé vědomí pořád mění. Ať jsem se podíval na cokoli, bylo to vytvořeno z malých lidských lebek - jako nepálský náhrdelník.

Dobré zážitky na vyprávění. Kdykoliv mě něco začínalo děsit, prostě jsem „šel od toho“ a ono to zmizelo. Když jsem se přehoupl přes vrchol a pomalu zvolňoval, dalo se více šamansky pracovat. Vynořila se mi představa „vrstev a překrývání“ - je to velmi těžké popsat, ale nahlížel jsem na dimenze skutečnosti, jako kdyby to byly vrstvy ležící jedna přes druhou. Například jsem se mohl podívat na S. a vidět všechny její vrstvy. Když pak promluvila přes své ego, jasně jsem viděl, že ego tvoří její nejmenší část - vlastně jen takovou nevýznamnou vrstvičku nahoře.

Viděl jsem, že má v sobě síly, které ji ochraňují - jakési strážce. Je jasné, že kdyby tyto ochránce neměla (vypadají jako „vnější“), už dávno by byla umřela. Nestará se dobře o své tělo - její plíce jsou od cigaret velice slabé: mohu jí vidět do hrudníku, ale musím odvrátit zrak, nemohu to vydržet (to jsem pěkný šaman!). Žije jen proto, že o ni pečují vnější/vnitřní síly. Má skutečně nějaké strážné andělíčky, ačkoliv je ve skutečnosti nevidím jen vnímám jejich přítomnost. Úžasná zkušenost - a to jsem se jen dotkl povrchu. Zde je nutno zdůraznit, jak je snadné přiřadit těmto zkušenostem prvořadý význam a změnit je v dogmatickou víru. Toto nebezpečí se skrývá v každém intenzivním vnímání, ale psychedelický stav vědomí ho ještě zveličuje. Důležitá je *struktura* víry, její *obsah* musí vždy zůstat provizorní. Myslete metaforicky, myslete hypoteticky - jen nikdy nespádněte do pasti dogmatu. Nikdo před tím není imunní. Vzpomeňte si na raná šedesátá léta a na všechno to obracení se na různé víry. V určitých kruzích psychedelika představovala odpověď na každý problém naší planety. Slova *entusiasmus* a *entheogen* mají společný kořen. Každé z nich odkazuje na to, že se za pomoci vědomého ega ze světa představ vynořuje „entita“ (theos - bůh). Tato entita nás může ovládnout, a my se můžeme stát nekritickými otroky entheoismu. Jsme pak ovládnuti nějakou nevyváženou silou z hyperprostoru (nevyváženou, protože není doprovázena svou kritickou opozicí). V mnohočetném vesmíru nic takhle nevyváženého neexistuje - rovnováha je zde základem. Takže když vstupujeme do světa představ, je velmi užitečné mít nějakou hypotetickou konstrukci, která obsahuje princip rovnováhy.

Velmi dobrý příklad poskytuje peruánský kult San Pedro, ve kterém je představa rovnováhy vtělena rovnou do šamanské *mesy* - neboli ceremoniálního oltáře. Levá polovina tohoto stolu je spojována s temnými silami - nemocí, čarodějnictvím spod. Pravá strana oltáře náleží hojivě aktivně a život dávajícím silám. Jeho střed je považován za rovnováhu mezi oběma stranami.

Oltáře jsou často velmi velké a je na nich velké množství věcí, které mají pro šamana symbolický význam. Levá strana je často vyhrazena archeologickým artefaktům (střepey hrnců, kosti a pod.), věcem nějak spojeným se zvířaty - například s hady nebo jeleny. Na pravé straně se nacházejí nábožné obrázky, sošky a jiné svátosti z rozsáhlého panteonu katolických svatých. Toto uspořádání jasně obráží konflikt mezi předkolumbovskými bohy a křesťanstvím, dualitu, která těmto kulturám dominuje od doby španělské konkvisty. A v rámci této struktury, v rámci tohoto systému víry šaman operuje se silami světa představ:

(Šaman) José vysvětloval, že musí ovládat síly jak levé, tak pravé části oltáře. Nikdy však levou stranu neoznačoval za oblast zla, pouze za oblast sil, které život ohrožují. Nedělal v tom směru žádné morální hodnocení... José označoval rituální sezení za nebezpečná, potenciálně osudná setkání s život ohrožujícími silami. Vyprávěl i o jiných léčitelích, kteří měli méně mocné oltáře nebo kteří byli při provádění rituálů nepozorní a kteří při srážce s mocnějšími čaroději zahynuli. Na druhé straně José ovšem zdůrazňoval estetické a příjemné stránky rituálního sezení. Když jsem se ho zeptal, proč má tato sezení rád, odpověděl: „Protože je to moje práce, protože při ní vidím nádherné a mocné věci a protože na jejím konci mohu vyléčit lidi.“

Vedle toho, že má svůj odkazový systém, strukturu učení, o kterou se na svých výletech do hyperprostoru opírá, používá tento šaman i určitý „postoj“ - představu „hry či dramatu“ - aby si zajistil uvnitř svého systému manipulační prostor. Případá mi to analogické uvedené koncepci „hypotézy“ - systému víry natolik elastickému, aby se vyrovnal se vším, před co jej Mysterium může překvapivě postavit.

Z Josého pohledu si ohrožující a příjemná stránka jeho rituálu vzájemně neprotiřečí. Jasně to, myslím, vyplývá z toho, jak používá ve formě slovesa i podstatného jména pojem „hra“ či „představení“. Ve vztahu k oltáři i samému rituálu José často říká „*mi juego* - má hra“. Jeho rituální zpěvy často obsahují výrazy jako „*vengo jugndo* - přišel jsem hrát“, „*sigo jugando* - pokračuji ve hře“ a nakonec „*vamos jugando* - pojďme hrát“... Pro Josého je tedy zřejmě představa hry či představení při prožívání rituálu dominantní... Role oltáře ve hře je očividná, pakliže si uvědomíme, že se Josého setkání s nebezpečnými silami děje v rámci vizí způsobených kaktusem San Pedro... Oltář pomáhá Josému ovládnout jeho vize tím, že jim dává formu a význam... Během doby se ukázalo, že Josého schopnost dát určitý smysl vizím, které se mu objevují během jeho drogového zážitku, vychází ze skutečnosti, že je schopen své vize vnímat v konkrétní podobě předmětů rozložených na oltáři. Zdá se, že předměty na oltáři zastupují v hmotném světě halucinační představy... Šaman tak oltář používá k tomu, aby tlumočil cosi, co spatřil ve svých vizích...

To vše svědčí pro to, že artefakty umístěné na oltáři jsou velmi těsně svázány s halucinacemi vyvolanými mezkalinem a slouží k tomu, aby vize byly uzemněny, a tak mohly být použity k dosažení zvláštních cílů... Oltář, tak jak mu šaman rozumí, je vlastně šachovnice, symbolické pozadí, na němž je hrán rituál. Tato hra představuje boj mezi silami život beroucími a silami život dávajícími, mezi levou a pravou stranou. Ale šamanskou mistrnou manipulací levé i pravé strany se tento boj protikladů stává průchodem k řešení. Jako všichni šamani Nového světa, i José je vlastně vyrovnávač rovnováhy ve vzájemném boji protikladů. Pro Josého je rituál hrou, která je vyjadřována konkrétními předměty na oltáři a kterou vyvažuje šaman tím, že ovládá obě strany, a tak stojí nad jejich vzájemným soubojem.

Konceptualizace je funkcí představivosti, je to činnost, která probíhá v prostoru představ. Je to to, co se objeví, když připravíme scénu pro meditaci s „vnitřním učitelem“, kterou jsme popsali výše.

Lidé ze západu, kteří se pomocí psychedelických drog vydávají na cestu do hyperprostoru, nemají žádné šamanské zázemí a jsou silně ovlivněni postojem vědeckého materialismu, nutně potřebují nějakou dostatečně pružnou strukturu představ (hypotézu). Vřele doporučuji výše uvedené představy peruánských šamanů (k osobní potřebě je však třeba si je upravit). Možná tuto představu snáze pochopíte přes verše Roberta Frosta:

Rozdělování zanechám těm, kteří o něj stojí,
mým životním cílem je spojovat
svou práci s tím, co dělám rád,
tak jak se dvě oči v jeden pohled spojí.
Jen když láska s potřebou jdou spolu
a práce je hra, při níž život vsazen v sázku,
je dílo zcela dovršeno
a budoucnost i nebesa na svém místě pevně stojí.

Doslov

Takže se zdá, že kniha je „dokončena“, ale nikdo neví víc než já, co by bylo možno ještě dodat - její téma je nevyčerpatelné. Rád bych ji ukončil několika osobními poznámkami.

Při její četbě jistě mnoho čtenářů bude přemýšlet o problému zneužívání drog. Nikdo nemůže popřít, že v této oblasti máme závažné problémy. Z historického hlediska je výskyt zneužívání nějaké látky u stabilních kultur statisticky málo významné. Je-li dnes zneužívání drog přímo pandemické, přesahuje-li už vlastně subjektivní problémy a stává se problémem obecným, je nasnadě závěr, že se žádné stabilní kultury dnes na světě už nevyskytují. Pakliže nejsou normální lidé schopni na zítřek pohlížet s nadějí, že bude lepší než dnešek, jejich nedůvěra v budoucnost se odrazí v masové závislosti na drogách. Není to příčina rozpadu společnosti, je to pouze symptom tohoto rozpadu.

Psychedelické rostliny, o nichž je v této knize řeč, obecně drogy, které by se mohly stát návykovými, neobsahují. Jejich používání v historické době se dělo vždy v rámci šamanského konceptu světa, v rámci léčebných rituálů. Obecně jsou tyto drogy považovány spíše za léčivé, než za prostředky útěku před každodenní skutečností. Jenom kultura natolik hysterická, že není schopna jejich výraznou odlišnost rozeznat, je může hodit do stejného pytle s ostatními drogami a trestat jejich užívání tresty těžšími, než jsou vyhrazeny vrahům. Lidé, kteří se ke svým osobním problémům staví jako se naše společnost staví k psychedelickým drogám, končí často v blázcincích. Tento přístup je v přímém protikladu k šamanskému chápání světa.

Zatímco duševně nemocného pacienta je možno považovat za „ne-úspěšného mystika“, šaman je velmi úspěšný a výkonný člen své komunity. Je to ten, kdo není svou nemocí ovládnán, ale kdo naopak ovládá ji. Obecně je to impozantní osobnost, je bystrý, zdravý a inteligentnější než jeho soukmenovci...

Šamani nemají co do činění s oběťmi nebo pravidelnými bohoslužbami, jejich hlavním účelem je... být experty a průvodci ve světě kosmických snů... Šaman je především prostředníkem mezi „oblastmi kosmu“.

Přestože tato kniha předkládá hypotézy vědomí založené na šamanském modelu skutečnosti, sám se za

šamana v obecném smyslu tohoto slova nepovažuji. Nejsem léčitel a o léčení nemám velký zájem. Zajímá mě mysterium vědomí, a šamanských technik a substancí používám k tomu, abych dosáhl stavu vědomí, který je jinak těžko dosažitelný. Nepovažuji psychedelické drogy za nic víc, než užitečné katalyzátory dosažení tohoto stavu. Jejich fetišizace se podobá uctívání prstu, který ukazuje na Měsíc, místo uctívání Měsíce samotného. Kdybych se uměl přenést do světa představ bez použití drog, tato kniha by pravděpodobně nebyla nikdy napsána.

Sám o tom, že rostliny „obsahují“ duchy či entity, v podstatě pochybuji, ale byl bych ten poslední, kdo by tvrdil, že je neobsahují. Prostě to nevím. Měl jsem víze po DMT, ale zůstávám agnostikem. Pro mě to je, paradoxně, skutečná podstata gnose. Vědět, že nic nevím, znamená vědět alespoň jednu věc jistě. Protože se má zvědavost zdát být bez hranic, nepůsobí na mě tento postoj depresivně, naopak staví přede mě neomezené dobrodružství.

A co se týče entit bytujících ve světě představ: kdyby mě někdo vyzval, abych krátce shrnul své současné mínění o nich, řekl bych, že si myslím, že jsou to obyvatelé prostorových dimenzí, které jsou kolmé na lidské vědomí. Že jsou mezi nimi „hodní“ a „zlí“ a že je z naší pozice v čase a prostoru velmi těžké rozeznat, kteří jsou kteří. A že je naším evolučním úkolem rozšířit své vědomí natolik, abychom byli schopni se s nimi setkat na jejich vlastním hřišti a poznat je z jiné než ze zcela podřízené pozice. To by mohla být iniciace do dospělosti týkající se celého našeho druhu. Pro mě je to jediná hra, kterou stojí za to hrát, protože se odehrává na samých hranicích Mysteria a může se jí zúčastnit každý, kdo je ochoten prozkoumat svou psychiku. Myslím, že je zde na místě nedávný zápis z mého deníku:

„Včera jsem byl nakupovat a když jsem se vrátil, psi se mezi sebou prali o mé pohlazení. Došlo mi, že pro ně musím být něco jako Bůh - bez ustání soutěží o lidskou pozornost, nikdy jí nemají dost a jsou ochotni se kvůli ní servat. Nic nebrání těmto třem velkým a silným zvířatům, aby žili volně v kopcích jako kojoti - nic jim v tom nebrání, mimo jejich „víry“ že mě potřebují k tomu, aby byli nakrmeni.

Zdá se, že vztah mezi člověkem a jeho bohy se od uvedeného vztahu moc neliší. Lísáme se k bohům jako psi, jako bychom jim říkali něco jako: „Klidně mě podceňuj za to, že v tebe věřím, ale prosím, nakrm mě občas ujištěním, že můj život má smysl.“ Nemohu si pomoci a nevzpomenout si na svá „léta exilu“, kdy jsem hrál psa pro boha, kterého jsem si vymyslel ve své hlavě - anebo který si vymyslel mě. Nevím, kdo z nás to byl, asi jsme to byli oba.

Nikdy bych se psem nezacházel tak, jak tento bůh zacházel se mnou. Já se nakonec vzbouřil a stal se vzteklým psem (slovní hříčka - vzteklý pes se anglicky řekne šílený pes (mad dog) a autor naráží na to, že se málem zbláznil - pozn. překl). Čteme-li vzteklého psa pozpátku, dostaneme proklatého boha (opět slovní hříčka - mad dog = god dam - pozn. překl). Jak často kletbu „Goddamn“ pronášíme? Myslím, že je to v angličtině nejčastěji používaná kletba. Fráze, kterou používáme tak často, že nevnímáme její ironický hlubší význam. Jsme skutečně bohy zatraceni k tomu, abychom se krutě podřizovali za příležitostné pohlazení? Kdo zde koho krmí?

Každý pes, který pochopí, že jeho loajalita je zvrácená, se stává vzteklým. Je možná čas to obrátit a místo vzteknutí si proklít bohy. Nebo alespoň vyrůst natolik, abychom mohli prohlásit svou nezávislost na jejich autoritě. Jediná věc, která nás dělí od svobody, je pře- svědčení, že je potřebujeme k tomu, aby nás nakrmili. Když se na to tak dívám, je to vlastně jen první krok. Jakási umělá vzpoura adolescenta. Myslím, že bychom si mohli ušetřit spoustu problémů při sblížování se s těmito silami, kdybychom udělali rovnou druhý krok - stali se bohy sami."

A tak jsme zpátky u hypotézy, kterou jsme se zabývali v úvodu této knihy. U hypotézy, že vědomé používání psychedelik může vést k takovému posunu v kolektivním lidském nevědomí, který vyřeší problémy dnešní doby. Jestli tomu tak je, byl by to první evoluční krok, který by lidstvo učinilo vědomě. Jsme dost moudří na to, abychom zvolili přežití a ne vymření? Nebo nám archoni a démoni světa představ budou stále zakrývat naše vnímání? Kolik z nás bude schopno učinit tuto volbu?

Objevení či vynoření se „mutanta výzkumníka“ v období krize nějakého kultu či věrouky může být výrazem reflexu přežití druhu. Znovu energizuje naděje a vytváří nové perspektivy v době, kdy demoralizace kmene ohrožuje všechny smrtelnou rezignací. Únava, hlad, deprese mizí, jestliže se celá skupina znovu propojí láskou a společně se pustí do boje o přežití, vedena mozkovým náboženským reflexem a jeho meta- fyzickým představitelem. Je-li svět představ skutečný, je na čase jej učinit vědomým. Nesmí zůstat vyhrazen tajemným poutím osamělých mystiků. Na naší schopnosti žít v *jediném světě* dnes možná závisí přežití našeho druhu. Je-li tato možnost latentní, pak představuje výzvu, abychom se jí nabídli jako živoucí katalyzátory.

Knihu uzavírám poslední citací, která podle mého mínění shrnuje celý *raison d'être* psychedelického výzkumu sebe sama:

Zdá se, že je nyní možné se za pomoci psychedelických tryptaminů setkat se smrtí dříve než v okamžiku smrti, a tak si na tento stav zvyknout. To je cesta šamana, to je cesta spirituálního bojovníka. V okamžiku smrti, kdy neodvolatelně dochází k přechodu, se psychedelický výzkumník ocitne ve světě, který už ze své předchozí zkušenosti zná, a tak nebude smeten strachem a nevědomostí.

Jim DeKorne
14. srpna 1993